

ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ:

**Με φόρα
για τον...**

εκσυγχρονισμό

13 ΔΕΚ. 2001

... και

καλή

Αποκρηά

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντί

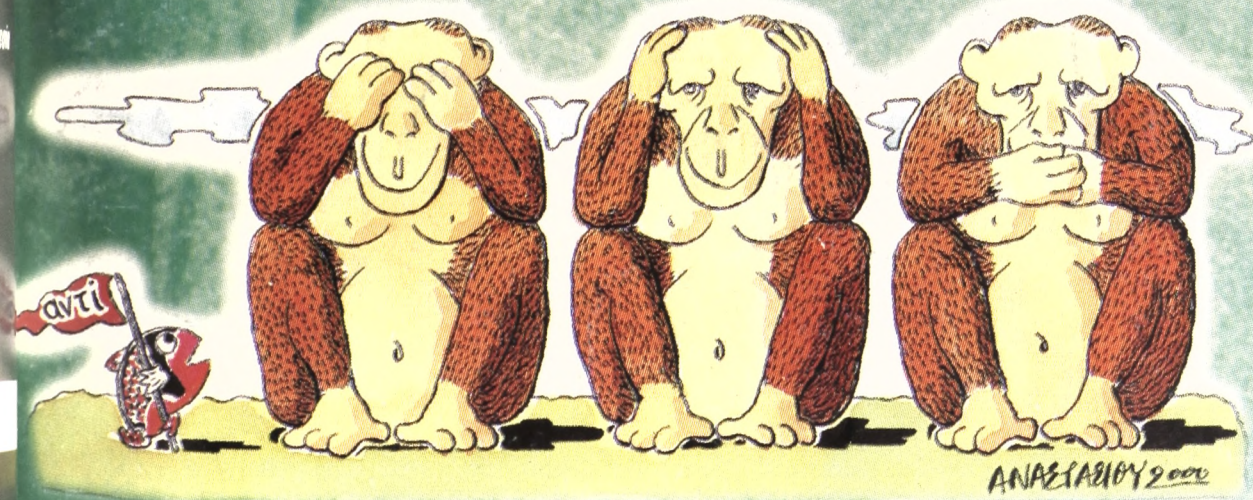
Περίοδος Β'
Τεύχος 707
Παρασκευή
3 Μαρτίου 2000
Δρχ. 700

ΠΑΝ. ΜΟΥΛΛΑΣ: Για τον Γιώργο Χειρωνά

Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ: Η πορεία προς τις εκλογές

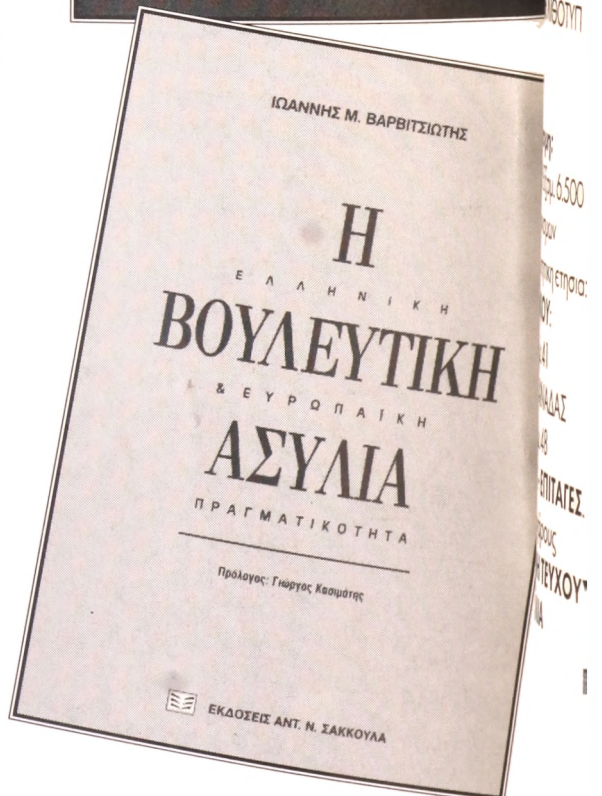
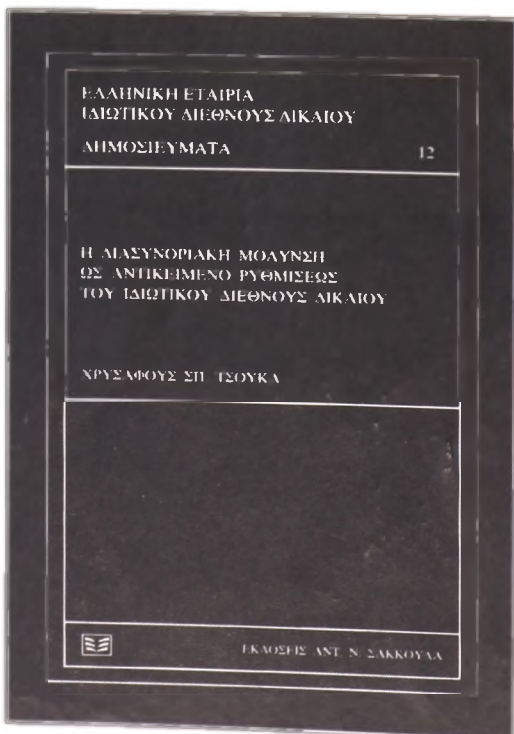
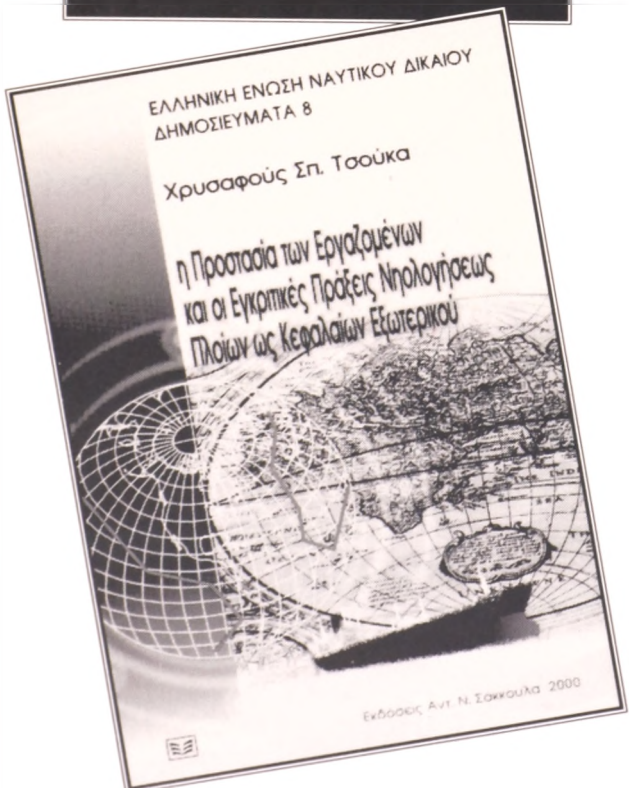
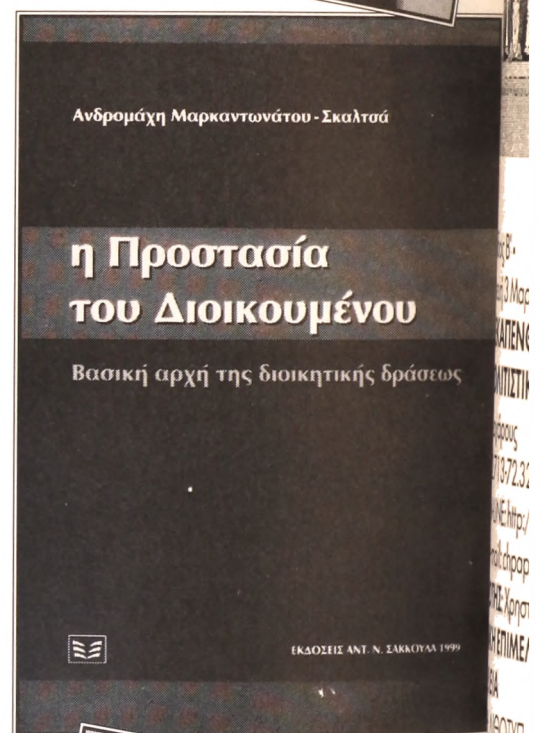
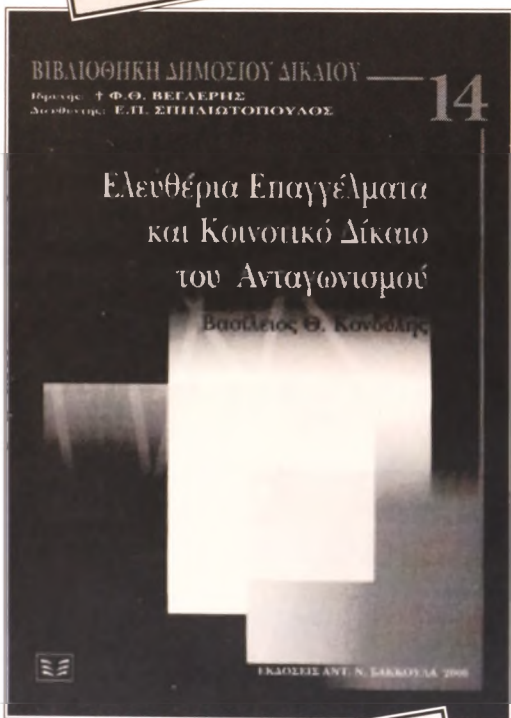
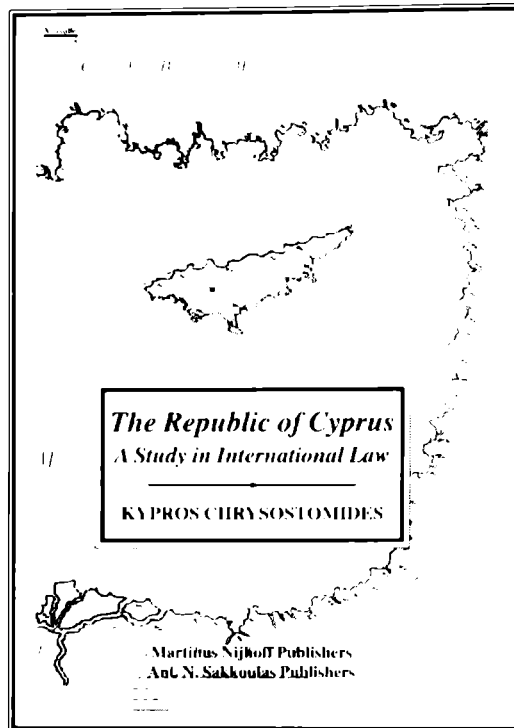
ΠΑΝ-ΠΑΝ: Ο Άρχων της ΕΡΤ Α.Ε.

δατε, ακούσατε, είπατε τίποτε για Κόκκαλη;

ος ιδρύθηκε η Ιντρακόμ • Και ο κ. εισαγγελέας;

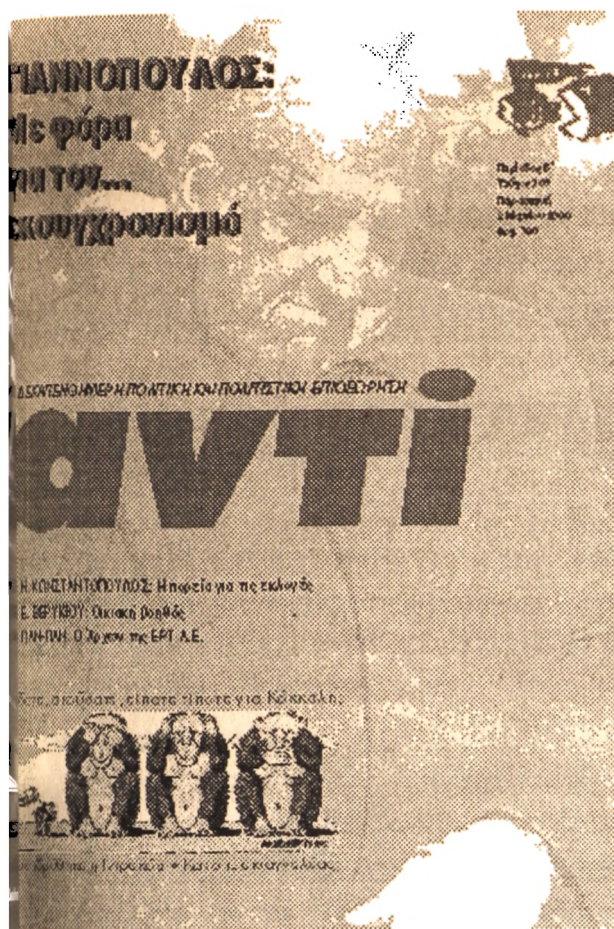
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ

— Σόλωνος 69 - 10679 ΑΘΗΝΑ • Τηλ. (01) 36 15440, 36 18198, Fax. 36 10425 • Ζωΐδου 88 - 69100 Κομοτηνή • Τηλ. (0531) 26 323, 33 245 —

<http://www.ant-sakoulas.gr> • e-mail: info@ant-sakoulas.gr

αντι

Περίοδος Β' • Έτος 27ο • Τεύχος 707
 Παρασκευή 3 Μαρτίου 2000 • Δρχ. 700
ΑΝΤΙ - ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
 Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα
 Τηλ. 72.32.713-72.32.819 FAX: 72.26.107
 ANTI ON-LINE: <http://www.otenet.gr/anti>
 e-mail: chrapou@otenet.gr
ΕΚΔΟΤΗΣ: Χρήστος Παπουτσάκης
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ: Παναγιώτης Τσάρας
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Μάχη Γεωργιάδου
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: ΛΙΘΟΤΥΠ Α.Ε. Ιασιού 5, Περιστερί
 Τηλ. 57.22.201
ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:
 Για συνδρομή: 26 τεύχη, Εξάμηνη: 13 τεύχη
ΤΕΡΙΚΟΥ: Εξαμ. 6.500 δρχ., Ετήσια 13.000 δρχ.,
 για Οργανισμών, Τραπεζών, κ.λπ.: 50.000 δρχ.
 Φοιτητική ετήσια: 10.000 δρχ.
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΥΡΩΠΗ - ΜΕΣΟΓ. ΧΩΡΕΣ:
 Εξαμ.: 41 δολ., Ετήσια: 82 δολ.,
 ΗΠΑ - ΚΑΝΑΔΑΣ - ΑΣΙΑ - ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ:
 Εξαμ. 48 δολ., ετήσια 96 δολ.
ΔΙΑΣΜΑΤΑ - ΕΠΙΤΑΓΕΣ: Χρήστος Παπουτσάκης
 Δημοχάρους 60, 115 21 Αθήνα
ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: ΔΡΧ. 700,
ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: ΔΡΧ. 1.400
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Για τα βιβλιοπωλεία
 της Αθήνας: Περιοδικό ANTI,
 για τα βιβλιοπωλεία της Β. Ελλάδας:
 έντρο του βιβλίου - Α Πουλουκτσή και Σία Ε.Ε.
 Λεωφόρος 3, Θεσσαλονίκη, τηλ. (031) 237. 463

Φίλοι του περιοδικού!

Επειδή το Πρακτορείο Εφημερίδων Αθηναϊκού Τύπου με το οποίο εγίνετο η διανομή του ANTI έκλεισε, το περιοδικό διανέμεται τώρα μέσω του πρακτορείου ΕΥΡΩΠΗ.

Όμως παρουσιάστηκαν πολλά προβλήματα στην διανομή: καθυστερήσεις, ματαιώσεις, ελλειπής διακίνηση κλπ. Γι' αυτό παρακαλούμε τους φίλους του ANTI που αντιλαμβάνονται οποιοδήποτε πρόβλημα ή ανωμαλία σχετικά με την διακίνηση του περιοδικού να επικοινωνούν με τα τηλέφωνα: 72.32.713 ή 72.32.819.

Η σιωπή των διαπλεκομένων στο θέμα Κόκκαλη είναι βουερή. Δεν θα τους παρακολουθήσουμε στη συστηματική αποσιώπηση του θέματος. Στοιχεία έχουν οι περισσότεροι από τους μεγαλοεκδότες, όμως προτιμούν να σιωπούν. Στις σελίδες 21-31 μπορείτε να παρακολουθήσετε τις μεθόδους του πάλαι ποτέ «φτωχοδιάβολου» Σωκράτη Κόκκαλη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....

ΣΕΛ. 14 Ο πρόεδρος του ΣΥΝ Ν. Κωνσταντόπουλος αναφέρεται στην επόμενη αναθεωρητική Βουλή που θα καθορίσει την πολιτική και θεσμική συγκρότηση της χώρας για τις επόμενες δεκαετίες. Κι όμως ανακυκλώνεται η καθεστωτική νοοτροπία των αυτοδυναμιών που οδηγεί στην έκπτωση και αλλοίωση του δημοκρατικού πολιτεύματος.

ΣΕΛ. 34 Ο Ευάγγελος Αρεταίος γράφει για την εύθραυστη ισορροπία στην Τουρκία: Όποιος τραβάει το σκοινί, δεν το τραβάει μόνος του· το σκοινί το αφήνει ο άλλος που κρατάει την άλλη άκρη.

ΣΕΛ. 42 Ο κ. Παν-Παν της ΕΡΤ λογόκρινε ένα διαφημιστικό μήνυμα του Αντί. Δεν έφτανε αυτό. Προχώρησε σε χυδαιότητες.

ΣΕΛ. 53 Ο Παν. Μουλλάς γράφει για την διαρκή εναλλαγή και σύζευξη σιωπής και λόγου του Γιώργου Χειμωνά.

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η βουερή σιωπή των διαπλεκομένων, σελ. 4

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

Αντήνωρ, σελ. 6

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ

Σχόλια, σελ. 8

E-MAIL

Απόστολος Διαμαντής, σελ. 20

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ

Πολιτισμός, σελ. 50

ΒΙΒΛΙΟ

Κριτική, σελ. 63

Η ΒΟΥΕΡΗ ΣΙΩΠΗ ΤΩΝ ΔΙΑΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ

ΕΝΑ ΜΗΝΑ τώρα, και σε τρία συνεχόμενα τεύχη, το **ΑΝΤΙ** δημοσιοποιεί κάποια από τα άρρητα και απόρρητα του προέδρου της Ιντρακόμ κ. Σωκράτη Κόκκαλη. Το υλικό που έχουμε θα απασχολήσει ακόμη επί πολύ τις σελίδες του περιοδικού σε προσεχείς εκδόσεις του.

ΤΙ ΑΝΑΦΕΡΟΥΝ, όμως, μέχρι στιγμής τα αποκαλυπτικά και απολύτως τεκμηριωμένα ρεπορτάζ του περιοδικού;

ΠΡΩΤΟΝ: Ο Σωκράτης Κόκκαλης είχε διατελέσει κατ' αρχάς πληροφοριοδότης μουσικών υπηρεσιών ξένης χώρας, τις οποίες προμήθευε με πληροφορίες ευτελείς και για τις οποίες αμειβόταν (δημοσιεύσαμε αποδείξεις πληρωμής του ύψους... 50 μάρκων) με ευτελή ποσά. Στη συνέχεια, χρησιμοποιήθηκε ως «επιχειρησιακό όργανο» με κύρια αποστολή την διείσδυση στην Ελλάδα.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Αυτός ο «φτωχοδιάβολος» είναι σήμερα ο ισχυρότερος οικονομικός παράγων στη χώρα. Όμως τα χρήματα με τα οποία «ξεκίνησε», όπως προκύπτει από τις αναφορές που ο ίδιος συνέταξε, είχαν πηγή προελεύσεως την Στάζι.

ΤΡΙΤΟΝ: Ο Σ. Κόκκαλης, αξιοποιώντας τις σχέσεις και τις γνωριμίες του, «έχτισε» σιγά-σιγά την αυτοκρατορία του, διαπλεκόμενος με τους «υψηλούς παράγοντες της ελληνικής πολιτικής και κοινωνικής ζωής». Πολιτικοί, μεγαλοεκδότες, οικονομικοί παράγοντες, συναλλάχθηκαν στο παρελθόν και συνεχίζουν να συναλλάσσονται και να συνεργάζονται με τον Σ. Κόκκαλη. Αρχής γενομένης –από τους επιζώντες– με τον μετέπειτα «εχθρό» του κ. Κ. Μητσοτάκη και εν συνεχεία με τον πρωθυπουργό κ. Κ. Σημίτη, με τον οποίο έχει ανοικτή γραμμή επικοινωνίας, με τον κ. Χρ. Λαμπράκη και πολλούς άλλους με τους οποίους έχει συστήσει εταιρείες. Για τον Συγκροτηματάρχη επιφυλλάσσει γενναιόδωρες χρηματοδοτήσεις στις «πολιτιστικές» του δραστηριότητες – αλλά όχι μόνον σ' αυτές.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ: Ο κύριος αυτός προμηθεύει σήμερα τις Ένοπλες Δυνάμεις με οπλικά συστήματα και το ελληνικό Δημόσιο με συστήματα πληροφορικής, με τα οποία μπορεί να υπάρξει πρόσβαση στην ιδιωτική ζωή των πολιτών. Κανείς δεν ενοχλήθηκε;

ΠΕΜΠΤΟΝ: Ουδείς ενοχλείται ή συγκινείται με όσα αποκαλύπτονται. Σε καμία εφημερίδα ή άλλο ΜΜΕ δεν είδαμε κάποια ουσιαστική επεξεργασία του ρεπορτάζ. Και η ΕΡΤ Α.Ε. αρνήθηκε να μεταδώσει διαφημιστικό μήνυμα του **ΑΝΤΙ** για το προηγούμενο τεύχος. Προτιμήθηκε η πλήρης αποσιώπηση. Ακόμα και από τις εφημερίδες της Αριστεράς. Μήπως το τείχος της σιωπής έχει «ανεπαισθήτως υψωθεί» ύστερα από γενναιόδωρες χειρονομίες της Ιντρακόμ; Γιατί είναι απορίας άξιον το ότι σε άλλες περιπτώσεις, όταν διακυβεύονταν, λ.χ., διαγωνισμοί, ξεσπούσαν –προσωρινά πάντως– μερικές εφημερίδες εναντίον του κ. Σ. Κόκκαλη. Πρόχειρο και πρόσφατο παράδειγμα: το «προκαθορισμένο στοίχημα» που, αν και ήσσονος σημασίας θέμα, έγινε πρωτοσέλιδο σε εφημερίδες της αντιπολίτευσης και βραχύβια «βόμβα» του αλληλοσπαραγμού των εκδοτών. Βλέπετε πόσο γρήγορα ξεχάστηκαν οι «Κοκκαλίνοι» και οι απίστευτες «μνηχτές»;

ΕΚΤΟ ΚΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ: Άραγε τι έπραξε η ελληνική δικαιοσύνη όλα αυτά τα χρόνια μετά τις τόσες καταγγελίες ότι ο Σ. Κόκκαλης πραγματοποίησε άνομες συναλλαγές με τον ΟΤΕ;

Η ΣΙΩΠΗ των διαπλεκομένων είναι πολύ βουερή. Δεν θα τους παρακολουθήσουμε στη συστηματική αποσιώπηση του θέματος Ιντρακόμ-Κόκκαλη. Στοιχεία διαθέτουν οι περισσότεροι από τους μεγαλοεκδότες – αλλά προτιμούν να σιωπούν. Μήπως, όμως, περιμένετε από την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ να ενεργοποιηθεί; Ή μήπως από την Ν.Δ., ο μεγαλοβουλευτής της οποίας, κ. Πρ. Παυλόπουλος, είναι ο νομικός σύμβουλος του Σωκράτη Κόκκαλη;

ΥΠΑΡΧΟΥΝ, ωστόσο, κάποιοι θεσμοί. Εντάξει, όλοι γνωρίζουμε ότι ο κύριος Βαγγέλης Γιαννόπουλος προΐσταται της Δικαιοσύνης. Η οποία Δικαιοσύνη, όμως, είναι κατοχυρωμένη από το Σύνταγμα ως ανεξάρτητος από την εκτελεστική εξουσία θεσμός.

ΙΣΧΥΕΙ και εδώ η βουερή σιωπή;

αντί

ΛΟΓΙΚΗ Κ ΕΝΑΙΣΘΗΣΙΑ

Ἄν ἔχετε ὥριμο
συνταξιοδοτικό
δικαίωμα...

... ἢ εἶσθε ἐχθρο-
βισμένος...

... ἢ, ἐν φύσει, δὲν
μπορεῖτε νὰ χαρακτηριθεῖτε
ὡς ἰδιαιτέρως ἀπασχολήσιμος...

Βρεῖτε καλοῦ-κακοῦ
καμμία στοργική οἰκο-
γένεια νὰ σᾶς υἱοδε-
τήσῃ ὅσο εἶναι
ἀκόμα καιρὸς.

Δεκαπενθήμερο

Υπάρχει μια χώρα ονόματι «Θεοδωράκης»

ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΣΥΝΕΒΗ! Μεσούσης της προεκλογικής περιόδου, οι Έλληνες –όλοι οι Έλληνες, αριστεροί, κεντρώοι, δεξιοί– να συμπέσουν σε ένα σημείο: Στη στήριξη της υποψηφιότητας του Μίκη Θεοδωράκη για το Νόμπελ Ειρήνης 2000. Πράγματι, εκείνη η σύναξη, την περασμένη Τρίτη, στην αίθουσα της Παλαιάς Βουλής, ήταν μια ευτυχής στιγμή για την Ελλάδα, καθώς ένας ολόκληρος λαός, μέσω των εκπροσώπων του, διαμνηνούσε, στη Νορβηγική Ακαδημία, πως ο συνθέτης, ο πολίτης Μίκης Θεοδωράκης «άξιος εστί» για ένα τέτοιο βραβείο. «Βραβεύοντας η Νορβηγική Ακαδημία τον Μίκη Θεοδωράκη με το Νόμπελ Ειρήνης –δήλωσε, βαθιά συγκινημένη η βουλευτής του Συνασπισμού Ανδριανή Λουλέ– δικαιώνει τις κοπέλες του Μαουνχάουζεν, τον εργάτη της Δραπετσώνας, το κορίτσι με τα δακρυσιμένα μάτια, αλλά πάνω απ' όλα την ειρήνη, αυτό που πραγματικά αξίζει στον κόσμο»...

Με ανάλογα θερμά λόγια μίλησαν και οι άλλοι ομιλητές. Ερώτηση: Υπάρχει μια χώρα που λέγεται «Μίκης Θεοδωράκης»; Φαίνεται ότι υπάρχει. Το κατέθεσε ο θεατρικός συγγραφέας (και ακαδημαϊκός) Ιάκωβος Καμπανέλλης: «Περπατούσα πριν από λίγο καιρό στο Μόναχο, στην παλιά πόλη, και βρέθηκα μπροστά σε ένα τεράστιο κατάστημα πώλησης δίσκων. Σεργιανούσα στους διαδρόμους, έβλεπα προθήκες με τα ονόματα διαφόρων χωρών. Ξαφνικά έπεσα επάνω σε μια χώρα με το όνομα «Θεοδωράκης». Αυτής της μουσικής χώρας είμαστε όλοι μας πολίτες και αυτό το γνωρίζουν καλά τα μέλη της νορβηγικής επιτροπής Νόμπελ».

ΑΥΤΑ ΤΑ ωραία συνέβησαν την Τρίτη. Αλλά την επομένη, ξαναβρήκαμε πάλι τον χειρότερο εαυτό μας, βοηθώντας, βέβαια, του «καλού», του «σοβαρού» μας Τύπου. Η εφημερίδα *Το Βήμα*, λόγου χάρη, κυκλοφόρησε με ένα πρωτοσέλιδο που έλεγε: «Με τους πρωταθλητές ο πρωθυπουργός κ. Κ. Σημίτης, στα ΚΑΠΗ ο πρόεδρος της Ν.Δ. κ. Καραμανλής». Κάτω από τον τίτλο, το σχετικό ρεπορτάζ, με δυο –παράλληλες– φωτογραφίες... Και το μήνυμα; Το μήνυμα ήταν σαφές: Σε αντίθεση με τον πρωθυπουργό, που χρησιμοποίησε την ευκαιρία (της συνάντησής του με τους πρωταθλητές), για να ενισχύσει την «εθνική αυτοπεποίθηση», ο πρόεδρος της Ν.Δ. «προτίμησε να μοιράσει υποσχέσεις σε ηλικιωμένους, ισχυριζόμενος ότι η ιδέα των ΚΑΠΗ, που άνησαν τη δεκαετία του '80, ανήκει στη Ν.Δ.». Θυμάσθε, μήπως, τα «συνθήματα», τη σχολή σκέψης του Μένιου Κουτσόγιωργα;

Από δω ο ήλιος, από κει το σκοτάδι, από δω η πρόοδος, από κει ο... Άδης! Κάτι ανάλογο μας διαμνηνύει, σήμερα, το «νέο ΠΑΣΟΚ». Μέσω του *Βήματος*: Από δω η «αθλουμένη νεότης», η «εθνική αυτοπεποίθηση», «το φωτεινό μέλλον», από κει ο μαρasmus, το παρελθόν, το γήρας... Ποιο κόμμα θα επιλέξετε, λοιπόν;

ΤΟ ΠΛΕΟΝ κομικοτραγικό είναι η εμμονή του κυβερνώντος ΠΑΣΟΚ να μυκτηρίζει τη Νέα Δημοκρατία για «ακατάσχετη υποσχέσιολογία», όταν η δική του υποσχέσιολογία πάει σύννεφο! Μόνο στην εβδομάδα αυτή είχαμε (χωρίς να υπάρξουν ακόμα οι αναγκαίες νομοθετικές ρυθμίσεις...) σειρά φορολογικών απαλλαγών για τους αγρότες, με επιστέγασμα ένα εξάμηνο μορατόριουμ για

τους... καταπατητές του δημοσίου, σπάγωμα των απαιτήσεών του από ιδιοκτήτες αυθαιρέτων! Να έχουν άδικο άραγε, όσοι, στην ψηφοθηρική εγκύκλιο Ανωμερίτη, διείδαν «ένα αναπάντεχο όλοθι για επίδοξους εμπρηστές δασών»; Η εγκύκλιος έχει αναδρομική ισχύ από 125 Φεβρουαρίου και καλύπτει περίοδο έξι μηνών – καλύπτει, δηλαδή, και το θερινό μήνες. Στο διάστημα αυτό θα επιδίδονται ούτε οι δικαστικές αποφάσεις!]

ΟΙ ΠΑΡΑΠΑΝΩ επισημάνσεις δαναιρούν, βέβαια, τα πολλαπλά «ΘΑ» του προέδρου της Νέας Δημοκρατίας! Θα (αν) γίνουμε κυβέρνηση –δηλαδή– θα αυξήσουμε το κατώτερο όριο συντάξεων στις 150.000 δραχμές, θα καταργήσουμε το φόρο ιδιοκατοίκησης για πρώτη κατοικία (ως 200 τ.μ.), θα στηρίξουμε την πολυμελή οικογένεια, θα ανασυγκροτήσουμε τις υπηρεσίες Δημόσιας Τάξης, θα σιτισουμε Εθνικό Οργανισμό Πρωτοβάθμιας Περίθαλψης (στον οποίο θα ενταχθούν ΙΚΑ, ο ΟΓΑ, τα Κέντρα Υγείας), θα... Οι προεκλογικές υποσχέσεις –από πλάγας αξιωματικής αντιπολίτευσης– είναι πάντοτε ανέξοδες, εφόσον δεν συνοδεύονται από συγκεκριμένα στοιχεία. Το ίδιο όμως, δεν μπορεί να λεχθεί για την υποσχέσιολογία του κυβερνώντος κόμματος. Ποιοι θα πληρώσουν αυτές τις «απαλλαγές φόρων» ή «διευκολύνσεις» προς τους αγρότες; Και πόσο θα στοιχίσουν σε δικαιοδομία δραχμές.

ΚΑΠΟΥ στις εκλογές, αυτές, όμως, παρεμβαίνει και η καχεξία του Χρηματιστηρίου. Αν πιστέψουμε ένα σχετικό γκάλοπ της *Οπίνιον* (για λογαριασμό της *Ελευθέρου Τυπίας*), η πλειοψηφία των επενδυτών (73%) δηλώνει ότι δεν θα επηρεασθεί

αίνοντας στην κάλπη, από την πορεία Σοφοκλέους... Καλά και ωραία τα λοιπ. η κυβέρνηση δηλώνει ότι δεν φοβάται την «οργή» των επενδυτών, πλην ίσως την «αντιστροφή του κλίματος νίτου ΠΑΣΟΚ», εφόσον συνεχισθεί, βέβαια, η πτωτική πορεία της Σοφοκλέους... ακολουθία: Η καχεξία πρέπει ν' αποκοπεί. Πώς θ' ανακοπεί, όμως; That is question... Οι φίλα προσκείμενες ν' κυβέρνηση εφημερίδες γράφουν ότι πάθεση, στις 9 Μαρτίου, του φακέλου ψηφιοποίησης της Ελλάδας στην ΟΝΕ, διευκολύνει τη δημιουργία κλίματος ισοσύνης στη Σοφοκλέους. Από την ώρα της η Καθημερινή πιστεύει ότι η έρνηση θα επιδιώξει, στις προσεχείς ες, να αποστασιοποιηθεί από τις ισχυρότερες κινήσεις της χρηματιστηριακής αγοράς», για να στηρίξει, εν συνεχεία, τις «μεσοπρόθεσμες προοπτικές», οι οποίες συνδέονται με τη γενικότερη πορεία της οικονομίας. Ο μικροεπενδυτής καταλαβαίνει, βέβαια, τα σανσκριτικά της χρηματιστηριακής γλώσσας το μόνο που προσδοκά είναι το πώς ανέβουν τα χαρτιά του, πώς δεν θα ζητηθεί.

ΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, και ενώ η Ευρώπη αμβλιεί την πολιτικοστρατιωτική ηγεμονία των ΗΠΑ (με τον Κλίντον ομοτράπεων ευρωπαίων σοσιαλιστών στη Φλωτία...), «άνεμος ανησυχίας» άρχισε πάλι να φυσά στα νότια Βαλκάνια. Οι

συμμορίτες του UCK και η πολιτική ηγεσία των Αλβανών του Κοσσυφοπεδίου διαψεύδουν, βέβαια, ότι έχουν οποιαδήποτε ανάμειξη στα αιματηρά γεγονότα που διαδραματίστηκαν στην Νότια Σερβία, ενώ Αμερικανοί και ΝΑΤΟ προσπαθούν να σταθμίσουν την έκταση των επεισοδίων στη Μπρόβιτσα. Αλλά και οι αιματηρές επιθέσεις στο Πρέσεβο, στη Μεντιβένα και στο Μπουγένοβατς, είναι φυσικό να κρατούν σε αγωνία την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, αφού οι συμμορίτες του UCK μπαινοβγαίνουν στην ΠΓΔΜ «σαν στο σπίτι τους».

ΓΙΑ ΟΛΑ αυτά, οι Αμερικανοί αιτιώνονται, φυσικά, τον Μιλόσεβιτς («είναι ο κακός δαίμων», κ.λπ.), ενώ η «ειρηνολογός» Μάντλιν Ολμπράιτ και οι συνεργάτες της άρχισαν να υποτονθορύζουν πάλι τα περί «ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου». Γρήγορα τα ανεκάλεσαν, όμως, όταν διαπίστωσαν τις αντιδράσεις των Ευρωπαίων. Από την άλλη, κοινή είναι η διαπίστωση ότι η σημερινή κατάσταση δεν πάει άλλο και ότι η Δύση, αργά ή γρήγορα, θα πρέπει να αποφασίσει ποια λύση θα επιλέξει στο Κοσσυφοπέδιο. Και οι μεν Αλβανοί μπορεί να προκρίνουν την «ανεξαρτησία» (ως πρώτο βήμα προς τη «Μεγάλη Αλβανία», με τον Μιλόσεβιτς να επιδιώκει –όσο και αν ηχεί παράξενα– τη διχοτόμηση... Υπάρχουν, όμως, και άλλες λύσεις.

Ο ΚΑΡΛ ΜΠΙΤΛ, λόγου χάρη, ειδικός

απεσταλμένος του ΟΗΕ στα Βαλκάνια, επισημαίνει ότι δεν θα υπάρξει σταθερότητα στην περιοχή, όσο «κρατούμε τη Γιουγκοσλαβία στο περιθώριο», ενώ ο αμερικανός αναλυτής Μάικλ Ιγνάτιεφ, γράφοντας στο «Τάιμ», υποστηρίζει ότι ο μόνος τρόπος για να διασφαλισθεί μακροχρόνια η σταθερότητα στα Βαλκάνια, είναι η ένταξή τους στην Ευρώπη. «Μόνο η οικονομική ανάπτυξη –τονίζει– είναι ικανή να εξαλείψει τα εθνικιστικά μίσση που ταλανίζουν την περιοχή».

ΚΑΙ ΕΝΩ αυτά συμβαίνουν στα Βαλκάνια, ο συροϊσραηλινός διάλογος, για μια ακόμα φορά, βρίσκεται σε τέλμα, με τον γάλλο πρωθυπουργό Λιονέλ Ζοσπέν να διαβεβαιώνει τον λιβανέζο ομόλογό του, ότι η Γαλλία θα υποστηρίξει τα συμφέροντα του Λιβάνου, «κατά την επίλυση του Μεσανατολικού». Εξελίξεις, όμως, είχαμε και στην Τουρκία, καθώς οι προεδρικές εκλογές του Απριλίου μετετράπηκαν, ξαφνικά, σε (ανατολίτικο) «πολιτικό παιχνίδι», κατά τον χαρακτηρισμό της ρεπουμπλικανικής αντιπολίτευσης. Το «παζάρι» έγκειται στην πρόταση του πρωθυπουργού Μπουλέντ Ετζεβίτ προς την εθνοσυνέλευση, να ορίζει η ίδια τις αποδοχές των βουλευτών της, προκειμένου να παρακαμφθεί η συνταγματική διάταξη που απαγορεύει τη θητεία του προέδρου της Δημοκρατίας για δύο πενταετείς θητείες...

ANTHNΩΡ

Εικόνες Εγκλήματος

Εικόνες Εγκλήματος

εισαγωγή-επιμέλεια: ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΟΥΚΟΥΤΣΑΚΗ

πρόλογος: UBERTO GATTI

Οι *Εικόνες Εγκλήματος* δεν είναι ένα ακόμα βιβλίο εγκληματολογίας: μέσα από κείμενα συγγραφέων προερχόμενων από διάφορους επιστημονικούς χώρους, το περιεχόμενό του αντλείται από το διάλογο επιστήμης και μέσων μαζικής κουλτούρας, άρα αφορά σε εικόνες, αναπαραστάσεις του εγκλήματος. Πόσο «αθώες» είναι αυτές οι εικόνες; Μέσα από ποια φίλτρα διυλίζεται, αναπλάθεται ό,τι προσλαμβάνεται κοινωνικά ως έγκλημα; Αυτά τα ερωτήματα εξετάζονται για τον αναγνώστη που ενδιαφέρεται να «αποκωδικοποιήσει» αυτές τις εικόνες και να ανιχνεύσει τις διαδικασίες κοινωνικής κατασκευής τους. Απ' αυτήν την άποψη, το βιβλίο αποτελεί έκφραση κριτικού προβληματισμού του κλίματος «ηθικού πανικού» που τροφοδοτούν, εικόνες βίας και «ανεξέλεγκτης έξαρσης» της εγκληματικότητας.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΛΕΘΡΟΝ

ΑΙΝΙΓΜΑ

Τι είναι εκλογές;
Εκλογές είναι η
περίοδος όπου το
κράτος επιτρέπεται,
δημοκρατικότητα
και στηριζόμενο
στην κειμένη
νομοθεσία, ν'
ανατρέπει τους
νόμους που το ίδιο
θέσπισε προς
όφελος μιας
ολιγαρχίας την
οποία το κράτος εξ
ορισμού οφείλει να
πατάσσει αλλά
όπου όμως συχνά οι
εκπρόσωποι της
ολιγαρχίας αυτής
ταυτίζονται
απόλυτα προς τους
εκπροσώπους της
κρατικής μηχανής
και της νομοθετικής
εξουσίας (πρβλ. την
«νομιμοποίηση»
65.000 στρ. δασικής
έκτασης προς
οικοπεδοποίηση
του εκσυγχρονιστή
κ. Ανωμερίτη και τις
παρεμβάσεις στο
δύστηνο αττικό
τοπίο του κ.
Λαλιώτη).
Περαιτέρω
αναγνώσματα: Ο
Ρόκο και τ' αδέλφια
του, Κορσικανοί
Αδελφοί, τα
Σιαμαία, Αδελφοί
Καραμαζώφ, Ένα
και να καίει, ΠΑΣΟΚ
-η πορεία ενός
κινήματος, Κίνημα-
για τον σωστό χορό
της κοιλιάς κ.λπ.
**Μανωλάκης
Μπακούνιν**

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟΙ ΜΑΓΚΕΣ

Το *Αντί* είναι ένα ιστορικό περιοδικό. Αυτό το αναγνώρισε ακόμη και ο κ. ΠΑΝ-ΠΑΝ. Και, ασχέτως των λαθών του, ουδέποτε διεπλάκη με την εκάστοτε εξουσία κι ούτε υπαλληλοποιήθηκε στους κατά καιρούς ισχυρούς του χρήματος που κυβερνούν απ' τα παρασκήνια. Το *Αντί*, με ελάχιστους πόρους και στηριγμένο στην εθελοντική δουλειά μιας ομάδας ρομαντικών, δίνει επί είκοσι επτά χρόνια μιαν άνιση μάχη. Προσπαθεί να μην συμβιβάζεται, να μην χαρίζεται και ν' αποτελεί την «άλλη» φωνή στο χώρο της, συνήθως προκατασκευασμένης και ελεγχόμενης, πληροφόρησης. Επίσης στο *Αντί* ωρίμασε μια πλειάδα δημοσιογράφων, οι οποίοι έκτοτε σταδιοδρόμησαν στις πλέον επίζηλες θέσεις, συχνά μάλιστα με αρκετές συνειδησιακές ή ιδεολογικές αβαρίες. Με πικρία, λοιπόν, παρακολουθώ κάποιους που κάποτε ως νέοι καρδιοχτυπούσαν για να δουν ένα κείμενό τους δημοσιευμένο στο *Αντί* τώρα να έχουν μετατραπεί σε διαφημιστές του λαϊκισμού και σε μεγαλοϋπαλλήλους αόρατων αφεντικών κάνοντας στη συνείδησή τους τζάμπα εκπτώσεις.

Το *Αντί* με ιδιωτικό συμφωνητικό της 12.10.99 συμφώνησε με την διεύθυνση της ΕΡΤ ν' ανταλλάσσουν διαφημίσεις επ' αμοιβαιότητα. Το *Αντί* προσέφυγε στην ΕΡΤ γιατί η ΕΡΤ είναι κρατική εταιρεία και πέραν του κέρδους οφείλει να έχει στη στρατηγική της και κάποιες άλλες παραμέτρους. Θα μπορούσε και το *Αντί* να ειρωνευθεί τον πρώην συνεργάτη του, μιμικό, κ. ΠΑΝ-ΠΑΝ για τις χαμηλές τηλεθεάσεις της εταιρείας που διοικεί παρά τον πακτωλό χρημάτων που διαθέτει, αλλά δεν θα το κάνει.

Και τούτο γιατί πιστεύει ότι η ΕΡΤ δεν πρέπει ν' ανταγωνίζεται τα ιδιωτικά κανάλια των εμπορών της πληροφόρησης αλλά να λειτουργεί ως πρότυπο.

Γι' αυτό και αντιπαρέρχεται την ειρωνεία του κ.

Προέδρου ως προς την περιορισμένη εμβέλεια του περιοδικού, το οποίο πάντως δεν ανταγωνίζεται τα lifestyle έντυπα που –προφανώς– θαυμάζει τώρα ο κ. Παν-Παν. Εν πάση περιπτώσει αυτή είναι η αισθητική, αυτό και το ήθος του. Αμφότερα δεν μας αφορούν. Μας αφορά όμως η ελλιπέστατη άσκηση των καθηκόντων του ως προς την προβολή της κρατικής τηλεψίας. Καταγγέλλουμε λοιπόν ότι ουδέποτε μās έστειλε το διαφημιστικό υλικό το οποίο είχε υπογράψει πως θα στείλει ζημιώνοντας καταφανώς το δημόσιο που τον πληρώνει. Αν ο ίδιος θεωρεί «τζάμπα μάγκα» τον εκδότη του *Αντί*, γιατί δεν πλήρωσε την διαφήμιση του περιοδικού αλλά συμφώνησε –και μπράβο του– σε ανταλλαγή «προϊόντων», εκείνος είναι κακός διαχειριστής του δημοσίου χρήματος, αμελής των καθηκόντων του και ασεβής προς ό,τι το *Αντί* και οι άνθρωποί του εκπροσωπούν στον ελληνικό χώρο. Βέβαια το πάπλωμα του καβγά είναι αλλού. Μόνο ηλίθιοι δεν θα κατανοούσαν πως αυτό που ενόχλησε τον κ. πρόεδρο ήταν τα τελευταία αποκαλυπτικά ρεπορτάζ του περιοδικού που «στάζουν» φαρμάκι για τον κ. Κόκκαλη και εμμέσως για τους Πασόκους που χρηματοδοτούσε – και τον ίδιο παλαιότερα. Αφού λοιπόν έγινε τόσος ντόρος από τις εφημερίδες με την οργίλη επιστολή του Παν-Παν, κι αφού δεν τον ενοχλεί το *Αντί* και τα κείμενά του, ας μεταδώσει τώρα την διαφήμιση του περιοδικού από την ΕΡΤ, τιμώντας και την υπογραφή του και το χρέος του ως δημοσίου λειτουργού προς τους πολίτες.

Ελπίζω πως αυτές οι λέξεις «λειτουργήμα», «δεοντολογία», κ.λπ. δεν θα του είναι άγνωστες, αλλά όλο και κάπου θα τον τσιμπάνε απ' το βάθος-βάθος της συνείδησής του.

Εκτός κι αν κατέβαλα τζάμπα κόπο για να συντάξω το κείμενο αυτό.

Στέφανος Προτεστάκης

Η ΣΥΝΕΝΟΧΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Ηωφέλεια των πακέτων εκ της Ευρωένωσης μπορεί να μην είναι απτή όσο της Ούνγκεν και του Ερυθρού Σταυρού αλλά, βοηθώντας και του Κένυς, έχει πλέον μπει βαθιά στο συνελληνικό υποσυνείδητο. Παρ' όλα αυτά, το Ταμείο Συνολικής δεν εφησυχάζει, απαιτεί την προβολή των έργων και πληρώνει ό,τι χρειάζεται.

Ας πάρουμε, λ.χ., τις διαφημίσεις στο ραδιόφωνο. Παρουσιάζουν βέβαια τα έργα και την συνεισφορά του Ταμείου, αλλά ο ακροατής αποκομίζει κυρίως την προβολή της τηλεόρασης ως μέσου ενημέρωσης. Ακούγεται λ.χ. εκφωνητής χαμηλόφωνα να λέει τα τετριμμένα «όπως ο βιολογικός καθαρισμός στην Ψιτάλεια, ένα μεγάλο έργο...» και κάποιο παιδάκι λέει ζωηρά:

«Μπαμπά, προχθές πήγαμε ε-
που δείχνει η τηλεόραση... Μ-
γάλο έργο...». Ή αλλού, π-
ακούγεται «Το αεροδρόμιο
που απογειώνει την ποιότη-
ζωής...» και η σύζυγος παρα-
γέλλει επιτακτικά «...δυνάμω-
την τηλεόραση να ακούσω...».
Αυτού του είδους τον εναγκα-
σμό μέσου και μηνύματος σ-
ο Μ. Μακλούαν δεν είχε π-
βλέψει. **Σ. Καφαντάρης**

ΚΟΛΟΚΥΘΙΑ! ΩΣ ΛΑΟΣ ΣΕΒΟΜΑΣΤΕ
ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΑΣ!

ΜΗ ΧΤΥΠΑΤΕ ΤΟΝ ΒΑΓΓΕΛΗ!

Νίττω τας χείρας! (Μυηθήκαν στο μυστήριο των νόμων και του στυλ – και στο Χρηματιστήριο)

Ζυλ Λαφόργκ (Μετάφραση Γ. Κοροπούλης)

εκδ. Galerie ASTRA

Το μένος κατά του εορταστή θυμόσοφου και εκρηκτικού κωμιαστή Βαγγέλη είναι, αν μη τι άλλο, υποκριτικό. Μοιάζει σαν να φταίει μόνο αυτός, σαν να είναι μονάχα αυτός το πολιτιστικό μας όνειδος, και όλοι οι άλλοι να εκφράζουν το άκρον άωτον του στυλ και την πεμπτουσία του σοβαρού. Αντιθέτως εμείς θεωρούμε τον Βαγγέλη την πιο καλτ φιγούρα των media shows, το πιο ακριβές θερμομέτρο της συλλογικής μας πτώσης και της εθνικής ανοχής μας και, παρεμπιπτόντως, έναν, ακόμη, υπουργό του ΠΑΣΟΚ.

Και διερωτώμαι: Τι είναι πιο προσβλητικό, ο τσιφτετελάς Βαγγέλης ή ο «φοβερός» κ. Βενιζέλος που συνεορτάζει για την εισαγωγή του «Πήγασου» στο Χρηματιστήριο; Τι είναι πιο προκλητικό ο πατσαβουρόγλωσσας θεμιστοπόλος ή ο κ. Λαλιώτης όταν ρωτά επιμόνως τον κ. Βουλγαράκη ενώπιον του Ευαγγελάτου «πόσο μήκος έχει η γέφυρα Ρίου-Αντιρρίου»; (Προφανώς αγαπητέ, 30-40 πόντους, μετά συγχωρήσεως, όσο και το μήκος της μακέτας που εγκαινιάσατε). Γι' αυτό σας λέω: ο Βαγγέλης χρησιμοποιείται ως ο αποδιοπομπαίος τράγος ενός κόμματος που ανδρώθηκε με ζειμπέκικα και γηράσκει με τσιφτετελικά και τσιφτετελιές. Σε τέτοιο βαθμό ώστε οι επικοινωνιολόγοι της κυβέρνησης να διδάσκουν επειγόντως χορό στον κ. Σημίτη (έστω φοξ-τροτ) μήπως και συγκινήσει τις μάζες.

Είπαμε, περισσεύει η υποκρισία στον τόπο αυτό. Ιδιαίτερα

ΑΔΕΙΑ ΚΑΤΑΛΗΨΕΩΣ ΠΑΡΚΟΥ!

Όταν πρόκειται να ανοικοδομήσεις κάποιο σπίτι ή πολυκατοικία ή ό,τι άλλο τελοσπάντων, ζητάς και συνήθως σου παρέχεται «άδεια καταλήψεως πεζοδρομίου», προκειμένου να χρησιμοποιήσεις προσωρινά το πεζοδρόμιο για τη μεταφορά των υλικών οικοδομής κ.λπ. Στον κ. Λαμπράκη όμως φαίνεται ότι χορηγήθηκε «άδεια καταλήψεως πάρκου και κοπής δέντρων», προκειμένου να προχωρήσει τις εργασίες στο... «γκαράζ των 700 θέσεων». Γράψαμε και στο προηγούμενο τεύχος, το επαναλαμβάνουμε πάλι: κάποια δημόσια αρχή ή το αρμόδιο αστυνομικό τμήμα θα έπρεπε να επιληφθούν του θέματος.

Φυσικά και δεν πρόκειται να ασχοληθεί κανείς. Ποιος να μιλήσει τώρα στον κ. Λαμπράκη, ημέρες εκλογών και να του ψελλίσει περί νομιμότητας. Εκλογές έχουμε, βρε παιδιά! Τώρα με τέτοια ψιλά θα ασχολούμεθα; Έτσι δεν είναι κύριοι Λαλιώτη και Χρυσοχοϊδη;

όταν εξεγείρονται οι εκατοντάδες χιλιάδες τακτικοί θαμνώνες των «πολιτιστικών κέντρων» – της βιομηχανίας που ανθεί στη χώρα – εναντίον του ανθρώπου εκείνου που επισημοποίησε και θεωρητικοποίησε την λαϊκή μας κουλτούρα και αναγνώρισε στον Μάκη, τον Έλληνα Miles Davis.

Ο Βαγγέλης υπεραμύνεται της συλλογικής μέθεξης και του διονυσιακού στοιχείου που ήταν ανέκαθεν βασικά γνωρίσματα της ιδιοσυστασίας του Έλληνα.

Το μείζον πολιτιστικό μας πρόβλημα είναι, με το συμπάθειο, το ότι δεν ξεκαθαρίσαμε ακόμη τη σχέση μας με την νεότευκτη, εισαγόμενη αστική παράδοση και με τον αρχέγονο λαϊκό-βουκολικό μας πολιτισμό. Ο Βαγγέλης είναι ένας Μπαρμπαγιώργος, ένας Σακαφλιάς, ένας Ληστής των Ορέων που φραγκοφόρεσε και βγήκε στο γυαλί.

Δεν πιστεύω λοιπόν να περιμένετε καλλιέπεια και savoir vivre από τον Τσακιτζή. Ο Βαγγέλης όθεν είναι ένας μεταλλαγμένος βακχευτής, ένας καπετάν Απέθαντος στην εποχή του Internet και του Χρηματιστηρίου. Κάνει από τηλοψίας ό,τι έκανε στον καιρό της η Αγγελική Χατζημιχάλη.

Διδάσκει το υφαντό της εορταστικής μας παράδοσης. Η γλώσσα του έχει βουτηχτεί στον κλύδωνα και πηγαίνει περίφημα με το Τριώδιο. Αν ο Ζουράρις είναι γιαλαντζί υβριστής, καθ' ο κουλτουριάρης, ο Βαγγέλης είναι αυθεντικός και απρόβλεπτος. Κι έχοντας πλήρη επίγνωση των κομματικών εχθρών και φίλων, δικαιούται να κραυγάζει αρειμανίως.

— Άντε να χαθείτε παλιοντενεκέδες!

Μάνος Στεφανίδης

ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΑΓΑΠΗΣ

Με συγκίνηση είδα από τον Μεγάλο επίσημο δίαυλο της κυβέρνησης να παρουσιάζεται σε σεμνή εορτή η είσοδος στο Χρηματιστήριο της Κυβερνήσεως των μετοχών της εκδοτικής εταιρείας ΠΗΓΑΣΟΣ (όχι της κυβέρνησεως του κ. Μπόμπολα).

Παρόντα όλα τα μεγαλόσχημα στελέχη της κυβερνήσεώς μας με προεξάρχοντες τους κ.κ. Λαλιώτη, Βενιζέλο, Παπαντωνίου κ.λπ., ίνα πληρωθεί το ρηθέν που λέει ότι η κυβέρνηση δεν μετέχει, ούτε αβαντάρει το Χρηματιστήριο, –και ότι οι οικονομικοί παράγοντες έχουν τυπικές –απλώς– σχέσεις με τους εκπροσώπους του κράτους για να μην δώσουν υποψίες διαπλοκής. Εδώ, εν προκειμένω, είχαμε μιαν απλή εκδήλωση ανθρωπίνης αγάπης και φιλαλληλίας, όπως ας πούμε όταν πηγαίνεις να συγχαρείς τον γείτονά σου επειδή πέρασε το παιδί του στο Πανεπιστήμιο ή γιατί ανακαίνισε το μαγαζί του με τα ψιλικά.
Σ.Π.

ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ

Την Κυριακή 20 Φεβρουαρίου *Το Βήμα* ανακοινώνει την παρουσίαση του βιβλίου για τον Δ. Σαββόπουλο στην οποία θα μιλούσαν οι κ.κ. Κώστας Μπλιάτσας, Νίκος Κωνσταντόπουλος, Μιχάλης Παπαδόπουλος, Σεραφείμ Φυντανίδης και ο ίδιος ο τραγουδοποιός. Παραδόξως από την αναγγελία της έγκριτης «εφημερίδας της Κυβερνήσεως» έλειπε το όνομα του προέδρου του ΣΥΝ. ΔΟΛμαδάκια δηλαδή εν δράσει ή, επί το πρακτικότερον, η πάγια πολιτική του Συγκροτήματος που συνίσταται στο «Αποφασίζουμε να μην υπάρχουνε».

Για τους δημοσιογράφους-υπαλλήλους του ΔΟΛ όποιος δεν διαπλέκεται με το αφεντικό τους είναι αυτόχρονα εξοβελιστέος από τα γεγονότα!
Μ.Σ.

ΤΟ ΑΝΗΣΥΧΟΝ ΒΗΜΑ

Δεν χρειάζεται ενδελεχής ανάλυση περιεχομένου για να φανεί ότι το Συγκρότημα και επιθυμεί διακαέστατα και συνεισφέρει με όλες του τις δυνάμεις στον αγώνα για την επανεκλογή Σημίτη. Πολλές ενδείξεις ενισχύουν αυτήν την άποψη: Το έγκυρο *Βήμα*, λ.χ., έχει τάξει στην πρώτη γραμμή τις ποδοσφαιρικές αναλύσεις Πρετεντέρη και Αναστασιάδη και την ελαφρότητα της Πανδώρας. Δευτερογενώς, ο Λάλας συνεντευξιάζει τους έσω αντίπαλους, Αβραμόπουλο και Ντόρα εντυπωσιακά εκτεταμένα, σε δύο συνέχειες έκαστον. Αλλά και άλλοι της εφημερίδας συνωθούνται να μεταφέρουν εικόνες ανικανότητας και διάλυσης της Ν.Δ.

Ασφαλώς και δεν είναι στα ενδιαφέροντά μου να στηρίξω ούτε τον Καραμανλή ούτε την Ν.Δ. Ωστόσο αυτή η στάση του Συγκροτήματος δημιουργεί απορίες: Γιατί αυτή η κιτρινίλα, αυτά τα χτυπήματα κάτω από την μέση από το παντοδύναμο Συγκρότημα, που υποτίθεται ότι έχει

ταχθεί στην υπηρεσία της αξιοπιστίας και της ανεξάρτητης δημοσιογραφίας; Ο προβληματισμός γι' αυτήν την επίθεση γίνεται ακόμα εντονότερος αν αναλογιστεί κανείς ότι όλα τα προγνωστικά δίνουν άνετη νίκη στον Σημίτη. Άλλωστε γι' αυτό και επελέγησαν οι πρόωρες εκλογές.

Όλες αυτές οι παρατηρήσεις μόνο σε ένα συμπέρασμα μπορεί να καταλήξουν: Ότι εντέλει υπάρχει κάποιο διακύβευμα ακόμα και για το παντοδύναμο Συγκρότημα. Αλλά πώς έχει αναπτύξει τέτοιο άγχος που να οδηγείται σε ακαλαίσθητες –το λιγώτερο– επιθέσεις, όταν όλα τα προγνωστικά δείχνουν νίκη ΠΑΣΟΚ; Μοιραία προκύπτει ότι το διακύβευμα εκπεφρασμένο σε αριθμούς πρέπει να είναι εξαιρετικά μεγάλο, αφού παραμένει σημαντικό ακόμα και με την προσμέτρηση της απειροελάχιστης πιθανότητας ανατροπής των πραγμάτων.

Σ. Καφαντάρης

ΜΑΝΟΣ: ΕΝΤΟΣ, ΕΚΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΞ

Δεν έχω το κατάλληλο αρχείο για να ανασύρω τα ιδρυτικά καλέσματα του κόμματος «Φιλελεύθεροι». Το οποίο, βεβαίως, ιδρύθηκε εν γνώσει των συνεπειών του εκλογικού νόμου περί ελαχίστου και περί συνασπισμών κομμάτων. Είναι πολύ βαθιά αρχειοθετημένα. Ατυχώς, δεν μπορώ να παραπέμψω ούτε στα εσχάτωτερα σχόλια του κ. Μάνου, στο πώς και στο γιατί η Ν.Δ. επί Κώστα και ο Κώστας επί της Ν.Δ. δεν προορίζονται να διευθύνουν τον τόπο. Είναι ακόμα στον σωρό των αταξινόμητων.

Πάντως από τη σύζευξη παρέας Μάνου και κόμματος Ν.Δ. εξάγονται πολύτιμα συμπεράσματα. Το πρώτο και σημαντικότερο είναι ότι ο λύκος δεν τρώει τον οιονδήποτε έξω από το μαντρί, όπως είχε προβλέψει ο Αβέρωφ. Άλλωστε η θεωρία είχε έντιμη μέτρωση ήδη διαψευστεί κατά την όψιμη, δεύτερη καριέρα του Κωστή Στεφανόπουλου. Το δεύτερο είναι η ελαστικότητα των προσωπικών κομμάτων και η ευκολία με την οποία παρακάμπτονται τα τυπικά ζητήματα του εκλογικού νόμου. Αν εγώ και η παρέα μου τακτοποιηθώ

βουλευτικά, τότε μπορώ προεκλογικά τουλάχιστον να ξεχάσω ότι έκανα κόμμα έστω και αν το είχα κάνει με την ελπίδα να καταπολεμήσω τις οίεσδήποτε αγκυλώσεις. Μάλιστα μπορώ ανέτως, εάν μου ζητηθεί, να συγκαλέσω εκτελεστική επιτροπή του κόμματός μου που να εγκρίνει τις πράξεις μου με συντριπτική πλειοψηφία.

Υπάρχουν και μελλοντικά συμπεράσματα που θα εξαχθούν κατά τις εκλογές. Δεν εννοώ βέβαια την διαχείριση της δικαιοσύνης από τον συνασπισμό, αλλά την μέτρηση της συνεισφοράς εκάστου μέρους και την επιβεβαίωση της εισδοχικής λογικής. Η στατιστική θα υπολογίσει επακριβώς αν ο κ. Μάνος και η παρέα του έφεραν εντέλει στην Ν.Δ. τα γλίσχρα χιλιοστά που έδιναν τα προγνωστικά στους Ελελεύθερους – γιατί περισσότερα αποκλείονται διά της κοινής λογικής. Θα είναι μάλλον λιγότερα από τα χιλιοστά που εξανάγκασαν τον κ. Μάνο τόσο νωρίς μετά την επιτυχία του στις ευρωεκλογές (το πανηγυρισμένο 1,5%), να απαρνηθεί το πολιτικό του όραμα.

Σ. Καφαντάρης

Η ΕΥΡΩΠΗ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΙΩΝ

ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΙΚΗ

πραγματοποιήθηκε η Διεθνής Επισημονική Συνάντηση «Οι Εμφύλιοι πόλεμοι στην Ευρώπη του 20ού αιώνα» που οργάνωσαν τα Αρχεία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (Ι) σε συνεργασία με το Ινστιτούτο inelli (Μιλάνο), το Διεθνές Ινστιτούτο Ιστορίας (Άμστερνταμ) και το α Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας Ιαντείου Πανεπιστημίου.

εργασίες του Συνεδρίου έγιναν στο ειο Πανεπιστήμιο (Αμφιθέατρο Σάκη ίγιωργα) και διήρκεσαν από την Πέ- 24 ως και το Σάββατο 26 Φεβρουαρί-

Πέμπτη, κατά την εναρκτήρια συνε- η, προσφώνησε τους συνέδρους ο κ. γος Κουκουλές, Αντιπρύτανης του είου Πανεπιστημίου, και ο κ. Αντώ- ακάκος έκανε την εισαγωγή στις εργα- ου συνεδρίου.

συνέχεια ακολούθησαν οι ομιλίες Gabriele Ranzato, «Εμφύλιοι πόλεμοι πανάσταση στην σύγχρονη εποχή» audio Pavone, «Η ιταλική αντίσταση φύλιος πόλεμος», John Iatrides, «Οι ιοι πόλεμοι στο πλαίσιο του ψυχρού ιου» και Φίλιππου Ηλιού, «Εμφύλιος ιος και παγκόσμια επανάσταση: ιατικότητες, μύθοι, αυταπάτες».

επόμενη ημέρα το πρωί, Παρασκευή, αν οι: Philip Minehan με θέμα «Ισπα- Γιουγκοσλαβία και Ελλάδα, 1936- εσωτερικοί και διεθνείς παράγοντες ίπια και τα αποτελέσματα των εμφυ- πολέμων», Θανάσης Σφήκας, «“Ομι- ν ελληνο-ισπανικά αυτάς τας ημέ- ιδεολογική χρήση του ισπανικού εμ- υ πολέμου στην Ελλάδα του 1936- , Φωτεινή Κωνσταντοπούλου, «Διε-

Ονής Ταξιαρχία: σώμα ξένων εθελοντών στις τάξεις του Δημοκρατικού Στρατού. Εφοδιασμός με τρόφιμα και όπλα στο εξω- τεरिकό», Alexander Shubin, «Ο τρίτος δρό- μος στους εμφυλίους πολέμους στη Ρωσία και την Ισπανία», Olivier Wiewiorka, «Ο εμφύλιος πόλεμος δεν θα γίνει (1934- 1940)» και Ηλίας Νικολακόπουλος, «Εκλογές ή Εμφύλιος; Οι πρώτες μεταπο- λεμικές εκλογές στην Ευρώπη (1945- 1947)».

Στην απογευματινή συνεδρία ομιλητές ήταν οι: Στάθης Καλύβας, «Μεθοδολογικά προβλήματα στη μελέτη της εμφύλιας βίας», Τασούλα Βερβενιώτη, «Τα παιδιά στην αυλή και ο εμφύλιος στην πόρτα: μια συγκριτική θεώρηση της θέσης των παι- διών στους εμφυλίους πολέμους», Πολυμέ- ρης Βόγλης, «Ο εμφύλιος πόλεμος ως δια- δικασία “εθνικής αναμόρφωσης”: η περί- πτωση του ελληνικού εμφυλίου», Τάσος Σακελλαρόπουλος, «Στρατόπεδα των εμπολέμων-στρατόπεδα των εμφυλίων πο- λέμων: από τη συλλογική απομόνωση στη βίαιη αναμόρφωση» και Ρίκι Βαν Μπου- σχότεν, «Εμφύλιος πόλεμος, εθνοτική σύ- γκρουση και γυναικείο σώμα».

Στην τελευταία συνεδρία, το Σάββατο 26.2 μίλησαν οι: Philippe Buton, «Ακραίες πολιτικές συμπεριφορές και εμφύλιος πό- λεμος», Ιωάννα Παπαθανασίου, «Ο πόλε- μος των λέξεων: στάση, επανάσταση, εξέ- γερση, ανταρσία», Γιώργος Μαργαρίτης, «Ο ολοκληρωτικός πόλεμος στον σύγχρο- νο κόσμο: η εμφύλια εκδοχή», Άγγελος Ελεφάντης, «Προσλήψεις του εμφυλίου πολέμου μετά τον εμφύλιο».

Τα συμπεράσματα του συνεδρίου έκαναν οι Claudio Pavone και Φίλιππος Ηλιού.

Στο πλαίσιο του συνεδρίου το Αντί διορ- γάνωσε έκθεση τεκμηρίων και φω- τογραφιών στον προθάλαμο του αμ- φιθεάτρου «Σάκης Καράγιωργας» με τίτλο «Ο εμφύλιος πόλεμος (1946-1949)».

Την Παρασκευή 25.2, μετά το τέ- λος της απογευματινής συνεδρίας, ακολούθησε προβολή αρχειακού κινηματογραφικού υλικού από τον ισπανικό εμφύλιο πόλεμο, σε συ- νεργασία με την Ταινιοθήκη της Ελλάδας και την Ταινιοθήκη της Ισπανίας με την επιμέλεια της κ. Μαρίας Κομνηνού.

Ο μ ό φ ω ν η και μάλι- στα πάν- δημη η υπο- στήριξη της υποψηφιότη- τος του Μίκη Θεοδωράκη για το Νόμπελ Ειρήνης, ο οποίος επέτυ- χε κάτι μοναδικό: την εξ ασυμφώνων συ- γκατάθεση.

Και δεν είναι απλώς η επιζήτηση μιας εθνι- κής ικανοποίησης με έντονο συμβολικό χα- ρακτήρα που επιδιώκεται διά του Μίκη. Είναι το «Αν το πρόσωπο του Μίκη, ως μουσουργού, ως πολίτη, ως αγωνιστή της δημοκρατίας και της ειρήνης, ως εμψυχω- τή των ελληνο-τουρκικών πολιτιστικών ανταλλαγών, ως αυθόρμητης, εκρηκτικής, ζεστής προσωπικότητας, που αποκτά τη γενική κατάφαση, και κάνει να παρουσιά- ζεται η προτεινόμενη βράβευση ως επιστέ- γασμα μιας ζωής γόνιμης και δημιουργι- κής, αφιερωμένης στον καλόν αγώνα.

Γ.Κ.

«Η ΙΑΠΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ ΤΟΥ 21ου ΑΙΩΝΑ»

Το Ινστιτούτο Διεθνών Οικονομικών Σχέ- σεων (ΙΔΟΣ) οργανώνει στο πλαίσιο του Σεμιναρίου Ασιατικών Σπουδών συζήτη- ση αναφορικά με την Ιαπωνία, τη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία παγκοσμίως, που θα πραγματοποιηθεί στις 9 Μαρτίου 2000. Το θέμα θα αναπτύξουν οι:

Καθ. Πάνος Μουρδουκούτας, Long Island University, ΗΠΑ «Το Οικονομικό Μοντέ- λο της Ιαπωνίας στον 21ο Αιώνα»

Κ. Κωνσταντίνος Βάσσης, πρώην πρέσβης της Ελλάδας στην Ιαπωνία «Οι Προοπτι- κές των Ελληνοϊαπωνικών Σχέσεων»

Καθ. Yoshihide Soeya, Keio University, Ιαπωνία «Ο Ρόλος της Ιαπωνίας στον 21ο Αιώνα»

Την εκδήλωση θα συντονίσει ο κ. Γιώργος Μαρκάκης, δημοσιογράφος και οικονομι- κός αναλυτής.

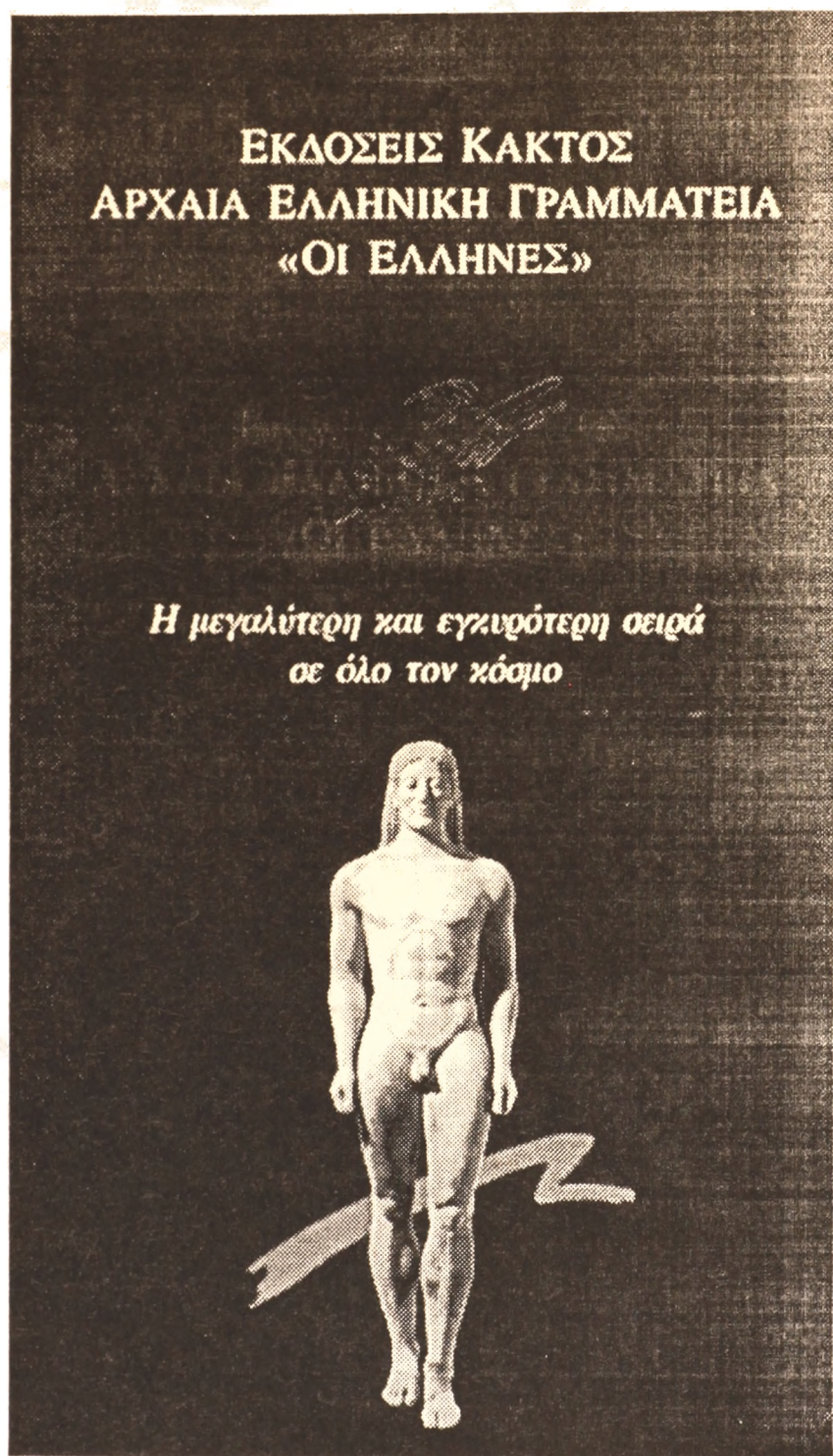
Όλες οι εισηγήσεις, καθώς και η συζή- τηση που θα ακολουθήσει, θα διεξα- χθούν στην αγγλική γλώσσα. Η εκδήλω- ση θα λάβει χώρα στην αίθουσα διαλέ- ξων του ΙΔΟΣ, στην οδό Πανεπιστημί- ου 16, Β' όροφος, στις 9 Μαρτίου και ώρα 5.30 μ.μ.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΚΤΟΣ
η σειρά

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ «ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ»

Η μεγαλύτερη
και εγκυρότερη σειρά
σε όλο τον κόσμο

Πανεπιστημίου 46, 106 78 Αθήνα
Τηλ.: 38.40.524 - 38.44.458, Fax: 33.03.098

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ

Ο ΨΥΧΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΩΝ

Οι αποκαλύψεις για το θέμα των ηλεκτρονικών παρακολουθήσεων μέσω του συστήματος «Echelon» επανέφερε μνήμες από την περίοδο του ψυχρού πολέμου. Το «Echelon» αφορά την ύπαρξη ενός παγκόσμιου συστήματος παρακολούθησης των τηλεπικοινωνιών μέσω κατασκοπευτικών δορυφόρων, και τέθηκε σε εφαρμογή από τους αγγλοαμερικάνους στα χρόνια του ψυχρού πολέμου. Ακόμη και σήμερα βρίσκεται σε λειτουργία κάτι που δικαιολογείται από το γεγονός ότι το «Echelon» αποτελεί ασπίδα προστασίας από τις απειλές της νέας χιλιετίας... Οι απειλές αυτές επισήμως προσωποποιούνται μεταξύ άλλων στα ναρκωτικά και στην εγκληματικότητα. Όμοια η επιτροπή του κοινοβουλίου μετά την συγκέντρωση των στοιχείων προειδοποιεί, ότι οι πληροφορίες που συλλέγονται χρησιμοποιούνται καταχρηστικά και ότι το δίκτυο καταγράφει όλες τις πωλήσεις - όχι μόνο υλικού πολέμου - αλλά και άλλων βιομηχανικών δραστηριοτήτων. Κατά αυτόν τον τρόπο ασκείται βιομηχανική κατασκοπεία με τα εφοδιάζονται οι αμερικάνικες επιχειρήσεις με τα απαραίτητα στοιχεία έτσι ώστε να εξουδετερώνονται οι ανταγωνιστές τους. Για το θέμα αυτό ο ευρωβουλευτής του Συνασπισμού Αλέκος Αλαβάνος έδωσε στην δημοσιότητα το ντοκουμέντο του Συμβουλίου Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καλύπτει το σύστημα «Echelon» το 1994 στη Γερμανία. Το κείμενο της συμφωνίας που ήταν η κατάληξη αυτής της σύσκεψης υπογράφηκε και από την ελληνική κυβέρνηση. Η ελληνική κυβέρνηση σε υπουργικό πια επίπεδο για δεύτερη φορά υπογράφει την συγκαλυμμένη συμφωνία νομιμοποίησης των δραστηριοτήτων του Echelon. Το ψήφισμα αυτό παραμένει για δυο σχεδόν χρόνια μυστικό και δημοσιεύεται σε ανύποπτο χρόνο στην Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 4.11.1996.

Και ενώ οι μυστικές υπηρεσίες κάνουν ανενόχλητες την δουλειά τους οι Η.Π.Α και η Μεγάλη Βρετανία ...σφυρίζουν αδιάφορα και αρνούνται την ύπαρξη του «Echelon».

ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ ΤΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΤΩΝ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Την παρέμβαση του ευρωβουλευτή του Συνασπισμού Αλέκος Αλαβάνος προκάλεσε το γεγονός της αποδοχής από την ελληνική κυβέρνηση της σύμβασης που επιτρέπει σε ξένες υπηρεσίες να παρακολουθούν τις τηλεφωνικές συνδιαλέξεις στην Ελλάδα χωρίς την δική μας εξουσιοδότηση. Το πιο σημαντικό σημείο της Σύμβασης για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί θεμάτων Ποινικού Δικαίου εντοπίζεται στο άρθρο 18, σύμφωνα με το οποίο επιτρέπεται σε μυστικές υπηρεσίες χώρας μέλους να παρακολουθούν τις τηλεφωνικές συνδιαλέξεις σε άλλη χώρα μέλος χωρίς να χρειάζονται την τεχνική συνδρομή του ή να έχουν την πολιτική του συμφωνία. Ανοίγει λοιπόν έτσι ο δρόμος για μια κατά κάποιον τρόπο ανάμειξη των ευρωπαϊκών μυστικών υπηρεσιών στα όσα συμβαίνουν στην ελληνική πολιτική πραγματικότητα. Από την πλευρά του το ευρωκοινοβούλιο μέσω της εισήγησης του Ιταλού πρώην εισαγγελέα Ντι Πιέτρο καταψήφισε το άρθρο 18, το οποίο όμως δεν καταπίπτει δεδομένου ότι το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο έχει μόνο γνωμοδοτική αξία. Μιά σημαντική όμως ευνη που προκύπτει για την ελληνική κυβέρνηση αφορά την έλλειψη ενημέρωσης τόσο προς το σώμα της Βουλής και τα υπόλοιπα κόμματα αλλά και τον νομικό κόσμο της χώρας. Ποιός θα αναλάβει να υπερασπίσει τα δικαιώματα των ευρωπαίων πολιτών από τους σημερινούς «θαυμαστές» των μεθόδων του Λουδοβίκου ΙΕ που πρώτος εισήγαγε την παρακολούθηση της αλληλογραφίας των υπηκόων του;

Σ. Λέτσας

Οι Εκούχρονιστοι

ΟΧ, ΤΑ
ΚΟΜΜΑΤΑ
ΕΞΕΟΥΣΙΑΣ

ΚΟΜΜΑΤΙΑ
ΕΞΕΟΥΣΙΑΣ
ΘΕΣ ΝΑ
ΠΕΙΣ...

ΚΟΚ!

ΚΡΑΚ

ΚΟΧΟΓΓΕΦΕΣΟΟ

Οι δυνάμεις της **Ανανέωσης** δεν είναι «τα υπολείματα της Ελλάδας»

του Νίκου Κωνσταντόπουλου
προέδρου του ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΥ

Οι μονόδρομοι του δικομματισμού, είναι, που, τελικά «έκαναν τα σταυροδρόμια, αδιέξοδα». Για να θυμηθούμε τον Ελύτη. Μέσα από τις μορφές και τις φόρμες πολιτικής ζωής, που φτιάχνει η δικομματική εναλλαγή, μέσα από τις μορφές και τις φόρμες πολιτικής παιδείας, που παράγει η πόλωση των κομματικών αυτοδυναμιών, διαμορφώθηκε, στον δημόσιο βίο της χώρας, «ένα είδος παραμορφωτικής αρθρίτιδας, που εξαιτίας μιας μακράς και συνεχούς τακτικής, εκλαμβάνεται, ως η μόνη φυσιολογική κατάσταση». Μπορούμε δικαιολογημένα να μιλήσουμε για μια βαθμιαία έκπτωση και αλλοίωση της πολιτικής ζωής στην Ελλάδα του 2000 που την κατεργάστηκε το πολιτικό σύστημα διακυβέρνησης, με την κυρίαρχη επιθυμία να παραμείνει αυτό το σύστημα ως έχει. Την ώρα που παντού κλονίζονται τα θεμέλια πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών δεδομένων, στην Ελλάδα εξακολουθούμε να εκθειάζουμε τις «μοναδικές αρετές του δικομματισμού». Εκεί που θα έπρεπε, πια, να αποκαλύπτουμε τις «βλαβερές συνέπειές του». Εκεί που θα έπρεπε να βάλουμε σε κρίση τις αγκυλωμένες βεβαιότητές του και να επιτεθούμε με ριζο-

που δεν χάνει την αίσθηση της ιστορικότητας των καιρών και δεν αιχμαλωτίζεται στις λογικές μιας αναγκαστικής διαχείρισης. Μπορεί να υπάρξει μια ανανεωμένη κοινωνική, πνευματική και πολιτική πραγματικότητα στην Ελλάδα του 21ου αιώνα χωρίς την ισχυρή παρουσία της σύγχρονης αριστεράς, που τολμά να παρεμβαίνει, να ελέγχει και να προτείνει εναλλακτικούς δρόμους προοδευτικών εξελίξεων με κοινωνική συνοχή, ισότητα, ροπή ανάπτυξη και δημοκρατική διεύρυνση;

* * *

Οι εκλογές της 9ης Απριλίου θα είναι μια δύσκολη αναμέτρηση. Γίνονται με άνισους όρους, αλλά αυτό είναι μια πρόκληση για τους προοδευτικούς κι αριστερούς πολίτες. Όπως πρόκληση είναι και η προσπάθεια των ηγεσιών του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ. να ληλατήσουν ψήφους πολώνοντας την προεκλογική περίοδο ώστε να συμπιέσουν το ρόλο της ανανεωτικής αριστεράς, των κοινωνικών κινημάτων και της οικολογίας. Γιατί γνωρίζουν ηγεσίες του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ. ότι η συνάντηση των δυνάμεων της σύγχρονης αριστεράς και της οικολογίας, των κοινωνικών κινημάτων και κινήσεων πολιτών είναι το δημιουργικό στοιχείο ανανέωσης του δημοσίου βίου και του πολιτικού συστήματος. Θα εξακολουθήσει η πολιτική πραγματικότητα να κινείται με εκκρεμές, μεταξύ ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ., παραμένοντας έτσι στο ίδιο αμετακίνητο άξονα ενός κυβερνητικού και κομματικού παραγοντισμού, που αναδεικνύει διάφορες «φρουρές» του κατεστημένου; Θα επαναλαμβάνεται η πολιτική ύβρις της αλαζονείας και του αμοραλισμού, που η κυβερνητική αυτοδυναμία εκτρέπει και διακινεί ως πολιτικό προϊόν της εποχής; Θα ανακυκλώνεται η καθεστωτική νοοτροπία των κυβερνητικών αυτοδυναμιών και των επαγγελματιών της εξουσίας, που θεωρούν ότι πάντα μπορούν να πράττουν, γιατί όλα τους ανήκουν και όλα μπορούν να τους έχουν στην τσέπη της δύναμής τους;

* * *

Οι εκλογές της 9ης Απριλίου είναι κρίσιμες. Όμως, με δεδομένο δικομματικό σκηνικό, το σύστημα των μονοκομματικών αυτοδυναμιών και τον εκλογικό νόμο που τις κατασκευάζει υποχρεωτικά, το κρίσιμο ερώτημα για όλους τους πολίτες, που έχουν αφορά στις ιδέες και τις αξίες της αριστεράς, δεν πρέπει να είναι ποιο από τα δύο μεγάλα κόμματα θα κερδίσει. Το κρίσιμο ερώτημα πρέπει να είναι, εάν στην επόμενη Βουλή και συνολικά στην πολιτική ζωή του τόπου, όπως αυτή θα διαμορφωθεί από το εκλογικό αποτέλεσμα, η σύγχρονη δημοκρατική αριστερά, οι δυνάμεις της ανανεωτικής αριστεράς, του κοινωνικού ριζοσπαστισμού, της οικολογίας θα έχουν ισχυρή παρουσία. Εάν θα πάψει ο κατεστημένος τους να λουιδωθεί από τα κυβερνητικά επιτελεία και τους επικοινωνιακούς μηχανισμούς του. Η συνάσπιση των δυνάμεων αυτών είναι το νέο στοιχείο, που μπορεί να απελευθε-

**«Την ώρα που παντού
κλονίζονται τα θεμέλια
πολιτικών, κοινωνικών
και οικονομικών
δεδομένων, στην Ελλάδα
εκθειάζουμε τις “μοναδικές
αρετές του
δικομματισμού”»**

σπαστική πολιτική δράση κι επιχειρηματολογία στις θεσμοποιημένες σκαλοπατιές του. Να συγκρουστούμε, δηλαδή, με το δικομματικό κατεστημένο, τις δυνάμεις του και τις ιδέες του, τις διαπλοκές του και τα κατά συνθήκη ψεύδη του, τα ιδεολογικά του φαντάσματα και τις πολιτικές του νευρώσεις. Κι αυτό είναι το πολιτικό πρόταγμα των δυνάμεων της σύγχρονης αριστεράς, της ριζοσπαστικής αριστεράς, των κοινωνικών κινημάτων και της οικολογίας, να αγωνιστούν για να προσδώσουν ζωντανό περιεχόμενο στις μεγάλες αξίες της πολιτικής. Μιας πολιτικής,

τον δυναμισμό μιας ανανεωτικής προοπτικής. Αυτό είναι που λείπει ο ΣΥΝ. Και με αυτό το στόχο πρέπει και μετά τις εκλογές να ρευνεί. Γι' αυτό, άλλωστε, για την ηγεσία του ΠΑΣΟΚ, ο ΣΥΝ ισοτελεί ενόχληση. Είμαστε εδώ, και η παρουσία μας, οι προτάσεις μας και οι δεσμοί μας με τον κόσμο της εργασίας και του πολιτικού θυμίζουν αδιάκοπα πόσο ψεύτικες είναι οι εξαγγελίες του ΠΑΣΟΚ για κοινωνική δικαιοσύνη, αλληλεγγύη, σεβασμό του πολιτικού, ποιότητα ζωής, εθνική στρατηγική και αναζωογόνηση της πολιτικής. Την αναγκαιότητα συσπείρωσης της αριστεράς, που λυμιά και θέλει να ξεπεράσει τα ψευτοδίλημματα και τις ψευδόμενες συμπεριφορές του δικομματισμού γενικά και του κυβερνητισμού του ΠΑΣΟΚ, ειδικότερα, δεν πρόκειται και δεν μπορούν την αλλάξουν ούτε η επικοινωνιακή τακτική του ΠΑΣΟΚ ούτε ελάχιστα πρόσωπα, που από καιρό ενέδωσαν, το καθένα για λόγους λόγους, να στηρίζουν την κυβερνητική πολιτική, μεταφέροντας τα προηγούμενα χρόνια τους σε μετοχή του σημερινού κυβερνητικού χρηματιστηρίου.

* * *

Η επομένη Βουλή είναι αναθεωρητική Βουλή. Θα καθορίσει την πολιτική και θεσμική συγκρότηση της χώρας για τις επόμενες δεκαετίες. Η επομένη Βουλή θα βρεθεί αντιμέτωπη με τις μεγάλες κοινωνικές εντάσεις, τα μεγάλα κοινωνικά ελλείμματα, που έχουν ήδη διαρρήξει τον κοινωνικό ιστό συνοχής. Η επομένη Βουλή θα κληθεί να αντιμετωπίσει τα κρίσιμα ζητήματα της μετα-ΟΝΕ εποχής, της μετα-Ελσίνκι περιόδου. Θα κληθεί να αντιμετωπίσει τις μεγάλες ανεπάρκειες του πολιτικού συστήματος, καθώς μεγάλο μέρος εξουσίας μεταφέρεται σε υπερεθνικά όργανα και ολόένα και πιο ευρύ μέρος δύναμης περνάει σε νέα χειρωνακτικά μορφώματα, που κάνουν καθοριστική την δύναμη των εξωθεσμικών κέντρων σε βάρος των πολιτικών θεσμών.

Η ισχυρή παρουσία στην επομένη Βουλή, αλλά και στους κοινωνικούς χώρους, των δυνάμεων της αριστεράς και της οικολογίας, που συσπειρώνονται γύρω από το ΣΥΝ είναι αναντικατάστη, είναι αναγκαία, είναι πολύτιμη.

Η ευρωπαϊκή πρόκληση και την θέση της Ελλάδας, δίλημμα πραγματικό για όποιον ενδιαφέρεται να προχωρήσει η ευρωπαϊκή ενοποίηση με κοινωνικές και πολιτικές προτεραιότητες και όχι νεοφιλελεύθερες επιλογές, δεν υπάρχει ανάμεσα στις κυβερνητικές προτάσεις του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ. Δίλημμα πραγματικό έρχεται ανάμεσα στην πολιτική αυτών των δύο κομμάτων από την μια, και του ΣΥΝ από την άλλη. Αλλά και το πραγματικό δίλημμα είναι η πρόκληση μιας ισόρροπης ανάπτυξης, με οικολογική ποιότητα και περιβαλλοντική ευαισθησία, υπάρχει μεταξύ των πολιτικών επιλογών του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ., από τη μια, και του ΣΥΝ, από την άλλη. Αφού τόσο το ΠΑΣΟΚ όσο και η Ν.Δ. έχουν απο-

δείξει πώς αντιλαμβάνονται την ανάπτυξη της χώρας, με ποιον αδιαφανή τρόπο διαχειρίζονται τους πόρους, ποια στάση κρατούν στα θέματα της περιφερειακής αποκέντρωσης με αυτοδιοίκηση.

Τέλος, και στα θέματα της εξωτερικής πολιτικής της χώρας, των εξελίξεων στα Βαλκάνια και της προοπτικής στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, το δίλημμα δεν βρίσκεται ανάμεσα στις πολιτικές των δύο μεγάλων κομμάτων. Αλλά ανάμεσα στον τρόπο που το ΠΑΣΟΚ και η Ν.Δ. μετατρέπουν τα ζητήματα αυτά σε εσωτερικά πολιτικά και κομματικά θέματα, και στον τρόπο που ο ΣΥΝ επιδιώκει να αναδειχθεί η συγκροτημένη ελληνική στρατηγική. Μια

Η επομένη Βουλή είναι

αναθεωρητική Βουλή.

Θα καθορίσει την

πολιτική και θεσμική

συγκρότηση της χώρας για

τις επόμενες

δεκαετίες.

στρατηγική διαφορετική από αυτήν που επί δεκαετίες ακολουθείται, και με την οποία σπεύδει να συναγωνιστεί η νεοεθνικιστική παραφθορά και ο εναγκαλισμός τηλεοπτικών και κομματικών νευρώσεων της ηγεσίας της παραδοσιακής αριστεράς, που δεν έχουν καμιά σχέση με τον πατριωτισμό, την ειρηνική συνύπαρξη των λαών, την αλληλεγγύη του ανθρωπισμού, του σοσιαλισμού και της δημοκρατίας.

Γιατί είδανε πολλά τα μάτια μας κι άλλα τόσα δοκίμασαν την ύπαρξή μας, δεν έχουμε άλλο καιρό για χάσιμο. Οι δυνάμεις της ανανέωσης, της ριζοσπαστικής αριστεράς και της οικολογίας, των κοινωνικών κινημάτων και των κινήσεων των πολιτών δεν είναι «τα υπολείμματα της Ελλάδας» ούτε «οι μεταλλαγμένες δυνάμεις», όπως αλαζονικά διακηρύσσουν οι υπουργοί της κυβέρνησης. Είναι οι δημιουργικές δυνάμεις, που πρέπει να ενισχύσουν την διακριτή παρουσία και δράση τους, την εναλλακτική πρόταση και προοπτική για τον τόπο.

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί

Το Αντί κυκλοφορεί από τη Μεταπολίτευση, συνεχίζοντας μιαν ιστορία που άρχισε μέσα στη δικτατορία.

Στα τεύχη του καταγράφεται η πολιτική και πολιτιστική ζωή της χώρας.

Γραφτείτε συνδρομητές στο Αντί για να εξασφαλίσετε τη συνεχή –και αντικειμενική– ενημέρωσή σας.

Με τη συνδρομή σας βοηθάτε και το περιοδικό που εξοικονομεί τεύχη για τη διανομή του στα περίπτερα.

«για τους συντρόφους του μέλλοντος...»

Ο βουλευτής του ΚΚΕ Μήτσος Κωστόπουλος έδωσε την Δευτέρα 21 Φεβρουαρίου 2000 στη δημοσιότητα την παρακάτω επιστολή-δήλωση, την οποία δημοσιεύουμε ολόκληρη. Από τη μεριά μας θέλουμε μόνο να επισημάνουμε όσα αναφέρει για τον ρόλο του βουλευτή. Ίσως αποτελέσουν στοιχεία προβληματισμού για άλλους...

«Με αφορμή τα διάφορα δημοσιεύματα που αφορούν το πρόσωπό μου, επιθυμώ να επισημάνω μερικά πράγματα, ώστε να μη δημιουργούνται συγχύσεις και να μην υπάρχουν, σκόπιμες ή όχι, παρερμηνείες:

ΠΡΩΤΟ: Στις βουλευτικές εκλογές της 9ης Απρίλη 2000, δεν επιθυμώ να είμαι υποψήφιος. Τους λόγους τους αναλύω διεξοδικά, σε σημείωμα που έδωσα στην Κεντρική Επιτροπή του ΚΚΕ, στις 8 Φλεβάρη 2000.

Θα ήθελα, και δημόσια, να ευχαριστήσω το κόμμα, το οποίο με τίμησε, κατ' επανάληψη, με την πρόταση να είμαι υποψήφιος και να εκλεγώ βουλευτής, και τους ψηφοφόρους που αποδέχτηκαν αυτή την πρόταση, πιστεύοντας ότι μπορούσα να συμβάλω, και από τη θέση αυτή, για την προώθηση των προβλημάτων της εργατικής τάξης, των εργαζομένων, του λαού. Θεωρώ ότι έκανα ό,τι περνούσε από το χέρι μου, να ανταποκριθώ σ' αυτό το καθήκον.

Έχω επισημάνει πολλές φορές, και στο τελευταίο 15ο Συνέδριο του ΚΚΕ, ότι η ιδιότητα του κομμουνιστή βουλευτή δεν είναι ιδιοκτησία, δεν είναι, ας επιτραπεί να πω, κάποια δημοσιούπαλληλική ιδιότητα. Ιδιαίτερα για κόμματα, τα οποία δεν αποτελούν χώρους-προθαλάμους εξασφάλισης προνομίων, θα έπρεπε, κατά τακτά χρονικά διαστήματα οι βουλευτές να αντικαθίστανται. Οι κομμουνιστές δε γίνονται βουλευτές για να εκμεταλλευτούν τα όποια προνόμια από αξιώματα για ιδιοτελείς σκοπούς, για να ικανοποιήσουν προσωπικές τους επιλογές και σκοπιμότητες.

ΔΕΥΤΕΡΟ: Όλα τα ευεργετήματα του κάθε κοινωνικού αξιώματος, που προέκυπτε από τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων του Κόμματος, παραχωρούνταν αδιαλείπτως στο Κόμμα. Θα ήταν ανέντιμο να επιχειρήσει ο οποιοσδήποτε να κρύψει ή να παρερμηνεύσει αυτό το γεγονός. Επίσης, τα όποια ευεργετήματα συνεχίσουν να υπάρχουν (βουλευτική σύνταξη κ.λπ.) ανήκουν στο ΚΚΕ. Αυτό μεριμνά για τη στοιχειώδη κάλυψη των αναγκών των στελεχών του, σύμφωνα με συγκεκριμένες αποφάσεις που υπάρχουν.

ΤΡΙΤΟ: Το ΚΚΕ έχει μια ιστορία, τη δική του 82χρονη ιστορία. Μπορεί κάποιος να διαφωνεί μαζί του για διάφορα ζητήματα. Θα ήταν, όμως, κατάφωρη διαστρέβλωση της ιστορικής αλήθειας, να κατηγορηθούν οι κομμουνιστές και οι σπουδαίοι διανοητές, που συμπορεύτηκαν μαζί τους το δύσκολο ανηφορικό δρόμο, για εθνικισμό, σοβινισμό, εγκατάλειψη των θεμελιακών αρχών ανθρωπιάς, που είναι η πεμπτουσία της κοσμοθεωρίας τους, ανεξάρτητα, από τις κακοποιήσεις που δέχτηκε κατά καιρούς.

Οι κομμουνιστές συχνά, μέσα σε δύσκολες καταστάσεις, χωρίς να αγνοούν τις νέες πραγματικότητες και τις αλλαγές που συντελούνταν, μπόρεσαν να διατηρήσουν τα χαρακτηριστικά τους, πηγαίνοντας, αν οι συνθήκες το απαιτούσαν, κόντρα στο ρεύμα. Αυτό είναι μια παρακαταθήκη «για τους συντρόφους του μέλλο-

ντος», όπως με τραγικό τρόπο το έγραψε ο Μαγιακόφσκι. Πλήρωσαν, συχνά με πανάκριβο τίμημα, τον αγνό πατριωτισμό, το διεθνισμό, την προλεταριακή αλληλεγγύη, την αγάπη τους και προς τους άλλους λαούς που καταπιέζονταν. Ήταν και είναι αδιάλλακτοι πολέμιοι του φασισμού, με όποιο πρόσωπο κι αν εμφανίζεται. Με ανοιχτή καρδιά και χωρίς σκοπιμότητες, χωρίς μικροψυχία, έκαναν ό,τι μπορούσαν, για να συμπορευτούν με άλλες αριστερές, προοδευτικές, ριζοσπαστικές δυνάμεις, για την υπεράσπιση των γενικότερων συμφερόντων του εργαζόμενου λαού. Πρωτοστάτησαν, όχι χωρίς δυσκολίες, αλλά με γνήσια ενωτική διάθεση, για την ενότητα δράσης στο εργατικό και μαζικό κίνημα, για τη λύση των προβλημάτων και τη βελτίωση της θέσης των εργαζομένων, μέσα στο εκμεταλλευτικό σύστημα, χωρίς ποτέ να κρύβουν και προσπαθώντας να πείσουν ότι στρατηγικός τους στόχος είναι η αλλαγή αυτού του βάρβαρου, απάνθρωπου και σάπιου συστήματος. Αυτή η ενότητα δράσης, για το κοινό πρόβλημα ή τα προβλήματα, είναι, σήμερα, εκατό φορές πιο αναγκαία, αφού απειλούνται θεμελιακές κατακτήσεις και δικαιώματα, στο όνομα της «νέας τάξης», της «παγκοσμιοποίησης», της ΟΝΕ και της ρεβάνς του ντόπιου, ευρωπαϊκού και πολυεθνικού κεφαλαίου. Ποτέ δε θέλησαν να έρθουν σε ανοιχτή ρήξη με το θρησκευτικό συναίσθημα του λαού μας, το σεβάστηκαν, αλλά πάντα προσπάθησαν να πείσουν, με επιχειρήματα, ότι ο άνθρωπος είναι ο δημιουργός! Όμως και ποτέ δε χαρίστηκαν στους διάφορους χρυσοστόλιστους αγύρτες, τρόφιμους διάφορων παραθρησκευτικών οργανώσεων και σκοτεινών «δικτύων» αποκοιμιστές συνειδήσεων, κούφιους, φλύαρους, τηβενόφρους. Αυτούς που δεν έχουν ούτε ιερό ούτε όσιο και οι οποίοι εκμεταλλεύονται το θρησκευτικό συναίσθημα, τα αγνά πατριωτικά αισθήματα του λαού μας, για να εξυπηρετήσουν, φανερά ή κρυφά, τυχοδιωκτικά σχέδια και τις κάθε φορά σκοπιμότητες των άρχουσας τάξης και των ξένων επικυριάρχων. Ποτέ δε χαρίστηκαν σε εκείνους, που τον δηλητηριώδη εθνικισμό, τον ανόητο μεγαλοϊδεατισμό, την πατριδοκαπηλία τους, τα βαφτίζουν «ελληνικό πολιτισμό», «ελληνικό πνεύμα», τον κοσμοπολιτισμό τους μεντέρνο «διεθνισμό» και την αγοραία θρησκοληψία τους τάχιστα «προοδευτική ορθόδοξη σκέψη». Αυτοί οι οποίοι, πάντα, στις δύσκολες περιστάσεις και προκειμένου να μη χάσουν το βόλεμά τους, τα ξεχνούν όλα για να προσκυνήσουν τους κάθε φορά ισχυρούς ξένους προστάτες! Ποτέ δε χαρίστηκαν σε εκείνους που, με διάφορες θεωρίες και τερτίπια, αρνούνται ότι η εμφάνιση της εργατικής τάξης σήμαινε, ταυτόχρονα, και ότι αυτή η τάξη, εξ αντικειμένου, ενσωματώνει τις καλύτερες επαναστατικές ανθρωπιστικές, πολιτιστικές παραδόσεις των λαών, αλλά δημιουργεί, το θέλουν δεν το θέλουν κάποιοι, και το δικό της, πλέο πολιτισμό της ανθρωπιάς, τον πολιτισμό του εξανθρωπισμού του ανθρώπου, όπως έλεγε ο μεγάλος δάσκαλος Δημήτρης Γληνός! Τον πολιτισμό που αρνείται τις ηλίθιες θεωρίες των «περιορισμών» και δέχεται ότι ο κάθε λαός έχει καταθέσει το δικό του οβολό στο πολιτισμικό θησαυροφυλάκιο της ανθρωπότητας, αυτό το θησαυροφυλάκιο, το οποίο επιχειρούν να λεηλατήσουν οι σύγχρονοι βάρβαροι, για να πετύχουν τους άνομους σκοπούς τους. Με τέτοιες ιδέες και αξίες μπολιάστηκα από τότε που πρωτοργανώθηκα. Με αυτές πορεύομαι, για πάνω από 3 δεκαετίες. Και συνεχίζω να πιστεύω ότι δεν ήταν ούτε είναι λάθος!».

Ο φόβος του τερματοφύλακα πριν από το πέναλτυ

του Τάσου Παππά

■ αμηλοί τόνοι αισιοδοξίας ως προς την έκβαση της εκλογικής μάχης, αλλά υψηλοί τόνοι στην αντιπαράθεση με τη Ν.Δ. Αυτό είναι το επικοινωνιακό μοντέλο που καλούνται να εφαρμόσουν οι πάντες στην κυβέρνηση και το κόμμα. Η ευφορία των πρώτων ημερών –μερικοί «έβλεπαν» ακόμα περίπατο του ΠΑΣΟΚ– δίνει τη θέση της σιγά-σιγά στον ίληματισμό. Ήδη οι υπουργοί άρχισαν να προσαρμόζονται. Α μιλάνε για «ντέρμπυ», για «οριακή διαφορά», για «μάχη ως με στήθος». Ο στόχος είναι προφανής: να χτυπηθεί στη του ο εφησυχασμός και να στρατευθεί στην υπόθεση της νί-ιλο το κομματικό προσωπικό. Την ίδια στιγμή ο επικεφαλής κλογικής καμπάνιας **Κώστας Λαλιώτης** ζήτησε από τα στε-να σταματήσουν «να βγαίνουν στα κεραμίδια πανηγυρίζο-κάθε φορά που μια δημοσκόπηση δίνει προβάδισμα στο OK».

πιθετική πολιτική απέναντι στη Ν.Δ. θα στηριχτεί σε τρεις ες: Με τη νίκη του ΠΑΣΟΚ στις εκλογές της 9ης Απριλίου η θα αποκτήσει ισχυρή κυβέρνηση που θα διασφαλίζει την ική σταθερότητα και θα εδραιώσει την παρουσία της στην παϊκή Ένωση. Το «χαρτί» της Ευρώπης θα το παίξει δυνα-ΠΑΣΟΚ, επιστρατεύοντας ακόμη και κινδυνολογικούς συ-ούς. Είναι χαρακτηριστική η φράση του υπουργού Εθνικής νομίας **Γιάννου Παπαντωνίου** στην *Κυριακάτικη Ελευθε-τία* (27 Φεβρουαρίου): «Οι Ευρωπαίοι δεν εμπιστεύονται Δ.». Οικονομικοί παράγοντες της κυβέρνησης έφταναν μά-στο σημείο να υποστηρίζουν: «Μην αποκλείετε σε περί-η νίκης της Ν.Δ. οι εταίροι μας να μην μας βάλουν αμέσως ONE. Ίσως χρειαστεί να την δοκιμάσουν την κυβέρνηση Δ. για μεγάλο χρονικό διάστημα»!

ολωτική τακτική προς τη Ν.Δ. εξυπηρετεί το στόχο της συ-ωσης των οπαδών του ΠΑΣΟΚ. Σύμφωνα με τις τελευταίες κοπήσεις, στο πεδίο αυτό το ΠΑΣΟΚ έχει περιθώρια βελ-ς. Εμφανίζει συσπείρωση κοντά στο 78%, ενώ η Ν.Δ. αγγί-ορίό της [87%]. Παράπλευρο όφελος θα είναι η ενίσχυση κομματισμού. Στη Χαρ. Τρικούπη πιστεύουν ότι όσο μεγα-ο είναι το άθροισμα των ποσοστών των δύο μεγάλων κομ-ι, τόσο πιο πολλές είναι οι πιθανότητες του ΠΑΣΟΚ να νι-. Δεν είναι τυχαίο ότι ο υπουργός Τύπου **Δημήτρης Ρέπ-**ε συνέντευξή του εκτίμησε ότι «ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. ίσως άσουν το 85%». Ήταν μια πρόβλεψη-επιθυμία.

κίνδυνο της Δεξιάς θα κραδαίνουν ως φόβητρο τα στελέχη ΑΣΟΚ έναντι των οπαδών των μικρότερων κομμάτων και ς έναντι των ψηφοφόρων του ΔΗΚΚΙ, στους οποίους το εξίο σύνδρομο παραμένει εν ζωή. Οι σφυγμομετρήσεις λύπτουν ότι το ποσοστό του ΔΗΚΚΙ έχει τη «συμπεριφο-ανσέρ». Πότε πάνω, πότε κάτω. Φαίνεται ότι η προσπά-ων κορυφαίων στελεχών να πείσουν ότι «τίποτε δεν έχει » υπακούει στη λογική που θέλει να πολεμήσει τη «χαλαρή ». Αν προκύπτει η αίσθηση ότι το ΠΑΣΟΚ κερδίζει σίγου-τε πολλοί ψηφοφόροι θα επιλέξουν τα μικρότερα κόμμα-όμως περάσει η άποψη ότι «θα γίνει ντέρμπυ» τότε η απει-

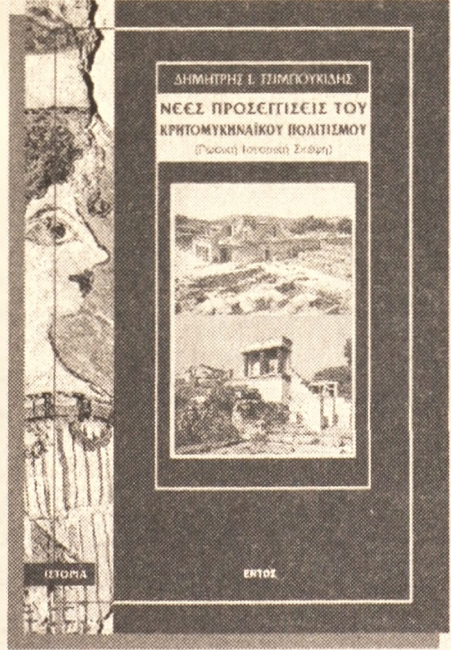
λή της Δεξιάς θα σπρώξει τους επαμφοτερίζοντες ψηφοφόρους, που έλκουν την καταγωγή τους από το χώρο της λεγόμενης δημο-κρατικής παράταξης, στην κάλπη του ΠΑΣΟΚ.

Το ένα –μείζονος σημασίας– ερώτημα για το ΠΑΣΟΚ είναι η στάση του **αγροτικού** κόσμου αν και τα κυβερνητικά κλιμάκια που επισκέφθηκαν προσφάτως την επαρχία επέστρεψαν στην πρωτεύουσα πιο αισιόδοξα. Πολλά περιμένουν στο ΠΑΣΟΚ από τις εξαγγελίες του πρωθυπουργού στην Ημαθία. Τούτη την ώρα η διαφορά μεταξύ Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ είναι στις πέντε ποσο-στιαίες μονάδες.

Το άλλο πρόβλημα της κυβέρνησης είναι η πορεία της Σοφο-κλέους. Συσκέψεις επί συσκέψεων για να αντιμετωπιστεί το θέ-μα. Οι καθ' ύλην αρμόδιοι έχουν σηκώσει τα χέρια ψηλά. Οι πιο κυνικοί διαδίδουν ότι «η Ν.Δ. υπονομεύει με τους δικούς της χρηματιστές το Χρηματιστήριο». Στους αφελείς πιάνει η κακό-βουλη φήμη. Τελευταία ελπίδα της κυβέρνησης είναι η ευδοκί-μηση του σχεδίου που προβλέπει «συντεταγμένη κίνηση των κρατικών επιχειρήσεων και των τραπεζών που ελέγχονται από το Δημόσιο προκειμένου να ανυψωθεί κάπως ο δείκτης».

**ΜΟΛΙΣ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ**

Δημήτρης Τσιμπουκίδης
ΝΕΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΚΡΗΤΟΜΥΚΗΝΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
(Ρωσική Ιστορική Σκέψη)

Στο παρόν βιβλίο επιχειρεί-
ται να αποδοθεί συνοπτικά,
αλλά με κάθε επιστημονική
πληρότητα, ο τρόπος σκέ-
ψης και έρευνας των Ρώ-
σων ιστορικών σχετικά με
τις πιο σοβαρές πτυχές
ανάπτυξης της αρχαίας
Κρήτης, από τη μυθολογι-
κή και ιστορική παράδοση
έως το κοινωνικοπολιτικό
σύστημα και τη γραφή.

Σε όλα τα βιβλιοπωλεία

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΕΝΤΟΣ» Τηλ.: 76.48.900, Fax: 76.48.901
Internet: www.defacto.gr • e-mail: entos@defacto.gr

Μαύρα προεκλογικά σύννεφα

του Απόστολου Διαμαντή

Η πρώτη φάση της ιδιαίτερα μεγάλης προεκλογικής περιόδου –μέχρι τη διάλυση της Βουλής και την επίσημη προκήρυξη των εκλογών– λήγει σε λίγες μέρες με μάλλον αρνητικό τρόπο για το κυβερνών κόμμα. Λάθη επικοινωνιακής πολιτικής και αποκάλυψη μόνιμων πληγών τραυμάτισαν σοβαρά το προφίλ της κυβέρνησης και σκόρπισαν μεγάλη ανησυχία στο εκλογικό του επιτελείο.

Το πρώτο μεγάλο λάθος ήταν η προκλητική χρήση της διαφήμισης ανύπαρκτων ή ημιτελών έργων, με πολυτελή φυλλάδια και πανάκριβα τηλεοπτικά σποτ. Χρησιμοποιώντας κοινοτικά και κρατικά λεφτά, το ΠΑΣΟΚ «εγκαινίασε» ένα ελάχιστο τμήμα της Εγνατίας, το ανύπαρκτο Ρίο-Αντίρριο, μακέτες του αεροδρομίου των Σπάτων και της επέκτασης του Μετρό, γέφυρες και δρόμους ανά την επικράτεια και άλλα έργα, ενώ την ίδια στιγμή ένα τραγικό ατύχημα στην εθνική απεκάλυπτε την πραγματική κατάσταση των εθνικών οδών.

Η αλόγιστη αυτή χρήση της διαφήμισης αντιμετωπίστηκε απολύτως αρνητικά από την κοινή γνώμη, ακόμη και από τις φιλοκυβερνητικές εφημερίδες, και είχε ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση ενός αρνητικού κλίματος σε μια κρίσιμη προεκλογική περίοδο. Επιπλέον, το γεγονός αυτό ήρθε να ενισχύσει την εντύπωση –που όλο και πιο έντονα διαγράφεται πλέον– πως το ΠΑΣΟΚ έχει αποκτήσει χαρακτηριστικά καθεστωτικού κόμματος. Η προκλητική συμπεριφορά κορυφαίων στελεχών του ΠΑΣΟΚ –με καλύτερο παράδειγμα τον κ. Γιαννόπουλο και τον κ. Λαλιώτη– δημιουργεί αισθήματα αποστροφής, κυρίως στο τμήμα εκείνο των εκλογέων το οποίο δεν έχει ακόμη αποφασίσει και είναι ευαίσθητο σε ζητήματα πολιτικού ύφους. Ένας υπουργός Δικαιοσύνης, ο οποίος μιλάει για «καθεστώς που πρέπει να προστατευθεί», αποκαλώντας συγχρόνως «πατσαβούρα» γνωστή δημοσιογράφο και

ένας άλλος, ο υπουργός ΠΕΧΩΔΕ, που αγνοεί κοινοτικές οδηγίες και μοιράζει πανάκριβα φυλλάδια, δεν συνιστούν ασφαλώς το πειστικότερο προεκλογικό ντουέτο.

Αυτό ήταν η μία πλευρά της γκριζας κυβερνητικής εικόνας. Υπάρχει και μια άλλη, ακόμη χειρότερη: Το αδιέξοδο της χρηματιστηριακής αγοράς. Εδώ η κυβέρνηση τα έκανε κυριολεκτικά μούσκεμα, καθώς αγνόησε τον βασικό όρο λειτουργίας μιας χρηματαγοράς: την αποφυγή άνωθεν παρεμβάσεων. Η κυβέρνηση, επενδύοντας σε μια παρά φύσιν άνοδο των τιμών, ήλπιζε πως θα αντέστρεφε το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών. Πράγματι, η άνοδος των τιμών το περασμένο καλοκαίρι δημιούργησε κλίμα ευφορίας στους μικροεπενδυτές – πλην όμως η άνοδος αυτή ήταν προϊόν κυβερνητικών επεμβάσεων και καλλιέργειας κλίματος, το οποίο φυσικά ξεφούσκωσε. Αυτή τη στιγμή όλοι γνωρίζουν πως η όποια άνοδος των τιμών θα είναι αποτέλεσμα κυβερνητικής παρέμβασης – μέσω κυρίως των ΔΕΚΟ και κάποιων θεσμικών επενδυτών που θα θελήσουν να βοηθήσουν τον κ. Σημίτη. Αλλά και αυτή ακόμη η πρόσκαιρη βελτίωση καθίσταται εξαιρετικά δυσχερής, καθώς οι ξένοι επενδυτές, αλλά και τα δικά μας σοβαρά χαρτοφυλάκια, είναι απίθανο να θελήσουν προεκλογικώς να τοποθετηθούν. Οι χιλιάδες εγκλωβισμένοι της Σοφοκλέους απειλούν τον κ. Σημίτη με καταποντισμό, καθώς του αποδίδουν την βασική ευθύνη για τις ψευδείς προσδοκίες που τους παγίδεψαν.

Η κυβέρνηση και ο κ. Σημίτης, φροντίζοντας μόνον για τη βελτίωση κάποιων δεικτών στο δρόμο προς την ΟΝΕ, κυριολεκτικά εγκατέλειψαν στην τύχη τους όλους τους υπόλοιπους τομείς της κυβερνητικής λειτουργίας. Έτσι, ο περίφημος «εκσυγχρονισμός» του κ. Σημίτη άφησε έξω την εγκληματικότητα, τη Δημόσια Εκπαίδευση, τη Δημόσια Υγεία, το πρόβλημα της ανεργίας, την εγκληματικότητα, το πρόβλημα των αγροτικών εισοδημάτων και των μισθών.

Η παρατεταμένη προεκλογική περίοδος

πιθανόν να αποδειχτεί η μοιραία γκάφ του κ. Σημίτη, καθώς δίνει την απαραίτητη άνεση χρόνου σε όλους να αποκαλύψουν την πληθώρα των προβλημάτων που κρύβονται πίσω από την φιλτραρισμένη τηλεοπτική εικόνα. Εάν αυτό επιβεβαιωθεί –και όλα δείχνουν πως έτσι θα γίνει– τότε η προεκλογική κουβέντα δεν θα γίνει για την ΟΝΕ και το Ελσίνκι, αλλά για χρονίζοντα κοινωνικά προβλήματα, οποία η διακυβέρνηση του κ. Σημίτη κατάφερε να αντιμετωπίσει.

Ο κ. Σημίτης και το ΠΑΣΟΚ στηρίζονται αποκλειστικά πλέον στο σύνολο σχεδόν των ΜΜΕ, τα οποία προσπαθούν να δημιουργήσουν μια επίπλαστη εικόνα ευδαιμονίας και κοινωνικής αποδοχής, για ένα θεσπώς μάλιστα που δεν διαθέτει πια κανένα τεκμήριο δημοκρατικότητας, ναίσθησης του εθνικού συμφέροντος, κοινωνικής δικαιοσύνης. Τεράστια κοινωνικά προβλήματα αποσιωπούνται και θέσης τους προβάλλονται, ένα μήνα προ εκλογών, τροχαία ατυχήματα, έρωτες σήμων και χορευτικές επιδείξεις υπαγών. Είναι μια απέλπιδα προσπάθεια διαβλητού καθεστώτος να κρατηθεί εξουσία, για να απολαύσει έτσι και τα ράστια οφέλη που βασίμως πιθανολογείται για το άμεσο μέλλον...

FAX/ΠΟΛΥΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΟΥ ΧΑΡΤΙΟΥ BROTHER

Δώστε τέλος

- ▶ στα ρολλά που φθάνουν στο γραφείο σας,
- ▶ στο ξεθώριασμα
- ▶ & στη δύσκολη αρχειοθέτηση των fax σας!

mod. 920/930

Καρμπονοταινία, 20 σελ. μήμη,
τηλεφωνητής 15 min (μόνο στο 930),
δυνατότητα σύνδεσης με H/Y (optional)

mod. 921/931

Καρμπονοταινία, 20 σελ. μήμη,
τηλεφωνητής 15 min (μόνο στο 931),
δυνατότητα σύνδεσης με H/Y (optional)

ΗΡΘΕ Η ΩΡΑ ΝΑ ΑΝΑΞΕΙΤΕ FAX

Τα FAX/ΠΟΛΥΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ κοινού χαρτιού BROTHER
είναι η **ΛΥΣΗ** που ψάχνετε. Συνδυάζουν σε μία μόνο συσκευή
τις πιο προηγμένες λειτουργίες ενός FAX απλού χαρτιού,
ενός φωτοαντιγραφικού, εκτυπωτή, scanner,
PC FAX και τηλεφωνητή (standard/optional ανάλογα με το μοντέλο).
Όλα αυτά σε τιμή έκπληξη
και βέβαια με την εγγύηση της ΝΤΑΚΟΣ Α.Ε.

mod. 1020

Καρμπονοταινία, 20 σελ. μήμη,
δυνατότητα σύνδεσης με H/Y (optional)

mod. MFC-9050/9650

Laser Fax, 6/12ppm printer (parallel),
124/132 τηλ. μήμες, 14.400 bps modem
MFC-9050: 95 σελ. μήμη, scanner- PC FAX (optional)
MFC-9650: 210 σελ. μήμη, scanner- PC FAX, optional LAN I/F

brother®

ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ
ΝΤΑΚΟΣ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ: Μαραθωνομάχων 2, 164 52 Αργυρούπολη Τηλ.: 99 35 512, 99 35 403, Fax: 99 35 481, Web site: www.dakos.gr
Υποκ/μα Β. Ελλάδος: Κωλέττη 25, 546 27 Θεσσαλονίκη, Τηλ.: 031 / 552737, Fax: 031/ 551295, E-mail: admin@dakos.gr

ΜΑΓΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Τι έχουμε όταν ο κ. Κοντογιαννόπουλος πάει στο ΠΑΣΟΚ; Διεύρυνση προς την κεντροδεξιά. Τι έχουμε όταν ο κ. Μάνος και το κόμμα του συνεργάζονται με την Νέα Δημοκρατία; Παζάρι χωρίς αρχές. Αυτό λένε οι φοβεροί πολιτικοί αναλυτές που παίρνουν τα fax από του Μαξίμου κάθε πρωί. Η ελληνική δημοσιογραφία ποτέ δεν είχε φτάσει σε τέτοιο σημείο εξάρτησης.

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ 2000

Εκπομπή στον ALPHA. Μιλάει στον κ. Μανώλη Κινητή ένας συνταξιούχος από κάποιο ΚΑΠΗ και του λέει τα προβλήματά του. Πριν καλά καλά τελειώσει τη φράση του, πετάγεται ο δημοσιογράφος και του λέει: «Είστε ψηφοφόρος της Νέας Δημοκρατίας;» Πώς δεν τον συνέλαβε κιόλας, δηλαδή. Σημειωτέον πως οι άνθρωποι αυτοί διδάσκουν και σε σχολές δημοσιογραφίας.

ΟΙ ΤΣΑΟΥΣΕΣΚΟΥ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

Ειδήσεις του MEGA στις 8. Δείχνει τον κ. Σημίτη μαζί με τον πορτογάλο πρωθυπουργό. Μόλις τελειώνει

το ρεπορτάζ, πέφτει καπάκι ο Βενιζέλος, ο οποίος ανακοινώνει προς τους τηλεθεατές πως στις εκλογές πρόκειται να επιλέξουμε μεταξύ Σημίτη και Καραμανλή. Τέτοια φαιά προπαγάνδα, τέτοια απροκάλυπτα μεροληπτική χρήση του μέσου, μόνον σε καθεστώτα μονοκομματικά συναντά κανείς.

ΕΞΑΦΑΝΙΣΤΕ ΤΟΥΣ

Στο μεταξύ, από όλα τα δελτία των 8, από όλα τα ιδιωτικά κανάλια, έχουν κυριολεκτικώς εξαφανιστεί οι αρχηγοί

των 3 κομμάτων της αριστεράς. Οι πιέσεις προς τους διευθυντές ειδήσεων είναι τέτοιες, που έχουν φέρει σε αμηχανία ακόμη και τους φανατικούς σημιτικούς. Το τηλεοπτικό τοπίο είναι πλέον μια χοάνη διαστρέβλωσης της πραγματικότητας, ένα οργουελικό περιβάλλον. Αλλά να το ξέρουν. Δεν θα μείνουμε με σταυρωμένα χέρια. Θα τα πούμε σε 36 μέρες.

ΚΑΓΚΕΛΟ

Το μόνο αξιομνημόνευτο δημοσιογραφικό συμβάν των

τελευταίων ημερών ήταν η κατεδάφιση του κ. Αβραμόπουλου από τον κ. Χατζηνικολάου. Ανεξαρτήτως προθέσεων, ο δημοσιογράφος αποκάλυψε την κενότητα των επιχειρημάτων του αφελούς δημάρχου, ο οποίος μάλλον πίστεψε σε πλήρη στήριξη των ΜΜΕ ως αντάλλαγμα της μόνταξής του στη Ν.Δ. Φαβούμαι πως ο κ. Αβραμόπουλος χρησιμοποιήθηκε και τώρα θα έχει την τύχη του λεμονιού που δεν έχει πλέον ζωμό.

ΚΑΘΑΡΑ ΧΕΡΙΑ

Ο κ. Γιάννης Τριάντης στην *Ελευθεροτυπία* επισημαίνει πως δεν προβλήθηκε από τις ειδήσεις η αποχώρηση της Τάκης Παππά από το ΠΑΣΟΚ και η συνεργασία του με το ΔΗΚΚΙ. Ορθή επισημάνση, καθότι η αποχώρηση αυτή κραυγάζει περί της φύσεως του πασοκού καθεστώτος.

ΚΟΡΔΕΛΕΣ ΣΤΟ ΧΑΟΣ

Γιατί οι κ. Σημίτης και Λαλιώτης εγκαινιάζουν νοσοκομεία χωρίς κτίριο, δρόμους χωρίς τσιμέντο, αεροδρόμια σε λιβάδια και γέφυρες που δεν εφάπτονται της στεριάς; Ε, ό,τα μεγάλα έργα έχουν ποιες ελλείψεις στην αρχή.

ΤΕΛΙΚΗ ΛΥΣΗ

Ο υπουργός Παπαντωνίου έλωσε πως εάν κερδίσει η Νέα Δημοκρατία μπορεί και την μπόιμε στην ΟΝΕ. Πτείνω στον κ. Παπαντωνίου τη μοναδική λύση: να απαρρεύσει την προσέλευση πασοκικών ψηφοφόρων σκάλη, ώστε να μπόιμε γουρα στην ΟΝΕ.

ΘΡΙΛΕΡ ΣΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Ένα μείζον θέμα προκύπτει από τη φρικτή ιδέα των ανθρώπων του υποτιθέμενου Μετρό –εννοώ την υπόγεια σιδηροδρομική γραμμή Σεπολίων– να εκθέσουν στο σταθμό Συντάγματος έναν σκελετό. Το θέμα πρόβαλε αναλυτικά το ρεπορτάζ του Έψιλον της «Κυριακάτικης Ε» στις 27.2. Όμως σήμερα παρουσιάζουμε εδώ την πρώτη επίσημη ανακοίνωση μιας «Κίνησης» που συγκροτήθηκε μόλις πριν από λίγες μέρες. Την ανακοίνωση μου την έδωσε ο εμπνευστής αυτής της «Κίνησης», γνωστός συγγραφέας, ο οποίος θέλει προς το παρόν να κρατήσει την ανωνυμία του. Το περιεχόμενο του Δελτίου Τύπου έχει ως εξής:

«Ο ΣΚΕΛΕΤΟΣ ΣΤΟ ΜΕΤΡΟ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΑΦΕΙ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ

Στον σταθμό του Μετρό της πλατείας Συντάγματος και ανάμεσα στα εκτεινόμενα αρχαιολογικά

ευρήματα, υπάρχει κι ένας σκελετός ανωνύμου αθηναίου πολίτη του 5ου π.Χ. αιώνα.

Θεωρώντας ότι η πράξη αυτή δεν συνάδει με τα πατροπαράδοτα ταφικά έθιμα του λαού μας, ζητούμε να επιστραφεί ο σκελετός στον τάφο του και να πάψει ν' αποτελεί αντικείμενο της περιέργειας των διερχομένων του σταθμού.

Εάν οι υπεύθυνοι αδιαφορήσουν στην έκκλησή μας, τους προειδοποιούμε ότι θα επέμβουμε, προκειμένου να υπερασπίσουμε το «δικαίωμα» του σκελετού να συνεχίσει να κοιμάται τον αιώνιο ύπνο του, μακριά από τα αδιάκριτα βλέμματα του «αγριεμένου πλήθους».

Η ΚΙΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΣΚΕΛΕΤΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΤΑΘΜΟ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ».

Υπόγειες δικαστικές διαδρομές

του Ρεπόρτερ

ίνος της INTRAKOM και του Σωκράτη Κόκκαλη στο γκρίζο νεφέλωμα των ελληνικών τηλεπικοινωνιών συνοδεύτηκε εξ αρχής από έντονες αντιδράσεις. Αποκαλυπτικά δημοσιεύματα, μηνύσεις, αγωγές και δικαστικές έρευνες ακολουθούσαν την υπογραφή δόν κάθε σύμβασης με τον ΟΤΕ ή με άλλη υπηρεσία του δημοσίου.

Η πρώτη μεγάλη ποινική δίωξη ασκήθηκε το 1992, όταν ασκήθηκε δίωξη για «κακουργηματική απιστία και κακουργηματική παράβαση καθήκοντος», με αφορμή τη σύμβαση του 1989 για την ανάθεση της προμήθειας 470.000 ψηφιακών παροχών του ΟΤΕ στην INTRAKOM. Η επιβεβαίωση ότι ο έβδομος τακτικός ανακριτής Νεκτάριος Βαζαΐος, ο οποίος διενήργησε τότε την ανάκριση επέβαλε στον κ. Σ. Κόκκαλη χρηματική εγγύηση ύψους... 400 εκατομμυρίων δραχμών για να μη φύγει από την Ελλάδα. Ήταν η υψηλή χρηματική εγγύηση που επιβλήθηκε ποτέ σε κατηγορούμενο από συστάσεως ελληνικού Κράτους και όπως την χαρακτήριζε τότε ο *Ελεύθερος Τύπος* «επιπέδου γκάνγκστερ». Παρ' όλα αυτά, επί κυβέρνησης Μητσοτάκη και χωρίς κανείς να μυριστεί, ο φάκελος της ανάκρισης έκλεισε άρον άρον και εκδόθηκε απαλλακτικό βούλευμα, «ελλείψει στοιχείων».

Αντί, στο προηγούμενο τεύχος του αποκάλυψε νέα στοιχεία στην υπόθεση εκείνη και μεταξύ των άλλων στοιχεία για την ομή σε τραπεζικές συναλλαγές με τον Σωκράτη Κόκκαλη δύο βασικών υποστηρικτών της ανάθεσης της σύμβασης στην INTRAKOM, του τότε γενικού διευθυντή του ΟΤΕ Θ. Τόμπρα και βοηθού γ.δ. Σ. Ριζά. Υπάρχουν και άλλοι λογαριασμοί για τον λόγω σκανδαλώδη σύμβαση και το ερώτημα που τίθεται είναι ποια μπορεί να είναι η τύχη του απαλλακτικού βουλεύματος όσο εσπευσμένα εκδόθηκε.

ΥΝΑ ΖΟΡΜΠΑ

Αρθρογράφος του 1994 ο τότε αντεισαγγελέας Εφετών Γιώργος Ζορμπάς άρχισε αυτεπάγγελτα προκαταρκτική εξέταση στην σκανδαλώδη ανάθεση των 1.000.000 ψηφιακών παροχών του ΟΤΕ στις εταιρείες ZHMENΣ και INTRAKOM, επί κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ του 1994. Αφορμή για την έρευνα ήταν οι προσφορές των δύο εταιρειών έγιναν δεκτές, παρά το γεγονός ότι δεν τηρούσαν τους όρους του προκηρυχθέντος διαγωνισμού, ήταν δηλαδή τυπικά απαράδεκτες. Η έρευνα, όμως, αποκάλυψε ότι έφερε στο φως συγκλονιστικά στοιχεία, με έλεος στο πόρισμά του προς τον τότε προϊστάμενο της Εφετείας Εφετών κ. Χρ. Τζαννακάκη, ο κ. Ζορμπάς να αναφέρει σε στοιχεία κακουργηματικών πράξεων και να ζητήσει ενέργεια προανάκρισης από ανακριτή εφέτη, προκειμένου να περιβληθεί η έρευνα με μείζον κύρος.

Ακολουθήσαν είναι περίπου τραγελαφικά και καταδικά-

σθηκαν δεόντως από τον Τύπο της εποχής. Μόλις ο κ. Τζαννακάκης παρέλαβε τη δικογραφία που του υπέβαλε ο κ. Ζορμπάς... εξαφανίσθηκε και λέγεται ότι, προκειμένου να ανευρεθεί, ο τότε Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κ. Αθ. Σιούλας αναγκάσθηκε να στείλει... περιπολικό της αστυνομίας σπίτι του. Τελικά, δύο ημέρες πριν συνταξιοδοτηθεί ο κ. Τζαννακάκης αφαίρεσε τη δικογραφία από τον κ. Ζορμπά και την ανέθεσε προκειμένου να διεξαχθεί... εκ νέου στον εισαγγελέα εφετών κ. Λ. Καράμπελα. Ο ίδιος ο κ. Σιούλας επεσήμανε αργότερα σε συνέντευξή του (*Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία*, 19.5.1996) ότι η ενέργεια του κ. Τζαννακάκη ήταν «αδιανόητη και μη σύννομη» και ότι «έπρεπε να είχε ασκηθεί δίωξη για τα ψηφιακά» από τότε!

Η προανάκριση Καράμπελα άρχισε τον Ιούλιο του 1996 και συνεχίσθηκε με υπερβολικά βραδείς ρυθμούς. Χαρακτηριστικό του τρόπου με τον οποίο διεξήχθη η προανάκριση Καράμπελα είναι και το γεγονός ότι μάρτυρες που εκλήθησαν να καταθέσουν συγκεκριμένα στοιχεία για τη σύμβαση του 1994 ούτε καν ερωτήθηκαν γι' αυτήν. Δύο, όμως, εξελίξεις ανέτρεψαν την συνήθη οδό δικαστικής διαφυγής. Πρώτον, οι έρευνες στα αρχεία της «Στάξι» στη Γερμανία έφεραν στο φως τους ύποπτους λογαριασμούς του Σ. Κόκκαλη στην Deutsche Handelsbank (DHB) του Βερολίνου και δεύτερον, το Ελεγκτικό Συνέδριο παρέδωσε στον κ. Καράμπελα έκθεση με την οποία συντάσσονταν απολύτως με το πόρισμα Ζορμπά και έκρινε ότι η περιβόητη σύμβαση των ψηφιακών του 1994 όχι μόνο δεν έπρεπε να κατακυρωθεί υπέρ της ZHMENΣ και της INTRAKOM αλλά και οι δύο εταιρείες δεν έπρεπε καν να γίνουν δεκτές στον σχετικό διαγωνισμό.

Έτσι, ο κ. Καράμπελας έκανε τελικά αυτό που είχε προτείνει πριν από ένα χρόνο ο κ. Ζορμπάς: Εισηγήθηκε, δηλαδή, στην Ολομέλεια Εφετών την άσκηση δίωξης εναντίον των εμπλεκόμενων στη σύμβαση του 1994 για τέσσερα κακουργήματα και τρία πλημμελήματα (απάτη, δωροδοκία, δωροληψία, παράβαση καθήκοντος, απιστία, ψευδορκία, ψευδή βεβαίωση). Η Ολομέλεια αποφάσισε τη διενέργεια τακτικής πλέον ανάκρισης, την οποία ανέλαβαν οι «ειδικοί εφέτες-ανακριτές» κ. Ναυπλιώτης και Γεωργαντάς.

Δεν θα σταθούμε στην θύελλα των δημοσιευμάτων που προκάλεσαν εκείνες οι εξελίξεις. Οι μνήμες είναι ακόμα νωπές. Θα επισημάνουμε μόνο ότι ύστερα από μια διετία «κάποιος» ανάκρισης από τους ορισθέντες εφέτες-ανακριτές, η υπόθεση έληξε με τρόπο άδοξο και περίεργο με δύο βουλεύματα του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών, τα υπ' αριθμ. 685/1998 και 1820/1998.

Το «περίεργο» και αξιοσημείωτο είναι ότι, ενώ η αρχική δικογραφία ήταν μία και ενιαία και αφορούσε πράξεις κακουργηματικών απατών, δωροδοκιών και παραβάσεων καθήκοντος, εισήχθη τελικά στο Συμβούλιο Εφετών από τον ίδιο τον κ. Καράμπελα τεμαχισμένη κατά τρόπο απαράδεκτο και αντιδικονομικό. Συγκεκριμένα, στην πρώτη φάση προς την έκδοση απαλλακτικού βουλεύματος ο κ. Καράμπελας εισήγαγε στο δικαστικό συμβούλιο μόνο μερικές πράξεις απατών και παραβάσεως καθήκοντος, ενώ οι υπόλοιπες και σημαντικότερες πράξεις περί δωρο-

Ευγένιος Αρανίτσης

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΑΡΕΣΑΝ ΣΕ ΜΕΡΙΚΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΠΟΥ ΞΕΡΩ

Το βιβλίο αυτό είναι μια μικρή Ιστορία Της Λογοτεχνίας Με Παραδείγματα. Ας μην πούμε όμως ότι απαρτίζεται, απλώς, από αντίλαλους που σημάδεψαν την εμπειρία τού συγγραφέα, διότι, στο ρεπερτόριο των διαφορετικών διαβαθμίσεων τού ύφους, ο τελευταίος έχει αφήσει να ριζώσει η αγάπη του για τα μεγάλα «συγκινησιακά» και «φιλοσοφικά» θέματα που (θα έπρεπε να) απασχολούν τη λογοτεχνία, έτσι όπως την αντιλαμβάνεται σήμερα. Το πλήθος των ονομάτων (Κάφκα, Μπόρχες, Ναμπόκωφ, επιστημονική φαντασία, η καθαρεύουσα, ο Παπαδιαμάντης...) σημαίνει το σύγχρονο σταυροδρόμι, όπου τα κείμενα είναι πιο ισχυρά απ' τον συγγραφέα κι όπου, εντούτοις, εκείνος οφείλει να επενδύσει επάνω τους το δικό του πένθος, τη δική του μελαγχολία, κυρίως δε την νευρική συνείδηση ενός κωμικοτραγικού κόσμου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6 • ΑΘΗΝΑ, 10680 • ΤΗΛ. 3607.744
FAX 3623.093 • E-mail: nefeli-p@otenet.gr

δοκιών κ.λπ., παρέμειναν στο γραφείο των κ. ειδικών ανακριτών «για να συνεχισθεί η ανάκριση». Το Συμβούλιο Εφετών, με πρόεδρο τον προϊστάμενο του Εφετείου κ. **Σεργάκη** ευλόγησε αυτή την αυθαίρετη διάσπαση της δικογραφίας και έσπευσε να εκδώσει τον υπ' αριθ. 685/1998 βούλευμά του, απαλλακτικό για όσες πράξεις θέλησε να εισαγάγει στη δικογραφία ο κ. **Καράμπελας**.

Ο ΤΕΜΑΧΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑΣ

Είναι όμως γνωστό, σε όποιον έχει γνώσεις Ποινικής Δικονομίας, ότι ο τρόπος περαιώσης της κύριας ανάκρισης αναφέρεται από το νόμο ειδικώς και περιοριστικώς. Ορίζεται λοιπόν ότι κατά την περάτωση της ανάκρισης η δικογραφία εισάγεται στο Δικαστικό Συμβούλιο στο σύνολό της και όχι **τεμαχισμένη**. Ούτε εισαγγελέας ούτε ο ανακριτής έχει το δικαίωμα να **τεμαχίσει** στα δύο τη δικογραφία και να αποφασίσει μόνος να συνεχιστεί η ανάκριση για ορισμένες μόνο πράξεις της δικογραφίας. Η ενεργή με αυτό τον τρόπο αυθαιρετεί και παρανομεί, επειδή το μόνο αρμόδιο να διατάξει περαιτέρω ανάκριση επί της υπόθεσης είναι το Δικαστικό Συμβούλιο (άρθρο 312 ΚΠΔ), εφόσον το μόνο αρμόδιο να διατάξει τον χωρισμό των συναφών πράξεων της αυτής δικογραφίας είναι το Δικαστικό Συμβούλιο κατά τη διαδικασία και το Δικαστήριο στην κύρια διαδικασία (άρθρα 128, 129, 130 ΚΠΔ).

Αδυνατούμε να πιστέψουμε ότι οι κ.κ. Εισαγγελείς και οι κ.κ. Εφέτες που επεξεργάσθηκαν τη δικογραφία για τη σύμβαση του 1994 αγνοούν αυτές τις βασικές δικονομικές διατάξεις. Διαφορετικά κατά συνέπεια ποια σκοπιμότητα κάλυψε η αντιδικονομική αυτή μεθόδευση. Η μόνη ίσως σκοπιμότητα, η οποία θα επηρετούσε πολλούς ενεχόμενους στην υπόθεση, θα ήταν η αδυναμία της όλης δικογραφίας. Μιας δικογραφίας της οποίας η γενομένη ανάκριση δεν θα πρέπει, κατά τα άλλα, να κάνει πολύ υπερήφανους τους κ.κ. εφέτες-ανακριτές, οι οποίοι κατά τη διάρκεια των δύο ετών που την κράτησαν ουδέν νέο στοιχείο προσέφεραν. Κι αυτό σε μια εποχή που ο γερμανικός και ελληνικός Τύπος κατακλύζονταν από νέα στοιχεία για τους ύποπτους λογαριασμούς του Σ. Κόκκαλη και της INTRAKOM στην Τραπεζά της «Στάξι», την DHB.

Όπως επισημάναμε ήδη, χαρακτηριστικό της ανάκρισης είναι ότι οι κ.κ. εφέτες-ανακριτές **απέφυγαν ακόμα και να ζητήσουν στοιχεία τα οποία επιθυμούσαν να προσφέρουν ουσιαστικές μετρητές κατηγορίας**. Στο θέμα αυτό είναι πολύ αποκαλυπτική η συνέντευξη του διευθυντή της *Καθημερινής* **Αντώνη Καρκαγιάννη** στο περιοδικό *MEN* (Απρίλιος 1997), στην οποία ο γνωστός δημοσιογράφος διατυπώνει την έκπληξή του για την απροθυμία του κ. εφέτη-ανακριτή να δεχθεί προς έρευνα τα προσκομιζόμενα από αυτόν, ως μάρτυρα, στοιχεία για τους ύποπτους λογαριασμούς που δημοσίευσε προηγουμένως η εφημερίδα του. Γι' αυτήν τη συνέντευξη όμως, με την οποία διατυπώνεται μια τόσο βαρή καταγγελία κατά του ανακριτή της υπόθεσης δεν έγινε την ανάγκη να επιληφθούν ούτε ο αρμόδιος υπουργός ούτε ο αρμόδιος Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου. Παρόμοια ήταν και η εμπειρία του εκδότη του *Αντί Χρήστου Παπουτσάκη*.

Ύστερα από αυτήν την «ανάκριση», κανένας πλέον δεν ενδιαφερόταν για την υπόθεση, ή μάλλον ενδιαφέρθηκαν πολλοί με τον τρόπο που θα «έκλεινε». Το έργο του κλεισίματος ανέλαβε πρώτα ο κ. **Καράμπελας** –ο οποίος **τεμαχίστηκε** αυθαίρετα την δικογραφία και εισήγαγε την μισή στο Δικαστικό Συμβούλιο, ενώ οι άλλες πράξεις δεν θέλησε να βρει ενδείξεις ενοχής των κατηγορουμένων.

μένων, από τους οποίους με την πρότασή του ζήτησε λίγο-πολύ συγγνώμη επειδή ασκήθηκε κατ' αυτών δίωξη— και στη συνέχεια το Δικαστικό Συμβούλιο, το οποίο ευλόγησε την δικονομική παράβαση του Εισαγγελέα κι έσπευσε να εκδώσει το υπ' θ. 685/1998 απαλλακτικό βούλευμά του.

ΕΧΟΥΝ ΤΗΝ ΤΙΜΗ ΤΟΥΣ

Όστερα από αυτά, οι κ.κ. ειδικοί-ανακριτές αφού εκράτησαν δικογραφία για ένα διάστημα, χωρίς να διενεργήσουν καμιά αιτέρω έρευνα, την υπέβαλαν στον κ. Εισαγγελέα «περατωμένη και κατά το άλλο ήμισυ», κι αυτή τη φορά ο Εισαγγελέας κ. Κωστός, γνωστός «σύμβουλος» του υπουργού Δικαιοσύνης κ. Κωνσταντίνου, πρότεινε την απαλλαγή των κατηγορουμένων, για τις υπόλοιπες κακουργηματικές πράξεις δωροδοκίας, πωλησίας κ.λπ. αγνοώντας σημαντικά στοιχεία τα οποία μπορούσαν σοβαρή ανάκριση. Όπως το έγγραφο της «Στάξι» την «οικονομική ενίσχυση» του ΠΑΣΟΚ με το 2% όλων των βάσεων της INTRAKOM με τον ΟΤΕ που αποκάλυψε το ίδιο προηγούμενο τεύχος του, την εμπλοκή σε τραπεζικούς λογαριασμούς του «βασικού εισηγητή υπέρ της INTRAKOM» κ. Σ. Ριζά, την εμπλοκή σε παρόμοιους λογαριασμούς των τριών τουλάχιστον μελών Δ.Σ. του ΟΤΕ, τις μεταβιβάσεις ίδιων χρηματικών ποσών προς «άγνωστους αποδέκτες» τον λογαριασμό αρ. «709» του Σ. Κόκκαλη στην DHB, στις United Overseas Bank, Chemical Bank, Barclays Bank κ.ά. τράπεζες της Ελβετίας.

Εκτός, το Συμβούλιο Εφετών Αθηνών έσπευσε με την ίδια θυμιά να εκδώσει το υπ' αριθμ. 1820/1989 απαλλακτικό βούλευμα προς μεγάλη ανακούφιση όλων εκείνων που αγωνιούσαν την υπόθεση και ιδιαίτερα του κ. Σ. Κόκκαλη, ο οποίος έβλεπε έτσι να δικαιώνεται η άποψή του στον τόπο αυτό ότι «όλα έχουν την τιμή τους».

Όλα από αυτά όμως, το 1820/1998 βούλευμα, προκειμένου εμφανίσει ως νόμιμη την εισαγωγή της μισής υπόθεσης στο Δικαστικό Συμβούλιο και την περαίωση με βούλευμα και της λοιπής δικογραφίας, αναφέρει αναληθώς ότι η όλη δικογραφία είχε χωρισθεί στα δύο νομίμως κατά το άρθρο 130 παρ. 1Δ. Η διάταξη, όμως, ορίζει ότι: «Το δικαστήριο και το δικαστικό συμβούλιο, για ιδιαίτερους λόγους που αφορούν την αλίστευτη διάγνωση της αλήθειας και την ταχύτερη εκδίκαση υπόθεσης μπορούν να διατάξουν τον χωρισμό της ανάκρισης ή και τη συζήτηση στο ακροατήριο». Στη συγκεκριμένη υπόθεση είναι προφανές ότι η παραπάνω αιτιολογία του βουλίου βασισμένη στο άρθρο 130 παρ. 2 ΚΠΔ είναι παντελώς αβάσιμη, διότι: α) ο χωρισμός της δικογραφίας έγινε από το αρμόδιο δικαστικό όργανο (εισαγγελέας, ανακριτής), γεγονός που ο χωρισμός κάθε άλλο παρά διευκόλυνε τη διάκριση της αλήθειας. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση της σύμφωνης του 1994, ούτε δικαστήριο ούτε συμβούλιο είχαν διατάξει μόνα αρμόδια, τον χωρισμό των συναφών εγκλημάτων της υπόθεσης. Αυτό είχαν πράξει αυθαίρετως μόνον ο εισαγγελέας κ. Καράμπελας και οι κ.κ. ειδικοί-ανακριτές. Η διατύπωση στο βούλευμα περί νομίμου καταχωρισμού της δικογραφίας, ως προς ορισμένες πράξεις, αποτελεί ψευδή βεβαίωση, αντιστοιχούμενη από το νόμο (βλ. άρθρο 242 Π. Κώδικα), την οποία δυστυχώς ετέλεσαν οι εκδώσαντες το βούλευμα δικαστικοί, προκειμένου να δικαιολογήσουν τα δικονομικώς αδικαιολογήσιμα και απαράδεκτα.

Ζαν Ντυβινιό Ο ΗΘΟΠΟΙΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΜΥΡΤΩ ΡΑΪΣ

Ποιοί ήταν και ποιοί είναι αυτοί που κάθε βράδυ ενσαρκώνουν φανταστικές ιστορίες και τις κάνουν πραγματικότητα;

Αυτοί που ζωντανεύουν τις φωνές του παρελθόντος και τις μετατρέπουν σε μια άμεση και συλλογική επικοινωνία του παρόντος; Ο ηθοποιός προσωποποιεί τον ορισμό τού θεάτρου ως τέχνη του ζώντος. Κρατά στα χέρια του αυτή τη διαχρονική και πανανθρώπινη μορφή έκφρασης που γεννιέται μόλις σηκωθεί η αυλαία και ζει ώσπου να σβήσουν τα φώτα.

Η μελέτη του Ζαν Ντυβινιό ανασυνθέτει την εξέλιξη της επαγγελματικής πορείας του ηθοποιού και εξετάζει τη θέση του και το ρόλο τού θεάτρου στις ιστορικά δοσμένες κοινωνικές δομές. Από τους ερασιτεχνικούς θιάσους του Μεσαίωνα έως τον ηθοποιό-βεντέτα και τον ηθοποιό-καλλιτέχνη, το βιβλίο αυτό διερευνά τις εκάστοτε σχέσεις σκηνης και πλατείας, συνδέοντας έτσι το θέατρο με τον κόσμο.

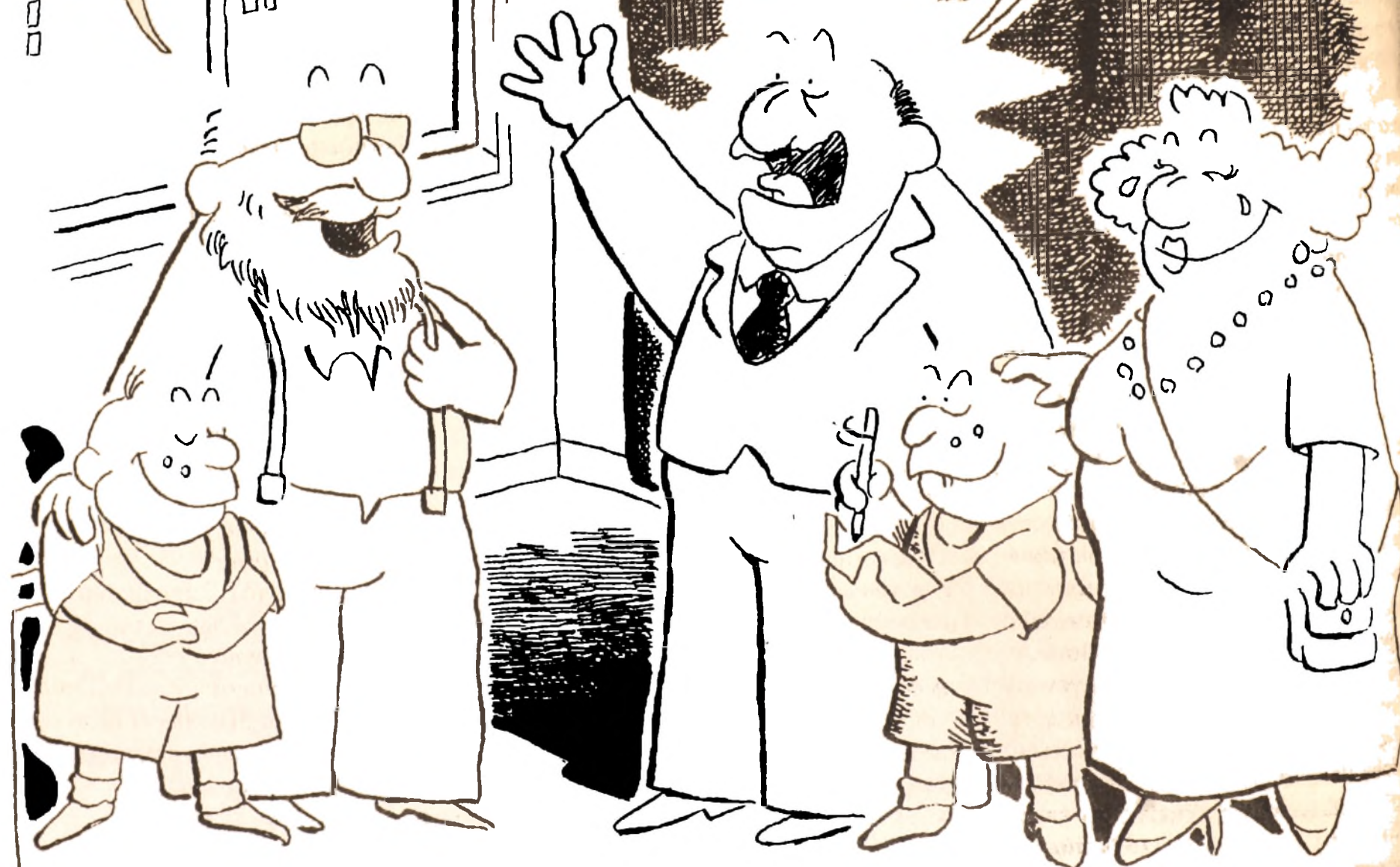
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6 • ΑΘΗΝΑ, 10680 • ΤΗΛ. 3607.744

FAX 3623.093 • E-mail: nefeli-p@otenet.gr

Ο ΓΙΩΡΓΑΚΗΣ ΟΝΕΙΡΕΥΕΤΑΙ
ΟΤΑΝ ΜΕΓΑΛΩΣΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΓΙΑΤΡΟΣ!...
ΤΟ ΔΙΚΟ ΣΑΣ ΤΟ ΠΑΙΔΑΚΙ;

Α! ΤΟΝ ΔΙΚΟ ΜΑΣ ΤΟΝ ΠΡΟΟΡΙΖΟΥΜΕ
ΓΙΑ ΡΟΥΦΙΑΝΟ... ΜΕ ΤΕΤΟΙΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ
ΜΠΟΡΕΙ ΜΙΑ ΜΕΡΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ
ΣΑΝ ΤΟΝ [REDACTED]!

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ 2000

Πώς (και από ποιους) δημιουργήθηκε η INTRAKOM

του Ρεπόρτερ

Όπως έχουμε ήδη επισημάνει στα δύο προηγούμενα τεύχη του Αντί, η ίδρυση της INTRAKOM ήταν από την πρώτη στιγμή μια «σύλληψη» της Στάζι, προκειμένου να διεισδύσει η DDR (Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας) εμπορικά και πολιτικά στην Ελλάδα.

Ο Κ. Μητσοτάκης, ήταν ένας από τους στυλοβάτες του Σ. Κόκκαλη στα «πρώτα βήματά» του.

Ο γεγονός αυτό επιβεβαιώνει ο ίδιος ο **Σωκράτης Κόκκαλης** σε μια έγγραφη αναφορά που υπέβαλε στην Στάζι μετά την επίσκεψη που πραγματοποίησε στην Ελλάδα, τον Φεβρουάριο του 1965. Όπως ο ίδιος σημειώνει στην αναφορά, κύρια αποστολή του τακτικού στην Ελλάδα ήταν να «εκμεταλλευτεί τις σχέσεις που είχε στην Ελλάδα, χάρις στον πατέρα του, για να ιδρύσει μια εταιρεία εμπορίου που θα υποστηριζόταν από γιγαντιαίους κύκλους της ελληνικής κοινότητας».

Το πολιτικό προσκήνιο της Ελλάδας στην εποχή βρίσκονται οι δημοκρατικές δυνάμεις που απελευθέρωσε η εκλογική νίκη της «Ενώσεως Κέντρου» του Κ. Παπανδρέου και η Αποστασία που κλονίστηκε. Αρκετοί από τους πολιτικούς εκείνης της εποχής γνώριζαν τον πατέρα του, διακεκριμένο επιστήμονα και υπουργό της «κυβέρνησης του βουνού» του Κόκκαλη. Έτσι, μέσα στο γενικό κλίμα δημοκρατικής ευφορίας, οι σχέσεις του πατέρα του ήταν το «πασπαρτί» που άνοιξε τις πόρτες της τότε κυβέρνησης στον Σ. Κόκκαλη. Εκείνη την εποχή ο Κόκκαλης δρούσε ήδη από διετίας ως **άκτορας Roko** (στρατολογήθηκε στις 1963 – βλ. Αντί, τχ. 705) και, αφού «δοκιμάστηκε και εγκρίθηκε», αυτή ήταν η

πρώτη μεγάλη αποστολή του στο εξωτερικό. Πολύτιμος συμπαραστάτης και «καθοδηγητής» των κινήσεων του Κόκκαλη στην Αθήνα ήταν ο **Γιάννης Παπαγεωργίου**, εκδότης της εφημερίδας **Αθηναϊκή** (στα προηγούμενα τεύχη αναφερόταν λανθασμένα ως Χρήστος Παπαγεωργίου) και προσωπικότητα με ισχυρή επιρροή στην κυβέρνηση.

Όπως ο ίδιος ο Κόκκαλης εξηγεί λεπτομερώς στην αναφορά του προς την Στάζι, το «μεγάλο σχέδιό» τους ήταν η ίδρυση μιας εμπορικής αντιπροσωπείας της DDR στην Ελλάδα, η οποία θα διεκδικούσε κρατικά συμβόλαια με τον ΟΤΕ και άλλους οργανισμούς. Η ανάπτυξη αυτής της εταιρείας (δεν είναι άλλη από την INTRAKOM) θα βασιζόταν «στην εμπλοκή υψηλών μελών της κυβέρνησης και βιομηχάνων που θα απολαμβάνουν από τα κέρδη αυτής της εταιρείας και έτσι θα έχουν άμεσο ενδιαφέρον για την επιτυχία της». Με άλλα λόγια, τα εν λόγω πρόσωπα θα έπαιρναν «μίζες» από όποια συμφωνία έκλεινε η μελλοντική ανατολικογερμανική εταιρεία με το ελληνικό δημόσιο. Επιπλέον, με τον τρόπο αυτόν, η Στάζι θα εξασφάλιζε και «πολιτικά ανταλλάγματα», αφού «θα τους είχε στο χέρι» και θα μπορούσε να υπαγορεύει άλλα επιχειρησιακά σχέδιά της.

Αν μένουν ακόμα αμφιβολίες για την πραγματική φύση της αποστολής του Σ. Κόκκαλη στην Ελλάδα, συνιστούμε να διαβαστεί προσεκτικά το ακόλουθο σημείο της αναφοράς του: «Τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει καταρχήν να μην αναμειχθούν φανερά. Κατά την γνώμη μου θα μπορούσε –εκτός από την επιτυχία στην ανάπτυξη των εμπορικών σχέσεων– να αντληθεί αργότερα και σημαντικό πολιτικό όφελος από την ιστορία αυτή. Θα μπορέσουν έτσι να διαπιστωθούν οι μέθοδοι με τις οποίες η Δυτική Γερμανία και άλλες χώρες του NATO ασκούν πιέσεις στην ελληνική κυβέρνηση ώστε να εμποδισθούν οι σχέσεις με την DDR». Ποια, άραγε, ήταν τα πολιτικά πρόσωπα τα οποία ενεπλόκησαν στο σχέδιο αυτό της Στάζι;

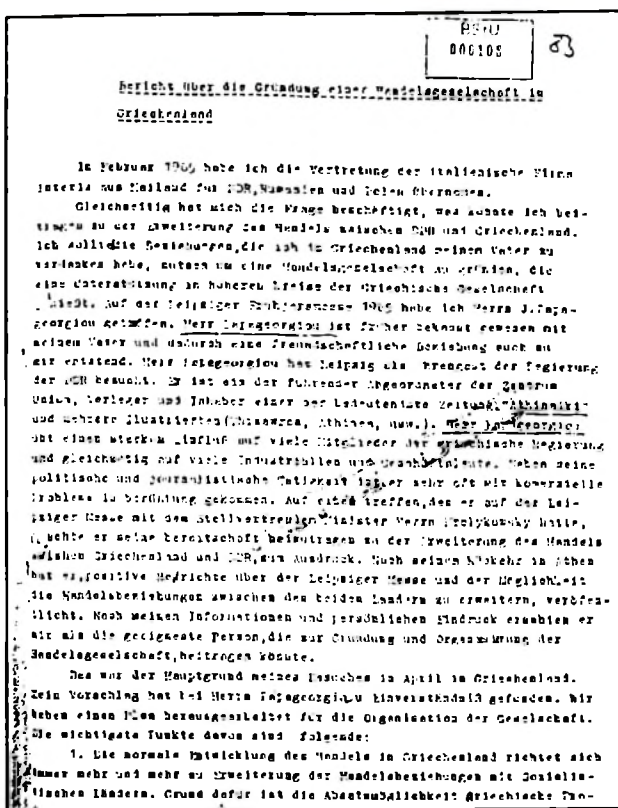
Θα περιμένουμε τα αποτελέσματα μιας σχετικής επίσημης έρευνας, δικαστικής, ή άλλης. Ωστόσο γνωρίζουμε από την αναφορά, ότι ο Γιάννης Παπαγεωργίου συζήτησε το σχέδιο με τον **Στέφανο Στεφανόπουλο**, τον **Κ. Μητσοτάκη**, τον **Αλλαμανή** και τον **Τομ Πάπας**, ενώ ο Κόκκαλης το συζήτησε με τον **Η. Τσιριμώκο**, τον **Α. Παπασπύρου**, τον υπουργό **Έξαρχο** και αργότερα τον **Ανδρέα Παπανδρέου**.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι και το σημείο όπου ο Σ. Κόκκαλης γράφει: «Ως αποστολή μου θεωρώ την ανάπτυξη των επαφών μεταξύ της ελληνικής πλευράς και της πλευράς της DDR, ενώ θα μπορούσα πιθανόν να αναλάβω μια ιθύνουσα θέση με την ίδρυση της Εταιρείας Εμπορίου». Διευκρινίζει, δηλαδή, ο ίδιος και πέραν πάσης αμφιβολίας ότι το σχέδιο για την ίδρυση της INTRAKOM δεν ήταν δική του σύλληψη, αλλά της Στάζι και ότι κύρια αποστολή του ίδιου ήταν να το προωθήσει μέσα από τη βελτίωση των σχέσεων με την ελληνική πολιτική ηγεσία. Παρακαλεί, ωστόσο, την ηγεσία της Στάζι προκειμένου να αναθέσει στον ίδιο την διαχείριση της εταιρείας, όπως και τελικά έγινε.

Αλλά ας αφήσουμε τον ίδιο να περιγράψει τη δράση του εκείνη την εποχή.

Τον Φεβρουάριο του 1965 ανέλαβα την αντιπροσωπεία της ιταλικής εταιρείας Interis του Μιλάνου για την DDR, τη Ρουμανία και την Πολωνία.

Ταυτόχρονα με απασχολούσε το ερώτημα πώς μπορώ να συμβάλω στην ανάπτυξη του εμπορίου μεταξύ DDR και Ελλάδας. Ήθελα να εκμεταλλευθώ τις σχέσεις που είχα στην Ελλάδα χάρη στον πατέρα μου για να ιδρύσω μια εταιρεία εμπορίου, που θα υποστηριζόταν από υψηλότερους κύκλους της ελληνικής κοινωνίας. Στην ανοιξιάτικη έκθεση της Λειψίας του 1965 συνάντησα τον κύριο Ι. Παπαγεωργίου. Ο κύριος Παπαγεωργίου ήταν παλιότερα γνωστός του πατέρα μου και έτσι αναπτύχθηκαν φιλικές σχέσεις μεταξύ μας. Είναι πρώην βουλευτής της Ενώσεως Κέντρου, εκδότης και ιδιοκτήτης μιας από τις σημαντικότερες εφημερίδες, της Αθηναϊκής, και πολλών περιοδικών (Θησαυρός, Αθηναία κ.ά.). Ο κύριος Παπαγεωργίου ασκεί μεγάλη επίδραση σε πολλά μέλη της ελληνικής κυβέρνησης και ταυτόχρονα σε πολλούς βιομήχανους και επιχειρηματίες. Πέρα από την πολιτική και δημοσιογραφική του δραστηριότητα έχει πολύ συχνά ασχοληθεί και με εμπορικά ζητήματα. Σε μια συνάντηση που είχε με τον αναπληρωτή υπουργό κ. Kroljowsky στην έκθεση της Λειψίας εξέφρασε την προθυμία του να συμβάλει στην ανάπτυξη του εμπορίου μεταξύ της Ελλάδας και της DDR. Μετά την επιστροφή του στην Αθήνα δημοσίευσε θετικά άρθρα για την έκθεση της Λειψίας και τη δυνατότητα να αναπτυχθούν οι εμπορικές σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών. Κατά τις πληροφορίες που έχω, καθώς και από την εντύπω-

Η πρώτη σελίδα της αναφοράς Κόκκαλη προς τη Στάζι.

ση που μου άφησε, μου φαίνεται ως το πλέον κατάλληλο πρόσωπο που θα μπορούσε να συμβάλει στην ίδρυση και την οργάνωση της Εταιρείας Εμπορίου.

Αυτός ήταν ο κύριος λόγος της επίσκεψής μου τον Απρίλιο στην Ελλάδα. Ο κ. Παπαγεωργίου συμφώνησε με την πρότασή μου. Καταστρώσαμε ένα σχέδιο για την οργάνωση της εταιρείας. Τα σημαντικότερα σημεία του σχεδίου είναι τα εξής:

1. Η ανάπτυξη του εμπορίου στην Ελλάδα τείνει κανονικά όλο και περισσότερο στην διεύρυνση των εμπορικών σχέσεων με τις σοσιαλιστικές χώρες. Αυτό οφείλεται στη δυνατότητα απορρόφησης των ελληνικών προϊόντων στις χώρες αυτές, σε αντίθεση με τις δυτικο-

ευρωπαϊκές χώρες, όπου η Ελλάδα αντιμετωπίζει τον σκληρό ανταγωνισμό των Ιταλών και Ισπανών. Καταδεικνύεται ότι παρά τη συμμετοχή της Ελλάδας στην ΕΟΚ ο απολογισμός των συναλλαγών της θα είναι όλο και περισσότερο αρνητικός, αφού η Ελλάδα εισάγει περισσότερα απ' ό,τι εξάγει στις χώρες αυτές. Γι την εισαγωγή ειδών που σχετίζονται π.χ., με εργοστάσια ή τον εξοπλισμό της βαριάς βιομηχανίας η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη να καταβάλλει στις χώρες αυτές συνάλλαγμα, ενώ τα συναλλαγματικά της αποθέματα είναι περιορισμένα. Αντίθετα, προς το είδος αυτό του εμπορίου, το εμπόριο με την DDR βασίζεται σε εμπορική συμφωνία που εξυπηρετεί τα συμφέροντα και των δύο πλευρών.

Έτσι δίνεται στην Ελλάδα η δυνατότητα να διοχετεύσει τα προϊόντα της ανταλλάσσοντάς τα με βιομηχανικά αγαθά. Εξαιτίας αυτών των ευνοϊκών για τη Ελλάδα προϋποθέσεων είναι ολωσδιόλου δυνατή η υποστήριξη μέσω του Κοινοβουλίου και του Τύπου της ανάπτυξης των εμπορικών σχέσεων μεταξύ Ελλάδας και DDR.

2. Παρά τα προτερήματα αυτά, το εμπόριο με την DDR συναντά μεγάλες δυσκολίες. Ο λόγος είναι ότι οι δυτικοευρωπαϊκές και αμερικανικές εταιρείες έχουν την υποστήριξη προσώπων που αντλούν υλικά και προσωπικά οφέλη που ανήκουν στους υψηλότερους κύκλους της ελληνικής κοινωνίας. Αφού λοιπόν είναι δύσκολο να επιτευχθούν θετικά αποτελέσματα με άλλο τρόπο, πρέπει να διασφαλισθεί ανάλογη υποστήριξη για τις εταιρείες της DDR. Οι αμερινοί αντιπρόσωποι των εταιρειών της

ΜΕΡΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ ΚΟΚΚΑΛΗ ΠΡΟΣ ΤΗ ΣΤΑΖΙ

ΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΟΚΚΑΛΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΙΝΤΡΑΚΟΜ

Πρέπει να επισημάνουμε εδώ μερικά σημεία από την αναφορά Κόκκαλη:

α. Γράφει: «...είναι ολωσδιόλου δυνατή η υποστήριξη μέσω του Κοινοβουλίου και του Τύπου της ανάπτυξης των εμπορικών σχέσεων...» Ο Σ. Κόκκαλης γνώριζε από τότε τους μηχανισμούς ελέγχου της κοινής γνώμης και γνωρίζουμε τα παραδείγματα εφαρμογής της «μεθόδου Κόκκαλη» στις σημερινές συνθήκες.

β. Σε άλλο σημείο αναφέρει: «Η ιδέα της ίδρυσης της Εταιρείας Εμπορίου βασίζεται στην εμπλοκή υψηλών μελών της κυβέρνη-

σης και βιομηχάνων που θα απολαμβάνουν από τα κέρδη αυτής της εταιρείας και έτσι θα έχουν ενδιαφέρον για την επιτυχία της. Όπως είναι φανερό, η «μεθόδος Κόκκαλη» στηρίζεται όχι μόνον στην «εμπλοκή» του Τύπου και μελών του κοινοβουλίου αλλά και στην «εμπλοκή» «υψηλών μελών της κυβέρνησης και βιομηχάνων». Οι άνθρωποι αυτοί πρέπει να γίνουν «συνέταιροι» με κάποιο τρόπο, ώστε το ζωτικό ενδιαφέρον τους να εξασφαλίσει την επιτυχία της επιχείρησης.

γ. Τέλος, σημειώνει αναφερόμενος σι

ΔΡΥΣΗ ΜΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

DDR, παρά τις προσπάθειές τους, συναντούν εμπόδια στην προώθηση μεγάλων συναλλαγών, επειδή δεν έχουν την υποστήριξη.

Η ιδέα της ίδρυσης της Εταιρείας εμπορίου βασίζεται στην εμπλοκή υψηλών μελών της κυβέρνησης και βιομηχάνων που θα απολαμβάνουν από τα κέρδη αυτής της εταιρείας και έτσι θα έχουν άμεσο ενδιαφέρον για την επιτυχία της. Τα πρόσωπα αυτά θα πρέπει να αρχίσουν να μην αναμειχθούν φανερά. Η γνώμη μου θα μπορούσε –εκτός από την επιτυχία στην ανάπτυξη των εμπορικών σχέσεων– να αντληθεί αργότερα και σημαντικό πολιτικό όφελος από την ιστορία αυτή. Θα μπορούσαν έτσι να πιστωθούν οι μέθοδοι με τις οποίες η Γερμανία και άλλες χώρες του Βόρειου Ασκούν πιέσεις στην ελληνική κυβέρνηση, ώστε να εμποδισθούν οι σχέσεις με την DDR.

Πρόσφατα θα ήταν δυνατή μια επέμβαση στους κυβερνητικούς κύκλους, ώστε να βελτιωθούν οι πολιτικές σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών. Είμαι πεπεισμένος ότι η οργάνωση της εταιρείας θα έχει για σας μεγάλο ενδιαφέρον και όφελος, αφού έτσι θα μπορούσαν να αναπτυχθούν τόσο οι εμπορικές όσο και οι πολιτικές σχέσεις μεταξύ της Ελλάδας και της DDR.

Τα πρόσωπα με τα οποία ο κ. Παπαγεωργίου είχε κατά την παραμονή μου στην Αθήνα εμπιστευτικές συνομιλίες που πρόκειται να υποστηρίξουν την εταιρεία, είναι: ο αντιπρόεδρος της κυβέρνησης [Στέφανος] Στεφανόπουλος, ο υπουργός Οικονομικών [Κωνσταντίνος] Μητσοτάκης, ο υπουργός Μεταφο-

ρών [Στέλιος] Αλλαμανής και ο μεγαλοβιομήχανος Τομ Πάππας. Από την πλευρά μου συνομίλησα με τον υπουργό Εσωτερικών Τσιριμώκο, τον υπουργό Προεδρίας Παπασπύρου και τον τέως υπουργό Δημόσιας Τάξης Έξαρχο, που δήλωσαν ότι είναι πρόθυμοι να υποστηρίξουν την εταιρεία.

Μετά τις συνομιλίες αυτές και κατ'εντολήν του κ. Παπαγεωργίου, που μου φαίνεται ως το πλέον κατάλληλο πρόσωπο να εκμεταλλευθεί την υποστήριξη των προσώπων αυτών και να την αναπτύξει πρακτικά, αναζήτησα τους εμπορικούς ακολούθους της DDR στην Αθήνα, κυρίως Kaufer και Märtius. Τους παρουσίασα το σχέδιό μας – εκτός από το σημείο 3, που μου φαίνεται άκρως απόρρητο. Ο κ. Παπαγεωργίου και εγώ είχαμε πολύωρη συζήτηση με τους δύο κυρίως στην κατοικία του κ. Παπαγεωργίου. Ο κ. Kaufer βρήκε τις προτάσεις μας πολύ καλές και δήλωσε ότι είναι έτοιμος να εργασθεί για την πραγματοποίησή τους.

Η εταιρεία αυτή θα είναι μια ελληνο-γερμανική εταιρεία με μεικτά κεφάλαια. Θα αναλάβει την αντιπροσωπεία μιας ΔΙΑ σχετιζόμενης με μεγάλες επιχειρήσεις και επενδύσεις. Θα ορισθεί η ηγεσία/διεύθυνση της εταιρείας στην οποία θα εκπροσωπούνται τόσο η ελληνική πλευρά όσο και η πλευρά της DDR. Αυτή θα κατοχυρωθεί μέσω της Εφημερίδας της Κυβέρνησης. Έτσι ο γερμανός διευθυντής της εταιρείας θα έχει επίσημα δικαιώματα σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία. Η λειτουργία της εταιρείας θα αφορά ωστόσο διάφορους επιπλέον κλάδους που προς το παρόν εκπροσω-

πούνται από άλλους αντιπροσώπους ΔΙΑ. Σε κάθε περίπτωση που παρουσιάζει ενδιαφέρον για την DDR, η εταιρεία θα ασκεί την επιρροή της προκειμένου να επιτευχθούν συμφέρουσες συμφωνίες. Για την υποστήριξή της στην επιτυχία των συναλλαγών η εταιρεία αυτή θα λαμβάνει προμήθειες, το ύψος των οποίων θα εξαρτάται από την έκταση της υποστήριξης. Η πλευρά της DDR θα προμηθεύει το τεχνικό και μερικώς το εμπορικό προσωπικό που είναι απαραίτητο για τη συμμετοχή σε μεγάλους διαγωνισμούς. Όλα αυτά καθώς και άλλα οργανωτικά ζητήματα συζητήσαμε στην Αθήνα με τους κ. Kaufer και Märtius. Τον Μάιο θα επισκεφθεί την Αθήνα μια εμπορική ένωση της DDR. Με την ευκαιρία αυτή μπορούμε να συζητήσουμε λεπτομέρειες για την πραγματοποίηση του σχεδίου. Αυτό μας το πρότεινε ο κ. Kaufer.

Ως αποστολή μου θεωρώ την ανάπτυξη των επαφών μεταξύ της ελληνικής πλευράς και της πλευράς της DDR, ενώ θα μπορούσα πιθανόν να αναλάβω μια ιθύνουσα θέση με την ίδρυση της Εταιρείας Εμπορίου. Έτσι θα μπορέσω να έχω καλύτερη εποπτεία και να συμβάλω σε μια επωφελή και για τις δύο πλευρές ανάπτυξή της. Δεν θα είμαι όμως μόνιμα εγκατεστημένος στην Αθήνα, αλλά θα πηγαίνω όταν απαιτείται. Ο κ. Kaufer υποσχέθηκε να με ειδοποιήσει έγκαιρα για την άφιξη της εμπορικής αντιπροσωπείας της DDR στην Αθήνα, ώστε να είμαι παρών στις περαιτέρω διαπραγματεύσεις. Σας παρακαλώ και εσείς από τη μεριά σας να μου γνωστοποιήσετε την ημερομηνία αυτή.

Ζητήσεις του με τους εμπορικούς εκπροσώπους της εδώ πρεσβείας της DDR, τους Märtius και Märtius: «Τους παρουσίασα το σχέδιό μας – εκτός από το σημείο 3, που μου φαίνεται άκρως απόρρητο». Ο Σ. Κόκκαλης αξιολογεί τις πληροφορίες που συλλέξε και αποφασίζει ο ίδιος σε ποια σημεία θα ενημερώσει ανατολικογερμανούς αλλήλους. Ενημερώνει γι' αυτές τις πληροφορίες αποκλειστικώς την «ανωτάτη ηγεσία».

Ενθα επιμείνουμε άλλο, γιατί η προσεχής ανάγνωση της «αναφοράς» αποκα-

λύπτει πλήρως τις μεθόδους που ο Σ. Κόκκαλης χρησιμοποίησε –και εξακολουθεί να χρησιμοποιεί– για την εξάπλωσή του σε όλο το φάσμα της πολιτικοοικονομικής ζωής. Αυτή είναι η φιλοσοφία των διαπλεκόμενων.

Όπως είδαμε ο εκδότης της *Αθηναϊκής* Γιάννης Παπαγεωργίου ήταν ο άνθρωπος-κλειδί για την διασύνδεση του Κόκκαλη στο πολιτικό και οικονομικό κατεστημένο της εποχής. Μέσω της ηθοποιού *Αλίκης* Γεωργούλη (σε επόμενο τεύχος θα μετα-

φέρουμε τη γραπτή μαρτυρία της) ο Κόκκαλης γνώρισε και τον *Άρη Βουδούρη* (μετέπειτα εκδότη του *Ελεύθερου Τύπου*), ο οποίος αντιπροσώπευε ήδη ανατολικογερμανικές εταιρείες στην Ελλάδα. Στη συνέχεια, ο Κόκκαλης ανέλαβε μαζί με τον Α. Βουδούρη τις αντιπροσωπείες των εταιρειών *Elektrotechnik* και *RFT*. Τα γραφεία τους ήταν τότε στην οδό Νίκης 12 (στο ίδιο γραφείο όπου εδρεύει σήμερα το «*Ίδρυμα Τύπου*», βασικός μέτοχος του *Ελεύθερου Τύπου*). Το σχήμα Παπαγεωργίου-Κόκκαλης-Βουδούρης λειτούργησε καλά στην

αρχή και σύντομα πήραν τις πρώτες δουλειές από τον ΟΤΕ (την προμήθεια τηλεφωνικών συσκευών και τηλεφωνικών κέντρων παλαιάς τεχνολογίας) και την ΔΕΗ.

Ο Βουδούρης όμως δεν ήταν άνθρωπος των Γερμανών και δεν μπορούσαν να του έχουν εμπιστοσύνη για την εφαρμογή του μεγάλου σχεδίου που θα οδηγούσε στην INTRAKOM. Έτσι ο Σ. Κόκκαλης, αφού τον χρησιμοποίησε για να «μπει» στον ΟΤΕ, τον «πέταξε έξω» από τις ανατολικογερμανικές αντιπροσωπείες, γεγονός που εξηγεί το μίσος που έτρεφε εναντίον του μέχρι τον θάνατό του ο μετέπειτα εκδότης του *Ελεύθερου Τύπου*.

Ας σημειωθεί, για τη συνέχεια της ιστορίας, ότι ο Βουδούρης ήταν και ο άνθρωπος που γνώρισε τον Σ. Κόκκαλη στον μακαρίτη **Κώστα Σπυρόπουλο**, τον άνθρωπο που επηρέαζε περισσότερο από κάθε άλλον τον κ. Μητσοτάκη και είχε αναλάβει τις επαφές με τους μεγαλοεπιχειρηματίες.

Στη συνέχεια ο Κ. Σπυρόπουλος σύστησε τον Σ. Κόκκαλη στον Κ. Μητσοτάκη. Έτσι άρχισε μια ιστορία που ταλαιπωρεί ακόμα την πολιτική σκηνή της Ελλάδας και θα παρουσιάσουμε αναλυτικότερα στη συνέχεια.

Πρόδρομος της INTRAKOM ήταν η εταιρεία INTEGRA, η οποία ιδρύθηκε το 1976 με την άμεση υποστήριξη της DDR. Στην INTEGRA μετείχε αρχικά και ο Βουδούρης, αλλά όταν τον απομάκρυναν τα ποσοστά μοιράστηκαν ως εξής: 70% Σ. Κόκκαλης, 10% η μητέρα του, 10% η αδελφή του και 20% ο Γ. Δημητριάδης, που παραμένει και σήμερα δεξί χέρι του Κόκκαλη. (Για τον Γ. Δημητριάδη βλέπε πληροφορίες καταγεγραμμένες στα αρχεία της Στάζι στις επόμενες σελίδες).

Η INTEGRA ανέλαβε την αντιπροσώπευση όλων των εταιρειών τηλεπικοινωνιακού υλικού της DDR και η πρώτη σημαντική επιτυχία της ήρθε όταν υπογράφηκε

μεταξύ του ΟΤΕ και της εταιρείας Elektrotechnik η σύμβαση «161» για την προμήθεια αυτόματων τηλεφωνικών κέντρων τύπου ATZ 65. Ως αντιπρόσωπος της Elektrotechnik στις διαπραγματεύσεις εμφανίστηκε ο ίδιος ο Σ. Κόκκαλης, ο οποίος ήταν και ο διερμηνέας κατά την υπογραφή της σύμβασης. Ακριβώς όπως έκανε και ο στενός φίλος του Γιώργος Λούβαρης πολύ αργότερα στη σύμβαση για τους πυραύλους «Μάτζικ». Τι να σου κάνει κι ο «Ολυμπιακός» με δυο «μεταφραστές» στην ηγεσία του;

Η INTRAKOM πήρε γρήγορα τη θέση της INTEGRA και από το 1989 η τελευταία περιέπεσε σε αδράνεια και ο Κόκκαλης ίδρυσε στη θέση της μια άλλη, την INTEGRAEXPORT S.A. με πρόεδρο αυτή τη φορά τον στενό φίλο και συνεργάτη του κ. Γεώργιο Σαλονίκη. Η νέα εταιρεία ανέλαβε μέρος των δραστηριοτήτων της προηγούμενης, αλλά περιέπεσε κι αυτή σε

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΨΥΧΡΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Οι λόγοι για τους οποίους η DDR επέλεξε την Ελλάδα για την εφαρμογή του «μεγάλου σχεδίου» της για τη διείσδυση στον αντίπαλο συνασπισμό γίνονται καλύτερα κατανοητοί από τη μικρή σύντομη ιστορική αναδρομή στις σχέσεις της με την Ελλάδα που ακολουθεί.

Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η Ελλάδα και η Γερμανική Λαοκρατική Δημοκρατία (DDR) βρέθηκαν στα δύο αντίθετα μπλοκ του Ψυχρού Πολέμου. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι το NATO θεωρούσε τη Δυτική (Ομοσπονδιακή) Γερμανία ως «το μοναδικό κράτος του γερμανικού λαού» και δεν αναγνώριζε την DDR, η ευέλικτη ανατολικογερμανική διπλωματία κατόρθωσε από την αρχή της ίδρυσης της DDR να αναπτύξει ιδιαίτερα ευνοϊκές σχέσεις με την Ελλάδα.¹

Το 1953 η Ελλάδα και η DDR υπέγραψαν την πρώτη εμπορική συμφωνία, η οποία αν και υπογράφηκε από εκπροσώπους των δύο κρατικών τραπεζών και όχι από κυβερνητικές αντιπροσωπείες, συνιστούσε μια ντεφάκτο διπλωματική αναγνώριση της DDR.²

Από το 1957 η DDR έγινε ο κύριος εμπορικός εταίρος της Ελλάδας στις ανταλλαγές της με τις χώρες του Ανατολικού Μπλοκ. Έτσι η Ελλάδα ήταν η μοναδική χώρα-μέλος του NATO όπου εκπροσωπήθηκε επισήμως στην Διεθνή Εμπορική Έκθεση Λειψίας, ενώ στα τέλη της δεκαετίας του '50 ο τότε υπουργός Εθνικής Οικονομίας Δερτιλής δήλωσε ότι η Αθήνα επεδίωκε σταθερά την ενίσχυση του εμπορίου με τις ανατολικές χώρες, «προκειμένου να μειώσει την μονόπλευρη εξάρτηση της Ελλάδας από τις δυτικές αγορές».

Παρά τις πιέσεις του NATO και της δυτικογερμανικής κυβέρνησης, πολλοί έλληνες πολιτικοί (όπως οι Μερκούρης, Τσιριμώκος, Κατσώπας και Μαρκεζίνης, πρόσωπα δηλαδή που κάθε άλλο παρά «κομμουνιστές» μπορούν να χαρακτηριστούν) αντα-

ποκρίνονταν στο φλερτ της DDR και πραγματοποιούσαν συχνές επισκέψεις στο Ανατολικό Βερολίνο.

Μετά το 1961, η έγερση του Τείχους οδήγησε τις διεθνείς σχέσεις στην ψυχροπολεμική υστερία, αλλά παρ' όλα αυτά επί κυβερνήσεως Γεωργίου Παπανδρέου, ο τότε υπουργός Συντονισμού Ανδρέας Παπανδρέου και ο αναπληρωτής του Αθανάσιος Κανελλόπουλος υπόσχονται στην ηγεσία της DDR ότι «*μόνο είναι θα περάσει*» και οι σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών «*θα ομαλοποιηθούν σταδιακά*». Μετά το πραξικόπημα του 1967, οι διπλωματικές σχέσεις του Συμφώνου Βαρσοβίας με την Ελλάδα «πάγωσαν» προς στιγμήν. Αλλά το ευέλικτο Ανατολικό Βερολίνο κατάλαβε γρήγορα ότι «*η φασιστική και στρατιωτική δικτατορία των Αθηνών*» δεν ήταν και τόσο κακή περίπτωση και έτσι ο Έριχ Χόνεκερ έσπευσε να αποκαταστήσει διπλωματικές σχέσεις με την «*χούντα*» κατά τη διάρκεια μάλιστα της πιο άγριας φάσης της εσωτερικής καταστολής (1973). Αφού βεβαίως «*διαβουλευθήκε προηγουμένως με τους έλληνες συντρόφους και την ηγεσία της ΕΣΣΔ*». Μετά την πτώση της δικτατορίας, οι διπλωματικές σχέσεις Ελλάδος-DDR έφτασαν στο υψηλότερο επίπεδό τους, χάρις κυρίως στην νέα «*Ανατολική Πολιτική*» του Κωνσταντίνου Καραμανλή, που ακολουθούσε κι αυτός το δρόμο που άνοιξε λίγα χρόνια νωρίτερα ο Βίλλυ Μπραντ.

Οι λόγοι, λοιπόν, για τους οποίους η Στάζι επέλεξε την Ελλάδα για την εφαρμογή του σχεδίου είναι περισσότερο από κατανοητοί. Αυτός που έμενε να κατανοήσουμε ήταν ο ρόλος του Rocco, alias S. Kokkalis.

1. Hagen Fleisher, «Post War Relations between Greece and the two German States», *The Southeastern European Yearbook*, 1991.

2. ό.π.

δράνεια τελευταία. Η INTRAKOM ιδρύθηκε το 1977 αρχικά σαν μια μικρή ιοτεχνία ηλεκτρονικών στην Αργυρούπολη. Σύντομα όμως άρχισαν να χτίζουν το γροστιάσιο της Παλλήνης, εργολάβος του οποίου ήταν ο **Αντώνης Σγαρδέλλης**, μετέπειτα γενικός διευθυντής της Νέας Δημοκρατίας επί Κ. Μητσοτάκη.

Αλλά στην αναφορά αυτή προς τους «προϊσταμένους» του ο Σωκράτης Κόκκαλης αναφέρει και πολλά άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία για το πώς ξεκίνησε και προωθήθηκε η ιδέα της INTRAKOM. Αναφέρεται, μεταξύ άλλων, στις προσπάθειές του

να αδρανοποιήσει άλλες εταιρείες που είχαν συναλλαγές με την DDR, αλλά και στις συνομιλίες του με τον Ανδρέα Παπανδρέου που του απεκάλυψε εμπιστευτικές εκθέσεις εμπειρογνομόνων.

Γι' αυτά όμως, θα επανέλθουμε στο επόμενο τεύχος...

Αντιδράσεις του Τύπου από μια ερώτηση στη Βουλή

Τα αποκαλυπτικά ρεπορτάζ του ANTI στα δύο προηγούμενα τεύχη για τον πρόεδρο της INTRAKOM Σ. Κόκκαλη συνάντησαν την παγερή αδιαφορία από το σύνολο του ημερήσιου Τύπου και των λοιπών ΜΜΕ. Τους λόγους αυτής της αποσιώπησης την αφήνουμε στην κρίση των αναγνωστών του περιοδικού.

Όμως αίφνης όλος ο Τύπος πλην των εφημερίδων του Συγκροτήματος Λαμπράκη, της Αυγής και του Ριζοσπάστη—«θυμήθηκε» το θέμα μετά την υποβολή ερωτήσεως βουλευτή της Ν.Δ.

Η αναφορά στα ρεπορτάζ του ANTI ως αφορμή για την ερώτηση επίσης «ξεχάστηκε».

Την Τετάρτη 23.2.2000 ο βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας **Παναγιώτης Καμμένος** πήγε τις σχέσεις του Σ. Κόκκαλη με την Στάζι στη Βουλή, με ερώτησή του προς τους υπουργούς Δικαιοσύνης κ. Ευ. Γιαννόπουλο, Εθνικής Άμυνας κ. Α. Τσοχατζόπουλο και Εσωτερικών κ. Β. Παπανδρέου, στην οποία κάνει εκτεταμένη αναφορά στις αποκαλύψεις του περιοδικού για τις σχέσεις του προέδρου της INTRAKOM με τη Στάζι.

Την επόμενη ημέρα, Πέμπτη 22.2, σε σχετικό ρεπορτάζ, ο **Ελεύθερος Τύπος** επεσήμανε μεταξύ άλλων το εξής σημείο από την ερώτηση του κ. Καμμένου: «Σε περίπτωση που οι καταγγελίες είναι ακριβείς, διερωτάται κανείς «πώς είναι δυνατόν να ανατίθενται προμήθειες που αφορούν την εθνική μας άμυνα σε έναν πληροφοριοδό-

τη της Στάζι, αλλά και το άτομο αυτό να είναι καθοριστικός παράγοντας των πολιτικών εξελίξεων και να διατηρεί στενές σχέσεις και ανοικτή γραμμή επικοινωνίας με τον Πρωθυπουργό». Ο βουλευτής της Ν.Δ. διερωτάται επίσης «πώς διασφαλίζεται το προσωπικό απόρρητο των πολιτών, όταν ο συγκεκριμένος επιχειρηματίας έχει αναλάβει το φορολογικό σύστημα TAXIS και μπορεί να αντλήσει στοιχεία για εκπλήρωση ιδίων σκοπών».

Την ίδια ημέρα, η **Ελευθεροτυπία** αναφέρθηκε ιδιαίτερα στα ερωτήματα που απευθύνει ο βουλευτής προς τους αρμόδιους υπουργούς και συγκεκριμένα:

— **Αν αληθεύουν τα δημοσιεύματα του Αντί κι αν προκάλεσαν το ενδιαφέρον των αρμόδιων υπουργών και ανέθεσαν στις αρμόδιες υπηρεσίες τον έλεγχο.**

— **Αν ζήτησαν στοιχεία για τη δράση του πληροφοριοδότη της «Στάζι» Rocco ή Kaskadeur (κωδικά ονόματα που φέρεται να είχε ο κ. Κόκκαλης) στην πρώην Ανατολική Γερμανία και Ελλάδα, από τις εισαγγελικές αρχές της Γερμανίας.**

— **Ποιο είναι το πλήρες περιεχόμενο της κατάθεσης σε επιτροπή του γερμανικού κοινοβουλίου του προέδρου της ανεξάρτητης επιτροπής για τον εντοπισμό των χαμένων περιουσιακών στοιχείων της Ανατολικής Γερμανίας, Γιούργκεν Παπίερ, η οποία κατάθεση αφορούσε τις σχέσεις της Ανατολικής Γερμανίας με την επι-**

χειρήσθη INTRAKOM του κ. Κόκκαλη».

Ρεπορτάζ στην ερώτηση Καμμένου αφιέρωσαν την ίδια ημέρα και οι εφημερίδες **Αδέσμευτος Τύπος** του Δ. Ρίζου και **Βραδυνή**, ενώ η **Αυριανή** πρόβαλε το θέμα στην πρώτη σελίδα της με τον γιγαντιαίο τίτλο **Απόρρητα της Στάζι στη Βουλή** και τον υπέρτιτλο **Ευθεία επίθεση της Ν.Δ. κατά Κόκκαλη**.

Έχει ίσως ενδιαφέρον η εξής επισήμανση από το σχετικό ρεπορτάζ της εφημερίδας: «Η δημοσιοποίηση των στοιχείων αυτών από βουλευτή της Ν.Δ. προκαλεί εντύ-

πωση και αυτό διότι, σύμφωνα με πληροφορίες, ο ιδιοκτήτης της INTRAKOM απέκτησε πρόσφατα διαύλους επικοινωνίας με τη Ρηγίλλης μέσω βασικού χρηματοδότη του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης, με τον οποίο μάλιστα και συνεταιρίστηκε εξαγοράζοντας ένα μεγάλο ποσοστό από τεχνική εταιρεία η οποία είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο» (**Αυριανή**, 24.2, σελ. 9).

Να σημειωθεί ότι ανάλογη αναφορά υπήρξε την προηγούμενη της κατάθεσης της επίμαχης ερώτησης από τον κ. Καμμένο στη νέα εφημερίδα **Η Χώρα** του Γ. Τράγκα, που κυ-

Ο καδείς και τα όπλα του: Η **ΧΩΡΑ** του Γιώργου Τράγκα ανακάλυψε «πόλεμο με Κόκκαλη» και η **ΑΥΡΙΑΝΗ** του άλλου Γιώργου (του Κουρή) ανακάλυψε την... Ν.Δ.

κλοφόρησε το δεύτερο φύλλο της με τον βαρύγδουπο τίτλο **Πόλεμος με Κόκκαλη**. Στο εν λόγω δημοσίευμα αναφερόταν ότι «μια μετακίνηση του κ. Κόκκαλη στη Ν.Δ. —αν κερδίσει τις εκλογές— δεν θα αποτελέσει είδηση ή έκπληξη». Για όσους πάντως γνωρίζουν καλά τα εκδοτικά πράγματα δεν αποτέλεσε έκπληξη το γεγονός ότι παρά τον ...πολεμοχαρή τίτλο της Τρίτης 22.2 και τις εκτενείς αναφορές περί Κόκκαλη, η **Χώρα** του κ. Τράγκα δεν βρήκε λέξη να πει για την ερώτηση Καμμένου, την Πέμπτη 24.2 και τις ημέρες που ακολούθησαν.

Το δίδυμο Κόκκαλης- Δημητριάδης

του Ρεπόρτερ

Από τα έγγραφα της Στάζι μαθαίνουμε για τις σχέσεις όχι μόνον του Σ. Κόκκαλη αλλά και για πολλά άλλα πρόσωπα. Όπως, λ.χ., για τον κ. Γεώργιο Δημητριάδη και την ανάμειξή του στις δραστηριότητες που διηύθυνε ο Κόκκαλης.

Σε αναφορά που υπογράφεται από τον ανθυπολοχαγό Hofmann και ημερομηνία 18.11.1982 και αναφέρεται κατά κύριο λόγο σε κάποιον Eduard Hanl [H.], γερμανό τσεχοσλοβακικής καταγωγής, διευθυντή του εμπορικού τμήματος για εξαγωγές εγκαταστάσεων της AHB Elektrotechnik Export-Import, πληροφορούμαστε για τους τρόπους που χρησιμοποίησαν τόσο ο Σ. Κόκκαλης όσο και ο Γ. Δημητριάδης προκειμένου να προσεταιριστούν τους υπεύθυνους των εταιρειών με τις οποίες συναλλάσσονταν.

Το έγγραφο είναι της Γενικής Διεύθυνσης XVIII/8/I και αφού δίνει τα βιογραφικά στοιχεία του Eduard Hanl, αναφέρεται στη συνέχεια και στον διευθυντή Εξαγωγών της Δημόσιας Επιχείρησης Ραδιοφωνικών και Τηλεφωνικών Εγκαταστάσεων του Βερολίνου (FFAB), Günter Marquardt για τους οποίους λέγει ότι: «διατηρούν στενές επαφές με τους διευθυντές των ελληνικών εταιρειών Integra και Intracom».

Κόκκαλη Σωκράτη, γεν. στις 27.05.39 στην Αθήνα, κάτοικο Αθήνας,

καταχωρημένο για την Γ.Δ. XVIII/8

και

Δημητριάδη Γεώργιο, γεν. στις 5.07.1939, κάτοικο Αθήνας.

Η εταιρεία Intracom μπορεί να θεωρηθεί θυγατρική εταιρεία της Integra, δηλαδή ο Κόκκαλης είναι προϊστάμενος του Δημητριάδη.

Δεν υφίστανται μόνον εμπορικές σχέσεις μεταξύ του Hanl και του Κόκκαλη από τη μια και του Hanl και του Δημητριάδη από την άλλη, αλλά προφανώς σημαντικό ρόλο παίζουν και οι προσωπικές σχέσεις.

Υπάρχει η σοβαρή υποψία ότι ο Hanl και ο Marquardt διαμορφώνουν τις εμπορικές σχέσεις με τις εταιρείες που αναφέρθηκαν προς όφελος αυτών και ότι επομένως είναι εντελώς διεφθαρμένοι.

Την υποψία αυτή επιβεβαιώνουν ενδείξεις που υπήρχαν ήδη στο παρελθόν, ότι ο Η. μπορεί να διαφθαρεί. Επιπλέον, υπάρχει η υποψία ότι ο Η. κατά την οργάνωση της εργασίας του ως Διευθυντής του εμπορικού τμήματος Εξαγωγών Εγκαταστάσεων, κατά την πραγματοποίηση εξαγωγών NSW του KNE παραβαίνει χονδρικό τους απαιτούμενους όρους ασφαλείας και για την επίτευξη των ιδίων συμφερόντων του παραμελεί την εκτέλεση των παραγγελιών εξαγωγών-NSW».

Η δεύτερη σελίδα της έκθεσης
του ανθυπολοχαγού Hofmann.

und

.Dimitriadis, Georgios...

geb. am ... 5. 7. 1939 ...

wohnhaft: ... Athen ...

erfaßt für ... 18. 11. 1982 ...

unterhalten.

BStU
000617

Wird ... 20. 1. 1981 ...

Σχετικά με τον άνθρωπο Eduard Hanl

Στη συνέχεια αναφέρονται πλήθος «πληροφορίες-σκουπίδια» για τον Hanl. Πού γεννήθηκε, πού σπούδασε, τι έλεγε στις αναφορές του, ποιους και υπό ποιες συνθήκες τους συναντούσε κ.λπ. Καταγράφονται λεπτομέρειες για τη διαζευγμένη σύζυγό του, τον πατέρα της, τον δεύτερο αδελφό της, την αδελφή της κ.ο.κ. Πληροφορίες του είδους που έδινε στη Στάζι και ο Σωκράτης Κόκκαλης όταν ενεργούσε ως πράκτωρ Roko. Πληροφορίες που δίνουν εφιαλτική εικόνα για την DDR και θλιβερή για τους «πληροφοριοδότες» της Στάζι.

Σχετικά με την υπόθεση

Και η αναφορά συνεχίζει με σχετικά με τις κινήσεις των γερμανών «διευθυντών» στην Ελλάδα. Το κότερο του Σ. Κόκκαλη «Γκουανταλαχάρα» έχει, όπως φαίνεται, δοξαστεί και με άλλες προσωπικότητες εκτός του Λούβαρη, της Μιμής αλλά και του Ανδρέα Παπανδρέου. Στη συνέχεια, αναφέρεται:

1. Στο πλαίσιο της εμπορικής συνεργασίας μεταξύ της AHB Elektrotechnik και της Ελλάδας δημιουργήθηκαν πολλές διασυνδέσεις με τις εταιρείες Integra και Intracom, στις οποίες αναμείχθηκαν πολλά επιλεγμένα για ταξίδια στελέχη από το KNE. Ο ίδιος Η. διατηρεί πολύ στενές επαφές με τις εταιρείες αυτές όπου και πάλι θα πρέπει να εμπλέκεται ο ιδιωτικός παράγων.

Τα υπηρεσιακά ταξίδια των επιλεγμένων για ταξίδια στελεχών της τεχνικής της πληροφόρησης χρησιμοποιούνται μεταξύ άλλων και για την εξυπηρέτηση προσωπικών συμφερόντων. Έτσι στην Ελλάδα εΐθισται, σε τακτά χρονικά διαστήματα να οργανώνονται και να χρηματοδοτούνται από τον διευθυντή της εταιρείας Integra Κόκκαλη εκδρομές με το ιστιοπλοϊκό του στο Αιγαίο, στις οποίες συμμετέχουν και άνθρωποι από την DDR που βρίσκονται σε υπηρεσιακά ταξίδια. Είναι άγραφος νόμος, τα επιλεγμένα για ταξίδια στελέχη της NSW να μην αναφέρονται σ' αυτές κατά τις πρώτες αναφορές τους.

Υπάρχει υποψία ότι ο Η. μεταχειρίζεται ευνοϊκά τις εταιρείες Integra και Intracom εις βάρος της DDR. Ενδείξεις της υπηρεσίας μέσω του Μέτρου Α στον τόπο εργασίας του Η. ενισχύουν τις υποψίες αυτές.

Στο πλαίσιο παράδοσης ανταλλακτικών (Relais) μέσω της Δημόσιας Επιχείρησης (VEB) RelaiSTECHNIK Grossbreitenbach για τη εταιρεία Intracom έγινε γνωστό ότι ο Η. παρείχε την εργασία αυτή στον Δημητριάδη (Intracom) για μια τιμή, πολύ χαμηλότερη απ' ό,τι είχε προηγουμένως συμφωνήσει η Grossbreitenbach με τον Δημητριάδη.

Σε σχέση με τη διεκπεραίωση εργασιών σχεδιασμού μέσω του FFAB στην Αθήνα έγινε γνωστό ότι οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν από μοντέρ της Intracom. Προφανώς ο Η. το εγνώριζε και αποδέχτηκε τις ενέργειες αυτές του Δημητριάδη, αν και αυτές ο

ργασίες σχεδιασμού σύμφωνα με την προγραμματική συμφωνία
ορεπε να εκτελεστούν από την FFAB και η εταιρεία αυτή είχε ήδη
οιμάσει το δυναμικό. Έτσι ο Η. έδωσε την δυνατότητα στον
[ημητριάδη] να εισπράξει 157.000 \$ από την DDR, που κατά τη
μφωνία είχαν ουσιαστικά εξασφαλιστεί για το FFAB.

3. Στις 25.9.1981 ο Η. παρακινεί τον Μ. να επηρεάσει με κάθε
όπο τον SGD της ΑΗΒ, τον Heilmann, ώστε αυτός να τον πάρει
αζί του στην Ελλάδα. Είχε μέσω του Κόκκαλη κανονίσει μια
ροναζιέρα με το καινούργιο ιστιοφόρο του τελευταίου και δεν
θελε να απολαύσει το ταξίδι αυτό κανένα άλλο επιλεγμένο για τα-
δι στέλεχος εκτός από τον ίδιο.

4. Ενδείξεις για τη φιλοχρηματία του Η. καθώς και για την δυνα-
ότητα διαφθοράς του, δίνουν επίσης οι ΙΜ [πράκτορες] "Gustav"
και "Renate".

Έτσι ο ΙΜS "Gustav" ανέφερε στις 15.11.1982 ότι ο Hanl και ο
ettrich, Διευθυντής Έργων της Δημόσιας Επιχείρησης (VEB)
ermeldewerk Amstadt κατά το Σαββατοκύριακο 30/31.10.1982
έμειναν με έξοδα της εταιρείας Integra στο ξενοδοχείο "Αστήρ
αλλάς" στην Αθήνα. Ανεξάρτητα από αυτό είχαν μια κράτηση
το ξενοδοχείο "Caravel" που συμπεριλαμβανόταν στα έξοδα του
τηρεσιακού ταξιδιού τους (η συμπεριφορά αυτή είχε διαπιστωθεί
ολές φορές για τον Vettrich). Για τον Vettrich έγινε σε συμφωνία
τη δική μας υπηρεσία μια έρευνα από την BV Erfurt.

Το ξενοδοχείο "Αστήρ Παλλάς" είναι πολυτελείας. Κατά την απο-
όρησή τους από το ξενοδοχείο, τους δύο (Hanl και Vettrich) πα-
έλαβε ο "Gustav". Έτσι ο ΙΜ διαπίστωσε ότι ο Η. υπέγραψε μια
πόδειξη 60.000 δρχ. = περίπου 2.000 DM. Η πληρωμή της απόδει-
ης, οι 60.000 δρχ. για δύο μέρες έγινε προφανώς από την Integra,
ηλαδή [...]

Για αποφυγή του τελωνειακού ελέγχου ο Η. επιφόρτισε τον
Gustav" να φέρει μαζί του στην DDR πράγματα που είχε προμηθευ-
ί στην Ελλάδα (ανταλλακτικά επιβατηγού αυτοκινήτου Mazda).

Ο Η. καταβάλλει κάθε προσπάθεια προκειμένου να μεταβεί και
άλι στην Ελλάδα πριν από τα Χριστούγεννα σε υπηρεσιακό ταξί-
ι, αν και ο "Gustav" εκτιμά ότι είναι εντελώς άχρηστο.

Ο ΙΜS "Ali" επίσης επιβεβαίωσε στις 15.11.1982 ότι ο Η. κατα-
άλλει κάθε προσπάθεια, για να μεταβεί πριν από τα Χριστούγεν-
ι τόσο στην Ελλάδα όσο και στο Αφγανιστάν. Το ταξίδι στο
φγανιστάν ο "Ali" το εκτιμά επίσης ως εντελώς άχρηστο.

Για το καινούργιο ταξίδι στην Ελλάδα ο Η. μας πληροφόρησε τη-
φωνικά ήδη από την Αθήνα. Επειδή τα δικαιολογητικά του ταξι-
ού έπρεπε να έχουν ήδη παραδοθεί, έπρεπε να παρακινηθεί ο
Ali" μέσω της διευθύνουσας της ομάδας του (υφισταμένης του
anl), Hempel, να πλαστογραφήσει.

Προτείνεται να εξετασθούν στην ΟΡΚ οι υπάρχουσες σημαντικές
α την επιχείρηση ενδείξεις.

Σημαντικά σημεία είναι:

1. Μυστική έρευνα κατοικίας
2. Εφαρμογή του Μέτρου Β
3. Έλεγχος μέσω ΙΜ [πρακτόρων]
Hofmann, Ανθυπολοχαγός

Κατά τα άλλα οι επιχειρησιακές δραστηριότητες των κ.κ. Κόκ-
αλη, Δημητριάδη, Hanl και σία είναι μια πλήρης περιγραφή των
εθόδων που χρησιμοποιούσαν τα πρόσωπα που εξοικονομούν
ήμερα τα μέσα για τον εκσυγχρονισμό...

ΤΟΜΑΣ ΜΑΝΝ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΕΝΟΣ ΑΠΟΛΙΤΙΚΟΥ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΜΑΝΤΩ ΠΟΥΛΗ

Τ Ο Μ Α Σ Μ Α Ν Ν

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΕΝΟΣ
ΑΠΟΛΙΤΙΚΟΥ

ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ
ΒΑΡΥΤΕΡΕΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ
ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΜΑΝΤΩ ΠΟΥΛΗ

ΙΝΔΙΚΤΟΣ

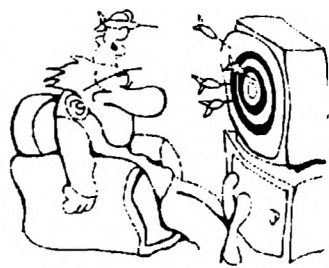
Σελ.: 752 Τιμή: 10.000 δρχ.

Ο ΤΟΜΑΣ ΜΑΝΝ εκδιπλώνει μπροστά μας τή μεγα-
λειώδη εικόνα τής δυτικής πνευματικότητας. Η Εύ-
ρώπη δέν είναι ένα αδιαίρετο και όμοιογενές σύνολο.
Είναι αντίθετα δύο κόσμοι πού θά συγκρούονται άκα-
τάπαυστα. Από τή μία πλευρά ή Εύρώπη τής προ-
όδου και τών έπιστημών και από τήν άλλη ή Εύρώπη
του σταυρου, του αίματος και τής θυσίας. Η Εύρώπη
του υλικου πολιτισμου πού μετατρέπει τά πάντα σε
εμπόρευμα και ή Εύρώπη τής ψυχής, του προορισμου
και τής μεταφυσικής παρηγορίας. Τis παραμονές του
21ου αιώνα τής παγκοσμιοποίησης και του ένιαίου άν-
θρώπου, οι Στοχασμοί Ένός Απολιτικού, πού μετα-
φράζονται για πρώτη φορά στη γλώσσα μας, αποκτούν
έτσι τεράστια σημασία, έστω και μόνο για νά μās θυμί-
σουν τί αφήνουμε πίσω μας και τί πāμε νά συναντήσουμε.

Ι Ν Δ Ι Κ Τ Ο Σ
ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΠΑΤΡ. ΙΩΑΚΕΙΜ Γ' 45, 10676, ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ: 72.58.737-8

Τι-βι βύσματα

⊖ **Πατσαβούρα (1):** από το βενετικό sprazzadura, βρόμικο και ζουρελιασμένο ύφασμα, γυναίκα χωρίς αξιοπρέπεια ή πολύ άσχημη, φυλλάδα (από το λεξικό Μπαμπινιώτη).

⊖ **Πατσαβούρα (2):** Γιαννοπούλεια έκφραση ζωντανά στον αέρα, χαρακτηρισμός ταυτότητας νεοορθόδοξου αριστερού πολιτικού ή εθνικόφρονος δημοσιογράφου, γυναίκα άσχημη και κακιά, συνώνυμο του πελοποννησιακού "μπιρδύλω" (από τηλεοπτικών οθονών).

🚗 **"Κακορίζικε λαέ"** έλεγε ο Μακρυγιάννης. Το τηλεοπτικό αίσχος στο μεγαλείο του με τις πατσαβουριές: ο ξεμωραμένος (ή φασίζον τελικά;) υπουργός υβριστής και καταδικάζων τους πάντες βγαίνει στο γυαλί ντροπιάζοντας τα πολιτικά ήθη και την αισθητική του τηλεθεατή - πολίτη. Μπράβο σε εσάς κύριοι μηντιάδες που επιλέγετε τα ραμολιμένα να σας ανεβάζουν την τηλεθέση!

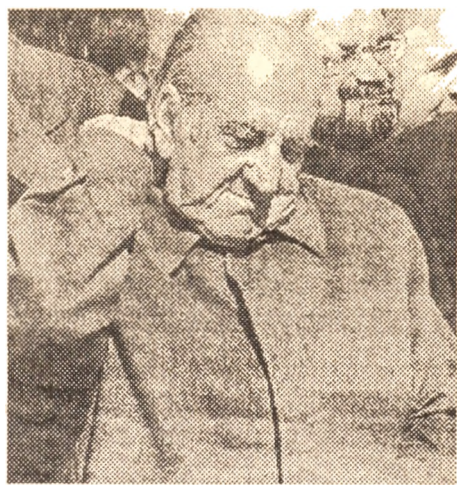
✓ **Γιατί κύριε Νάσο Αθανασίου** κομπλάρατε: Αυτού του επιπέδου είναι η εκπομπή σας, αυτό προσφέρετε με τους προσκαλεσμένους σας, αυτές τις επιλογές σας να μάθετε να χειρίζεσαστε.

🐕 **"Βιζτώρ ή τα παιδιά στην εξουσία"**, φαίνεται, σφύριζαν το θεατρικό στον Κωστάκη εκεί στη Ρηγίλλης και έτρεξε να βαφτίσει το τετράποδο. Ε, τώρα για την εξουσία, ας τ' αφήσουμε καλύτερα...

🕒 **Αλλά για το τι θα γίνει** μετά τη 10η Απριλίου, εκεί να δείτε προμεούρα ο Τσιφ - Χα-

τζηνικολάου: πήρε συνέντευξη από τον Δήμαρχο (με κεφαλαίο) και τον τάραξε στα μύρια σενάρια που 'χε κατεβάσει η κούτρα του. Δεν άντεξε ο μπαγάσας ο Δήμαρχος κάποια στιγμή, και του 'ριξε κάμποσες συνεντευξιακές "τάπες" για να ηρεμήσει το παλικάρι. Όχι παίζουμε, δηλαδή.

🌸 **Αστε δε, τέτοια ανιαρή** συνέντευξη πολιτικού προσώπου καιρό είχαμε να ζήσουμε. Και πρόσεξα ότι είχατε χωθεί στην πολυθρόνα ενώ όσο πέραγε η ώρα, σας κατέβαιναν και

κι έφαγα μια πατσαβουριά στο σβέρκο...

οι όμοι. Γιατί; Σας υποσκέλισε ο Αβραμόπουλος ε; Εμ, δεν είναι Μητσοτάκης ή Γιαννόπουλος για να τη βγάξετε έτσι στα εύκολα!

✌ **Ενώ ο Αβραμόπουλος** αλώνιζε ενώπιος ενώπιον Τσιφ, στον ANT-1 ο Γιωργάκης τα 'λεγε χαλαρά με τον υιό Πρετεντέρη. Γελάκια, γκλαμουριά, νοσταλγική κουβέντα να γίνεται... 'Ντάξει, "πυροβόλο" το στοματάκι του συναδέλφου, και κομμάτι αβανταδόρικός προς τον εκλεκτό καλεσμένο του. Ευχάριστη βραδιά, ευχάριστη. Μια ωραία αμερικάνικη κουβεντούλα, με άλλα λόγια.

❄ **Στους σεισμόπληκτους** Αγίους Αναργύρους πήγε να αδράξει (και τηλεοπτικούς) ψήφους ο Κωστάκης αλλά δεν του βγήκε καθόλου. Μα, τι κάνει η Νατάσα; Δεν μπορούν να σε σουλουπώσουν με τίποτα αγόρι μου μπροστά στις κάμερες; Τι κακόγουστο σακάκι ήταν αυτό που συνδύασες με τζιν παντελόνι και κίτρινη (καναρινί) γραβάτα;! Στραβώθηκαν οι κάμερες, καημένε μου...

♿ **Ελένη Μενεγάκη** μου, είχα καιρό να σας παρακολουθήσω. Συγχαρητήρια! Δεν έχετε αλλάξει σε τίποτα το πρόγραμμά σας! Κύριοι παραγωγοί του ANT-1, δεν πιστεύω να μας βάζετε βίντεο αλλά παλιά επεισόδια του "Πρωινού Καφέ"! Ίδια, σας λέω, ίδια κι απαράλλακτα τα πρόσωπα, τα αστειάκια, η αστρολόγα, οι καλεσμένοι, το ντεκόρ, οι μοντέλες! Ανεξιχνίαστον μυστήριο...

👉 **Είπα να μην πω τίποτε** για τα ροζ σκάνδαλα στην TV. Δεν κρατιέμαι, όμως, θα σας το ξεφουρνίσω. Στον Αλφα τρομοκρατήθηκαν από τα προηγούμενα με Κορκολή και Ασλάνη, και σου λέει να τρέχουμε πάλι στα δικαστήρια; Κι έτσι τον σουτάρανε τον Μάκη. Αλλά ο Ζούγκλας, σιγά μην κώλωνε. Τσίσα απ' τη χαρά τους κάνουν στο Σταρ για πάρτη του. Να μου το θυμηθείτε, ο Μάκης φροντίζει για μας, θα τον ξαναδούμε σύντομα (στο κανάλι του Περισσού!).

✎ **Πήγε ο Κωστάκης** να μας συγκινήσει με το σκυλάκι, τον Βίκτορα, μπροστά στις κάμερες, το άμιορο το ζωντανό το βλέπω πεταμένο στον δρό-

μο την επαύριο των εκλογών.

🔔 **Όταν, κυρία Τσιλιχρή** στου μου, την κοπανάγατε απ την ΕΡΤ, πριν μερικά χρόνια κομπιάζατε και μας το παίζατε καμπόση. Τώρα που γυρίζατε στα παλιά λημέρια, άχνα δε βγάξετε για τα κρατικά κανάλια. Αχ, και να 'μουνα γενικό για λίγο!!!

🎵 **Η Σελήνη**, η μουγκιά απ τη "Λάμψη" του Φώσκολοι κατεβαίνει για βουλευτικό. Και να σου την, ξανά μπροστά στις κάμερες, κορδωμένη τώρα, γελαστή (σαν την Ντόρα και λαλίστατη!

✓ **Δελτία των 8.30:** Δεν θέλουμε άλλο, χορτάσαμε! Μια κυρά Δάφνη χορεύει συρτάκι και καλαματιανά - μας το σεβίρετε για ολόκληρο πεντάλεπτο. Την άλλη τρέχει η Ναταρούλα στα πομακοχώρια και πίνει καφέδες με νοικοκυρές από πίσω κι εσείς μη χάσετε το μέγα γεγονός. Θα δούμε, επτέλους, καμιά είδηση της προκοπής (που λένε και οι επικριτικοί νωνιολόγοι):

📍 **Μπράβο στα παιδιά** της εθνικής στίβου για τις επιτυχίες τους. Αλλά είναι ανάγκη να βλέπουμε κάθε φορά τους συγγενείς και συγχωριανούς τους να χορεύουν τσάμικα και να ακούμε τις ακατάληπτες γιαγιάδες τους να μιλάν μπροστά στην κάμερα;

ΤΟ ΕΥΓΕ ΤΟΥ ΔΕΚΑΠΕΘΗΜΕΡΟΥ: στην ET-1 πο αμέσως μετά την είδηση για τον θάνατο του Χειμωνά έπαξε το "Μονόγραμμα" το αφιέρωμένο σ' αυτόν.

Το πουλί

Επιμέλεια: Σωτήρης Ντάλης

Το «αίνιγμα» Πούτιν

Γον προσεχή Ιούνιο η Ρωσία θα εκλέξει νέο πρόεδρο. Αρκετοί αναλυτές υποστηρίζουν ότι όποιος κερδίσει αυτές τις εκλογές θα θελήσει να ενεργήσει πιο αποφασιστικά.

Πιθανότατα να είναι περισσότερο παρεμβατικός στο εσωτερικό, πιο αποφασιστικός στο εξωτερικό, και γενικά πιο δύσκολος στις διαπραγματεύσεις.

Τα προβλήματα, όμως, της Ρωσίας θα είναι εν πολλοίς τα ίδια. Εξασθενημένο σύστημα διακυβέρνησης, διαβρωμένη οικονομία και οι ένοπλες εντάξεις στη χειρότερη κατάσταση.

Η έκπληξη ίσως έλθει στα θέματα εξωτερικής πολιτικής, όπου ο νέος πρόεδρος (πιθανότατα ο Πούτιν) μάλλον θα θελήσει να προωθήσει μια άλλη εξωτερική πολιτική. Τα τελευταία χρόνια η Ρωσία είχε συνηθίσει να έχει απέναντί της μια Ρωσία αναξιόπιστη, «γκρινιάρη» μεν αλλά αναξιόπιστη και σε μεγάλο βαθμό μη ενοχλητική.

Η στάση που θα κρατήσει ο Βλαντιμίρ Πούτιν στα θέματα διεθνούς πολιτικής φαίνεται να απαρολείφει ιδιαίτερα την αμερικανική διπλωματία. Η αμερικανίδα υπουργός Εξωτερικών Μαντλίν Ολμπράιτ, μετά το πρόσφατο ταξίδι της στη Μόσχα και τη συνάντησή της με τον Πούτιν, υποστήριξε ότι ο ρώσος (προσωρινός) πρόεδρος εμφανίστηκε διατεθειμένος να διαπραγματευθεί και ενδεχομένως να δεχθεί την ανάπτυξη αμερικανικού αντιβαλλιστικού οπλοστασίου.

Σύμφωνα με την Ολμπράιτ, ο Πούτιν δεν αρνή-

**Αναλυτές
υποστηρίζουν ότι
ο νικητής των
ρωσικών
προεδρικών
εκλογών
πιθανότατα να
είναι πιο
παρεμβατικός στο
εσωτερικό, πιο
αποφασιστικός
στο εξωτερικό
και πιο δύσκολος
στις
διαπραγματεύσεις.**

θηκε το γεγονός ότι υπάρχουν νέες απειλές και ότι χρειάζεται να βρεθεί τρόπος να αντιμετωπιστούν. Ως γνωστόν, πάγια θέση της Ρωσίας τα τελευταία χρόνια είναι ότι οι ΗΠΑ δεν απειλούνται από κανέναν και άρα δεν χρειάζεται να αναπτύξουν σύστημα αντιπυραυλικής άμυνας. Οι ΗΠΑ, από τη δική τους πλευρά, υποστηρίζουν τη γνωστή θέση τους, σύμφωνα με την οποία υπάρχουν κάποια κράτη-ταραξίες, όπως η Βόρεια Κορέα, που ίσως να έχουν τη δυνατότητα να εκτοξεύσουν διηπειρωτικούς πυραύλους εναντίον των ΗΠΑ. Γι' αυτό το λόγο η Ουάσιγκτον θα πρέπει να αναπτύξει ένα σύστημα που θα τους καταρρίπτει. Ωστόσο, μια τέτοια πρωτοβουλία θα έλθει σ' αντίθεση με την αμερικανοσοβιετική συνθήκη ABM για τον έλεγχο των εξοπλισμών.

Βέβαια οι ΗΠΑ τα τελευταία χρόνια, έχουν πραγματοποιήσει πολλές δοκιμές αντιβαλλιστικών πυραύλων και βρίσκονται πολύ κοντά στην ολοκλήρωση ενός προγράμματος που θα προωθήσει την ανάπτυξη ενός συστήματος αντιπυραυλικής άμυνας. Η Ολμπράιτ έχει υποστηρίξει ότι, ενδεχομένως, να αποσπάσει τη συμφωνία της Ρωσίας προσφέροντας ανταλλάγματα σε μια άλλη συνθήκη ελέγχου των εξοπλισμών, τη START II, που περιορίζει τις στρατηγικές πυρηνικές κεφαλές. Οι Ρώσοι, από την πλευρά τους, θα ήθελαν τον περιορισμό των στρατηγικών πυρηνικών όπλων στις 1.500 κεφαλές, ενώ οι ΗΠΑ επιμένουν στις 2.000 με 2.500 κεφαλές.

του Ευάγγελου Αρεταίου

την προφυλάκισή τους. Και, ακόμα πιο ισοσημείωτο, ο τούρκος υπουργός Εσωτερικών κ. Σαντατίν Ταντάν, που με απόφασή του οι τρεις δήμαρχοι είχαν εκπέσει το αξιωματό τους, δίνει την εντολή για την αποκατάσταση των τριών δημάρχων και καθήκοντά τους.

Ανακουφιστική απόφαση», γράφει ο αμερικανικός Τύπος και δυτικοί διπλωμάτες και προοδευτικοί κύκλοι χαιρετίζουν την απόφαση αυτή. «Αφού οι δήμαρχοι του ΗΑΔΕΡ αντιμετωπίζουν κατηγορίες που φέρνουν μέχρι την προδοσία, γιατί το τουρκικό κράτος τους άφησε ελεύθερους;», είναι ωστόσο η ερώτηση που απασχολεί τους πολιτικούς και διπλωματικούς κύκλους στην Άγκυρα.

Από την εύκολη απάντηση ότι «η Τουρκία υποχώρησε μπροστά στις πιέσεις των Ευρωπαίων και των Αμερικανών» φαίνεται κάτι άλλο. Βρίσκεται ο βαθύς φόβος του τουρκικού κράτους και η περσική διαδικασία ειλικρινούς μεταλλάξης των θέσεων και των ταυτοτήτων στην τουρκική πολιτική και κοινωνική σκηνή.

Θέματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν θα είναι πια αυστηρά εσωτερικά θέματα από την στιγμή που η Τουρκία ενταξίται στην Ε.Ε.», είχε δηλώσει πριν από λίγες μέρες ο τούρκος πρόεδρος Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ, ενώ την περασμένη εβδομάδα, αναφερόμενος στους τρεις δημάρχους, έλεγε ότι «δεν μπορούμε να επεμβαίνουμε στις δικαστικές διαδικασίες της χώρας».

Τον περασμένο Σεπτέμβριο ο αρχηγός του Γενικού Επιτελείου των Τουρκικών Όπλων Δυνάμεων στρατηγός Χουσεϊν Μπίκογλου είχε μιλήσει για de facto αγνώριση πολιτιστικών δικαιωμάτων των Κούρδων. Την περασμένη εβδομάδα ο αμερικανός γραμματέας του Συμβουλίου Εθνι-

κής Ασφάλειας στρατηγός Τζουμχούρ Ασπαρούκ «ξεκαθαρίζοντας» την κατάσταση είπε ότι «αν δεχθούμε εκπομπές στην κουρδική γλώσσα και στα σχολεία, αυτό θα μπορούσε να διαλύσει το μωσαϊκό της Τουρκίας».

Σίγουρα, η σύλληψη των τριών δημάρχων είναι μια αντεπίθεση των συντηρητικών κύκλων, που βλέπουν με τρόμο το ενδεχόμενο το ΡΚΚ και το ΗΑΔΕΡ να εξελιχθούν σε ένα Sin Fein και ο Οτζαλάν σε έναν Jerry Adams. Σίγουρα, το συντηρητικό κατεστημένο, προκαλώντας κρίσεις στην νοτιοανατολική Τουρκία, θέλει να δώσει το μήνυμα ότι το τουρκικό κράτος είναι αυτό που κατευθύνει τις εξελίξεις στην περιοχή και όχι το ΗΑΔΕΡ και το ΡΚΚ.

Η αντεπίθεση ωστόσο των συντηρητικών είναι πολυδιάστατη, ιδεολογικά, πολιτικά και οικονομικά, και αντικατοπτρίζει, για άλλη μια φορά, τον πολύπλοκο και βαθύ χαρακτήρα της τουρκικής πολιτείας και των αντιδράσεών της.

«Τα προβλήματα στην νοτιοανατολική Τουρκία υπηρετούν τα συμφέροντα πολλών που επωφελοούνται σημαντικά από τον νόμο εκτάκτου ανάγκης», σχολιάζουν εξάλλου πολιτικοί κύκλοι, αναφερόμενοι στα σκοτεινά συμφέροντα που, κατά πολλούς, εμποδίζουν την επιτάχυνση διευθέτησης των προβλημάτων στην νοτιοανατολική Τουρκία.

Άλλωστε, δεν είναι η πρώτη φορά που το συντηρητικό μέρος της Τουρκίας δημιουργεί εντάσεις, «τραβώντας το σκοινί», που εκτονώνονται, ωστόσο, σχετικά γρήγορα, με σκοπό να υπενθυμίσουν την παρουσία του συντηρητικού κατεστημένου και την «επαγρύπνησή» του για την διαφύλαξη των «βασικών αρχών της τουρκικής Δημοκρατίας». Όπως η κρίση Οτζαλάν εκτονώθηκε θετικά, και η κρίση του ΗΑΔΕΡ φαίνεται

να εκτονώνεται με τον ίδιο ήπιο τρόπο.

Ποια θα είναι η επόμενη κρίση; Πού θα καταλήξει τελικά η εύθραυστη ισορροπία μεταξύ των προοδευτικών και των συντηρητικών δυνάμεων στη χώρα; Η λογική «κρίση-εκτόνωση» θα κυβερνά επ' αόριστον την τουρκική πολιτική σκηνή;

Αυτά είναι τα ερωτήματα που απασχολούν τώρα τους πολιτικούς και διπλωματικούς κύκλους στην Τουρκία, οι απαντήσεις των οποίων θα επηρεάσουν τόσο την εσωτερική κατάσταση στη χώρα όσο και τις σχέσεις της Άγκυρας με την Ε.Ε. αλλά και τις εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων και της Μέσης Ανατολής.

Δημήτρα Λαμπροπούλου

ΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΦΥΛΑΚΗ

Όψεις της υποκειμενικότητας των πολιτικών κρατουμένων 1947-1960

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

Τζ. Μ. Κούτσου

Ο ΑΡΧΟΝΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

μυθιστόρημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

Παιχνίδια πολέμου και πάλι στα Βαλκάνια;

του Νίκου Φίλη

Η αποτυχία της νατοϊκής επέμβασης στο Κοσσυφοπέδιο οδηγεί τη συμμαχία σε ενίσχυση των δυνάμεών της, ώστε να είναι έτοιμη να προκαλέσει ακόμη και «ελεγχόμενη κρίση» για αλλαγή του χάρτη.

Ενα χρόνο μετά τον πόλεμο κατά της Γιουγκοσλαβίας πυκνώνουν και πάλι τα σύννεφα πολέμου στην περιοχή. Η λύση που επιβλήθηκε με τα όπλα συντηρείται με τη συνεχή ενίσχυση των νατοϊκών δυνάμεων στο Κοσσυφοπέδιο. Στις 19 Μαρτίου θα αρχίσει η διέλευση 2.000 στρατιωτών από τη Θεσσαλονίκη προς το Κοσσυφοπέδιο με επίσημη δικαιολογία τη διεξαγωγή προγραμματισμένης άσκησης. Την περασμένη Παρασκευή (25.2.2000) στη σύσκεψη των μονίμων αντιπροσώπων του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλλες διετυπώθη η έκκληση προς τις κυβερνήσεις των χωρών-μελών να στείλουν άλλες 5.000 στρατιώτες, ώστε η δύναμη της KFOR να φθάσει τις 35.000. Η Αθήνα, λόγω και της προεκλογικής περιόδου, ανακοίνωσε ότι δεν θα αυξήσει τη στρατιωτική δύναμή της, ωστόσο θεώρησε αυτονόητη υποχρέωσή της τη διέλευση των νέων νατοϊκών δυνάμεων και την προώθηση ελληνικού λόχου στη ζώνη πυρός του Β. Κοσσυφοπεδίου, στη Μιτροβίτσα. Τώρα και υπογράφουμε και συμμετέχουμε...

Η ΕΝΤΑΣΗ ΞΕΧΕΙΛΙΖΕΙ

Η λύση που επιβλήθηκε με τα όπλα και περιεβλήθη τη νομιμότητα του ψηφίσματος 1244/99 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ προέβλεπε την εγκατάσταση διεθνούς πολιτικής και στρατιωτικής δύναμης στο Κοσσυφοπέδιο, το οποίο τυπικώς παρέμεινε στο πλαίσιο της Γιουγκοσλαβίας, ουσιαστικώς όμως εγκαθιδρύθηκε ένα ιδιόμορφο προτεκτοράτο. Το ψήφισμα προνοούσε, στα λόγια, για την προστασία

του πολυεθνικού χαρακτήρα της περιοχής και οι μεγάλες δυνάμεις, αυτές που βομβάρδισαν ανηλεώς τη Γιουγκοσλαβία χάριν της ειρήνης, υποσχέθηκαν οικονομική ενίσχυση για την ανάπτυξη της περιοχής. Ειρήνη, ανάπτυξη και πολυεθνική κοινότητα προβλήθηκαν ως το τρίπτυχο της νέας μεταπλεμικής τάξης.

Δεν άργησε να φανεί ότι ο πόλεμος δεν φέρνει την ειρήνη. Τώρα ήρθε η σειρά των Σέρβων να εκδιωχθούν από τις εστίες τους, χωρίς η διεθνής δύναμη να κατορθώσει να επιβάλει, στη δική τους περίπτωση, τη νομιμότητα. Η τοπική οικονομία κινείται γύρω από την νατοϊκή στρατιωτική δύναμη, ακόμη δεν εμφανίσθηκε η κυρίως αναπτυξιακή βοήθεια, ο UCK μετετράπη σε κράτος εν κράτει και η Γιουγκοσλαβία (παρά τις πρόσφατες άνευ αντικρίσματος κινήσεις, όπως η άρση του αεροπορικού εμπάργκο) αντιμετωπίζεται από τη διεθνή κοινότητα ως «μαύρη τρύπα». Ο Κουσνέρ, ο οποίος ορίσθηκε Υπάτος Αρμοστής στο Κοσσυφοπέδιο, κατηγορείται από δυτικές χώρες ότι ενδιαφέρθηκε κυρίως για τα γαλλικά οικονομικά συμφέροντα στην πε-

ριοχή και ειδικότερα για τη διείσδυση π "Alcatel"!

Οι Ευρωπαίοι και οι Αμερικανοί δεν είχαν σχεδιάσει το μέλλον του Κοσσυφοπεδίου. Η διεθνής παρουσία αποδεικνύεται αναποτελεσματική, ενώ ενισχύονται αποσχιστικές τάσεις μεταξύ των Αλβανών και ωριμάζουν οι σκέψεις για διχοτόμηση του Κοσσυφοπεδίου μεταξύ των Σέρβων. Στο Βόρειο Κοσσυφοπέδιο, στην πόλη Μιτροβίτσα, συγκεντρώθηκαν 50.000 Σέρβοι κίνηση που επιβλήθηκε ως προοίμιο διχοτόμησης. Εκεί μόνον θέλησε η διεθνής δύναμη να επιβάλει τον πολυεθνικό χαρακτήρα. Ακολούθησαν τα αιματηρά επεισόδια, που έκτοτε επεκτείνονται και στις γύρω περιοχές, εκτός του Κοσσυφοπεδίου.

Σύμφωνα με δηλώσεις της ηγεσίας των Αλβανών του Κοσσυφοπεδίου, ομάδα που αποσπάσθηκε από τον UCK διείσδυσε στην νότια Σερβία και προκάλεσε αιματηρά γεγονότα. Ο «πρωθυπουργός» Χακίμ Θάκι δήλωσε ότι αυτή η ομάδα δρα «χωρίς τη θέληση του λαού του Κοσσυφοπεδίου» (Καθημερινή 1.3.2000). Το Βελιγράδι απάντησε (επισήμως διαψεύστηκε) με συγκ-

ρωση δυνάμεων στη νότια Σερβία, που
υν περίπου 100.000 Αλβανοί.

Η ένταση ξεχειλίζει... Στην πρώην Γιου-
κλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας
ινελήφθησαν Αλβανοί σε φορτία όπλων
ου προορίζονται για το Κοσσυφοπέδιο.
α Σκόπια ακόμη περιμένουν την υπε-
ρημένη οικονομική βοήθεια, ενώ οι σχέ-
ις μεταξύ Αλβανών και Σλαβομακεδό-
ν, παρά τη συγκυβέρνηση, δεν είναι
έφελες...

ΠΡΟΣΘΑΦΑΙΡΕΣΕΙΣ

Η αποστολή και νέων στρατιωτικών δυ-
μεων στο Κοσσυφοπέδιο αποδεικνύει
οι ΗΠΑ αντιμετωπίζουν τα προβλήμα-
κάτω από το πρίσμα της στρατιωτικής
ύσης. Σύμφωνα με εκτιμήσεις κυβερνητι-
ν παραγόντων στην Αθήνα, «η Ουάσι-
τον αφήνει να εννοηθεί ότι το σχέδιό της
ι το Κόσοβο είναι μία ελεγχόμενη κρίση
διευθετήσεις και "προσθαφαιρέσεις"
ριοχών, ώστε να επέλθει ισορροπία και
επιτευχθεί μια βιώσιμη λύση (μέρος του
εδίου δημοσιοποιήθηκε στην *Ουάσι-
τον Ποστ*)» (Εξουσία 1.3.2000).

σημαίνει ελεγχόμενη κρίση; Επανάλη-
των βομβαρδισμών κατά της Γιουγκο-
αβίας; Ή θα αξιοποιηθούν τα προγεφυ-
ματα του ΝΑΤΟ στο Κοσσυφοπέδιο για
ραβίες επιχειρήσεις με πρόσχημα π.χ.
προστασία των Αλβανών στη νότια
ρβία ή την προάσπιση της «ανεξαρτη-
ις» του Μαυροβουνίου; Ελεγχόμενη
ιση με στόχο προσθαφαιρέσεις περιο-

χών, δηλ. αλλαγή του χάρτη...

Η απόφαση δεν έχει ληφθεί, αλλά για
πρώτη φορά συζητείται δημοσίως. Στην
Αθήνα επιμένουν ότι «δεν υπάρχουν σενά-
ρια για την περιοχή». Ίσως αυτό να είναι
πιο επικίνδυνο. Διότι τα πράγματα αφήνο-
νται στη δική τους δυναμική και τότε, συνή-
θως τα σενάρια ωχριούν μπροστά στην
πραγματικότητα.

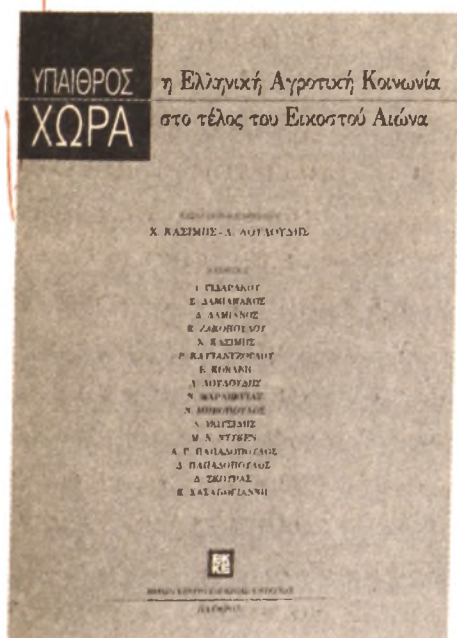
Την πρωτοβουλία των κινήσεων διατη-
ρούν οι ΗΠΑ. Οι Ευρωπαίοι, διστακτικοί
αλλά αδύναμοι, το πιθανότερο είναι να
συμμορφωθούν. Άλλωστε στο Κοσσυφο-
πέδιο εμπλέκεται και η προσπάθειά τους
να οργανώσουν την ευρωπαϊκή αμυντική
ταυτότητα, την οποία ο mister ΚΕΠΠΑ Χ.
Σολάνα επιδιώκει να θέσει υπό αμερικανι-
κή κηδεμονία.

Ο πρόεδρος Κλίντον έχει να σταθμίσει
τα δεδομένα και τα απρόοπτα της προε-
κλογικής περιόδου. Αναλόγως των πρωτο-
βουλιών του θα φανεί αν επιδιώκει να κλη-
ροδοτήσει στον διάδοχό του, το πιθανότε-
ρο Ρεπουμπλικάνο, μία «καυτή πατάτα».
Ή αν θα επιδιώξει κινήσεις προσεταιρι-
σμού του στρατιωτικού κατεστημένου προ-
κειμένου να ενισχυθεί η προεκλογική θέση
του αντιπροέδρου Αλ Γκορ. Από την επι-
λογή αυτή θα κριθεί, σε σημαντικό βαθμό,
η ένταση της επαπειλούμενης κρίσης.

Τι επιπτώσεις θα έχει για τη Σερβία ο πι-
θανός περαιτέρω ακρωτηριασμός της;
Μία ανυπόληπτη αντιπολίτευση στο Βελι-
γράδι, ένας απαθής λαός, ένα εδραιωμένο
κατεστημένο... Το πιθανότερο είναι να

ενισχυθεί η θέση του Μιλόσεβιτς και, όπως
συνέβη πέρσι, να τον ακολουθήσει ανα-
γκαστικώς η αντιπολίτευση. Κανείς δεν
μπορεί να αποκλείσει μάχες και νέο αί-
μα... Ποιο θα είναι το «αντάλλαγμα» και η
«διέξοδος»; Η θεωρία των «προσθαφαιρέ-
σεων» ενεργοποιεί σχέδια για την κατά-
τιμηση της Γιουγκοσλαβικής Ομοσπονδίας
και την ίδρυση στα εδάφη της Συνομο-
σπονδίας που θα αποτελείται από θύλακες
μειονοτήτων και θραύσματα του σερβικού
κράτους χωρίς ισχυρή κυβέρνηση στο Βε-
λιγράδι. Σχέδια, σενάρια επί χάρτου ακό-
μη, άλλα η ζωή είναι πιο παραγωγική σε
σύγκριση με τη φαντασία...

Προς το παρόν, ας κρατήσουμε την προ-
τροπή αρθρογράφου του αμερικανικού
περιοδικού *Time*, υπό τον τίτλο «Το σενά-
ριο θέσπισης ανεξάρτητης κυβέρνησης στο
Κόσοβο». Ο αρθρογράφος καλεί το
ΝΑΤΟ να χρησιμοποιήσει την τακτική του
μαστίγιου και του καρότου. Συγκεκριμένα:
«Το ραβδί θα είναι η απειλούμενη αποχώ-
ρηση του ΝΑΤΟ από το Κοσσυφοπέδιο,
αφήνοντας τους Αλβανούς να υπερασπι-
σθούν μόνοι τους τα σύνορά τους έναντι
των Σέρβων. Το καρότο είναι το καθεστώς
υποψήφιας χώρας μέλους της Ε.Ε., που
μπορεί να δελεάσει και το Βελιγράδι».
Πόσο μακριά από την πραγματικότητα
σκέπτονται οι αρχιτέκτονες της νέας τά-
ξης... Πόσο μακριά, όμως, και από την αρ-
χή του απαράβιαστου των συνόρων, την
οποία διακηρύσσουν ως θεμέλιο της διε-
θνούς κοινότητας...

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ / ΠΛΕΘΡΟΝ

Η Ελληνική Αγροτική Κοινωνία στο τέλος του Εικοστού Αιώνα

Τι απέγιναν σήμερα οι εκφράσεις της συστατικής αμφισημίας της αγροτικής κοινωνίας,
όταν το μεταπολεμικό μοντέλο ανάπτυξης της γεωργίας έχει αγγίξει τα όριά του. Ποια
κοινωνία θα αφομοιώσει και θα υιοθετήσει δημιουργικά τις πρακτικές και τις δράσεις που
εξαγγέλλονται, όπου παρατηρούνται, με έκδηλη αμηχανία, συνδυασμοί εξωτικών και
αναπαλαιωμένων όρων, όπως η «αειφόρος», η «βιώσιμη», η «ολοκληρωμένη», η
«μεταπαραγωγική» (ανάπτυξη), η «διαφοροποίηση» (της εκμετάλλευσης), «η ετερογένεια»
(των δομών), η «ποιότητα» και η «ονομασία προέλευσης» (της παραγωγής), η
«πολυδραστικότητα», ο «αγροτουρισμός», ο «οικοτουρισμός» κτλ.; Στα ερωτήματα
αυτά επιχειρεί να απαντήσει η παρούσα συλλογική έκδοση.

Η νέα ένταξη στο Κόσοβο

του Κ. Βαλκανικού

Η αυξανόμενη ένταση στα σύνορα του Κοσσυφοπέδιου με τη νότια Σερβία έχει προκαλέσει τις τελευταίες μέρες ιδιαίτερη ανησυχία όχι μόνο στην ειρηνευτική δύναμη KFOR αλλά και στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων.

ων που βρίσκονται μάλιστα στο εσωτερικό της ίδιας της Σερβίας, αλλά περιγράφοντας από τους Αλβανούς ως «ανατολικό Κοσσυφοπέδιο», υπάρχει μια αίσθηση κρίσης αναμονή, που θυμίζει σε μεγάλο βαθμό τη

Οι βίαιες ταραχές στη Μιτροβίτσα πυροδότησαν νέα ένταση στην περιοχή του Κόσοβου, το μέλλον του οποίου παραμένει αβέβαιο.

Κατά μήκος των συνόρων της νότιας Σερβίας με το Κοσσυφοπέδιο, μια περιοχή την οποία οι Αλβανοί αποκαλούν «ανατολικό Κοσσυφοπέδιο», τις τελευταίες εβδομάδες κινούνται πρώην αντάρτες του UCK, ενώ παράλληλα παρατηρούνται στην ίδια περιοχή κινήσεις του γιουγκοσλαβικού στρατού. Σύμφωνα με δημοσιεύματα της εφημερίδας *Ονάσιγκτον Ποστ*, οι εξελίξεις αυτές οδήγησαν και στην απόφαση δημιουργίας ενός μεγάλου αμερικανικού στρατοπέδου κοντά στα σύνορα. Στόχος των Αμερικανών είναι να εμποδίσουν τους αλβανούς εθνικιστές που είναι έτοιμοι να προκαλέσουν επεισόδια στη νότια Σερβία. Είναι προφανές ότι η διείσδυση ενόπλων

ομάδων του UCK στην αλβανική κοινότητα του Πρέσεβο, στο νοτιοανατολικό άκρο της Σερβίας, στα σύνορα με το Κοσσυφοπέδιο, έχει σαφή στόχο την προσπάθεια δημιουργίας μιας εστίας αναταραχής. Οι Αλβανοί ελπίζουν ότι έτσι θα προκαλέσουν μια νέα στρατιωτική επέμβαση του ΝΑΤΟ. Τελικά, η νατοϊκή επέμβαση στο Κοσσυφοπέδιο πριν από ένα περίπου χρόνο όχι μόνο δεν κατάφερε να επιβάλει ένα καθεστώς ισοτιμίας μεταξύ Αλβανών και Σέρβων, αντίθετα ενθάρρυνε την αλβανική αδιαλλαξία, με αποτέλεσμα να αναγκαστούν οι Σέρβοι να αποχωρήσουν σταδιακά από την περιοχή. Σήμερα σε μια σειρά αλβανόφωνων πόλε-

κατάσταση στο ίδιο το Κοσσυφοπέδιο κυριαρχεί τέτοια εποχή. Όλες αυτές οι εξελίξεις αμφισβητούν όμως την απόφαση 1244 του ΟΗΕ, η οποία προβλέπει την αυτονομία μέσα στο πλαίσιο της Γιουγκοσλαβίας. Βέβαια, έχει γραφτεί πολλές φορές ότι η απόφαση 1244 του Ιουνίου του 1999 θέλει να αφήσει στην άκρη το ζήτημα του οριστικού καθεστώτος του Κοσσυφοπέδιου. Η διεθνής κοινότητα έδωσε τότε την εντύπωση ότι υπολόγιζε στην πτώση του Μίλοσεβιτς, στον εκδημοκρατισμό της Σερβίας και στον επαναπροσδιορισμό των σχέσεων της με το Κοσσυφοπέδιο. Όμως τίποτα από αυτά δεν συνέβη, και το μέλλον παραμένει αβέβαιο.

Με την Τουρκία ως πρότυπο

του Μάριου Α. Ευρυβιάδη

Λίγες μόνο εβδομάδες μετά το Οκτωβριανό πραξικόπημα στο Πακιστάν, ο αρχιπραξικοπιματίας *caudillo* Πέρβεζ Μουσχαράφ επισκέφθηκε επίσημα την Άγκυρα. Πριν από την επίσκεψη, και λίγες μόνο μέρες μετά το πραξικόπημα, ανακοινώθηκε στο Ισλαμαμπάντ ότι το στρατιωτικό καθεστώς του Μουσχαράφ θα εγκαθίδρυε ένα σύστημα διακυβέρνησης της χώρας που θα αντέγραφε το τουρκικό μοντέλο διακυβέρνησης.

Το τουρκικό αυτό μοντέλο διακυβέρνησης δεν είναι, όπως προπαγανδίζει η Άγκυρα και οι ανά τη Δύση απολογητές της, το λεγόμενο κοσμικό και «εκδυτικισμένο» σύστημα κυβέρνησης. Είναι το σύστημα του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας που εγκαθιδρύθηκε με το πραξικόπημα του 1960, το οποίο έτρεφε την πρώτη απόπειρα, έστω και ελκυστική, εκδημοκρατισμού της Τουρκίας. Το Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας (*Milîî Kurûle-MGK*) απαρτίζεται από τον πρωθυπουργό, τον αρχηγό του Γενικού Επιτελείου, τους υπουργούς Εξωτερικών και Εσωτερικών, τους ηγούμενους των Τριών Όπλων και τον Αρχηγό Χωροφυλακής. Ο Γενικός Γραμματέας του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας και οι λοιπά μέλη του αποτελούνται επίσης από στρατιωτικούς. Το ελεγχόμενο από τον Εθνικό Συμβούλιο Ασφαλείας είναι ο ισχυρός θεσμός στην Τουρκία. Θεωρη-

τικά δεν αποφασίζει αλλά συμβουλεύει με συγκεκριμένες εισηγήσεις την εκάστοτε κυβέρνηση. Καμιά όμως «εισήγηση» του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας προς το εκάστοτε Υπουργικό Συμβούλιο της όποιας τουρκικής κυβέρνησης δεν έχει μέχρι σήμερα απορριφθεί. Η απόπειρα του ισλαμιστή πρωθυπουργού Ν. Ερμπακάν να κωλυσιεργήσει, προσπαθώντας έτσι να μην υλοποιησει τις «εισηγήσεις» του Εθνικού Συμβουλίου Ασφαλείας της 28ης Φεβρουαρίου 1997, που αφορούσαν στα μέτρα κατά της εξάπλωσης του Ισλαμισμού, είχε ως αποτέλεσμα τον εξαναγκασμό της κυβέρνησής του σε παραίτηση, τη διάλυση του κόμματός του και τον πολιτικό του αφανισμό.

Η απόφαση του πακιστανού ηγέτη να αντιγράψει το τουρκικό μοντέλο χαιρετίστηκε από την Άγκυρα, που επεφύλαξε θερμή υποδοχή στον πακιστανό *caudillo*. «Η Τουρκία και το Πακιστάν», δήλωσε στην Άγκυρα ο Μουσχαράφ, «ταξιδεύουν με το ίδιο καράβι αναφορικά με το ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος του στρατού». Η θέση αυτή του Πακιστανού αποτυπώνει μια πολιτική πραγματικότητα. Στα 52 χρόνια ύπαρξης του Πακιστάν ο στρατός ανέλαβε πραξικοπηματικά τέσσερις φορές την εξουσία.

Η Τουρκία μέχρι το 1950 βρισκόταν κάτω από το μονοκομματικό και το ελεγχόμενο από το στρατό καθεστώς των Κεμαλιστών. Ο πρωθυπουργός Μεντέρες, που προσπάθησε με κάθε τρόπο να ανατρέψει πολιτικά τους Κεμαλιστές, απαγχονίστηκε. Από το 1960 ακολούθησαν άλλα τρία πραξικοπήματα, το τελευταίο μόλις πρόσφατα κατά του ισλαμιστή Ερμπακάν.

Μετά τη συνάντησή του με τον πρωθυπουργό Μπ. Ετζεβίτ, ο πακιστανός υψηλός επισκέπτης δήλωσε ότι ο τούρκος πρωθυπουργός έδειξε «πλήρη κατανόηση» της θέσης του και υπογράμμισε την ανάγκη ενίσχυσης των ήδη στενότερων σχέσεων ανάμεσα στα δύο κράτη. Από πλευράς του τούρκου προέδρου Ντεμιρέλ φαίνεται να υπήρξε μια ελαφρά διαφοροποίηση. Από το περιβάλλον του Ντεμιρέλ, ο οποίος ανατράπηκε δυο φορές από τους δικούς τους *caudillos*, έγινε η δήλωση ότι ο τούρκος πρόεδρος «έδωσε μαθήματα δημοκρατίας»

προς τον πακιστανό πραξικοπιματία!

Μέχρι και το τέλος του Ψυχρού Πολέμου οι σχέσεις ανάμεσα στην Τουρκία και το Πακιστάν υπήρξαν κάτι περισσότερο από αδελφικές. Επιστέγασμα των σχέσεων αυτών υπήρξε η τουρκο-ισπανική συνεργασία που συνέβαλε καθοριστικά στην κατασκευή της ισλαμικής ατομικής βόμβας από το Πακιστάν. Η συνεργασία αυτή άρχισε στις αρχές της δεκαετίας του '70 και εντατικοποιήθηκε την επόμενη δεκαετία. Μέσω Τουρκίας, το Πακιστάν κατάφερε να υποσκελίσει την απαγόρευση προμήθειας εξειδικευμένου υλικού για πυρηνική χρήση που του είχε επιβάλει η Δύση και κυρίως οι ΗΠΑ. Το υλικό αυτό προμήθευαν στο Πακιστάν, εν γνώσει της τουρκικής κυβέρνησης, τουρκικές εταιρείες που το αγόραζαν από τη Δύση. Σε αντάλλαγμα, το Πακιστάν άρχισε να εκπαιδεύει τούρκους πυρηνικούς επιστήμονες και να θέτει την πυρηνική του τεχνογνωσία στη διάθεση της Τουρκίας. Το 1984, ο τότε τούρκος πρωθυπουργός Τ. Οζάλ υπήρξε ο μόνος μη-Πακιστανός που περιόδευσε στο χώρο κατασκευής των πακιστανικών πυρηνικών κεφαλών στην Καχούτα.

Η τουρκο-πακιστανική πυρηνική συνεργασία διακόπηκε στα μέσα της δεκαετίας του '80, όταν η Αμερική απείλησε την Άγκυρα με την επιβολή ενός νέου εμπάργκο όπλων. Η Τουρκία όχι μόνο συμμορφώθηκε, αλλά άρχισε να ενημερώνει τις αμερικανικές υπηρεσίες αναφορικά με το πακιστανικό πρόγραμμα. Ήταν όμως αργά, διότι στο μεσοδιάστημα το Πακιστάν είχε ήδη κατασκευάσει την πρώτη του, μικρή σε ισχύ, ατομική βόμβα (*baby bomb*).

Οι σχέσεις Άγκυρας-Ισλαμαμπάντ διασαλεύτηκαν επίσης λόγω των συγκρούσεων στο Αφγανιστάν, όπου οι δύο χώρες υποστήριζαν αντίπαλες φρατρίες. Όμως, με τις πυρηνικές δοκιμές του Πακιστάν, τον Μάιο του 1998, και την εμφάνιση της ισλαμικής βόμβας, οι μετοχές της χώρας ανέβηκαν. Το γεγονός αυτό, αλλά παράλληλα και η διεθνής απομόνωση του Πακιστάν, συνέβαλαν στην πλήρη αποκατάσταση των τουρκο-πακιστανικών σχέσεων, όπως σαφώς καταδεικνύεται και με την επίσκεψη του Μουσχαράφ στην Άγκυρα.

Προς ένα ανεκτικό Ισλάμ;

του Σωτήρη Ντάλη

Πριν από λίγους μήνες, τον περασμένο Νοέμβριο, οι συντηρητικοί μουλάδες του Ιράν προσπάθησαν να χρησιμοποιήσουν την 20ή επέτειο της σύλληψης των αμερικανών ομήρων στην Τεχεράνη για να αναζωπυρώσουν το κλίμα μισαλλοδοξίας, να αμφισβητήσουν τους μεταρρυθμιστές πολιτικούς της χώρας και να ειρωνευτούν το όραμα του προέδρου Μοχάμεντ Χαταμί για ένα πιο ανεκτικό Ισλάμ.

Υπό το βλέμμα του δρασκευτικού ηγέτη Χαμενεΐ και του προέδρου Χαταμί, υπάλληλος του ιρανικού υπουργείου Εσωτερικών αναγράφει τα αποτελέσματα των εκλογών.

Φαίνεται όμως ότι δεν τα κατάφεραν. Αυτό τουλάχιστον το επιβεβαίωσαν τα αποτελέσματα των κοινοβουλευτικών εκλογών. Όπως όλα δείχνουν, οι μεταρρυθμιστές θα επικρατήσουν στο νέο κοινοβούλιο. Τα τελευταία χρόνια οι συντηρητικοί δοκίμασαν όλα τα σενάρια προκειμένου να οδηγήσουν σε αδιέξοδο τον Χαταμί. Προσπάθησαν να καταπνίξουν τα τρία νέα κινήματα του Ιράν, των φοιτητών, των γυναικών και των διανοουμένων. Για παράδειγμα, όταν το περασμένο καλοκαίρι, οι φοιτητές με τις εξεγέρσεις τους προσπάθησαν να στηρίξουν τους μεταρρυθμιστές του Χαταμί, βρέθηκαν αντιμέτωποι με τους συντηρητικούς. Τα επεισόδια που ξέσπασαν τότε κατέδειξαν ότι υπάρχουν τόσες πολλές αντιράσεις στην ιρανική κοινωνία, γιατί οι συντηρητικοί συνεχίζουν να ελέγχουν τους μηχανισμούς-κλειδιά του κράτους. Πόσο, όμως, οι συντηρητικοί μηχανισμοί

θα συνεχίσουν να αγνοούν ένα λαϊκό κίνημα που επιδεικνύει εξαιρετική τόλμη και δεν διστάζει να σπάσει τα ταμπού ακόμη και διακινδυνεύοντας;

Όμως φαίνεται ότι οι ενθαρρυντικές εξελίξεις στο Ιράν συνδέονται και με την αλλαγή στάσης τόσο από τις ΗΠΑ όσο και από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ουάσιγκτον και Βρυξέλλες αποφάσισαν να αναθεωρήσουν τις στρατηγικές τους και να προχωρήσουν σε μια πολιτική συνεργασίας με την Τεχεράνη.

Η πολιτική απομόνωσης που ακολουθήθηκε μέχρι σήμερα από τις ΗΠΑ δεν φαίνεται να έφερε αποτελέσματα. Ούτε όμως και η ηπιότερη πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης απέδωσε περισσότερα.

Σήμερα, το Ιράν χρειάζεται ξένες επενδύσεις για να στηρίξει την καταρρέουσα οικονομία του. Και η πλειονότητα των ηγετών του φαίνεται να επιθυμεί την επανασύνδεση της χώρας με τη Δύση.

Ο ιρανός πρόεδρος Μοχάμεντ Χαταμί

έχει αρχίσει σταδιακά να οικοδομεί γέφυρες επαφής με τη Δύση από τότε που ανήλθε στην εξουσία, το 1997.

Επισκέφθηκε τη Γαλλία και την Ιταλία και βελτίωσε τις σχέσεις της Τεχεράνης με την Βρεταννία. Η έκκληση του Χαταμί, για έναν «Διάλογο μεταξύ των Πολιτισμών», έγινε δεκτή από την Ουάσιγκτον ανοίγοντας έναν διάυλο επικοινωνίας.

Όμως πόσο συμβατό είναι το Ισλάμ με την έννοια της δημοκρατίας; Κανείς δε αμφισβητεί ότι οι Ιρανοί έχουν σήμερα τη δυνατότητα να εκλέγουν τους αντιπροσώπους τους. Ωστόσο, πόση πραγματική εξουσία και ελευθερία επιτρέπει το σύστημα σε αυτούς τους αντιπροσώπους; Στην Ευρώπη πάντως υπάρχει η ελπίδα ότι οι πρόσφατες εκλογές θα έχουν θετικές επιπτώσεις στην εσωτερική διαδικασία εκδημοκρατισμού και ότι θα καθιερώσουν την ιρανική πολιτική πιο ορθολογική και προβλέψιμη.

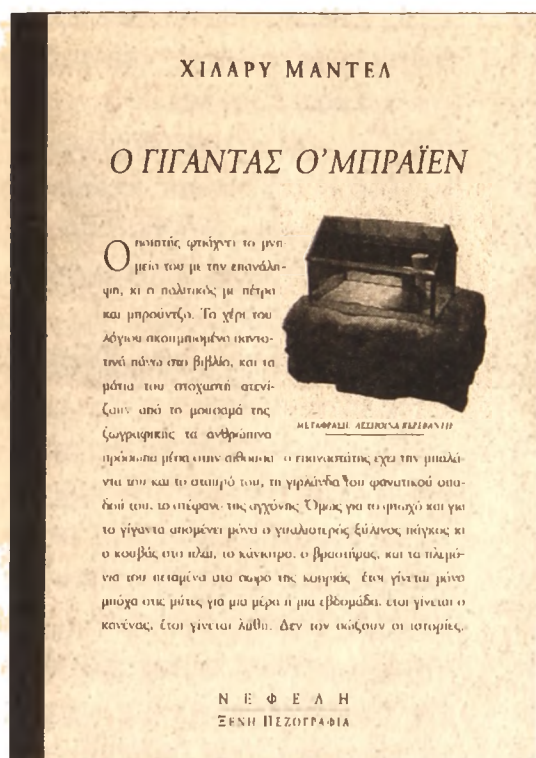
ΞΕΝΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Σύμβουλος έκδοσης: ΧΑΡΗΣ ΒΛΑΒΙΑΝΟΣ

Χίλαρυ Μαντέλ

Ο ΓΙΓΑΝΤΑΣ Ο' ΜΠΡΑΪΕΝ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΕΡΕΒΑΝΤΗ

Η ιστορία του βιβλίου αυτού δεν είναι αληθινή, μολοντί βασίζεται σε αληθινά γεγονότα και πρόσωπα. Η συγγραφέας μάς μεταφέρει σχεδόν δύο αιώνες πίσω, στον 18ο αιώνα συγκεκριμένα, τότε που ο Γίγαντας Τσαρλς Μπερν και οι σύντροφοί του εγκαταλείπουν την Ιρλανδία, και γυρεύουν να ξεφύγουν από κάποια συγκεκριμένη καταστροφή. Προσπαθούν να δραπετεύσουν από μία εποχή πνευματικής ένδειας, γνωσικής καταπίεσης και πολιτιστικής παρακμής, συνθήκες στις οποίες είναι δύσκολο να αναπτυχθεί ένας μεγάλος άντρας, όπως ο Γίγαντας... Ένα βιβλίο εύστροφο με αφήγηση ευέλικτη, ρυθμό γρήγορο, οξυδερκές μοντάζ της συνειδησιακής ροής με αριστοτεχνικά δεμένα πλάνα. Εν ολίγοις, μια πανδαισία για τους ηδονοθήρες του γραπτού λόγου. Η Χίλαρυ Μαντέλ συγκαταλέγεται ανάμεσα στους σημαντικότερους αγγλόφωνους συγγραφείς της εποχής μας.

Από τις Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ κυκλοφορεί επίσης το μυθιστόρημά της "Αλλαγή κλίματος".

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6 • ΑΘΗΝΑ 10680

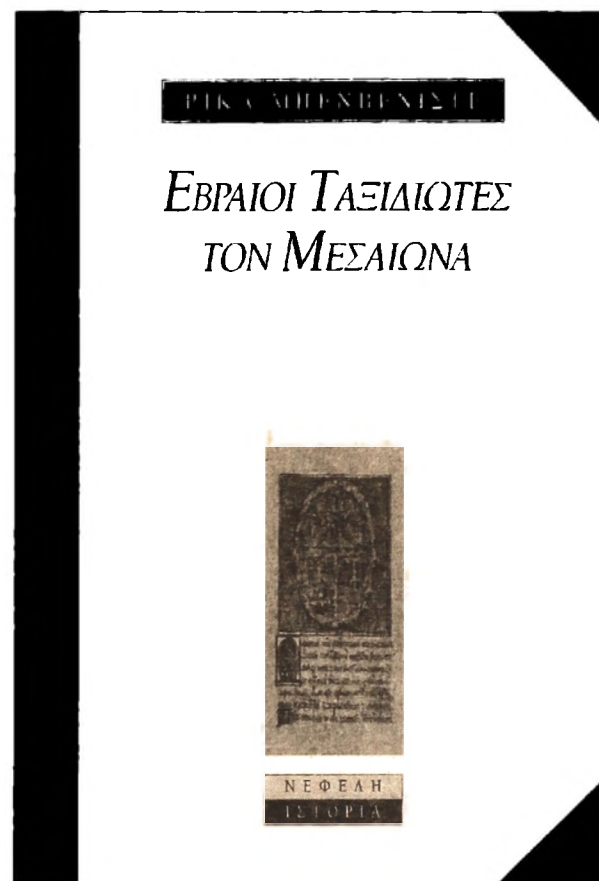
ΤΗΛ. 3607.744 • FAX 3623.093 • E-mail: nefeli-p@otenet.gr

ΝΕΦΕΛΗ • ΙΣΤΟΡΙΑ

Σύμβουλος έκδοσης: ΑΝΤΩΝΗΣ ΛΙΑΚΟΣ

Ρίκα Μπενβένιστε

ΕΒΡΑΙΟΙ ΤΑΞΙΔΙΩΤΕΣ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

Οι ταξιδιωτικές αφηγήσεις δύο Εβραίων του 12ου αιώνα, του Βενιαμίν από την Τουδέλα και του Πεταχιά από τη Ρατισβόνη, είναι κείμενα που προσφέρονται για να διερευνηθεί το πολιτισμικό σύμπαν στο οποίο εντάσσεται η γνώση που χαρίζει το μεσαιωνικό ταξίδι. Οι αφηγηματικές πρακτικές μάς αποκαλύπτουν νοητικά εργαλεία και παραστάσεις. Εξερευνώντας τη μνήμη τους, σε τόπους μακρινούς, οι ταξιδιώτες ανακαλύπτουν θρύλους και λείψανα από το παρελθόν, πραγματεύονται την ιστορία τους. Η φύση, οι πόλεις, τα μνημεία, τα θαύματα, οι εβραϊκές κοινότητες, οι ετερόδοξοι, η κοινωνική οργάνωση στους ξένους τόπους, προσφέρονται στους ταξιδιώτες για να αναγνωρίσουν και να κατασκευάσουν με την αφήγησή τους έναν συλλογικό εαυτό, για να μιλήσουν για ό,τι εμείς ονομάζουμε «Διασπορά».

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6 • ΑΘΗΝΑ 10680

ΤΗΛ. 3607.744 • FAX 3623.093 • E-mail: nefeli-p@otenet.gr

Ελέγχονται και οι διαφημίσεις

του Ρεπόρτερ

Το υπόγειο «βουητό» των αποκαλυπτικών ρεπορτάζ του Αντί για τον βίο και την πολιτεία του κ. Σωκράτη Κόκκαλη πότε θα γίνει θέμα για τα ΜΜΕ;

Θεωρώντας ότι το θέμα έπρεπε να κοινοποιηθεί ευρύτερα, αφού υπήρξε μια γενική «αγνόηση» του θέματος από τον Τύπο, το Αντί δοκίμασε να διαφημιστεί και από την τηλεόραση. Η υπόθεση, όμως, είχε θλιβερή κατάληξη.

Ενδεικτική της ανησυχίας στην κυβερνητική παράταξη ήταν η άρνηση της ΕΤ-1 και της ΝΕΤ να μεταδώσουν διαφημιστικό μήνυμα του προηγούμενου τεύχους του περιοδικού. Το περιεχόμενο του μηνύματος ήταν το εξής:

«Για μια διαφορετική ενημέρωση. Διαβάστε το Αντί που κυκλοφορεί.

Στις 18 Φεβρουαρίου

και κάθε δεύτερη Παρασκευή.

Στο Αντί που κυκλοφορεί, πλούσια ύλη και ένα αποκλειστικό ρεπορτάζ.

Περιοδικό Αντί

Διαβάστε το.

Για μια διαφορετική ενημέρωση».

Σε δελτίο Τύπου την Δευτέρα 21.2 ο εκδότης του περιοδικού, αφού σημείωνε το περιεχόμενο του διαφημιστικού μηνύματος, συνέχιζε:

«Αυτό ήταν το διαφημιστικό μήνυμα του ANTI που είχε παραλάβει την Τρίτη 15.2.2000, στο γραφείο του ο κ. Πρόεδρος της ΕΡΤ Α.Ε. κ. Παναγιώτης Παναγιώτου. Το μήνυμα είχαμε ζητήσει να μεταδοθεί από την ΕΤ1 και τη ΝΕΤ την Πέμπτη 17.2, την Παρασκευή 18.2 και το Σάββατο 19.2.2000.

Όμως το μήνυμα δεν μετεδόθη, παρά την υπογραφή σύμβαση μεταξύ του εκδότη του περιοδικού ANTI και του Προέδρου της ΕΡΤ Α.Ε.

Καταγγέλλουμε το γεγονός αλλά και τη σύμβαση με την ΕΡΤ. Το θέμα θα χειριστεί στο εξής ο νομικός σύμβουλος του περιοδικού.

Μία ερώτηση μόνον:

Μήπως απαγορεύτηκε η μετάδοση εξ αι-

τίας της «υβριστικής φράσεως» «και ένα αποκαλυπτικό ρεπορτάζ»;

Φαίνεται ότι διάφορες «υπηρεσίες» εγνώριζαν περί του ρεπορτάζ και σταμάτησαν τη μετάδοση του διαφημιστικού μηνύματος».

Την επομένη, ο πρόεδρος της ΕΡΤ Α.Ε. έστειλε προς τις εφημερίδες που δημοσίευσαν τη διαμαρτυρία του περιοδικού την ακόλουθη επιστολή:

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΝ-ΠΑΝ

Κύριε Διευθυντά,

Σε σημερινό δημοσίευμα της εφημερίδας σας (σελ. 24) με τίτλο: «Έκοψαν τη διαφήμιση του Αντί» ο εκδότης του περιοδικού κ.

Χρήστος Παπουτσάκης ισχυρίζεται ψευδώς ότι η ΕΡΤ «έκοψε» τη διαφήμιση του περιοδικού του.

Η αλήθεια είναι άλλη.

Ο κ. Παπουτσάκης ζήτησε τον Σεπτέμβριο να διαφημίσει ένα πανηγυρικό τεύχος του Αντί (Εθνική Αντίσταση - Εμφύλιος) στην ΕΡΤ δωρεάν, έναντι αντίστοιχης διαφήμισης της ΕΡΤ στο Αντί. Για λόγους ευαισθησίας προς ένα ιστορικό περιοδικό, παρ' ότι η διαφήμιση της ΕΡΤ στο Αντί δεν είχε ιδιαίτερη εμπορική αξία, δεχτήκαμε τη σχετική συμφωνία και προβάλαμε δωρεάν τον Σεπτέμβριο 15 μηνύματα στην ΕΤ-1 και 15 μηνύματα στη ΝΕΤ. Σύμφωνα μάλιστα με τη σχετική συμφωνία, κάθε μέρος διατηρεί το δικαίωμα να μην προβάλλει διαφημιστικά μηνύματα του άλλου, όταν δεν έχει ευχέρεια, λόγω του ότι οι σχετικές διαφημίσεις γίνονται δωρεάν.

Είναι γνωστό, άλλωστε, ότι στην καθημερινή πρακτική της αμοιβαίας διαφήμισης ανάμεσα στα μέσα, δεκάδες καταχωρίσεις

από τη μια και αντίστοιχα διαφημιστικά σποτ από την άλλη, τελικά δεν πραγματοποιούνται, ακριβώς επειδή έχουν πάντοτε προτεραιότητα οι πληρωμένες διαφημίσεις. Τώρα πώς «κόβεται» μια τζάμπα διαφήμιση, μόνο ένας «τζάμπα μάγκας» μπορεί να μας εξηγήσει.

Είναι σαν να καταγγέλλω ότι η [σ.σ. εφημερίδα σας] δολίως «κόβει» τις δωρεάν αμοιβαιότητες διαφημίσεις της ΕΡΤ, όταν για λόγους ύλης ή λόγου πληρωμένων διαφημίσεων, αδυνατεί να δημοσιεύσει τη σχετική καταχώριση. Ποτέ η ΕΡΤ δεν αγνήθηκε ή «έκοψε» πληρωμένη διαφήμιση εφ' όσον αυτή δεν έχει περιεχόμενο που να είναι ηθικώς ή ποινικώς κολάσιμο. Αλλά τα γνωρίζει όλη η διαφημιστική αγορά και όλοι οι ασχολούμενοι επαγγελματίες με την έντυπη και ηλεκτρονική δημοσιογραφία, εκτός του κ. Χρήστου Παπουτσάκη του Αντί, που με «ρηματικό» τρόπο αξιώνει δωρεάν διαφήμιση στην ΕΡΤ και επιπλέον την καταγγέλλει για «κόψιμο» όταν έχει ήδη διαφημιστεί δωρεάν από την ΕΡΤ, χωρίς να έχει αντιστοίχως διαφημιστεί και η ΕΡΤ από το Αντί στο πλαίσιο της αμοιβαίας συμφωνίας. Όσο για τον υπαινιγμό του κ. Παπουτσάκη, ως προς το περιεχόμενο του τεύχους, αυτό αφορά το ίδιο και τους αναγνώστες του περιοδικού του, όχι την ΕΡΤ.

Τελειώνοντας, δεν μπορώ να αποκριθώ την αυτοκριτική διάθεση που με διακατέχει: «Όποιος ασχολείται με τα πέντε τον τρώνε οι κότες...».

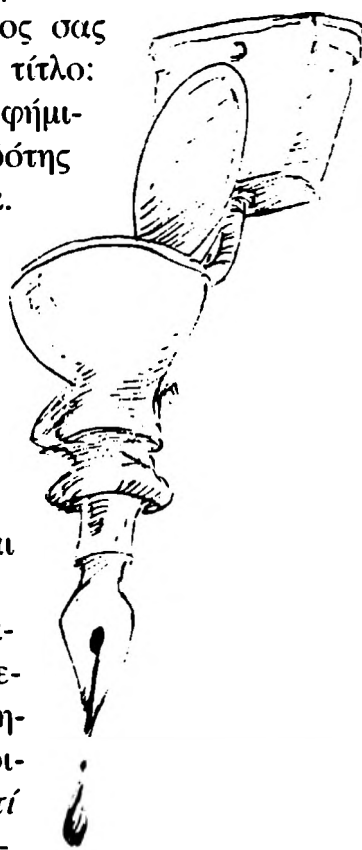
Με εκτίμηση

Ο Πρόεδρος Δ.Σ.-Διευθύνων Σύμβουλος
Παναγιώτης Παναγιώτου

Ο υπουργός κ. Δημ. Ρέππας έσπευσε να καλύψει τον Παν-Παν όταν εμφανίστηκε σε πρωινή –και προετοιμασμένη συνέντευξη– του Νάσου Αθανασίου, όπου ανήσυρε και διάβασε αυτό το μοναδικό «ντοκουμέντο»!

ΕΝΑ ΕΞΩΔΙΚΟ

Ο νομικός σύμβουλος του περιοδικού έστειλε στην ΕΡΤ το εξώδικο που ακολουθεί και στο οποίο καταγράφεται το ιστορικό της σύμβασης με την ΕΡΤ.

Κύριοι,
Όπως γνωρίζετε με το από 12/10/1999 οπτικό συμφωνητικό τα δύο μέρη [δηλαδή ΕΡΤ και ΑΝΤΙ] αναλάβαμε την αμοιβαία διαφημιστική προβολή το ένα του άλλου σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους περιλαμβάνονται σ' αυτό. Η σύμβαση τη ακολούθησε προηγούμενη συνεργασία μας τον Σεπτέμβριο του 1999, οπότε η ΕΡΤ και η ΝΕΤ προέβαλαν 15 διαφημικά μηνύματα ενός πανηγυρικού τεύχους του περιοδικού *Αντί* που ήταν αφιερωμένο στην Εθνική Αντίσταση και τον εμilio. Από την ημέρα της υπογραφής της σύμβασης μέχρι πρόσφατα κανένα από τα δύο μέρη δεν ζήτησε την προβολή ή καταγραφή διαφημιστικού μηνύματος σύμφωνα με τους ειδικούς όρους του παραπάνω συμφωνητικού, παρά το γεγονός ότι το περιοδικό μας επανειλημμένα είχε προσφερθεί να κάνει διαφημιστική καταχώριση της ΕΡΤ και της ΝΕΤ.

Τις 15/2/2000, στο πλαίσιο της παραπάνω σύμβασης και ύστερα από προηγούμενη τηλεφωνική επικοινωνία, παραδώσαμε σύντομο διαφημιστικό μήνυμα χρονικής διάρκειας περίπου είκοσι επτά δευτερόλεπτων με το μήνυμα [Ακολουθεί το μήνυμα].

Όταν κασέτα με το διαφημιστικό μήνυμα παρέλαβε η ιδιαιτέρα γραμματέας του Προέδρου της ΕΡΤ ΑΕ με τη διαβεβαίωση ότι ήταν ενήμερη, και το διαφημιστικό μήνυμα θα προβαλλόταν, όπως είχαμε ζητήσει την Πέμπτη 17/2, την Παρασκευή 18/2 και το Σάββατο 19/2/2000. Δυστυχώς μετά την διαβεβαίωση αυτή, το παραπάνω διαφημιστικό μήνυμα ΔΕΝ ΜΕΤΑΔΟΪΚΕ. Επιπλέον ΟΥΔΕΙΣ αρμόδιος της ΕΡΤ Α.Ε. επικοινωνήσε με το περιοδικό να μας ενημερώσει για τους λόγους της Ημετάδοσής του, είτε ΠΡΙΝ τις παραπάνω αιτηθείσες ημερομηνίες είτε έστω ΕΤΑ από αυτές. Στις 21/2/2000 σε τηλεφωνική επικοινωνία του περιοδικού με την εύθυνη ροή του προγράμματος της τηλεόρασης, μας δόθηκε ως εξήγηση του γεγονότος της μη μετάδοσης του παραπάνω διαφημιστικού μηνύματος ότι δεν υπήρξε κακή εντολή του κ. Προέδρου της ΕΡΤ για μετάδοσή του.

Τις 22/2/2000 το περιοδικό με Δελτίο Τύπου διαμαρτυρήθηκε έντονα για το γεγονός της μη μετάδοσης του παραπάνω διαφημιστικού μηνύματος, χωρίς μάλιστα να δοθεί η οποιαδήποτε, έστω και προγραμματική, εξήγηση.

Τις 23/2/2000 ο Πρόεδρος της ΕΡΤ με

επιστολή του στον Τύπο απάντησε στις αιτιάσεις μας με ένα προσβλητικό και αναληθές στο περιεχόμενό του κείμενο.

Μεταξύ των άλλων δεν δίστασε να χαρακτηρίσει τον εκδότη του περιοδικού κ. Παπουτσάκη ως "τζάμπα μάγκα", αποφεύγοντας να απαντήσει επί της ουσίας της διαμαρτυρίας μας, δηλαδή για ποιο λόγο η τηλεόραση της ΕΡΤ και της ΝΕΤ δεν μετέδωσαν το σχετικό διαφημιστικό μας μήνυμα. Απλά ανέφερε γενικά ότι "ποτέ η ΕΡΤ δεν αρνήθηκε ή έκοψε πληρωμένη διαφήμιση, εφόσον αυτή δεν έχει περιεχόμενο που είναι ηθικώς ή ποινικώς κολάσιμο". Επιπλέον επικαλέστηκε έναν όρο του παραπάνω ιδιωτικού συμφωνητικού "αμοιβαίας διαφήμισης" σύμφωνα με τον οποίο κάθε μέρος διατηρεί το δικαίωμα να μην προβάλλει διαφημιστικά μηνύματα του άλλου, όταν δεν έχει ευχέρεια. Το άρθρο όμως 2.3 του ανωτέρω ιδιωτικού συμφωνητικού παρέχει τη δυνατότητα μη προβολής, μετάδοσης ή δημοσίευσης διαφημιστικού μηνύματος του αντισυμβαλλομένου "στην από εκείνον επιθυμητή ζώνη ή θέση, όταν αυτή έχει κλείσει με άλλα διαφημιστικά μηνύματα ή καταχωρίσεις".

Ούτε όμως ο κ. Παναγιώτου ούτε άλλος αρμόδιος της ΕΡΤ ή ΝΕΤ επικαλέστηκε παρόμοιο κώλυμα.

Αντίθετα αποφύγατε να εξηγήσετε γιατί ΚΑΜΙΑ από τις τρεις ημέρες που σας ζητήσαμε, χωρίς να υποδείξουμε επιθυμητή ζώνη τηλεθέασης, δεν προβήκατε στην προβολή του διαφημιστικού μηνύματος του περιοδικού *Αντί*, χρονικής διάρκειας μόλις 27 δευτερολέπτων.

Κύριοι,

Με βάση τα παραπάνω ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΑΣΤΕ έντονα για την ανωτέρω αντισυμβατική και απαράδεκτη συμπεριφορά σας.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΑΣΤΕ έντονα και για το περιεχόμενο της επιστολής του κ. Προέδρου της ΕΡΤ κ. Παναγιώτου προς τα ΜΜΕ, το οποίο απάδει προς την ιδιότητά του και το χαρακτήρα της ΕΡΤ και της ΝΕΤ.

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΑΣΤΕ, τέλος, για τη διαστρέβλωση της αλήθειας, η οποία επιχειρήθηκε εκ μέρους σας σε βάρος του περιοδικού *Αντί* όπως επίσης και τους προσβλητικούς χαρακτηρισμούς κατά του εκδότη του περιοδικού κ. Παπουτσάκη.

Τέλος, ΚΑΤΑΓΓΕΛΛΟΥΜΕ το από 12/10/1999 ιδιωτικό συμφωνητικό αμοιβαίας διαφήμισης του περιοδικού με την εται-

ρεία σας, επιφυλασσόμενοι κάθε δικαιώματός μας για προσφυγή στα αρμόδια δικαστήρια για αποκατάσταση της ζημίας που υποστήκαμε από την κατά τα ανωτέρω αντισυμβατική και παράνομη συμπεριφορά σας».

ΚΑΙ ΑΛΛΗ «ΤΖΑΜΠΑ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ»

Μια και η κουβέντα για «τζάμπα διαφήμιση», είπαμε κι εμείς να προσφέρουμε στον Παν-Παν ως αντιπροσφορά μια δωρεάν καταχώριση. Αλιεύσαμε (Τετάρτη 1.3.200) στο Δικαστικό Μέγαρο καρφωμένη σε κάποια πινακίδα τη διαφήμιση των Νομικών Φροντιστηρίων ΠΑΝ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ.

NOMIKA ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΠΑΝ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
ΣΟΛΩΝΟΣ 42, 1ος ΟΡΟΦΟΣ, ΤΗΛ. 3646246, 3602169

ΕΙΔΙΚΟ
ΕΝΤΑΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΓΙΑ

**NOMΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΚΡΑΤΟΥΣ**

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑΙ ΟΛΑ ΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

**Σίγουρη επιτυχία
ΜΕ ΤΑ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΑ ΔΙΔΑΚΤΡΑ**

ΤΜΗΜΑΤΑ: ΠΡΩΙΝΑ - ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΑ
ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
Πρώτοι σε επιτυχίες

Την προσφέρουμε στους νομομαθείς αναγνώστες μας και τους συνιστούμε να προσφύγουν στο «ειδικό εντατικό τμήμα για ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΡΑΤΟΥΣ». Κι αν δεν πάνε καλά με το *Νομικό Συμβούλιο Κράτους* υπάρχει και η άλλη κρατική υπηρεσία, στην Αγία Παρασκευή, η ΕΡΤ, όπου θα μπορούσαν να διαπρέψουν ως υψηλόβαθμα στελέχη.

Βέβαια θυμηθήκαμε την δριμύεια αντίδρασή του κ. Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου της ΕΡΤ Α.Ε. τον περασμένο Σεπτέμβριο όταν τον είχαμε καταγγείλει ότι συντηρεί και ιδιωτικό νομικό φροντιστήριο.

Αλλά περισσότερα για τον κύριο Πρόεδρο και τον τρόπο που ασκεί τα καθήκοντά του μπορείτε να πληροφορηθείτε στις επόμενες σελίδες.

Ο 'Αρχων της ΕΡΤ Α.Ε.

του Ρεπόρτερ

Η συμπεριφορά του προέδρου της ΕΡΤ Παν. Παναγιώτου, όσον αφορά τη διαφήμιση του Αντί, δεν ξένισε τους παροικούντες την Ιερουσαλήμ. Με δεδομένο ότι ο κ. πρόεδρος –με κάποιο άγνωστο έως τώρα τρόπο– έμαθε ή, μάντεψε, ότι στο επίμαχο τεύχος του περιοδικού υπήρχε αποκαλυπτικό ρεπορτάζ για τις δραστηριότητες του Σωκρ. Κόκκαλη, έπρεπε να αναμένεται ότι η διαφήμιση του περιοδικού δεν επρόκειτο να μεταδοθεί.

Οι δεσμοί του Παν-Παν με το περιβάλλον Κόκκαλη χρονολογούνται από την εποχή κατά την οποία το πάλαι ποτέ μέλος της Β' Πανελλαδικής είχε εκπομπή (με τον παπαγάλο του) κάθε Σαββατοκύριακο στον ραδιοσταθμό του Κόκκαλη Flash 9.61. Τότε σφυρηλατήθηκαν οι δεσμοί του με τον ίδιο τον Κόκκαλη και το στενό περιβάλλον του.

Όταν ο Παν-Παν τοποθετήθηκε στο υψηλότερο πόστο της ΕΡΤ, ξεκίνησαν –δειλά στην αρχή, τολμηρότερα αργότερα, ξετσιπωπα στη συνέχεια– οι εξυπηρετήσεις προς τον πρώην εργοδότη του. Σιγά-σιγά άρχισαν οι τοποθετήσεις στελεχών του Flash στην ΕΡΤ, και μάλιστα σε θέσεις-κλειδιά, σε σημείο που οι δημοσιογράφοι λένε σήμερα ότι το μέγαρο της λεωφόρου Μεσογείων είναι παράρτημα του Flash.

Σωρεία ερωτήσεων βουλευτών απ' όλα τα κόμματα προς τον υπουργό Τύπου & ΜΜΕ για τα τεκταινόμενα στην ΕΡΤ και τα «κατορθώματα» του κ. προέδρου πηγαίνουν στο βρόντο, με συνέπεια μια εφημερίδα να αποφανθεί ότι ο Παν-Παν είναι απρόσβλητος, γιατί προστατεύεται από πολύ υψηλά. Όλοι καταλαβαίνουν περί τί νος πρόκειται.

Πρέπει να αιτιολογήσουμε τη λέξη «ξετσιπωπα» που γράψαμε παραπάνω. Και θα την αιτιολογήσουμε, ιστορώντας τον σκανδαλώδη «διαγωνισμό», ο οποίος στήθηκε τον Δεκέμβριο του 1998 προκειμένου να «τακτοποιηθούν 160 συμβασιούχοι της ΕΡΤ». Για την ιστορία, η υπόθεση προκλήθηκε από τη γενικότερη κατακραυγή για

το καθεστώς δουλείας το οποίο χαρακτηρίζει τις συνθήκες εργασίας των τριμηνιών στη δημόσια ραδιοτηλεόραση.

Να τι έγινε:

Στις εφημερίδες της 19.8.98 δημοσιεύεται η προκήρυξη του διαγωνισμού. Παρατυπία πρώτη: Δεν αναφέρονται τα κριτήρια βάσει των οποίων θα γινόταν η επιλογή. Οριζόταν απλώς ότι οι υποψήφιοι θα κρίνονταν από κάποια επιτροπή, η οποία έμελλε να συγκροτηθεί. Σύμφωνα με το κείμενο της προκήρυξης, οι υποψήφιοι έπρεπε να έχουν απολυτήριο λυκείου και τουλάχιστον ενός έτους προϋπηρεσία στο δημοσιογραφικό επάγγελμα.

Η ΕΣΗΕΑ εκφράζει υπόνοιες για στημένη ιστορία και καλεί τους δημοσιογράφους να μην υποβάλουν αιτήσεις. Επειδή όμως οι (σε καθεστώς γαλέρας εργαζόμενοι) συμβασιούχοι τριμηνίτες φοβούνται ότι θα χάσουν τη δουλειά τους, υποβάλλουν αίτηση για να μετάσχουν στο διαγωνισμό, ο οποίος τελικώς γίνεται το φθινόπωρο.

Δεν θα μπούμε σε λεπτομέρειες. Θα παραθέσουμε απλώς τις μαρτυρίες διαγωνισθέντων, οι οποίοι κληθέντες να διηγηθούν (σε άλλους αναμένοντες έξω) τι ρωτάνε μέσα –οι της επιτροπής– είπαν: «Μας ρώτησαν μόνο σε ποιο τμήμα εργαζόμαστε και επί πόσο χρόνο». Αυτή η κωμωδία ονομάστηκε «σοβαρός διαγωνισμός» από τον Παν-Παν (και τον υπουργό Τύπου αργότερα στη Βουλή).

Στις 2.12.1998 ανακοινώνονται τα αποτελέσματα του «διαγωνισμού».

Προσλαμβάνονται στην ΕΡΤ 160 δημοσιογράφοι, ενώ καταλαμβάνουν θέση επιλαχόντος άλλα 80 άτομα. Μεταξύ των επιτυχόντων φιγουράρουν ονόματα ανθρών που εργάζονται σε Μέσα ανταγωνιστικά προς την ΕΡΤ, και μάλιστα μιας κυρίας με υψηλό πόστο σε ιδιωτικό ραδιοσταθμό. Υπάρχουν επίσης συνταξιούχοι της ΕΡΤ (ο εκσυγχρονιστικός τρόπος για την... καταπολέμηση της ανεργίας) και πολλοί άγνωστοι στο δημοσιογραφικό σινάφι. Η ΕΣΗΕΑ υποστηρίζει ότι προσελήφθησαν άνθρωποι που δεν είχαν απολυτήριο λυκείου ή άλλοι που ήσαν μόνιμοι σε

διάφορες κρατικές υπηρεσίες και μιλιά για παρωδία, αφού αποκλείστηκαν δημοσιογράφοι με 10ετή υπηρεσία στην ΕΡΤ ενώ προσελήφθησαν άλλοι με υπηρεσία μηνών.

Το πιο σπουδαίο τώρα: Προσλαμβάνονται και οι τέσσερις δημοσιογράφοι του κοκκαλικού ραδιοσταθμού Flash που υπέβαλαν αίτηση και οι οποίοι έκτοτε εργάζονται και στην ΕΡΤ και στον Flash, πράγμα που αντίκειται στις ισχύουσες διατάξεις αλλά αυτά είναι λεπτομέρειες για τον πρόεδρο της ΕΡΤ, αφού ήδη γνωρίζει (άρα και συγκατατίθεται) ότι στην κρατική ραδιοτηλεόραση απασχολούνται δημοσιογράφοι οι οποίοι εργάζονται και στον Flash με ...ψευδώνυμο! Ο δημοσιογραφικός κώσμος καγχάζει. Οι εφημερίδες γράφουν ότι βολεύτηκαν οι παρέες των ημετέρων. Τον γενικότερο εμετό ο κ. πρόεδρος το θεωρεί σιωπηρή αποδοχή των πεπραγμένων, ενώ ο κ. Ρέππας μιλάει για άψογη διαδικασία.

Το πιο περίεργο είναι ότι, παρά τις διαμαρτυρίες της, η ΕΣΗΕΑ δεν προσφεύγει στον εισαγγελέα, ο οποίος είναι βέβαιος ότι τίναξε στον αέρα την παρωδία του Παναγιώτου.

Θα μπορούσαν να παρατεθούν δεκάδες περιπτώσεων που θέτουν εν αμφιβόλω τη διαγωγή του κ. Παν-Παν στην ηγεσία της ΕΡΤ. Όπως η περίπτωση των δέκα μονοτών συμβάσεων στην ΕΡΑ που «πέρασαν» εν κρυπτώ τον Ιανουάριο του 2000, για να βουλευτούν τα παιδιά κάποιων τμηματάρχων. Αλλά και άλλες που καταδεικνύουν ότι κάτι σάπιο υπάρχει στο βασίλειο των Μεσογείων. Να μην κουράσουμε όμως το αναγνώστη. Θα τελειώσουμε (προς το παρόν) θυμίζοντας τον χαρακτηρισμό που απένειμε στον κ. πρόεδρο ο πρώην πρόεδρος της ΕΣΗΕΑ Αριστ. Μανωλάκος: «Ο κ. Παναγιώτου είναι ψεύτης» είπε. Εγράψαμε στις εφημερίδες, και ο Παν-Παν δεν ετόλμησε να τον μηνύσει ούτε για την τιμή των όπλων.

Αλλά για τον κ. Παναγιώτου θα επανέλθουμε με ωραίες ιστορίες από το παρελθόν...

Οικιακή βοήθος

της Ελένης Βερυκίου

Η χιλιετία έκλεισε και με τους τόμους της ειδικής σεξολόγου, δόκτορος Ρουθ. Μια καλοκάγαθη γυναίκα, η δόκτωρ Ρουθ, με στρογγυλά γυαλιά και καλοσυνάτο χαμόγελο φαίνεται στο διαφημιστικό σποτ στην τηλεόραση να μιλά για good sex. Και φαντάζει γλυκιά και υπομονετική, σαν τη θεία Ευτέρπη του Τάσου Λειβαδίτη, να κάνει εντριβές στο πάσχον σώμα των διαστροφών, να νανουρίζει τις ορμές που με κανέναν τρόπο δεν θέλει να χαλιναγωγήσει η Μαντόνα, να νουθετεί την ξεστρατισμένη φύση, να δίνει ένα τρυφερό φασκόμηλο στη γεννητική νεύρωση που άφησε ο 20ός αιώνας. Να πράττει, όπως μπορεί να πράττει η *Scientia Sexualis* του.

Παρ' όλα αυτά τα καθησυχαστικά της δόκτορος και της επιστήμης της, η διχόνοια έκοψε στα δύο την χαλαρή Εκκλησία των Καναπέδων στην Ελλάδα τους τελευταίους μήνες και γέμισε πάλι τα ποτήρια με αίμα. Από όλα τα τελευταία επεισόδια για τις αποκαλύψεις γύρω από τα κρυφά έργα και τις ιδιωτικές ημέρες καλλιτεχνών και πολιτικών κανείς δεν μπορεί να ξεχάσει το ανεξίτηλο, το αρχικό. Το περιώνυμο επεισόδιο του σπιτικού ντοκουμέντου του οικοδεσπότη Μάκη Τριανταφυλλόπουλου στην τροπική εκπομπή του, ασυναγώνιστο δίπλα πο σπιτικό κέικ της δόκτορος Ρουθ. Εκεί όπου εμφανίστηκε και ο γνωστός μας αστυνομικός συντάκτης του οποίου η κατεπείγουσα ρωγή γεμίζει με οικεία ανατριχίλα τα άδοξα νοικοκυριά. Και με ίφθονες κηλίδες αίματος από το δελτίο των ερωτικών παθών. Όπως τότε που φώναζε «ερωτικό πάθος, ερωτικό πάθος», τότε που τα αποτρόπαια σφαγμένα μέλη της ωραίας «αγαπημένης» από την Αμερική ελεούσαν πλουσιοπάροχα την ελληνική φύση. Και τώρα ο ίδιος θα έκανε αντικείμενο νεκροτομικών τεκμηρίων κείνον που θα έκανε στο παιδί του τα ίδια, που έκανε και ο καλλιτέχνης. «Ναι, ναι» είχαν συγκατανεύσει με παρρησία χαμηλώνοντας τα κεφάλια στο στούντιο της άγρυπνης διαλεκτικής. Και σούγκρισαν τα ποτήρια. Στην υγειά τους.

Καταλαβαίνει βέβαια κανείς τον πανικό. Αυτών που άγγελοι καβαλάνουν κάθε βράδυ και ραίνουν με ροδοπέταλα τα όνειρά τους. Το απαλό ενύπνιο των αθώων. Η «αθωότητα» και οτιδήποτε κερδίζεται από το κενό, τη ραθυμία των νόμων, θέλει να πάρει το όμοιο στα χέρια της ή τη θυελλώδη τιμωρό κάμερα του οικοδεσπότη της. Αν υπάρχουν χλιαροί διωκτικοί θεσμοί, εισαγγελείς με τριούσα υποθερμία, υπάρχει και η νόμιμος έξαιρη της αυτοδικμίας. Την οποία έξαιρη ανεβάζει στα ύψη –να μια ωραία ρομαντική φράση– η θρυλική προάσπιση του δημοσίου συμφέροντος. Εφ' όσον η δικανική οδός, από την αρχή της κυρίως, είναι σύμφωνα με τους υπερασπιστές της διαφάνειας ένας εξαπατημένος μύθος, η εντιμωφία της πληροφόρησης μπορεί να την προσπεράσει με τον

«αριστερό ανένταχτο» ήρωά της και να την αναπληρώσει σαν ένα άλλο ελληνοχριστιανικό ιδεώδες.

Ο χρηστός οίστρος χρησιμοποιεί κυρίως τη μέθοδο της αναλογίας, αυτό το πλούσιο ποτάμι από όπου κανείς αντλεί οτιδήποτε διευκολύνει τις ασταθείς έννοιες και τους δίνει σάρκα και οστά και από το σώμα των λαϊκών κατακτήσεων. Η χρήση της έφερε ακόμη και την υπόθεση Λαμπράκη στα ιδρωμένα σεντόνια της ερωτικής ιδιωτείας Κορκολή. «Γιατί κάπως έτσι δεν ήρθε στο φως και η υπόθεση αυτή;» Δεν πρέπει ν' απορεί λοιπόν η καλή δόκτωρ γιατί παλιάνιζε η Τρίτη Διεθνής στην ελληνική οικογενειακή δημοσιογραφική σειρά «Me Tarzan-You Jane?». Στον τροπικό κόσμο που απέδωσε πάλι δικαιοσύνη με το οικιακό ντοκουμέντο –μόνο οι ανώνυμοι θα σέρνονται στις κάμερες; αλλίμονο να διευρυνθεί ο πλουραλισμός!– η πάλη των τάξεων, η πάλη κατά του κακού περνάει από τη μεστή φάση της ηδονοβλεψίας. Φάση υλιστική, παγανιστική που εξαγνίζεται όμως γιατί προστατεύει τους κατατρεγμένους και γιατί, φυσικά, οι σταυροφόροι καίγονται μέσα στην καιόμενη βάτο της πατροκτονίας που διαπράττουν: το θάνατο του καναλάρχη-πατέρα τους, που τόσο μα τόσο πολύ βροντοφώναξαν τον τελευταίο καιρό. Ή μέσα στην ίδια πυρά που άναψε αυτές τις μέρες, τις προεκλογικές, ο υπουργός Δικαιοσύνης. Αν ο τελευταίος πάλι θέλει μια ενίσχυση –και όχι εφαρμογή– των επαρκών νόμων που αφορούν στην προστασία της ιδιωτικής ζωής, εμείς σκεφτόμαστε ανήσυχοι: τι έχουν τα έρμα και τα παχαίνει;

Πάντως ο πουριτανισμός έχει από καιρό σταματήσει να φοράει τους στενούς, μακρείς κορσέδες του, και τα μουντά φουρό του δεν χρησιμεύουν πια σ' έναν κόσμο, όπου οι οικογενειάρχες και τα νήπιά τους δεν μπορούν να κατανοήσουν την αβυσσαλέα αφηρημένη έννοια «αλλοδαπή γυναίκα εκδίδεται», αλλά θα πρέπει να δουν μερικά στριπτίζ ακόμη και στα δελτία της κρατικής αξιοπρέπειας για να την κατανοήσουν. Το φιλοθέαμον κοινό τρώει μόνο με τα μάτια του.

Συνεπώς το αδίκημα εδώ είναι δίκαιον να συσταθεί απ' ευθείας από το Δήμο, εκεί όπου αυτός συντάσσει τις σύγχρονες ευμηγορίες του λίγο μετά το δείπνο, λίγο πριν από τον ύπνο. Στην άμεση δημοκρατία του σαλονιού η ηλεκτρονική –κυρίως– δημοσιογραφία, η νέα αξιέπαινη οικιακή βοήθος, δεν κάνει μόνο τη λάτρη. Κανείς δεν παίρνει έπαινο και τηλεθέαση μόνο γι' αυτή. Αλλά επιμένει να μας ευχαριστεί με Home Video –έναν κόσμο που ξέρει να τιμά τουλάχιστον τις μικροσυσκευές του, να δοξάζει την τεχνολογία τους και να μειώνει τα αισθήματά του– και με ερωτικό σπιτικό κέικ ανώτερο σίγουρα και από αυτό της γλυκιάς κυρίας Ρουθ. Η «ελλειπτική» Δικαιοσύνη μπορεί να το δοκιμάζει και να δίνει συγχαρητήρια.

Όσο για τους διωκόμενους από την τηλεθέαση «έρωτες», αυτοί αξιολύπητοι κείτονται εκεί που δεν μπορούμε «να πιούμε να πιούμε με τη βροχή». Άλλοι πάλι αναρωτιούνται: γιατί θέλει να μεγαλώσει η Λολίτα; Όμως η «απαλή ως μαγνόλια παις» μπορεί να ταξιδεύει χωρίς καμία αμυχή στην απέραντη ελευθερία της λογοτεχνίας, που είναι ο ίλιγγος και η τρυφερότητα του ονείρου. Τα παιδιά, τουλάχιστον, δικαιούνται την αθωότητά τους.

Οι «θεσούλες», το «καρκίνωμα», οι «όρκοι», το «παιδομάζωμα» και άλλα...

της Αργυρώς Κοκοβλή

Στο άρθρο του κ. Τζων Ρήγα «Πώς έζησα τον Εμφύλιο» (Αντί, τχ. 704) διατυπώνονται κάποιες απόψεις που αποτελούν ύβρι εναντίον των αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης, των ανθρώπων που έδωσαν τα πάντα και που πολλοί απ' αυτούς θυσιάστηκαν σ' έναν πατριωτικό και ανιδιοτελή αγώνα.

Γράφει ο αρθρογράφος: «Το ΕΑΜ ήταν για τους περισσότερους κομμουνιστές ένα βήμα για την κατάκτηση της εξουσίας και μια επένδυση που θα εξαργύρωναν με την εξασφάλιση μιας θεσούλας». Και για να θεμελιώσει τον ισχυρισμό του παραθέτει τα λόγια του καθοδηγητή του στην ΕΠΟΝ, την περίοδο της κατοχής, με το όνομα Δημήτρης αγνώστων άλλων στοιχείων, ο οποίος του είχε πει ότι «δεν με ενδιαφέρουν οι σπουδές» κι ότι «εγώ θα πάρω μια θέση στο κόμμα». Σκοτώθηκε όμως ο Δημήτρης στα Δεκεμβριανά, όπως λέει ο αρθρογράφος χωρίς να διερωτηθεί αν εκείνοι που ψάχνουν για «θεσούλες» μπορούν να δίνουν τη ζωή τους τόσο πρόθυμα και μήπως δεν θα ήταν προτιμότερο να επιδιώξουν θέσεις, ακολουθώντας διαφορε-

τικούς και πιο σίγουρους δρόμους.

Σ' ένα τέτοιο τεράστιο μαζικό κίνημα πάντως, όπως ήταν το ΕΑΜ, υπήρχαν πράγματι και κάποιοι που σκέφτονταν με υστεροβουλία. Είναι απαράδεκτο όμως να γίνονται απλουστευτικές γενικεύσεις και να μειώνεται η σημασία και η προσφορά του εαμικού κινήματος.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΞΕΧΑΣΤΗΚΑΝ

Οι εκατοντάδες χιλιάδες ΕΑΜίτες, τα εξακόσια χιλιάδες μέλη της ΕΠΟΝ, οι χιλιάδες θρυλικοί ΕΛΑΣίτες που πολεμούσαν με το όπλο στο χέρι τους κατακτητές, αυτοί που έπεφταν στα πεδία των μαχών και στήνονταν στις μπούκες των εκτελεστικών αποσπασμάτων πίστευαν και περίμεναν, βέβαια, πως μαζί με τη λευτεριά θά 'ρθει και μια ζωή καλύτερη για όλους τους

Έλληνες, κι ανάμεσά τους θα ζήσουν κι αυτοί καλύτερα.

Αν τώρα, τα πράγματα ήρθαν διαφορετικά κι η χώρα δεν ακολούθησε το δρόμο μιας ομαλής δημοκρατικής πορείας, που και το ΕΑΜ θα συμμετάσχε στην διακυβέρνηση της χώρας, φταίνε οι διεθνείς συγκυρίες, το μοίρασμα του κόσμου στα δύο, περισσότερο όμως φταίνε οι Αγγλοαμερικανοί που από την περίοδο ακόμα της γερμανικής κατοχής με τους πράκτορές τους, χίτες και λοιπούς, αντί να πολεμούν τον κατακτητή προετοίμαζαν το έδαφος για μετατροπή της Ελλάδας σε προτεκτοράτο τους.

Και στη συνέχεια για τον ίδιο λόγο αιματοκύλισαν τον Δεκέμβρη του 1944 το λαό της Αθήνας. Σε τηλεγράφημά του προς τον άγγλο αρχιστράτηγο Σκόμπυ ο Τσώρτσιλ, στις 5.12.1944, υποδείκνυε: «Είστε υπεύθυνος διά την καταστροφήν όλων των ομάδων ΕΑΜ-ΕΛΑΣ. Μη διστάσετε να ενεργήσετε ωσάν να εβρίσκεστε εις μίαν πόλιν μόλις καταληφθήσα υπό του στρατού... Πρέπει να κρατήσωμεν τας Αθήνας και να επιβληθώμεν...» (Απομνημονεύματα Τσώρτσιλ, Βιβλίο Α' σελ. 255).

Και ακολουθεί το τρομοκρατικό όργιο του ξενοκράτους και παρακράτους, οι δολοφονίες, οι διωγμοί και οι χιλιάδες συλλήψεις των αγωνιστών της ΕΑΜικής Αντίστασης που με συνέπεια είχαν πολεμήσει για τη λευτεριά της πατρίδας.

Στις παραμονές των εκλογών, στις 31 Μαρτίου 1946 ο Μιχάλης Κύρκος υποβάλλει στην Επιτροπή Παρατηρητών του ΟΗΕ μια έκθεση που πιστοποιεί ότι: Από τις 12 του Φλεβάρη του 1945, ημέρα που υπογράφηκε η συμφωνία της Βάρκιζας ως τις παραμονές των εκλογών (31 Μαρτίου 1946) είχαν δολοφονηθεί 1.289 άτομα, είχαν συλληφθεί 34.931, είχαν υποστεί βασανιστήρια 31.632, είχαν γίνει 509 απόπειρες δολοφονίας, 165 βιασμοί γυναικών,

18.767 λεηλασίες και καταστροφές και 677 καταστροφές γραφείων αριστερών οργανώσεων (Ιστορία Σύγχρονης Ελλάδας, σελ. 32. Τάσος Βουρνάς)

Ύστερα απ' αυτά, τι έπρεπε να κάνουν τα υποψήφια θύματα, οι προγραμμαμένοι του κράτους της δεξιάς και του παρακράτους; Να πούνε, σφάξε μ' αγά μου ν' αγιάσω; Ήταν υπερχρεωμένοι να υπερασπιστούν με κάθε τρόπο την ίδια τους τη ζωή. Κι άλλος δρόμος παρά να πάρουν τα βουνά δεν υπήρχε. Έτσι έγινε το αντάρτικο. Σχηματίστηκε ο «Δημοκρατικός Στρατός». Ήταν λοιπόν «καρκίνωμα» ο Δημοκρατικός Στρατός, που κατά τον αρθρογράφο «οι ηγέτες του ΚΚΕ έπρεπε να τον αποφύγουν» κι είχαν έστω στάλα αγάπη για το λαό;

Άλλες είναι οι ευθύνες και τα μεγάλα λάθη του ΚΚΕ. Ν' απουσιάζουμε όμως τους μελετητές τους ιστορικούς να δώσουν ολοκληρωμένες και πειστικές απαντήσεις και εμείς ας δούμε και κάποιες άλλες απόψεις του αρθρογράφου.

ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΟΝ Δ.Σ.

Ξέραμε ότι στις τάξεις του Ελληνικού Στρατού την περίοδο του Εμφυλίου υπήρχαν αγγλοαμερικανοί αξιωματικοί και δεν περιμέναμε την επιβεβαίωση από το συγκεκριμένο άρθρο. Αυτό που θα έπρεπε να μας εξηγήσει ο κ. Τζων Ρήγα είναι τι γύρευε ο άγγλος στυγαγματάρχης «Διοικητής των ομάδων τους» – όπως και υπόλοιποι άγγλοι κι αμερικανοί αξιωματικοί στις τάξεις του Ελληνικού Στρατού; Τίνος συμφέροντα υπηρετούσαν, τη χώρας τους ή της Ελλάδας;

Δεν θα θέλαμε να τοποθετούμε στο αν ήταν ή όχι πιο στοί στον όρκο τους και το ποιο, εξάλλου, όρκο «οι στρατιώτες του Ελληνικού Στρατού από τους στρατιώτες του Δημοκρατικού Στρατού». Δεν νομίζουμε όμως ότι αποτελεί απ-

είξη απιστίας των αντρών του δημοκρατικού Στρατού ο ισχυρισμός ότι «οι στρατιώτες του Δημοκρατικού Στρατού, όταν βρισκαν ευκαιρία, αυτομοοούσαν και παραδίδονταν στα ιμήματά μας».

Πράγματι, χιλιάδες αντάρτες αραδόθηκαν. Και χιλιάδες ωρικούς ιδιαίτερα ανυπότατους τους εμφανίζουν σαν παρουσιασθέντες αντάρτες». Γιατί όμως οι αντάρτες αυτομοοούσαν και παρουσιάζονταν; Γιατί ήταν ανθρωπίνως αδύνα-ν ν' αντέξουν τον άνισο πόλε-ο, την πείνα, τη δίψα, την ξυ-ολυσιά, και τη βέβαιη ήττα.

Επιβεβαίωση ότι δεν αρνή-ηκαν όσα πίστευαν, αποτελεί-ι το γεγονός ότι οι περισσότε-ροι οδηγούνταν στα ξερονή-α για να υποστούν και χει-ισανιστήρια, γιατί πίστευαν ην ιδεολογία τους. Οι άντρες-ου Εθνικού Στρατού τι θα-κατέλειπαν αλήθεια; Μή-ος την χορτασιά τους, τον-νεροδιασμό τους σε τρόφιμα,-ύχα, όπλα και πυρομαχικά, γ-γλοαμερικάνικα, τα εξα-φαισμένα τους μετόπισθεν, ην υγειονομική τους περίθαλ-η, και να βρουν τι στις γραμ-ές του Δημοκρατικού Στρα-ού; Εξαθλίωση και κυνηγητά-νελήτητα:

Δ) «ΠΑΙΔΟΜΑΖΩΜΑ»

Όσο για το ότι η κομμουνιστι-ή ηγεσία κατέφυγε στο «παι-μαζώμα» για να «χρησιμο-ήσει τα παιδιά σαν ομήρους-ι να εξασφαλίσει την παρα-νή των συγγενών τους στις τά-ις του Δημοκρατικού Στρα-ού», ούτε κι αυτός ο ισχυρι-ιός αποτελεί επιχείρημα.

Για περίπου 25 χιλιάδες ελλη-ιπούλα που στάλθηκαν στις-ίρες του τότε Ανατολικού-ρατοπέδου δεν «ήταν όμηροι-ι να παραμείνουν οι συγγε-ίς τους στο Δημοκρατικό-ρατό». Ήταν παιδιά από πε-υχές που μαίνονταν οι μάχες-ι στάλθηκαν τα περισσότερα-ην επιμονή των γονέων τους

για να σωθούν από τη φωτιά-του πολέμου, την πείνα και τις-αρρώστιες. Αλλά αν θα ήθελε-να είναι αντικειμενικός ο αρ-θρογράφος, κάτι θα έπρεπε να-μας πει και για τα «Αναμορφω-τήρια της Φρειδερίκης», για τις-υποχρεωτικές μετακινήσεις-ολόκληρων περιοχών από τον-Εθνικό Στρατό, για τα σκληρά-μέτρα συλλογικής ευθύνης.

«ΜΟΝΑΡΧΟΦΑΣΙΣΤΕΣ» ΚΑΙ «ΕΑΜΟΒΟΥΛΓΑΡΟΙ»

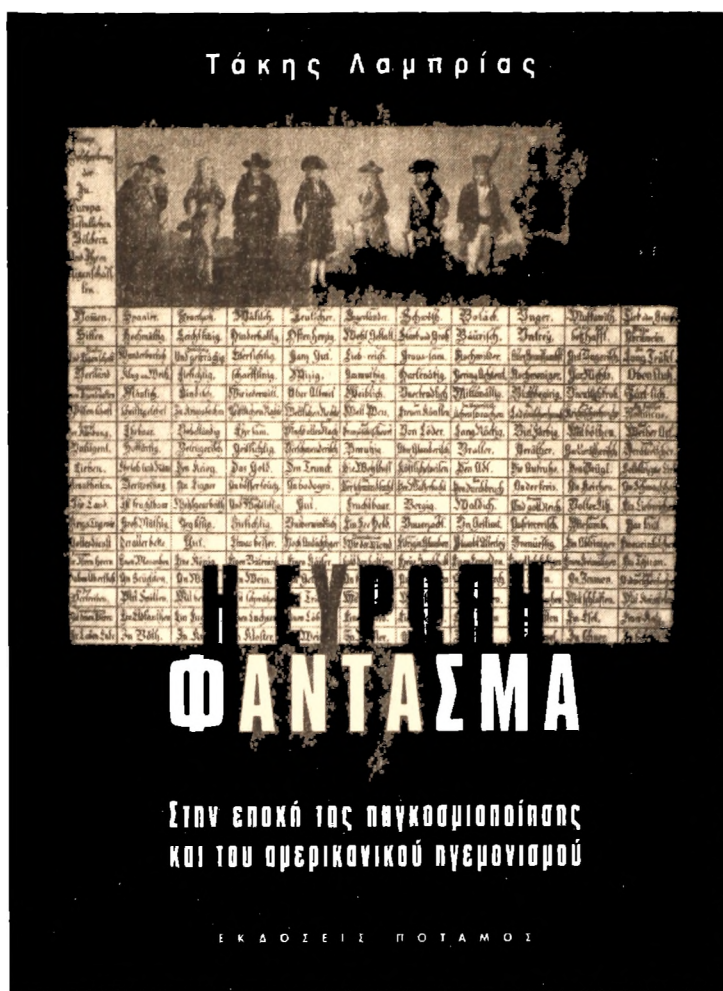
Οι πιο πολλοί από τους στρα-τιώτες που πολεμούσαν το Δη-μοκρατικό Στρατό, συμφωνού-με κι εμείς, «δεν ήταν ούτε μο-ναρχικοί ούτε ακροδεξιοί» και-αποτελεί πράγματι κάτι περισ-σότερο από λάθος να βαπτίζο-νται και ν' αποκαλούνται «μο-ναρχοφασίστες», αν και οι χα-ρακτηρισμοί δεν ήταν διαφο-ρετικοί προς την αντίθετη-πλευρά, όπως λ.χ. «Εαμοβούλ-γαροι». Αυτά ωστόσο ήταν τα-επακόλουθα ενός σκληρού-αδελφοκτόνου πολέμου. Απα-ράδεκτος είναι ο ισχυρισμός-ότι εκείνοι που εθελοντικά πή-ραν μέρος στο κίνημα της Εθνι-κής Αντίστασης και στη συνέ-χεια κυνηγήθηκαν και εντάχτη-καν στο Δημοκρατικό Στρατό-είχαν κατά νου τίτλους κι αξιώ-ματα, ότι δεν πίστεψαν και δεν-αγωνίστηκαν για ένα παναν-θρώπινο όραμα. Κι αν διαψεύ-σθηκαν από τον τρόπο εφαρ-μογής τους στη ζωή, το ηθικό-μεγαλείο παραμένει, όπως και-η ελπίδα για μια κοινωνία κα-λύτερη και δικαιότερη.

Εκείνοι οι ίδιοι οι μαχητές-της Εθνικής Αντίστασης του-Δημοκρατικού Στρατού κατό-πιν, που αναγκάστηκαν να-εγκαταλείψουν την πατρική-τους γη και να ζήσουν πολιτι-κοί πρόσφυγες στις Ανατολι-κές χώρες, ήταν στην συντρι-πτική τους πλειονότητα οι-πρώτοι που καταδίκασαν τον-υπαρκτό σοσιαλισμό και-έγκαιρα επισήμαναν τ' αδιέξο-δα, την αποτελμάτωση και την-τελική του κατάρρευση. ☛

Τάκης Λαμπρίας

Η ΕΥΡΩΠΗ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης
και του αμερικανικού ηγεμονισμού

Το βιβλίο αυτό είναι ό,τι πιο ολοκληρωμένο
και ειλικρινές έχει γραφτεί
για τα ευρωπαϊκά πράγματα σήμερα
Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ

Μια πραγματικά στοχαστική κατάθεση
ΤΟ ΒΗΜΑ

Με αυτό το βιβλίο δεν θα ξεμπερδέψουμε
εύκολα, όλο και πιο συχνά θα μας απασχολεί.
Για την ώρα θα σημειώσουμε τούτο μόνο:
Η πλέον αδογμάτιστη και διαλεκτική
κριτική της ενωμένης Ευρώπης
μας ήρθε από έναν «δεξιό»!

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΑΠΕ ΤΙΣ ΕΚΔΕΣΕΙΣ ΠΟΤΑΜΟΣ

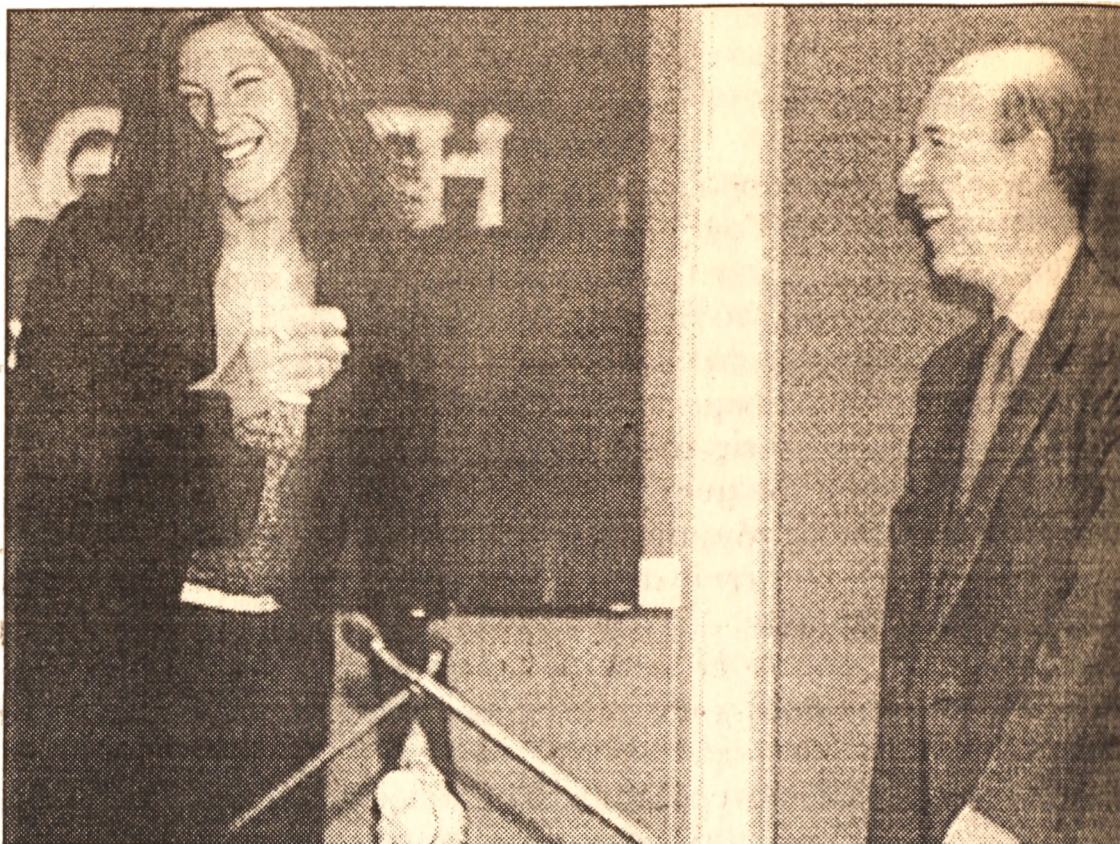
Σελίδες 672, τιμή 7.500 δρχ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΤΑΜΟΣ
Υψηλάντου 31, 10675 Αθήνα • Τηλ. 7231271

Μύρισε... εκλογές και στον αθλητισμό. Όχι πως δεν είναι αναμενόμενο κάτι τέτοιο. Εδώ βλέπουμε στις μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις, ειδικά στον κλασικό αθλητισμό, πως οι πολιτικοί στήνουν καραούλι, έτσι και κάποιος έλληνας αθλητής πάει καλά να βγούνε μαζί στην τηλεόραση και στις φωτογραφίες, στέλνουν δακρύβρεχτα συγχαρητήρια τηλεγραφήματα, κ.λπ. κ.λπ. Στην σαλάτα της πολιτικής προβολής μέσω αθλητισμού τον «τίτλο» του «Μεγάλου Μαϊντανού» διεκδικεί με αξιώσεις ο υφυπουργός Αθλητισμού, Ανδρέας Φούρας. Λογικό είναι άλλωστε, στην αρμοδιότητά του σημειώνονται οι μεγάλες επιτυχίες και τα χρυσά μετάλλια. Τώρα γιατί απουσιάζει από τα δύσκολα, π.χ. πώς βρέθηκε εκτός της υπόθεσης «κάθαρση-εκσυγχρονισμός» του ποδοσφαίρου, είναι άλλο θέμα.

Στις 29 Φεβρουαρίου, τώρα, η πολιτεία (και όχι, ας πούμε, η προεκλογική εκστρατεία του ΠΑΣΟΚ) βράβευσε σε μία λαμπρή τελετή όλους τους αθλητές που διακρίθηκαν σε διεθνείς αγώνες το 1999. Η εκδήλωση ονομάστηκε «Γιορτή του αθλητή» και η ξεχωριστή ημερομηνία ερμηνεύτηκε ως ημέρα των γενεθλίων του Γιώργου Σεφέρη (το γεγονός ότι η 29η Φεβρουαρίου έρχεται κάθε τέσσερα χρόνια, όπως οι εκλογές, δεν ήταν όπως φαίνεται η αιτία επιλογής της ημερομηνίας). Στην διοργάνωση παρευρέθηκαν πολλοί νυν και πρώην υπουργοί της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, με επικεφαλής τον ίδιο τον πρωθυπουργό, εκπρόσωποι όλων των φορέων του αθλητισμού, και ο πρόεδρος του Ολυμπιακού Σωκράτης Κόκκαλης. Όσον αφορά τον αθλητισμό, ο κ. Κόκκαλης έχει κάθε λόγο να είναι ευχαριστημένος, αφού η τρέχουσα τετραετία του ΠΑΣΟΚ συνέπεσε με την απόλυτη κυριαρχία του Ολυμπιακού στο ποδόσφαιρο. Κυριαρχία που κορυφώθηκε με την απόφαση της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής να παραχωρήσει, παρά τις αρχικές αντιρρήσεις της, στον Ολυμπιακό την ανακατασκευή και χρήση του Σταδίου Καραϊσκάκη.

Ο κύριος Σημίτης πάντως μίλησε με τα καλύτερα λόγια για τους έλληνες αθλητές. Είπε, για παράδειγμα: «Είναι χρέος, είναι ανάγκη, αλλά και τιμή για μένα που παρίσταμαι σήμερα στη γιορτή του αθλητή. Είμαστε κληρονόμοι μιας μεγάλης παράδοσης. Εδώ στην κλασική Ελλάδα διαμορφώθηκε το αθλητικό ιδεώδες. Και αθλητικό ιδεώδες δεν είναι κάποια μηχανική προσπάθεια. Δεν είναι κάποια σωματική αρετή. Το αθλητικό ιδεώδες που εσείς εκπροσωπείτε επάξια είναι μια πνευματική κατάκτηση». Βεβαίως, όπως επισημαίνει το Αθηναϊκό Πρακτορείο, εκτός από την ηθική επιβράβευση των ελλήνων αθλητών,

29.2: Ημέρα της εκδήλωσης «Γιορτή του Αθλητή», κατά την οποία βραβεύτηκαν οι αθλητές για τις διακρίσεις τους σε διεθνείς αγώνες το '99. Το ότι η ημερομηνία αυτή έρχεται κάθε 4 χρόνια, όπως και οι εκλογές, μάλλον τυχαίο πρέπει να θεωρηθεί.

υπάρχει και η υλική, αφού θα μοιραστούν μαζί με τους προπονητές τους, το ποσό του 1,2 δισ. δραχμών. Άλλωστε και στην αρχαία Ελλάδα, οι νικητές των αγώνων εκτός από το περίφημο, πλέον, δάφνι στεφάνι, αμείβονταν και με 40 αμφορείς λάδι ελιάς. Άμα κάνετε καμιά βόλτα από κανένα μουσείο (και σταθείτε τυχεροί και είναι ανοικτό, αφού συχνά πικνά τα μουσεία κλείνουν για να κάνουν συνελεύσεις οι υπάλληλοι, αλλά γενικότερα ο προϋπολογισμός για τον πολιτισμό έχει περικοπεί λόγω ΟΝΕ, καταλαβαίνετε τώρα) να πάρετε μία ιδέα πόσα λίτρα λάδι έπαιρναν οι αθλητές και μετά να διαμαρτύρεστε για τα σημερινά πριμ.

Μην ξεχνάτε επίσης, ότι όλα αυτά τα παχυλά πριμ πολλές φορές είναι υποσχέσεις, που όπως τόσες και τόσες άλλες που μας δίνουν οι πολιτικοί και γενικότερα οι έχοντες εξουσία, πολύ απλά δεν τηρούνται. Γι' αυτό και την ημέρα της λαμπρής αυτής γιορτής του αθλητή συνέπεσε να προσφύγουν στα δικαστήρια δύο αθλήτριες από τη Θεσσαλονίκη, η Βάσω Τσαβδαρίδου της ενόργανης γυμναστικής και η Μαρία Παγκόλου της ρυθμικής, διεκδικώντας από τον ΣΕΓΑΣ και την ελληνική γυμναστική ομοσπονδία χρήματα για διακρίσεις τους σε ευρωπαϊκά και βαλκανικά πρωταθλήματα. Όπως αναφέρουν στην αγωγή που κατέθεσαν στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, δικαιούνται 20.000.000 δραχμές σύμφωνα με τις υποσχέσεις της ΕΓΟ και του ΣΕΓΑΣ για τις διακρίσεις τους από το 1992 έως το 1996.

'Ο ἀδάμαστος γέρων και η ισπανική γρίππη

Γά πράγματα, εἶνε σοβαρά. Μὲ ἀνησυχεῖ πολὺ ἡ ἡγεία τοῦ γιατροῦ τοῦ Τσῳρτσιλ δόκτορος Μόραν. Τὸν σιγκόνουν 2 καὶ 10 τό προῖ, γέρον ἄνθρωπον 83 ἐτῶν ἰτόν ἀναγκάζουν μέσα στό κρῆο τῆς νηκτός, νά διαβάξῃ τό πτόν γιά νά καθισχηάξῃ τὰ πλήθη καὶ νά λέγῃ, ὅτι ὁ Μέγας γέρων πάει καλά. Μιά ἐβδομάδα νά πάῃ ἔτσι καλά ὁ ἕνας γέρων, κλάψε τὸν ἄλλον εἰς τό ἄνθος τῆς ἡλικίας του. Ὁ πρόσας θάχῃ πάρῃ τό μυστρί καὶ θάχει φτιάξει ἕναν ὥτης τάξεως τάφον εἰς τὸν κουράντε του. Ποῦ τὸν βρῆκαν τὸν τὸν νεαρόν ἐπιστήμονα καὶ τοῦ ἀνέθεσαν τὴν παρακολούθησιν τῆς σοβαρᾶς ἀσθενείας τοῦ Μαθουσάλα, ὁ ἀδῆνατον ἀφτό νά τό ἐνοήσω. Φθιγνότερος εἶναι ἀπό τὸν ἄλλους καὶ τὸν προτιμοῦν; Ποῦ βασιζονται; Εἰς τὴν ἡγείαν του κρᾶσιν; Θερμόμετρον νά τινάξῃ, θά φέρουν πεβσμένως εἰς τὴν Ντάουνιγκ Στρίτ “ὀστεπαθολόγον” τοῦ Λονδίνου, διὰ νά τὸν συναρμολογήσῃ. Εἰς τὴν ἰσχηράν ἀκοῇν τοῦ πεθαμένου μπορεῖ νά εἶναι πρό πολοῦ ὁ Πατήρ τῆς ἡγείας καὶ ὁ ἰατρός θά διαβεβεόνει τὴν σήζηγόν του ἡμιεντίνην, ὅτι ἀκούει τοὺς χτύπους τῆς καρδιᾶς του ἐν ἡγείᾳ. Εἰς τὴν ἐξέρετον ὄρασίν του; Ἀπό τὰς δημοσιεφθέντας φωτογραφίας, δέν δείχνει διὰ ἄνθρωπον πού ξεχορίζει χερῶς τό κλῖσμα ἀπό μίαν ἔνεσιν. Μήπος τέλος ἐπροτιμήθη ἡ τὴν ἐπιστημονικὴν του κατάρτισιν; Μά ἀπ’ ὅτι μέχρι ἡγείας εἶπεν, δέν φέρεται κάτοχος καμιάς καταπληκτικῆς ταρτίσεως. “Ὅταν τὴν τρίτην ἡμέραν τῆς ἀσθενείας παρουσιάσθηκε μία “ἀρρυθμία” τῶν σφριγμῶν, ἀνήγγηλε ἀφτό εἶνε κακό σημάδι”. Ἀλλ’ ἀφτό ἡμποροῦσα κι’ ἐγὼ νά πῶ, χορίς νά εἶμε ἐπιστήμον, καθ’ ὅσον οὐδέποτε μία ἀρρυθμία εἰς τοὺς σφριγμούς ἐθεορήθη διεθνῶς καὶ ἀπό χροτάτων χρόνων “καλό σημάδι”. Ἀλλο ἀπ’ τό νά σβύνηται, νά ἀπαντᾷ ἀποτόμως εἰς τοὺς ἀναμένοντας καὶ νά ἀγγέλει ὅτι “ὁ ἀσθενὴς ἐπέρασεν ἡρεμιον ἢ ἀνήσιχον κατὰ, δέν ξέρει ὁ Βρετανὸς ἀφτός Ἀσκληπιάδης. Ἀλλά καὶ ἡγείας καταρτίσεως νά ἦτο ὁ δόκτωρ ἀφτός τῶν 83 ἐτῶν, τί πάρτισιν νά εἶχε πού τό δίπλωμά του τό ἔλαβεν ἐπὶ ἡγείας; “Ὅλαι-ὄλαι αἱ ἀσθενεῖαι πού θά ἐγνόριζεν, θά ἦσαν ἡ ἡγεία, ἰσπανικὴ γρίπη, φθῆσις καὶ ἡδροπικία. Ἀπό ἀρκῖνον, ρεανυματολογία καὶ ἄλλας ἀσθενείας, θά εἶχεν ἀνῆλθα. Εἰς ἀφτόν λοιπόν τὸν λαβόντα τό δίπλωμά του ὁ Μπόερς, ἀνέθεσεν ἡ οἰκογένειά του τὸν ἀσθενήσαντα βαρῶς “διαστημικόν” γέροντα; Ἐν τῷ μεταξὶ ἐπὶ πέντε ἡμέρας ὁ χορηγέος ἀφτός θεράπων ἰατρός ἀγγέλει εἰς τό ἐρεθρον ὅτι ὁ ἀσθενὴς πνέει τὰ λοῖσθια καὶ ἡ ἐξασθένεισις τῶν ὀργανισμοῦ ἐπέρχεται ραγδέα καὶ ὅλοι διερωτῶνται, τί συνέβενεν ἂν ὁ ἀσθενὴς ἀπεφάσιζεν νά σβύσῃ ἀργά. ὁ γέρος νά συνεπλήρουνε τὰ 91 του γενέθλια σβύνων μετὰ μεγάλην σπαθίαν τὰ ἰσάριθμα κεράκια, ἵσος νά ἐχαριεντίζετο καὶ καμῖαν νοσοκόμην τοῦ συγκροτήματος Μόραν, ἡ ὁποία ἡγείας δέν θά εἶχεν καὶ τὴν φρεσκάδα μίας Ἀλίκης ἡγείας. “Ὅλα ἀφτά ὅμως ἀποκλείονται τώρα πού ὁ ἀσθενὴς βαδίζει “ραγδαῖα” πρὸς τό μηραῖον. Ποῦ ἦταν ὁμο-

ς ἀφτός ὁ “προσωπικὸς οἰκογενειακὸς γιατρός” πού εἶχε τὴν παρακολούθησίν του, ὅταν τὸν ἀνέβαζαν μετὰ βαροῦλκα εἰς τὴν “Χρηστίναν” καὶ τὸν τὰῖζαν ντολμαδάκια εἰς τὴν Γληφάδα καὶ “ντονέρ” εἰς τό Ταξίμι, μετὰ τό μικροσκοπικὸν κόκκινον ἀφτοκίνητον πού ὀδηγοῦσε ραγδέα ὁ Ἀρῖστος; Γιατί δέν τοῦ εἶπε, ὅτι μουσακάδες καὶ ντολμαδάκια, εἶναι ἐνδιαφέροντα ἐδέσματα διὰ τὴν Ὀλλανδίαν, ἀλλὰ ἀκατάλληλα διὰ γαστέρας τῆς Βρετανίας;

Πῶς δέν τὸν συνεβούλεψεν ὅτι ἕνα τέτοιο ταξίδι, ἔστω καὶ ὑπὸ τὰς ἰδεόδεις συνθήκας μιᾶς θαλαμυγοῦ εἶναι κίνδυνος-θάνατος μετὰ τὴν σιγῇ σκαμπανεβάσματα καὶ μάλιστα δι’ ἕνα ὀργανισμόν ἔχοντα ἕνα ποῦρον εἰς τό στόμα καὶ τό ἕνα πόδι εἰς τὸν τάφον; Καὶ δέν βρέθηκε ἔστω μία ὀδοιχρονταέτης νοσοκόμος νά τηλεγραφήσῃ “Βρέ πεδιά, μὴν τὸν ἀνεβάζετε μετὰ τό βίντσι. Ἐνενηντα ἐτῶν εἶνε. Πέστε ὅτι σπάει τό σκηνί. Εἶνε ἐφχάριστον νά μαθεφθῇ ὅτι ὁ γίγας μιᾶς Ἀφτοκρατορίας πού ἐκυβέρνα τὰ κῆμια, ἐτσακίσθη εἰς τὰς ἀκτὰς μιᾶς Χώρας ὅπου ὅλοι μέσα των ἔχουν μίαν κλοστήν;” Νά γιατί ἐπιμένω πάντα, ὅτι ἕνας γιατρός πρέπει νά εἶναι μεγαλῆτερος ἀπὸ τὸν ἀσθενή. Πῶς νά ἐπιβληθῇ ἕνας γιατρός εἰς ἕναν ἀσθενή, ὅταν ὁ ἀσθενὴς γνωρίζει ὅτι ὁ δόκτωρ εἶναι ὀκτὼ χρόνια μικρότερός του; Ἐκεῖ νομίζω ὅτι εἶναι καὶ τόσφάλμα τῆς οἰκογενείας του. Ὁ Τσῳρτσιλ, ἵσος δέν θά ἔπνεεν τὰ λοῖσθια, ἂν ὁ γιατρός ἦταν τουλάχιστον 95-100 ἐτῶν. Ἀλλ’ ὅταν ἀναθέτομεν τὴν ἡγείαν του εἰς μείρακας 83 ἐτῶν, εἶνε φησικόν καὶ ὁ βαρέως ἀσθενὴς νά μὴν τὸν λαμβάνῃ ὑπ’ ὄψιν. Οἱ νέοι εἶναι πάντοτε ἐπιπόλοιοι καὶ φιλοχρήματοι. κι’ ἐν ἀπὸ τὰ δύο συνβένει εἰς τὴν προκεμμένην περίπτωσιν. “Ἡ ὁ γέρων τὰ ἔχῃ τινάξῃ καὶ ὁ γιατρός δέν τό ἀναγκέλει διὰ νά δικεολογῇ κι’ ἄλλες βίζιτες, ἢ “ὁ πνέων τὰ λοῖσθια” ἐχειᾶριστα εἰς τὴν ἡγείαν του καὶ ὁ γιατρός διὰ τῆς συχνῆς μεταβάσεως ἐκεῖ δημιουργεῖ ἐντηπόσεις, διὰ νά ἔχῃ ἀφορμὴν ὁ Τύπος νά γράφῃ. “Ὅλες του οἱ ἀφίξεις ἄλλοστε ἐκεῖ (2 τό προῖ) δικεολογοῦν ἀφτὲς τίς ἰκασίες, δεδομένου ὅτι σιγῇθως ἀφτὴν τὴν ὥραν εἰς τό Λονδίνον “κλείνουν” οἱ προῖνές ἐφημερίδες. Ἐκεῖ διστιχῶς, δέν ἔχουν γάμους ἡθοποιῶν εἰς ἀρχεολογικοὺς χώρους ἢ ἀνακαλήψεις σπηλέων διὰ νά γεμίζουν αἱ στήλαι τῶν ἐφημερίδων ὅπως ἐδῶ καὶ τὰ μεγάλα συγκροτήματα τῶν ἐφημερίδων, συμβάλλονται διὰ τεχνητὰς εἰδήσεις μετὰ τοὺς χροματιζόμενους γιατροὺς. Τό κακὸν μόνον εἶναι, μὴπος περάσουν δυό-τρεῖς μέρες ἀκόμα μετὰ “ραγδαῖαν ἐξασθένεισιν” καὶ πολλοὶ Κεντρῶοι χρονογράφοι τῆς Ἑλλάδος ἀρχίσουν νά δυσπιστοῦν διὰ τὴν σοβαρότητα τῆς κατάστάσεως τοῦ ἀδαμάστου γέροντος καὶ πιθανόν νά ἐπισημάνουν ὅτι ἐβρισκόμεθα πρὸ νέας “ὑποθέσεως Τσιρόνη”.

Πάντως, ἔτσι ὅπως ἔχουν γίνῃ τὰ πράγματα, δέν θά ἀπορήσω καθόλου ἄβριον ἂν μάθω, ὅτι βγῆκεν ὁ Τσῳρτσιλ ἔξω καὶ ἀνήγκειλεν στά πλήθη «Διαληθῆτε. Τό μηραῖον σιγντελέσθη. Πέθανεν ὁ γιατρός.

Μεσοκ.

ΕΠΙΣΗΜΑΪΝΟΥΜΕ

ΔΕΙ ΔΕΙ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ

(Ή, τα κουκιά του πολιτισμού)

Είμαστε πολύ θυμωμένοι. Με την αυθαιρεσία και με την άγνοια που επικρατεί. Με την κατάχρηση εξουσίας και τις εμβολωματικές «προτεραιότητες». Με τον πολιτισμό των επειγουσών λύσεων και του θεαθήναι. Πήγαμε τις προάλλες να δούμε μίαν –αξιολογότατη– έκθεση 11 νέων εικαστικών στην, ούτως καλουμένη, «τεχνόπολη» του Γκαζιού και αγανακτήσαμε από την δημοτική «παρέμβαση»: δίπλα στον κεντρικό εκθεσιακό θάλαμο έχει κατασκευασθεί κολλητά ένα μεταλλικό, εστεγασμένο τερατούργημα που καλύπτει σχεδόν όλο τον ανοιχτό χώρο της εντυπωσιακής αυλής που υπήρχε στο Γκάζι. Φέρει δε το όνομα «Μάνος Χατζιδάκις»! Φαντάζομαι ότι προσωρινά μεν στήθηκε αυτός ο μπερντές, αλλά όλοι έχουμε πείρα της μονιμότητας των προσωρινών λύσεων. Και κάτι άλλο: Το Γκάζι έχει υπεύθυνο τον αντιδήμαρχο Φώτη Παπαθανασίου κι όχι έναν ειδικό για τα εικαστικά, τη μουσική, το θέατρο, τον πολιτισμό τέλος πάντων. Δεν θα πρέπει –ρωτάμε– αυτοί οι χώροι να διοικούνται από επαΐοντες; Δεν όφειλε ο δήμαρχος της Αθήνας να συγκροτήσει μίαν επιτροπή πολιτιστικών συμβούλων που να τον καθοδηγεί σχετικά; Δεν είναι ντροπή να νοικιάζεται το «Γκάζι» για εκδηλώσεις σαν να ήταν ιδιωτική επιχείρηση, και να μην παίζει έναν γενικότερο παρεμβατικό ρόλο;

Αλλά έλλειψη συμβούλων έχει και το ΥΠΠΟ, αφού από χρόνια καταργήθηκε η εικαστική γνωμοδοτική επιτροπή. Έτσι ακούγονται *urbi et orbi* τα διάφορα σχέδια, ή οι επινεύσεις όσων βρίσκονται κοντά στον εκάστοτε υπουργό, σχετικά με μουσεία, εκθέσεις κ.λπ. Ίσως γι' αυτό το Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης μια «τα πίνει» στου Φιξ, άλλοτε ταΐζει τ' αλογάκια στον Ιππόδρομο κι άλλοτε ψάχνει για πιο πολύφερνη έδρα, φλερτάροντας τους χρηματιστές και τις φούσκες τους.

Και ρωτάμε: Δεν άξιζε να οργανωθεί μια αναδρομική του Γιάννη Τσαρούχη; Είναι λύση το να μεταφερθούν τα έργα του Ιδρύματος από το Μαρούσι στη Χαμοστέρνας για ένα μήνα;

– Μήπως έπρεπε καλά και σώνει να «εγκαινιάσουμε» το Μουσείο-Κέντρο κ.λπ. πάση θυσία λόγω εκλογών; Και είναι δυνατόν ν' αποτελεί το Μετρό την αφορμή και την αιτία κάθε πολιτιστικής πρωτοβουλίας; Είναι επιτρεπτό η πολιτεία να τρέχει ασθμαίνουσα πίσω από ιδιώτες; Μήπως θα 'πρεπε να σχεδιάσουμε τη στρατηγική μας περί του πολιτισμού μ' άλλα –μονιμότερα– κριτήρια και εξ αρχής;

Εξάλλου, στο κείμενο (μετά φωτογραφίας παρακαλώ) με το οποίο προλογίζει ο κ. δήμαρχος την ανωτέρω έκθεση, στο Γκάζι, υπογραμμίζει και τα εξής: «... Η Αθήνα αποτελεί χώρο πλούσιας και πολυποίκιλης δημιουργικής έκφρασης – ενός κόσμου, που η σύγχρονη κοινωνιολογία οριοθέτησε ως εξαιρετικά σημαντική επιρροή του κοινωνικού μας γίνεσθαι.» (sic!)

Αυτοί κουκιά τρώνε, κουκιά μαρτυράνε. Εμείς;

Μάνος Στεφανίδης

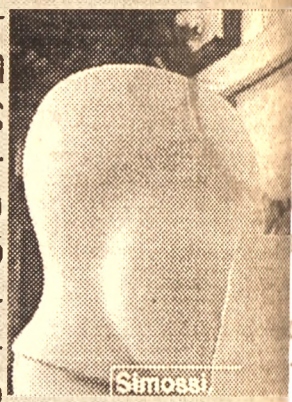
Π Ρ Ο Τ Ε Ι Ν Ο Υ Μ Ε

• **Παρακολουθήστε:** την ενδιαφέρουσα συζήτηση με θέμα «Μία δημοκρατία, πολλαπλές δυνατότητες» με ομιλητές τους Αριστόβουλο Μάνεση, Μιχαήλ Σακελλαρίου, Πασχάλη Κιτρομηλίδη, που πραγματοποιείται την Παρασκευή 10 Μαρτίου 2000, 8 μ.μ., στη Στοά του Βιβλίου (Πεσμαζόγλου 5 & Σταδίου) με αφορμή την έκδοση του βιβλίου του Μιχαήλ Σακελλαρίου, *Η Αθηναϊκή Δημοκρατία* από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

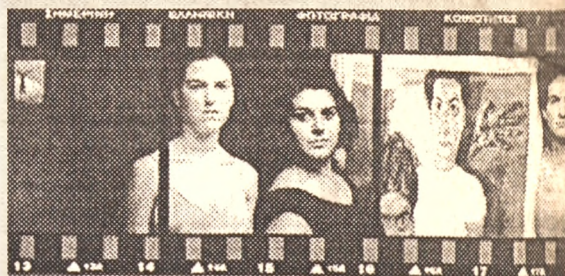
• **Δείτε:** την αναδρομική έκθεση γλυπτικής της Γαβριέλας Σίμωσσι (1926-1999) στον εκθεσιακό χώρο της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών «το εργοστάσιο», Πειραιώς 256, Ρέντης. Η έκθεση εγκαινιάζεται στις 8 Μαρτίου (καθημερινά εκτός Δευτέρας 10.00-14.00 και 18.00-21.00).

• **Γιορτάστε:** την «Ημέρα της γυναίκας», με τον τρόπο του Γιώργου Κιμούλη, παρακολουθώντας το έργο του Διονύση Χαριτόπουλου *Λίστα Γάμου* στο θέατρο Αμιράλ (Αμερικής 10) την Τετάρτη 8 Μαρτίου 2000. Παράσταση αποκλειστικά για γυναίκες. Αν μετανιώσετε, η ευθύνη ανήκει στην ιδέα του αποκλεισμού των ανδρών από τον εορτασμό!

• **Ταξιδέψτε:** στη Λάρισα. Αξίζει να δεί-

Simossi

τε την έκθεση φωτογραφίας με θέμα «Περιοχές/Κοινότητες» που θα διαρκέσει ως τις 20 Απριλίου και πραγματοποιείται στο «Εικαστικό Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης» (Σωκράτους 111, Λάρισα). Παράλληλα, από την Δευτέρα 6.3 ως 11.3 συνεργάτες του φωτογραφικού κέντρου Σκοπέλου οργανώνουν σεμινάριο για την καλλιτεχνική χρήση της φωτογραφίας.

Ο Νικήτας Μιχάλκωφ (και οι ταινίες του) στην Αθήνα

Ύστερα από τη λαμπρή επιτυχία που είχαν τα πρόσφατα αφιερώματα στον Ρομπέρτ Μπρεσόν και τον Κένζι Μιζογκούσι που πρόσφερε το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης στους φίλους του ποιοτικού σινεμά, σειρά είχε η Ταιοθήκη της Ελλάδος. Με τη συνεργασία της ρωσικής πρεσβείας πραγματοποιήσε από τις 23 μέχρι και τις 28 Φεβρουαρίου αναδρομή στο έργο του Νικήτα Μιχάλκωφ, ενός από τους σημαντικότερους και με διεθνή αναγνώριση σκηνοθέτες (επίσης σεναριογράφος και ηθοποιός), αδελφό του επίσης σημαντικού σκηνοθέτη Αντρέι Μιχάλκωφ-Κοντσαλόφσκι (ο οποίος, σε αντίθεση με τον Νικήτα, «εγκατέλειψε» τη ρωσική Ένωση στις αρχές της δεκαετίας του '80 και εγκαταστάθηκε μόνιμα στις ΗΠΑ).

Σάββατο βράδυ, στην κατάμεστη (αυτό ήταν και το πιο σημαντικό αποτέλεσμα

αυτής της διοργάνωσης) αίθουσα του Παλλάς οι θεατές είχαν την ευκαιρία να δουν, ή να ξαναδούν, από την πρώτη του ταινία *Σκλάβος της αγάπης* (1976) και τα *Μηχανικά πιάνο* (1977) μέχρι την *Άννα* (1993), τον *Ψεύτη ήλιο* (1994) και την πρόσφατη *Ο κουρέας της Σιβηρίας* (1998), η παρουσίαση της οποίας έγινε από τον ίδιο το δημιουργό της. Έφτασε στην Αθήνα συνοδευόμενος από τον διευθυντή φωτογραφίας Πάβελ Λεμπέσεφ και τον παραγωγό του Ιβάν Βιρισάγκεφ, και την Τετάρτη 23 Φεβρουαρίου έδωσε συνέντευξη Τύπου στη μεγάλη αίθουσα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Με λόγο γεμάτο έξαρση και δίχως καμιά επιφύλαξη μίλησε για τα πάντα, ενώ δεν άφησε καμιά ερώτηση αναπάντητη. Ενήμερος πολιτικά, μίλησε για τη σημερινή κατάσταση (πολιτική, κοινωνική, πνευματική ακόμα –φυσικά– και θρησκευτική) υπερασπιζόμενος την πατρί-

δα του, δηλώνοντας ότι η Δύση –μνημόνευσε ιδιαίτερα το CNN– παρουσιάζει μια στρεβλή εικόνα της σημερινής Ρωσίας. Εντούτοις δεν παρέλειψε να κριτικάρει –χαρακτηρίζοντάς της κωμωδίες– τις εκλογές του προσεχώς Μάρτη.

Βέβαια, για μας τους Έλληνες μένει πάνω απ' όλα το αξιόλογο έργο του, μια σύνθεση ρωσικού ψυχισμού, σλάβικης εσωτερικότητας, αγάπη της ρωσικής γης, των ανοιχτών τοπίων αλλά ταυτόχρονα με το βλέμμα του στραμμένο στα «μηνύματα» που έρχονται από τη Δύση. Τελικά, αυτό που αξίζει να υπογραμμιστεί σχετικά με τα αφιερώματα αυτά είναι ότι –όπως όλα δείχνουν, δηλαδή η ανταπόκριση που συναντούν, κυρίως από νέους ηλικιακά θεατές– χρησιμεύουν σαν σπουδαίο ανάχωμα στην εισβολή του τυποποιημένου αμερικανικού θεάματος.

Δημήτρης Χαρίτος

Β Ο Μ Β Ι Δ Ι Α πολιτιστικής Α Φ Α Σ Ι Α Σ

• Από το όλον λείπει τόσοσ χώρος, όσος εμπεριέχεται στο σημείο (πρόκειται για τον τίτλο της –πανέξυπνης– έκθεσης του Δημήτρη Τράγκα στην γκαλερί «Μέδουσα»).

• Κυκλοφόρησε το ΝΕΟ ΕΠΙΠΕΔΟ το ά-τακτο περιοδικό που εκδίδει ο ακαταπόνητος εικαστικός Γιάννης Στεφανιάκης με αφιερώματα στον Μιχάλη Κατσαρό, την Κούλα Μαραγκοπούλου και τον Γιάννη Υφαντή.

• Ιδού ένα δείγμα γραφής του Υφαντή: Μαντάμ Ολμπράιτ, ω Μαντάμ Ολμπράιτ

... κείνο το μπ το παχουλό αν έλειπε απ' τ' όνομά σας εσείς κι εμείς θα ήμασταν ολμπράιτ!

• Και ο Κατσαρός: «... Ποιητή του δρόμου λέω και τον Λένιν γιατί ο Λένιν είπε το κράτος είναι βία. Εγώ έχω μεταφράσει, το κράτος είναι βία, δηλαδή εις την ιταλικήν δρόμος...»

• Και μια και μιλάμε για τη

βία του κράτους, τι να γίνεται άραγε ο πορθητής του Οτσαλάν;

• Πού τον θυμηθήκαμε; Μάλλον εκείνος μας θυμήθηκε με παραπομπές και πειθαρχικά.

• Γιατί άλλο S-300 και άλλο S.S 300 κιλά αλαζονεία.

• Έξω τα ψευδοδιλήμματα: τι προτιμάτε, υπουργό Δικαιοσύνης τον Γιαννόπουλο ή τον Μάνο;

• Τι; άντε να χαθείτε παλιοπατσάβουρες.

• Κατά τ' άλλα μιτήκαμε στη μοντέρνα τέχνη με τα τσαρούχια, αφού χρησιμοποιήσαμε ακόμη και τον αθώο του Μαρουσιού για άρον-άρον προεκλογικά εγκαίνια.

• Αποκαλώντας «Μουσείο» ό,τι απόμεινε από το σπαραγμένο κτίριο του Ζενέτον' το οποίο η εταιρεία «Αττικό Μετρό» μας το προσφέρει ως Μουσείο ώσπου να γίνει το άλλο Μουσείο στην περιοχή του Ιπποδρόμου.

• Μουσείο Υποδρόμου όπως

θα 'λεγε κι ο Κατσαρός.

• Κι ήταν κωμικοτραγικό να βλέπεις πώς προχωρούσε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας κάτω από μαδέρια, λινάτσες και ξεκοιλιασμένους τοίχους.

• Γεια σου, φίλε Τάσο Γούλα!

• *Arte Povera* στου ΦΙΞ.

• Επειδή κάποιοι νοσηροί νόες εκλαμβάνουν ως πολιτισμό τα κλειστά μουσεία και τα γιαπιά του μοντερνισμού.

• Και των κοιμητικών αντιπαροχών.

• Τι κι αν ο Τσαρούχης έλεγε πως στο μέλλον ευεργέτης θα θεωρείται όχι όποιος χτίζει αλλά όποιος γκρεμίζει.

• *A propos* το Ίδρυμα Τσαρούχη με τους αφανείς ήρωές του δεν έχει λάβει την ετήσια χορηγία του από το ΥΠΠΟ. Και ως γνωστόν φυτοζωεί.

• Το «Φιξ» ήταν και παραμένει ένα ημίμετρο που θα στοιχίσει πολλά και θα προσφέρει ελάχιστα.

• Πόσο μάλλον που έτσι ακρωτηριασμένο μοιάζει με καρικατούρα του αρχικού σχεδίου, συμβολίζοντας, εκεί στην είσοδο της πόλης, τη δυσπλασία του αστικού τοπίου ευρύτερα.

• Αν κάτι χαρακτηρίζει λοιπόν τις ιδέες Λαλιώτη εί μι αγνοία –και αγνόηση– της ιστορίας, βραχυπρόθεσμος –μικρόχαρος– σχεδιασμός, έλλειψη αισθητικής.

• Ο πολιτισμός του Μέλλοντός τους.

• Στην προκειμένη περίπτωση ζητούνται συνειδήσεις που δεν υπαλληλοποιούνται.

• Και μια και συζητάμε για υπαλλήλους, μαθαίνουμε ότι ως μυστικοί και φανεροί «σύμβουλοι» του Κόκκαλη έχουν διατελέσει από προτάνεις του Παντείου ως καθηγηταί του Συνταγματικού Δικαίου, βουλευτές της Ν.Δ., εξέχοντα πασοκικά μέλη κ.λπ.

• Για μια φούχτα (;) μάρκα της πρώην DDR.

• Την περασμένη εβδομάδα απεχώρησε αθόρυβα η Ζωή Σπυροπούλου, σύζυγος του ζωγράφου Γιάννη Σπυρόπουλου και ιδρύτρια του ομώνυμου Μουσείου στην Εκάλη.

• Ενός –ακόμη– Μουσείου που προσφέρει σημαντικό έργο επειδή ακριβώς ΔΕΝ είναι κρατικόδίδαιο...

Μανωλάκης, ο βομβιστής

Ο ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΟΚΛΗΣ ΣΤΟ ΠΡΑΤΟ ΤΗΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ

Μια video-ιστορία

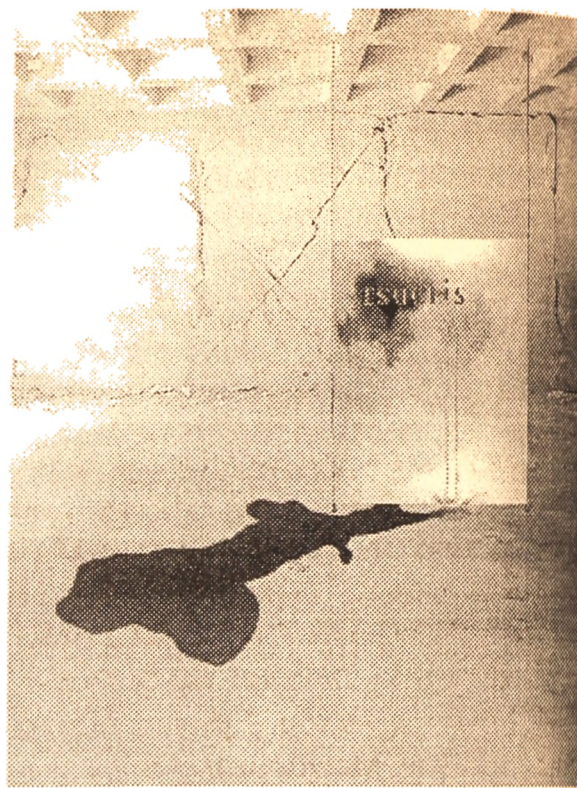
Έξω από τον πολιτισμό δεν υπάρχει ιστορία. Αλλά κι έξω από την ιστορία και τον χρονικό σκελετό της τα έργα της τέχνης μοιάζουν κολοβωμένα και άλαλα. Στον Μοντερνισμό το χρονικό σημείο της δημιουργίας, η πρωτοτυπία της μορφής, ο αιφνιδιασμός της πληροφορίας παίζουν βαρύνοντα ρόλο στην τελική αποτίμηση δημιουργών και δημιουργημάτων. Σήμερα, βέβαια, η ιδέα της διαρκούς προόδου που πίστευαν οι ρομαντικοί διανοούμενοι σαν τον Lessing ή τον Hegel, δεν είναι αποδεκτή. Κι όμως στον κόσμο των μορφών η πρωτιά συχνά αποπτά χαρακτηρα αποκάλυψης.

Το 1986 ο Κώστας Τσόκλης, εκπροσωπώντας την Ελλάδα, θα εκθέσει τα video-πορτραίτα του στην Biennale Βενετίας κερδίζοντας κυριολεκτικά ειδικούς και κοινό (αλλά όχι κι ένα βραβείο). Επρόκειτο για έναν οξύ συνδυασμό της παραδοσιακής ζωγραφικής και μιας video-προβολής που έδινε απ' απεικονιζόμενα πρόσωπα την δυνατότητα της 'ννησης, της δράσης και του «ιδιωτικού» χώρου. Ένα, μάλιστα, από τα πρόσωπα αυτά δραπέτευε από το κάδρο-πλαίσιο του, δραπέτευε μ' άλλα λόγια απ' τα δεσμά της ιστορίας και για λίγα λεπτά περι-

πλανιόταν στον χώρο. Έπειτα, σαν να είχε φοβηθεί από τις συνέπειες μιας τέτοιας ρήξης, επέστρεφε στην ασφάλεια των ζωγραφισμένων ορίων του αυτοπειθαρχώντας.

Με την πρόταση εκείνη ο Τσόκλης ουσιαστικά τάραξε τον ισχύοντα προβληματισμό της νέας αυτής έκφρασης της video art συναλλάσσοντας κινηματογραφική αφήγηση, εικαστική σύνθεση και τεχνολογία. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό πως παρ' όλες τις μνημειώδεις για τον ευρωπαϊκό χώρο video-προτάσεις του (Μήδεια, Οδοιπόρος, Άρτεμις κ.λπ.) ο ίδιος δεν θεωρεί τον εαυτό του video καλλιτέχνη.

Και μια και μίλησα για την σημασία του έγκαιρου στον μοντερνισμό και τις παραφύαδες του, να κάτι εξόχως χαρακτηριστικό: το περίφημο Λεξικό της Οξφόρδης σχετικά με την τέχνη του XX αι., που εκδόθηκε το 1981 από τον Harold Osborne, δεν λέει λέξη για την video art. Κατ' ουσίαν η video art –και τα videos του Τσόκλη– αποτελούν την ελέγχουσα συνείδηση της τηλεόρασης και του εμπορικού σινεμά, γιατί αποδεικνύουν ότι μπορούν να υπάρξουν και διάρκεια και συγκίνηση στην ηλεκτρονική εικόνα. (Ας λάβουμε επίσης υπ' όψιν ότι μόλις το

Κ. Τσόκλης «Πριν και Μετά», 1999.

1961 κυκλοφορεί στην αγορά η φορητή video-κάμερα). Μετά την τεράστια επιτυχία του στην Biennale ο Τσόκλης στρέφεται και προς άλλες μορφές έκφρασης αναζητώντας διαρκώς ό,τι τον υπερβαίνει και προσπαθώντας να ενσωματώσει το μεταφυσικό ρίγος στη δουλειά του. Το 1989-90 ο David Hockney, κάνοντας διάλειμμα από τις ροζωγραφικές του προτείνει μια σειρά video πορτραίτων τα οποία γίνονται γρήγορα πγκοσμίως γνωστά...

Μάνος Στεφανίδης

Η Άννα Κοκκίνου στα Τρία Γράμματα της Έμιλυ Ντίκινσον.

«Αγαπητή μου,
Ήρθα πριν από λίγες μέρες στο Θέατρό σου. Η αλήθεια είναι ότι δύσκολα το αποφάσισα. Είχα στενοχωρηθεί με ορισμένες αντιδράσεις σου. Σε γνωρίζω από χρόνια και δεν

ΓΡΑΜΜΑ ΣΕ ΜΙΑ ΗΘΟΠΟΙΟ

παραλείπω να σου πω ότι τον Βιζυηνό σου τον είχα παρακολουθήσει πέντε φορές. Εξ άλλου, αν αγαπάς το θέατρο, ξέρεις πως κάθε βράδυ κάτι διαφορετικό συμβαίνει σε μια ίδια, επαναλαμβανόμενη, παράσταση.

Αλλά είχα στενοχωρηθεί μαζί σου. Είσαι, μα το Θεό, δύσκολος άνθρωπος! Και σε κάποια παράσταση είχα μείνει απόμακρος...

Αλλά προχθές, στην παράσταση με τα τρία κείμενα (Κοκτώ, Ντίκινσον και Μπέκετ) βρήκα πάλι την παλιά σχέση με την υποκριτική σου δύναμη».

Περίπου αυτά θα έλεγα στην Άννα Κοκκίνου, αν την συναντούσα.

Είναι κρίμα για όσους δεν μπόρεσαν να πάνε στο θέατρο Σφενδόνη, της οδού Μακρή, στου Μακρυγιάννη, να παρακολουθήσουν την Άννα Κοκκίνου στην παράσταση που, δυστυχώς, ήδη κατέβηκε.

Η Άννα Κοκκίνου, πρέπει να δεχθούμε, είναι μια μεγάλη ηθοποιός. Όλοι μείναμε με κομμένη την ανάσα τη μιάμιση ώρα της παράστασης. Το κορμί της, ευλύγιστο, συστρεφόταν και η φωνή της, καθαρή, ανεβοκατέ-

βαινε σε τόνους και κατέγραφε υποδηλώνοντας τις εναλλαγές του ανθρώπινου πάθους. Οι παύσεις, οι συγκοπές ήταν ακριβώς μελετημένες. Δεν είμαι θεατρολόγος, ούτε κριτικός του Θεάτρου. Αλλά αγαπώ το Θέατρο και το παρακολουθώ χρόνια τώρα.

Η Άννα Κοκκίνου ανέδειξε τα δύσκολα κείμενα του Κοκτώ, της Ντίκινσον και του Μπέκετ με τρόπο μοναδικό. Την «Ανθρώπινη Φωνή» του Κοκτώ είχε ερμηνεύσει και Έλλη Λαμπέτη. Η Άννα αναμετρήθηκε με τη Λαμπέτη και στάθηκε στο ύψος της.

Οι επιφυλάξεις για την Άννα Κοκκίνου δεν έχουν σχέση με την υποκριτική της δύναμη: Η Άννα Κοκκίνου είναι μια μεγάλη ώριμη θεατρίνα.

«Άννα, αν δυσκολεύεσαι στις συνεργασίες δεν πειράζει. Συνέχισε να παίζεις, έστω μόνη σου. Μονολόγους. Στο τέλος-τέλος για τον καλλιτέχνη η μοναξιά μπορεί να είναι δημιουργική».

Κάπως έτσι θα κατέληγα, αν συναντούσα πάλι την Άννα Κοκκίνου.

Χ.Γ.Ι.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ

είναι δύσκολο (πάντα ήταν δύσκολο) να μιλήσει κανείς για τον Γιώργο Χειμωνά: ούτε ο άνθρωπος ούτε το έργο προσφέρονται σε πρόχειρες αποτιμήσεις. Αλλά ο θάνατος εκβιάζει τα γμάτα. Σε αναγκάζει υποχρεωτικά να εκφραστείς.

Γιώργος Χειμωνάς ήξερε πολλά στον τομέα αυτόν: ο λόγος και η σοβαρότερη υπόθεση της ζωής του. Έτσι μπορείς να φανταστείς και το έργο του. Σαν μια διαρκή εναλλαγή ή σύζευξη της και λόγου. Με χάσματα και με κενά. Με άσπρες και μαύρες επιφάνειες.

Εάντα ακριβώς χρόνια πνευματικής παρουσίας (1960-2000). Αν ακριβολογούμε: αντισυμβατικής πνευματικής παρουσίας. Είναι το μόνιμο στοιχείο εδώ, από την εποχή του Πεισίστρατου (10), είναι η επιλογή ενός μοναχικού και ασύμβατου δρόμου. Ποπορία; Πρωτοτυπία; Θα ήταν ίσως οι συμβατικότερες λέξεις που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει κανείς στην περίπτωση Χειμωνά. Καταλληλότερες μπορεί να είναι άλλες λέξεις, λ.χ. σπλή, ρήξη ή ρωγμή: σήματα μιας γραφής που τροφοδοτείται όλο και περισσότερο με «ύλες ζωής» (η έκφραση είναι δική του) και με δυναμική ερευνητικής φαντασίας. Που συνδέει, τελικά, τη μοναξιά με τη μοναδικότητα.

Πρός, πεζογράφος και μεταφραστής, ο Γιώργος Χειμωνάς είναι η χάρη του λόγου, δηλαδή την ικανότητα-δυνατότητα μιας έκφρασης του όμοιου με το ανόμοιο. Βρίσκεται ανάμεσα στον λόγο και στην ιστορία, στην τελετουργία και στο τετελεσμένο γεγονός, στην πεζογραφία και στην ποίηση. Έχει κάτι το αγγελικό και το δαιμονικό συνάμα. Είναι ένας εξερευνητής της αβύσσου. Ένας ονειρώδης ή ονειρικός αναχωρητής με μαύρη μπέρτα. Ομαδοποιείται. Ούτε κατατάσσεται. Θα ήταν άχαρο να τον εξετάζεις με προγόνους, κινήματα, τάσεις, επιδράσεις, σχολές.

Μπορείς να τον φανταστείς και κάπως αλλιώς. Λιγότερο σαν

συγγραφέα και περισσότερο σαν μυθιστορηματικό ή τραγικό ήρωα που του έλαχε όμως ο κλήρος να πραγματοποιήσει την τολμηρότερη τομή στη μεταπολεμική μας πεζογραφία: να οδηγηθεί με στοχασμό και με όνειρο ως τα πρόθυρα του ανείπωτου, ως το μη περαιτέρω να ξαναθέσει, σε τελευταία ανάλυση, το πανάρχαιο ερώτημα «τι είναι η λογοτεχνία», αλλά με δικούς του όρους, ακόμα και με το δικαίωμα (προνόμιο ενός Οιδίποδα ή ενός Άμλετ) να κατεβαίνει στον Άδη και ν' ανεβαίνει στον ουρανό.

Παν. Μουλλάς

Γ. Χειμωνά: Ο δρόμος

Είδα χτες ένα όνειρο που ήταν αγάπη. Ένα στιγμή γέμισα αγάπη και χαμογέμισα με δάκρυα ήταν σαν έκσταση. Ήρθαν ένα σωρό πρόσωπα κι έρχονταν άλλα φάτσες γνωστές κι άγνωστες κι όλους τους αγαπούσα και περισσότερους ακόμα τόσο πολύ άνοιξε η καρδιά μου και χωρούσαν κι άλλοι πολλοί ακόμα. Ένα πλήθος κρεμάστηκε από την σπάνια φωστή που έκλωθε εκείνη την ώρα η ψυχή μου κι αυτή άντεχε δεν έσπαζε. Όλα σαν μια ευτυχία πόσο σας αγαπώ φώναζα θα πεθάνω για σας. Αγαπούσα την κάμψη μορφή χωριστά και μαζί όλες η αγάπη μου ήταν ένα σύννεφο που το έσπριζε ο αέρας το χώριζε σε χίλια κομ-

μάτια κι ύστερα πάλι τα ένωνε η αγάπη μου ήταν ένα σύννεφο που σκέπαζε όλο τον ουρανό λευκό και μεγάλο σας αγαπώ. Ξαφνικά κατάλαβα πως εγώ τους αγαπούσα κι εκείνοι με κοίταζαν μ' ένα μικρό χαμόγελο. Στεκόμουν με ανοιχτά χέρια κι εκείνοι μάκρυναν και τους είπα θάρθω μαζί σας. Με κοίταζαν με άδαιο χαμόγελο και προχωρούσαν κι εγώ στεκόμουν κι έβλεπα να με προσπερνάν και να μακραίνουν. Δεν μπορούσα να κάνω βήμα ήμουν σαν φυτό που πάλευε να ξεκολλήσει τις ρίζες του από το χώμα κι ήθελα να τους πάρω από πίσω. Στεκόμουν κι εκείνοι φεύγαν δεν έλεγαν έλα χαμογελούσαν. Έμεινα από τότε μονάχος κι έπαψα να κλαίω η

αγάπη στέρεψε κι έπαψε να τρέχει. Ο δρόμος γεμίζει κόσμο κάθε φορά που έχει ματς κι όταν είναι η Έκθεση κι όταν περνάν οι κηδείες γιατί είναι κοντά στο νεκροταφείο. Η μάνα λέει να κλείνουμε τα παράθυρα όταν περνάν οι κηδείες. Τα κλείνω κι ακούω από μέσα το χαρχάλεμα της πομπής καθώς τα ποδάρια της σέρνονται στις πέτρες. Πριν από μέρες καθώς γυρνούσα είδα στον δρόμο έναν άνθρωπο που έμοιαζε με μνίγα μόλις τον είδα είπα να μια μνίγα. Το παλτό του ήταν μακρύ κι ανέμιζε.

Απόσπασμα
από τον Πεισίστρατο

Η εαρινή σύναξις των αγροφυλάκων, τίτλος της τρίτης μεγάλου μήκους ταινίας του Δήμου Αβδελιώδη, ο οποίος από μόνος του θυμίζει στίχο του Ελύτη, είναι η μεγάλη και απροσδόκητη (όπως απροσδόκητα είναι πάντοτε τα μεγάλα καλλιτεχνικά αποτελέσματα) προσφορά –επιτέλους!– του ελληνικού κινηματογράφου στα σύγχρονα, πνευματικά αποθέματα του έθνους μας.

Καλλιτεχνικό απόκτημα ες αεί

του Δημήτρη Χαρίτου

Λέγεται και –πρέπει να– ξαναλέγεται: Ο κινηματογράφος είναι ένα ακόμα εργαλείο (δημιουργικής) «γραφής». Είναι το μέσον. Και δεν είναι διόλου υποχρεωτικό, όπως κακώς έχει εκληφθεί στο όνομα μιας δήθεν (εύπεπτης) «ψυχαγωγίας», να υπάρχει –περίπου– αποκλειστικά και μόνο για να ικανοποιείται το ζητούμενο αυτών των περιπτώσεων που είναι το οικονομικό αποτέλεσμα. Εντούτοις, η Έβδομη Τέχνη είναι μια ευέλικτη και συναρπαστική δημιουργική δυνατότητα αφήγησης που ικανοποιεί αισθητικές και πνευματικές απαιτήσεις. Και πρέπει να ειπωθεί γενναιόδωρα και δίχως μισόλογα ότι σ' αυτές τις περιοχές ανήκει η καινούργια ταινία του Αβδελιώδη. Πρόκειται για ένα αυθεντικό και σπάνιο (στη συχνότητά του) έργο τέχνης που το γέννησε η έμπνευση και η ικανότητα του δημιουργού του να του δώσει την άριστη μορφή και ταυτόχρονα να αποδεσμεύσει το άθροισμα των εύοσμων συστατικών του: ανθρωπισμός, ήθος, αρχετυπικές ανθρώπινες σχέσεις, διάδοχα κοινωνικά

μορφώματα («multi in parvo») της ζωής των ξωμάχων της ελληνικής υπαίθρου. Τίποτα ξενόφερτο, κανένας πιθηκισμός, κανένα δάνειο. Και όλα εμβαπτισμένα στη συνεχή ροή ενός ποταμού από λυρισμό.

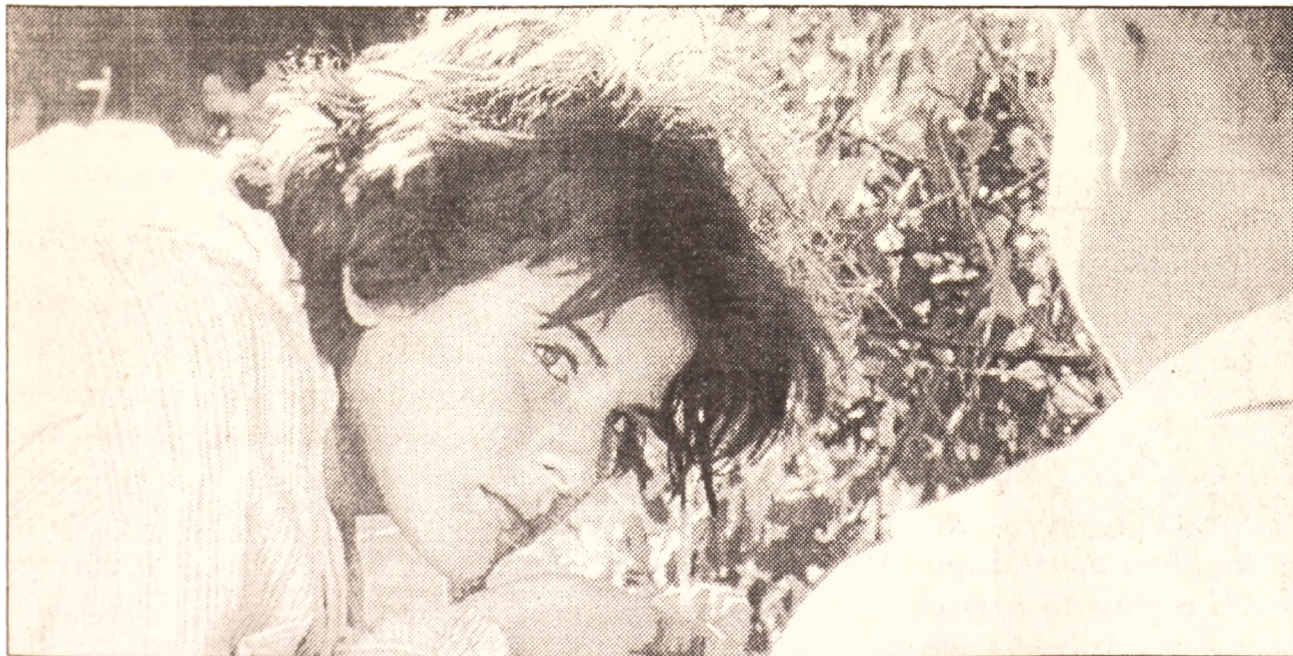
Λέγεται ότι μια καλή ταινία, ένα καλό σενάριο, πρέπει να στηρίζεται σε μια, όσο γίνεται, πρωτότυπη ιδέα. Και είναι αυτό ακριβώς που έχει συμβεί με την *Εαρινή Σύναξη*. Το βασικό της συστατικό είναι ο χρόνος. Ο κύκλος στη φύση, ο βιολογικός κύκλος, η ερωτική «κυοφορία» μέσα στον ίδιο κύκλο. Έναυσμα και ρυθμική «ποδηγέτηση» (μάλλον και «γευστικό» κύτταρο της ιδέας), οι εξαισίες *Τέσσερις εποχές* του Βιβάλντι. Όλα σε μια εκπληκτικής εναρμόνισης αντίστιξη.

Εκεί, στα 1960, αναζητείται αγροφύλακας που θα καλύψει τις ανάγκες της κοινότητας Θεολοποταμίου της Χίου, αφού ο προηγούμενος πέθανε «κάτω από άγνωστες συνθήκες» και όπου οι φήμες για... φαντάσματα δίνουν και παίρνουν. Για διαφορετικούς κάθε φορά λόγους οι τρεις πρώτοι αποτυγχάνουν στο έργο τους. Μέ-

νει ο τέταρτος... Καλοκαίρι, φθινόπωρο, χειμώνας. Φυσικά, ακολουθεί και κλείνει τον κύκλο η άνοιξη. Άνθρωποι του μυχού, αθώοι και αγαθοί. Η δόση της πονηρίας είναι έμφυτο όπλο στον χωρικό. (Αφορμές για χαρά και ξεφάντομα ό,τι κι όπως το θέλει η παράδοση. Η φύση και τα γυρίσματα του καιρού βρίσκονται σε αμμονία με τον καθ' ημέραν βίον. Ακόμη υπάρχει ένα θηλυκό αγρίμι πάνω στην ώρα της εφηβείας. Μποτισελιζής ομορφιάς και απίστευτο εύρημα του Αβδελιώδη. Εκπροσωπεί τον Ίμερο και είναι διεκδικούμενο «τρόπαιο» του κύκλου ζωής.

Αυτή είναι όλη κι όλη η ιστορία της ταινίας. Όμως την τρίωρη(!) διάρκειά της τη διατρέχει ένας κυριολεκτικά «χαμένος παράδεισος» από τρόπους, περιστατικά και λεπτομέρειες. Η «τελειότητα που τ' αρέσει να μη φαίνεται και που μίτη το ξέρει» όπως γράφει ο Ζήσιμος Λορεντζάτος Μήπως είναι το «στόρυ» (η «υπόθεση» που λέγανε οι παλιότεροι) που κάνει αφηγήματα του Παπαδιαμάντη αξεπέραστα; Εδώ, λοιπόν, βρίσκεται και η αξετούτων των «αγροφυλάκων» στους χίους και τους τρόπους τους παπαδιαμαντικούς. Το ίδιο «αγίασμα» αναβλύζει στις πράξεις και από το λόγο των ιδίων του σκιαθίτη πεζογράφου, του μεγαλύτερου που ανέδειξε η Ελλάδα απ' όπου ξανάγινε ελεύθερη. Είχαμε πει την περασμένη κινηματογραφική περίοδο, με αφορμή δύο «τολμήματα» μεταφοράς του Παπαδιαμάντη στην οθόνη, ότι αυτό είναι (και αποδείχτηκε) ανέφικτο. Μόνο αν είναι Παπαδιαμάντης ο ίδιος ο σκηνοθέτης μπορεί να «δει» τον κόσμο με τον τρόπο που εκείνος τον περιέγραφε με λέξεις. Να αποφύγουμε τις βλάσφημες και άχρηστες συγκρίσεις. Αλλά, οπωσδήποτε, η ανέλυστη αυτή ταινία του Αβδελιώδη στους ίδιους δρόμους βαδίζει, τις ίδιες ροπές οριματίζεται. Στην ίδια «στενή πύλη» από όπου «χώρεσαν» ο Θεόφιλος, ο Μαργιάννης, ο Καραγκιόζης, ο Τσαρούχης, Χατζιδάκις, ο Ερωτόκριτος, ο Πικιώνης, Ρωμανός ο Μελωδός, άντε και κάτι πιο λγγοί ακόμα που δεν τους κατεβάζει κάτω μολύβι.

Τρέχει, λένε, η φετινή συγκομιδή εισιτηρίων από τις ελληνικές ταινίες με ρεκόρ απίστευτα. Πάνω από δύο εκατομμύρια Αριθμοί που θυμίζουν «οδό Σοφοκλέους» του περασμένου καλοκαιριού, με ταινίες «φούσκες». Αλλά η ταινία του Αβδελιώδη ταινία της 20ετίας, συνάντησε τη μίζερη αιθουσαρχών και διανομέων.

Η Αγγελική Μάλαντη, η διαχρονική μορφή του έρωτα, άξονας της ταινίας.

Οι εξελίξεις στην ηλεκτρονική εμπορική προώθηση προλειαίνουν το έδαφος για την υποχώρηση της παραδοσιακής διακίνησης μουσικών δίσκων. Δεν είναι μακριά ο χρόνος που τα cd θα τα ακούμε μέσω του Διαδικτύου και θα κάνουμε τις επιλογές μας με παραγγελία...

Μουσικό χωνευτήρι

του Βασίλη Ρούβαλη

ROSS DALY

Συναύγεια

Πρόκειται αναμφισβήτητα για μία από τις σπουδαιότερες μουσικές προσωπικότητες που ζει και "εργάζεται" ημερά πάνω στους ηχοδρόμους που περνούν από την παράδοση της Ελλάδας και

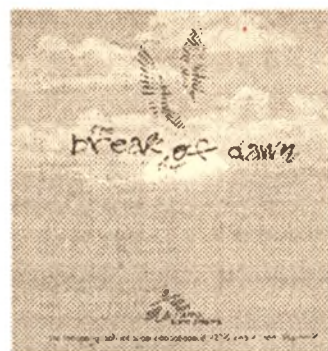
εκτείνονται στα βάθη της Ανατολής. Ο Ιρλανδός μουσικός είχε έξι χρόνια να δώσει προσωπικό δίσκο και είναι εμφανής η πρόθεσή

να παρεισδύσει ακόμη περισσότερο, επέμβει ρυθμιστικά στον συγκερασμό τους, εκφραστικής έντασης, χαρακτηρίζοντας εκτόνωσης παραδοσιακών μελωδικών μοτίβων και ρυθμών. Το μεγάλο πλεονέκτημα του Ross Daly είναι η αδρή ικανότητά του να κατεργάζεται και να αφομοιώνει στοιχεία από χαμένα στον χρόνο μουσικά υρίσματα με τον δικό του τρόπο. Οι αξιηγήσεις του φθάνουν αρκετά μακριά, γωνιές της ανατολικής λεκάνης της Μεσογείου που έχουν μείνει στο περιθώριο μουσικολογικής αναδίφησης ή έστω των περιορισμένη αποδοχή στους διαύλους της λεγόμενης έθνικ συνομοταξίας. Η ειρία της "Συναύγειας" είναι καθαρή. Η λύρα του Ross Daly εφορμάται από ζητητικά βουνά, διασχίζει με τη φαντασία του νέι, του ουτιού και του σάζι την ημιανική μεθόριο για να φθάσει στη μυθική Περσία με τα κρουστά ενός μέντορα είδους, τον Djamchid Chemirani. Οι σισκοί που συνδράμουν σ' αυτό το δίσκο: εκτός του Daly και του Djamchid Chemirani συμμετέχουν ο Γιώργος Συμεωνίδης (υποδειγματικό νέι), ο Rufus Wadlow (με το αποκαλυπτικό του βιοτελέο) και οι δύο γιοι του Chemirani, van και Bidjan (περσικό zarb). Με δυο α, και χωρίς περιστροφές, πρόκειται

για δίσκο που αξίζει απόλυτα την παρουσία του σε κάθε (αν μη τι άλλο) "ανήσυχη" δισκοθήκη.

THE BREAK OF DAWN

The Break Of Dawn

Το The Break Of Dawn είναι απόρροια της ευαισθησίας μερικών ανθρώπων απέναντι στους παθόντες του πολέμου, και συγκεκριμένα του πολέμου της Γιουγκοσλαβίας πριν από μερικούς μήνες. Πρόκειται για ένα cd-single που ευελπιστεί να ενισχύσει τον αγώνα και το πρόγραμμα των Ελλήνων Γιατρών Χωρίς Σύνορα στη δοκιμαζόμενη Σερβία. Κι αν ο πόλεμος έληξε τυπικά, σύμφωνα με τις επιταγές του ΝΑΤΟ, ο λαός περνάει δύσκολες στιγμές και τούτη είναι η ελάχιστη (κι αξιέπαινη) συνεισφορά από μια παρέα μουσικών από τη Θεσσαλονίκη που κυκλοφορούν εδώ και μερικές εβδομάδες αυτό το δίσκο, τα έσοδα του οποίου θα διατεθούν στην ενίσχυση των προγραμμάτων της ελληνικής ανθρωπιστικής οργάνωσης. Ευγενής ο σκοπός, θεμιτή και η όποια συνεισφορά.

THE LIGHTNING SEEDS

Tilt

Επειδή τα τελευταία χρόνια η βρετανική ποπ έχει υποχωρήσει, ως προς την ανάδειξη εμπνευσμένων μουσικών σχημάτων, είναι λίγες οι περιπτώσεις συγκροτημάτων που μας τραβούν την προσοχή από τη Γηραιά Αλβιόνα. Οι Lightning Seeds έχουν επιδείξει μια σταθερή πορεία

από το 1990 που πρωτοεμφανίστηκαν με το σεμνό άλμπουμ Cloudcuckooland και γλείφοντας τώρα μία δεκαετία στο μουσικό κύκλωμα πιστοποιούν τις δυνατότητές τους στη δημιουργία μικρών ποπ κομφοτεχνιμάτων. Ο Ian Broudie, ψυχή του σχήματος, επιλέγει από τα καλύτερα υλικά της βρετανικής ποπ παράδοσης και καταφέρνει να κρατά το ενδιαφέρον του ακροατή έως το τέλος του δίσκου. Το Tilt δεν απέχει τελικά από αυτά που έλεγαν οι Lightning Seeds στο πρόσφατο παρελθόν τους, μα έχει τη δροσερή αίσθηση του πρωτόλειου και εμπνευσμένου. Το κομμάτι που ακούγεται περισσότερο στο ραδιόφωνο "Life's too short" είναι μόνον μια ένδειξη" ακολουθούν κι άλλα εξίσου ενδιαφέροντα και "χορταστικά".

THE CLASH

Live - From Here To Eternity

Το περιώνυμο περιοδικό Rolling Stone τους ανακήρυξε "συγκρότημα της δεκαετίας του '80", οι ίδιοι κινήθηκαν στον χώρο του εφηβικού πανκ της Μ. Βρετανίας

με ευφρείς δημιουργίες, οι απόγονοί τους συνεχίζουν να τους αντιγράφουν μέχρι σήμερα. Οι Clash είναι η "κλασική δύναμη" του ροκ εν ρολ των δύο τελευταίων δεκαετιών και αδιαμφισβήτητα οι μοναδικοί φορείς του πολιτικοποιημένου πανκ που μπόλιασαν τον ήχο τους με τη ρέγκε, τη σόουλ και το φανκ. Η παρέα του Joe Strummer και του Mick Jones επέστρεψαν από το παρελθόν πρόσφατα με μία αυτοβιογραφική ταινία ("Westway to the world") αλλά και τον εν λόγω ζωντανά ηχογραφημένο δίσκο. Το "Live - From Here To Eternity" είναι μια σπουδαία ευκαιρία να απολαύσει κανείς αυτούς τους σημαντικούς Αγγλούς μουσικούς να παίζουν μπροστά στο κοινό τους πριν από 20 περίπου χρόνια δυναμιτίζοντας την ατμόσφαιρα θυμίζοντας (νοσταλγικά για τους περισσότερους) άλλες ανεπίστροφες εποχές. Με τους Clash, όλοι λίγο-πολύ έχουν χωρέψει και τραγουδήσει... Ο δίσκος περιέχει 17 κομμάτια επιλεγμένα από διαφορετικές συναυλιακές τους στιγμές, στο διάστημα 1978 (με το ιστορικό "I fought the law") - 1982 (με κομμάτια σαν τα "London Calling" και "Should I stay or should I go"). οπότε και έγραψαν τις δικές τους χουτσές σελίδες στο βινύλιο.

Υπάρχουν ζωγραφικές που καταπραΰνουν, που ονειρεύονται, που περιγράφουν αναπολώντας, που απλώς αναπαριστούν, που αναπολούν ακκιζόμενες, που ασφαλίζονται στην παράδοση, που εν τέλει δρουν σαν εκείνη την περίφημη πολυθρόνα του Matisse.

Για την όραση και την νόηση

του Μάνου Στεφανίδη

έναν ολόκληρο κόσμο, άξιος προς μέτρησι και εξερεύνηση. Το μαχαίρι με το οποίο ανοίγει δρόμο μέσα στο δάσος, το νυστέρι με το οποίο ανατέμνει τα φαινόμενα επί το φως. Η λειτουργία του φωτός στα χέρια του Ράτσικα έχει άλλοτε την δυναμική μιας αποκάλυψης και άλλοτε την ένταση ενός δράματος. Σαν τον De Chirico, πιστεύει και ο ίδιος πως ο φόβος και το αίνιγμα εκκρύβονται στα σκοτάδια, αλλά κυκλοφορούν υπό τον κάθετο ήλιο του μεσημεριού. Στη ζωγραφική του λοιπόν το φως εξορίζεται τον φόβο του φωτός με φως.

Αναλύοντας κανείς τη ζωγραφική αυτών είναι εύκολο να μιλήσει για την σχέση με τον γαλλικό φωβισμό ή τους πρώιμους

χρησμούς κι οράματα, ζητούσα άλλο πια να μη παρασταίνεται το δράμα. Να τελείται ...

Βύρων Λεοντάρης

Γυναίκα με βιβλίο,
ελαιογραφία,
123 x 61.6 εκ.

Υπάρχουν όμως και ζωγραφικές που ενώ βιώνουν την ιστορική παράδοση και ενώ κατατρύχονται από το άγχος της συνέχειας, εντούτοις θέλουν να ξεκαθαρίσουν και τους λογαριασμούς τους με το τώρα, να είναι σύγχρονες και συνάμα εκτός συγκυρίας ή μόδας. Δύσκολα πράγματα. Πρόκειται για εκείνες τις ζωγραφικές προτάσεις που παραμερίζουν το ειρήμερο προς χάριν του διαρκούς, που δεν εντυπωσιάζονται από τις φωνασκίες της αγοράς, που δεν ενδίδουν στους φωνασκούντες αγοραίως για να αποσπάσουν εντυπώσεις και που αντιμετωπίζουν την τέχνη του εικονίζεσθαι σαν να γεννήθηκε μόλις χτες.

Πρόκειται, τέλος, για εκείνες τις ζωγραφικές που αντλούν υλικό και ιδέες από το σώμα του χρόνου, που διαλέγονται με ό,τι σημαντικό προϋπήρξε αλλά και εγκαταβιούν στο παρόν χωρίς να παρασύρονται από την φρενιτιδά του. Ακόμη πιο δύσκολα πράγματα! Που σε μιαν εποχή κρίσης της εικόνας –και ειδικότερα κρίσης της ζωγραφικής– επιμένουν να υπηρετούν αξίες, που διώκονται και προπηλακίζονται. Ακόμη περισσότερο που δεν ενδίδουν σε ευκολίες γραφής –ή στην ζολακεία ενός κοινού που είναι έτοιμο να συνεπαρθεί απ' το αυτονόητο ή από την απλή επίδειξη τεχνικής, αλλά που επιμένουν σε μιαν έκφραση που πλέον απαιτεί αγωγή και αφοσίωση για να αποκαλυφθεί.

Η ζωγραφική του Δημητρίου Ράτσικα ισορροπεί ακριβώς στην διατύπωση ενός προσωπικού, άμεσου, άλλοτε βίαιου κι άλλοτε εύθραυστου συναισθήματος, και στην συνειδητή αξιοποίηση όλου του ρωμαλέου εκείνου υλικού που έχει συσσωρεύσει η ζωγραφική διαδικασία ανά τους αιώνες. Η εικονοποιητική παράδοση υπάρχει μέσα στο έργο του όχι ως μουσειακή πληροφορία αλλά ως δρών κίνητρο, ως συνεχής –και συχνά αλληλοαναιρούμενος– διάλογος, ως πνευματική ενέργεια που απαιτεί την υλική της δικαίωση. Η ζωγραφική του Ράτσικα, παρά τον βαθύτατο προσωπικό της χαρακτήρα, δεν αναλύεται σε υποκειμενικές ομφαλοσκοπήσεις, αλλά επιχειρεί να διατυπώσει αντικειμενικές ουσίες προκύπτουσες από τα οπτικά δεδομένα και την μορφοπλαστική ανάδειξή τους. Επιμένει στον ανθρωποκεντρισμό επειδή ακριβώς πιστεύει πως ο άνθρωπος –ο κάθε άνθρωπος– είναι

γερμανούς εξπρεσιονιστές. Είναι εύκολο επίσης να εντοπισθούν οι συνάφειες με τον Haim Soutine ή τις ακουαρέλες του Μπουζιάνη –από πλευράς γραφής– ή τον Bonnard –από πλευράς εμμοιών.

Το δύσκολο είναι να ειπωθούν πράγματα πέραν των ιστορικών γενικεύσεων και κατ'άξεων, πράγματα που αναφέρονται στην ανεξαρτησία και την τυραννία των μορφών... «Να τελειώνουμε πια με τα τερίπια της γραφής και της ανάγνωσης. Τα ποιήματα συμβαίνουν...», όπως λέει πάλι ο Λεοντάρης. Ιδού το πρόβλημα: ο Ράτσικας, με πυρακτωμένη παλέτα και επιθετικές-εκτονωτικές χειρονομίες ζωγραφίζει πάλι και πάλι το ίδιο πρόσωπο, το ίδιο σώμα, την ίδια φριγούρα που επανέρχεται βασανιστικά. Ζωγραφίζει, τέλος, το πρόσωπό του, που είναι το πρόσωπό σου, το πρόσωπό μας. Συνεχώς. Κι όμως προκύπτει κάθε φορά ένα διαφορετικό έργο· με καινούργιες εντάσεις, βαθύτητα, ρίσκο, αντιπαράθεσεις. Να γιατί μίλησα για μιαν ζω-

ντανή ζωγραφική που χειρίζεται το τώρα με τρόπους που δεν υπακούουν στην δεσποτεία του. Μέσα στα πρόσωπά του εγκλωβίζονται ποικίλες άλλες ιστορίες, ρέουν αφηγήσεις και καθρεφτίζεται το έτερον. Πρόκειται για μιαν ζωγραφική της όασης αλλά και της νόησης, η οποία δεν εξαντλείται στη λειτουργία του αμφιβληστροειδούς αλλά καταγράφει την υπαρκτική ιδιότητα των θεμάτων της. Λέει ο Μπέκετ στα *Texts for Nothing* (1986): «Επιτέλους, το τέλος της απάτης του ποιείν και η σιωπή της σιωπής...» Για τον Ράτσικα η σιωπή είναι (μαζί με το ρέον της γραφής-εικόνας) η τέταρτη διάσταση των συνθέσεών του.

Επειδή είναι η σιωπή που εξορίζει τις μορφές (του) από τον συμβατικό χώρο τους και τις τοποθετεί «έγκλειστες στο εγώ τους» όπως θα 'λεγε και ο δουβλινέζος πατέρας του σύγχρονου Οδυσσέα. Να ποιοι είναι οι λόγοι που με κάνουν να θεωρώ τη δουλειά του Ράτσικα όχι μόνο μοντέρνα

–τι σημαίνει σήμερα μοντέρνο, όταν όλοι συμβιβάζονται με την ακαδημία του μοντερνισμού–, αλλά και παρεμβατική και ανανεώσιμη και έξω από κάθε φορμαλισμό.

Στην πραγματικότητα η ζωή βρίσκεται πέραν ηθικών αφορισμών ή αισθητικών αξιολογήσεων. Δεν είναι ούτε απεχθής ούτε ωραία· είναι αυτό που είναι και ως τέτοια περιμένεις την ερμηνεία της.

Αυτό επιχειρεί με την ανθρωπολογική του έρευνα, με τις ψυχογραφικές καταδύσεις και με την διαρκή ενδοσκόπησή του ο Δημήτριος Ράτσικας. Επειδή η τέχνη, αντιστεκόμενη και τρυφερά βίαιη προς ό,τι κίβδηλο και ισοπεδωτικό, κατ' ουσίαν εκφράζει την μυστική-σαρκική μας σύνδεση με τον κόσμο (Μερλώ-Ποντύ), κατατείνει σταθερά προς την φανταστική υφή του πραγματικού. Κι ο Ράτσικας, ζωγραφίζοντας τον εαυτό του ή τους φίλους του, στ' αλήθεια ζωγραφίζει τη σάρκα του κόσμου...

ΕΚΔΟΣΕΙΣ SCRIPTA

ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Σίρι Χούστβεντ
Η ΤΥΦΛΟΜΥΓΑ

ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΣΙΡΙ ΧΟΥΣΤΒΕΝΤ
Η ΤΥΦΛΟΜΥΓΑ

«Εξαίρετο... ένα σκοτεινό, καθηλωτικό ντεμπούτο»

INDEPENDENT OF SUNDAY

«Η Χούστβεντ έχει το χάρισμα να μπορεί να αποδίδει την κρυφή λεπτομέρεια, το ταλέντο να υπαινίσσεται με αξιοσημείωτη ένταση τις αποτρόπαιες ψυχολογικές περιδιμήσεις των ψυχών που πνίγονται, την ικανότητα να δημιουργεί υποβλητική ατμόσφαιρα με ελάχιστες λέξεις».

THE NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

«Ένα έργο ιλιγγιώδους έντασης».

DON DELILLO

SCRIPTA

ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 10 106 80 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ: 3616 528 FAX: 3616 529

Η σύγχρονη εμμονή στο βλέμμα και στην εικόνα μάς υποδεικνύει ότι θα πρέπει να εξερευνήσουμε τις πιθανές συνέπειες του φαινομένου στον τρόπο που βλέπουμε την αρχιτεκτονική. Μια συνιστώσα του βλέμματος είναι η θέα. Η προσεκτική παρατήρηση του ως τώρα τρόπου παρουσίασης της ελληνικής αρχιτεκτονικής αποδεικνύει ότι –έστω άδηλα– η πρόσληψη και η αίσθησή της σχετίζεται άμεσα με τη θέα. Το να περιγραφεί ή να εκδισαστεί όμως μια οποιαδήποτε θέα –όπως συνήθως γίνεται– βέβαια δεν αρκεί. Γι' αυτό θεωρούμε χρήσιμες τις παρακάτω επισημάνσεις.

Το βλέμμα και η βία στην ελληνική αρχιτεκτονική-Α'

του Δημήτρη Φιλίππιδη

Αφιερωμένο εξαιρετικά στο «ερείπιο Φιξ», που δεν βλέπεται πια, όμως μετασκενάζεται πρόχειρα για να εκτεθεί η λαμπρή ελληνική τέχνη.

Στην τυπική της μορφή, η θέα ανταποκρίνεται σε έναν ανοιχτό οριζόντιο, που επιτρέπει το απρόσκοπτο βλέμμα να ταξιδέψει μακριά. Άρα είναι συνυφασμένη με την έννοια

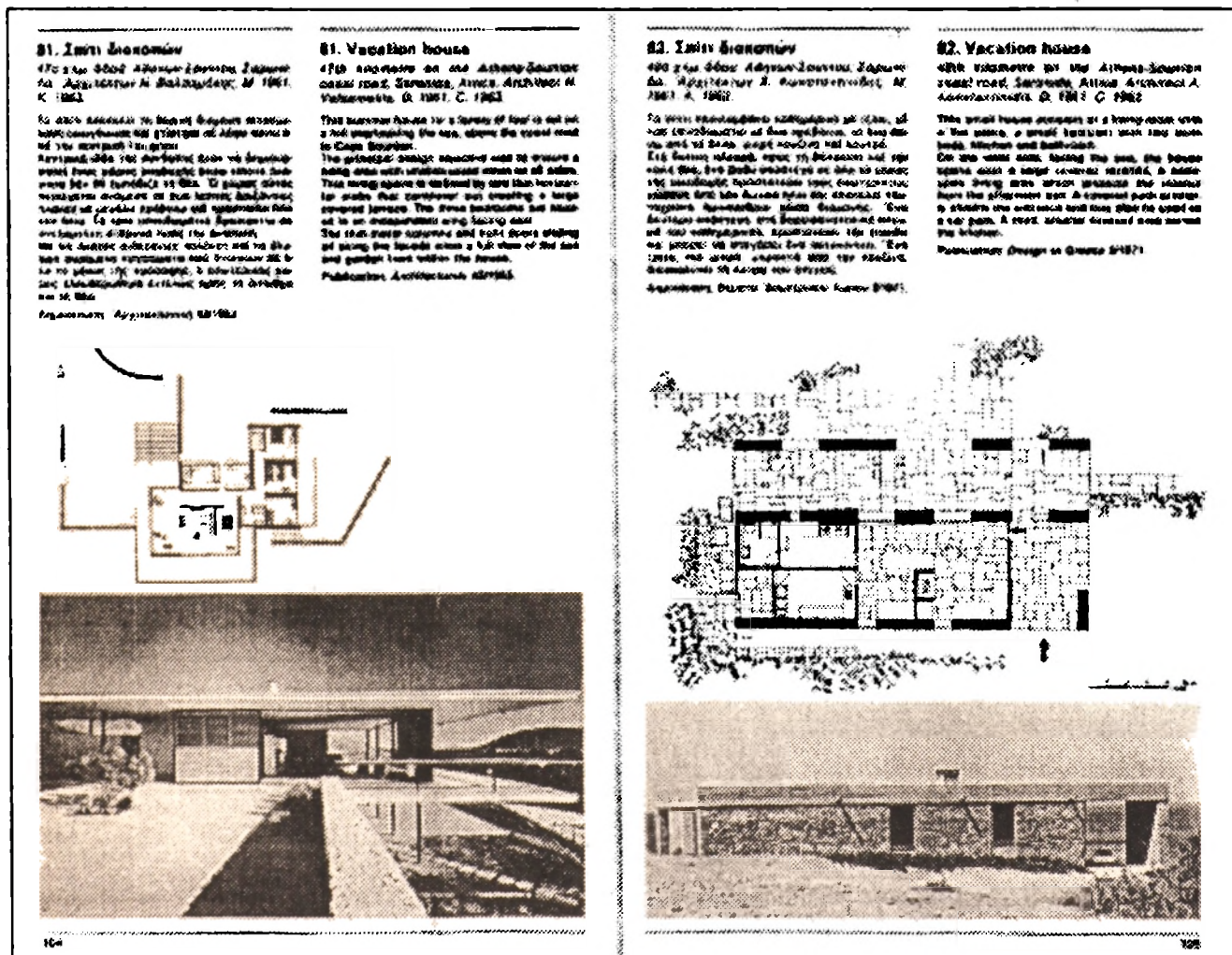
της απόστασης, που επιτρέπει την παρατήρηση και τον έλεγχο αλλά όχι τη συμμετοχή. Η φανερό της, επίσης, συγγένεια με την πολύσημη έννοια της θεωρίας δηλώνει, επίσης, ότι η θέαση δεν είναι ποτέ παθητική

κή αποδοχή αλλά δραστήρια εξέταση των απτών στοιχείων του χώρου.

Σήμερα είμαστε λιγότερο εξοικειωμένοι σε μεγάλοπρεπες θέες στην καθημερινή ζωή, γιατί η πόλη γύρω μας σπάνια επιτρέπει τέτοιες απρόσκοπτες φυγές. Πρέπει κανείς να βρεθεί επίτηδες σε κάποιο ψηλό σημείο, για να έχει ένα τέτοιο πανόραμα. Στη βάση της η τέτοια «πανοραμική» θέα φέρνει κοντά, με την αίσθηση της όρασης, αντικείμενα ή στοιχεία που γεωγραφικά απέχουν μεταξύ τους. Το μάτι τα φέρνει κοντά, παραλείποντας τις ενδιάμεσες αποστάσεις, λες και είναι λεπτότατοι, χωρίς βάθος φλοιοί. Το ίδιο πετυχαίνουν άλλοι: οι μεγεθυντικοί φακοί της φωτογραφικής μηχανής. Όμως αυτοί κάνουν ταυτόχρονα κάτι άλλο – συγκολλούν αποσπασματα της πόλης και τα «μοντάρουν» σε ενιαία εικόνα, που δεν υπάρχει βέβαια στην πραγματικότητα.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η θέα, με τη μορφή της οπτικής επαφής, είναι ταυτόχρονα και συνδυετικός κρίκος ανάμεσα σε κτίρια διάσπαρτα στον ιστό της πόλης. Έχει, για παράδειγμα, ιδιαίτερη σημασία ότι από το ύψος της κατοικίας Παράσχη του Ν. Βαλσαμάκη (1961-63) μπορεί κανείς να δει το σπίτι διακοπών του Α. Κωνσταντινίδη στην ακτή της Αναβύσσου (1961-62), μια σχέση που συμπωματικά αναπαράγεται σε αντικριστές σελίδες του οδηγού του Ο. Δουμάνη (Μεταπολεμική Αρχιτεκτονική στην Ελλάδα, 1984) (εικ. 1). Πρόκειται για δύο έργα που χτίζονταν ταυτόχρονα, εκπροσωπώντας αντιδιαμετρικές αντιλήψεις για την αρχιτεκτονική. Αλλά, με κάποια παράδοξη αντιστροφή, πάλι σε αντικριστές σελίδες παρουσιάζονται η κατοικία Ποταμιάνου (Δ. Πικιώνης, 1954) και η λίγο μεταγενέστερη (1961-63) κατοικία Βαλσαμάκη στον ίδιο δρόμο της Φιλοθέης, που στην πραγματικότητα όμως δεν έχουν καμιά οπτική επαφή μεταξύ τους.

Τέτοια σύνθετα οπτικά δίκτυα συναντώνται σε ιστορικούς οικισμούς, που συχνά αναπτύσσονται σε τοποθεσίες με μεγάλες κλίσεις, άρα μπορεί κανείς να έχει εκεί συνολική εποπτεία των κτισμάτων. Αν και λιγοστά για ευνόητους λόγους, τα αντίστοιχα δίκτυα μέσα στους πυκνοχτισμένους πυρήνες των πόλεων μπορούν να προσφέρουν, ανάλογα με τις συνθήκες, από τις πιο αποκαρδιωτικές (το συχνότερο) ως τις πιο ενδιαφέρουσες φυγές – γιατί ελάχιστες φορές κάποιος προνόησε για τέτοιου είδους θέες. Το σημαντικό πάντως είναι πως τα δίκτυα αυτά συνθέτουν έτσι σύνολα αρχιτε-

εικ. 1: Δύο γειτονικά κτίρια των Ν. Βαλσαμάκη (αριστερά) και Α. Κωνσταντινίδη στην Αναβύσσο σε αντικριστές σελίδες του οδηγού Ο. Δουμάνη (1984).

εικ. 2: Αθηναϊκοί πύργοι.

νικής που μπορούν να γίνουν αντιλη-
από προνομιακές θέσεις ή, στη χειρό-
η περίπτωση, από την εξέταση ενός
τη. Αν και τα ψηλότερα και τα πιο κο-
ά χτίσματα καλύπτουν τα χαμηλότερα
πιο μακρινά, σπάνια αυτή η απόκρυψη
χαιίνει απόλυτα. Συνήθως αποσπά-
τα από μισοκρυμμένα χτίσματα προ-
λουν σε τυχαία κενά της πόλης, που
νε τους μονολιθικούς όγκους των συνε-
μετώπων από οικοδομές. Για να μην
με το άλλο: σε κάποιες περιπτώσεις
εις από μακριά ένα μέρος από κάποιο
ιο που όταν πλησιάσεις περισσότερο
εται εντελώς.

«δίψα» για θέα μέσα στην πόλη παλιό-
ι συμβάδιζε με προνομιούχες οικοδο-
στρατηγικά τοποθετημένες πάνω σε
είες, κήπους ή λεωφόρους. Η τότε ιε-
ρηση των αξιών στα οικόπεδα διακρί-
ι σήμερα στις λαμπρές πολυκατοικίες
χτίζονταν με αυτή την προοπτική ως το
-60. (Κατόπιν θα άλλαζαν οι προτε-
ητες ριζικά, αφού όλοι μετανάστευ-
στους κήπους των προαστίων.) Πρό-
α για μια θέα του «χαμηλού οριζο-
, εκεί όπου μπορείς να κρατήσεις κά-
απόσταση από το κτίριο χωρίς να πα-
άλλονται εμπόδια (δηλαδή από τον
λο ανοιχτό δημόσιο χώρο ή έστω από
τέναντι φαρδύ πεζοδρόμιο) – η μόνη
που κατά κανόνα επιτρέπεται στο
ερισκό της πόλης.

ι τέτοια αντίληψη για τη θέα δεν θα
ύσε βέβαια. Όπου υπήρχαν ευνοϊκές
εις του εδάφους, οι οικοδομές μεταπο-
ά αγωνίζονταν να κερδίσουν ύψος

να έχει κάποιο πρόσθετο συμβολικό πε-
ριεχόμενο, γιατί αλλιώς δεν εξηγείται η τό-
σο αγωνιώδης προσπάθεια υπέρβασης του
ύψους μέσα στην πόλη. Στα περιζήτητα μά-
λιστα διαμερίσματα «με θέα την Ακρόπο-
λη», οι ιδιοκτήτες φωτογραφίζονται κατά
κανόνα με τον Παρθενώνα στο βάθος,
όταν δημοσιεύεται είτε η διακόσμηση του
εσωτερικού είτε μια συνέντευξή τους. Εκεί
η αίγλη του υπέρτατου μνημείου ταυτίζεται
με τη θέα του και αντανακλάται στο κύρος
του προνομιούχου ένοικου.

Αναμφισβήτητα, οι μεγάλοι κερδισμένοι
είναι εκείνοι που διέθεταν διαμέρισμα ή
γραφείο σε κάποιον «πύργο», στους αθη-
ναϊκούς ουρανοξύστες που κάποιοι ορα-
ματίστηκαν και επέτρεψαν να ανεγερθούν
στην Επταετία, για να τους απαγορεύσουν
άλλοι στη Μεταπολίτευση. Από εκεί ψηλά,
η θέα ταυτίζεται με εκείνη των φτερωτών
πλασμάτων: ατέρμονη (εικ. 2), ως πέρα
στον ορίζοντα, λες και είσαι κρεμασμένος
από τον ουρανό. Όταν σου προσφέρεται
μια τέτοια υπέρτατη απόλαυση, το αν η αρ-
χιτεκτονική είναι «καλή» ή «κακή» έχει
δευτερεύουσα σημασία. Τη χαρά του
βλέμματος πάντως συμμερίζονται και όσοι
βαδίζουν μέσα στην πόλη και αντικρίζουν
ένα τέτοιο κατάφωτο κτίριο μέσα στη νύ-
χτα. Αλλωστε, περισσότερο από τη φωτα-
γωγημένη Ακρόπολη, αυτοί οι πύργοι απο-
δεικνύουν ότι είμαστε σύγχρονοι, ότι μπο-
ρούμε όποτε θελήσουμε να ανέβουμε στα
ύψη, να απογειωθούμε – όπως το Μετρό
αποδεικνύει ότι μπορούμε να καταδυθού-
με περήφανα στα σπλάχνα της πόλης ως
Ευρωπαίοι.

νόμιμα ή παράνο-
μα, αδιάφορο.
Από εδώ απορρέ-
ουν και οι «αναμο-
νές» στις ταράτσες
–δηλαδή η προσ-
δοκία δυνατότη-
τας πρόσθετου
ύψους στην οικο-
δομή μελλοντικά–
όπως και ο ρόλος
της Ακρόπολης ως
ανασταλτικού πα-
ράγοντα που πε-
ριορίζει τα ύψη
«λόγω σεβασμού».
Σε αναλογία, η φε-
τιχιστική σημασία
της «θέας της
Ακρόπολης». Αυ-
τή η τάση πρέπει

• ΝΗΣΙΔΕΣ •

• Νόρμαν Κον

Αγώνες για την έλευση της χιλιετούς βασι-
λείας του Θεού: Επαναστάτες χιλιαστές και
μυστικιστές αναρχικοί του Μεσαίωνα

• Λιούις Μάμφορντ

Η ιστορία των ουτοπιών
Οι μεταμορφώσεις του ανθρώπου
Τέχνη και τεχνική

• Μαρία Λουίζα Μπερνέρι

Περιήγηση στην Ουτοπία

• Μάρτιν Μπούμπερ

Μονοπάτια στην Ουτοπία

• Γκόγια

Οι συμφορές του πολέμου

• Γκρος

Το πρόσωπο της άρχουσας τάξης

• Μάλεβιτς

Η τεμπελιά,
πραγματική αλήθεια
του ανθρώπου

• Χάννα Άρεντ

Άνθρωποι σε ζοφερούς καιρούς
(Λούξεμπουργκ, Μπένγκιαμιν, Μπρεζνέβ)

• Πάτρικ Μπράντλιντζερ

Άρτος και θεάματα: Θεωρίες για την μαζική
κουλτούρα ως κοινωνική παρακμή

• Ιβάν Ίλλιτς

Για τις ανάγκες του ανθρώπου σήμερα

• Φρίντριχ Νίτσε

Ετοιμίλησε ο Ζαρατούστρα
Πέρα από το καλό και το κακό

• Μαρκ Φερρό

Η ιστορία υπό επιτήρηση
Από τα σοβιέτ στον γραφειοκρατικό κομμουνισμό

• Χρίστος Τσολάκης

Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική (δύο τομoi)

• Γιώργος Χουρμουζιάδης

Λόγια από χώρα

• Τόμας Μπέρνχαρντ

Οι φτηνοφαγάδες

• Γιάν Νέρουντα

Ιστορίες από την παλιά Πράγα

• Άνα Νόβακ

Οι ατυχίες της ψυχής

• Πιέρ-Πάολο Παζολίνι

Μυθοπλασία

• Ετέλ Αντνάν

Περί πόλεων και γυναικών

• Μαρία Κέντρου-Αγαθοπούλου

Δοκίμια και δοκιμασίες

• Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης

Γουτού Γουπατού

• ΝΗΣΙΔΕΣ •

Τηλ. 0424-23277, 23283

37003 Σκόπελος

031-263363

Υλικό μιας χρήσεως για προεκλογικές παραστάσεις

του Στέφανου Μπεκατώρου

*Στήνοντας βιβλιοθήκες, σημαίνει πως κατασκευάζουμε δημόσιες
σιταποθήκες, πως συγκεντρώνουμε προμήθειες για να
καταπολεμήσουμε τον χειμώνα του πνεύματος*

M. YOURCENAR,

Αδριανού Απομνημονεύματα

Αρχισε ο καταιγισμός των προεκλογικών εγκαινίων-παραστάσεων. Έργα που «αρχίζουν», εγκαινιάζονται. Έργα που δήθεν έχουν τελειώσει, εγκαινιάζονται. Το μέγα αλίμονο είναι ότι τίποτε το ουσιαστικό, τίποτε το θεμελιώδες (που θεσπίζει και κτίζει θεμέλια) στον τόπο μας δεν ολοκληρώνεται. Έτσι όμως τελειώνει ο τόπος, έτσι τον τελειώνουν τον τόπο! Ένα άφωνο άθυρμα της δυτικής μαφιόζικης πλουτοκρατίας, χωρίς πνευματική ταυτότητα, χωρίς πνευματική πρόταση βίου! Στις 16 του μηνός, 10.30 το πρωί, ο κ. Αρσένης, υφυπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (θα τον έλεγα υφυργό Εθνικής Καταστροφής και Θυμηδίας) εγκαινίασε σε γυμνάσιο της Αγίας Παρασκευής, κοντά στα κρατικά ΜΜΕ (διόλου τυχαίο αυτό, όπως θα ιδούμε) την πρώτη σχολική βιβλιοθήκη των πρώτων 500 θεωρούμενων σχολικών βιβλιοθηκών του 3ου Κοινοτικού Πλαισίου Στηρίζεως. Μαζί του μια κουστωδία «επιτελών»-καταστροφέων: τμήμα βιβλιοθηκών και άλλοι παραστεκάμενοι και καλοπληρωμένοι από τον ελληνικό λαό για να τον αποτυφλώσουν. Κάποιες κυρίες ουδεμία σχέση έχουν με τη βιβλιοθηκονομία και τις βιβλιοθήκες και ο μέγας οργανικός «διανοούμενος» της κρατικής εξουσίας, διαπλεκόμενος και φωστήρας του κ. Λαμπράκη, μαϊντανός των πάσης φύσεως ΜΜΕ, κ. Κ. Γεωργουσόπουλος, που εκφώνησε έναν δεκάρικο λόγο περί... Μακρυγιάννη και Κολοκοτρώνη (για να «παραδειγματίσει» -αποτυφλώνοντας- τους παρόντες μεταρρυθμιζόμενους-καταστρεφόμενους μαθητές) και εξεθίασε το «σωτήριο έργο» των πολιτικών εργοδοτών του.

Η προεκλογική παράσταση μεταφέρθηκε ταχύτατα στην ετοιμοπόλεμη ΕΤ1, στις 12 το μεσημέρι, και στην τηλεοπτική σκηνή της κυρίας Δήμητρας Γκουντούνα (βοηθούσης και της ηθοποιού κυρίας Πολίτου, που edήλωσε... βιβλιοθηκάριος!), με δεκαπέντε ετερόκλητους συνομιλητές (συνομιλούν ποτέ τόσα άτομα;) και με υπόκρουση χορωδίας (λόγω ομοιοκαταληξίας με την κοροϊδία), για να συναρπάσει το ξετιναγμένο ελληνιό (με αυτή τη λέξη πρέπει πλέον να αποδίδεται το όραμα του ΠΑΣΟΚ για τους αρχοντικούς Έλληνες). Παρών πάντα -μεταφερόμενος κήνσορας του θυμιάματος- ο ανωτέρω μαϊντανός, γνώστης παντός επιστητού, που εξέθεσε τις βιβλιοθηκονομικές του απόψεις όπως τις απέκτησε στον ...στρατό όπου ταξινομούσε με το Dewey (είναι το Δεκαδικό Σύστημα Ταξινόμησης του υλικού των βιβλιοθηκών)... στρατιωτικό υλικό! Πλάι του κάποια κυρία τον διέκοψε λέγοντας ότι τα βιβλία χρειάζονται ταξινόμηση (σώπα!) και ο κύριος «επί παντός» συμφώνησε μαζί της, δείχνοντας ότι δεν γνωρίζει ότι το

Dewey ακριβώς είναι σύστημα ταξινόμησης... βιβλίων! Οι παρντες εκπρόσωποι των εκδοτών μόλις κατόρθωσαν να ψελίσουν κάποια ορθότατα πράγματα, διότι τους διέκοψε η πράσινη σκηνή θέτιδα κυρία Γκουντούνα για να ακουστούν κάποιες ανόητες απαντήσεις (κυρίως εμίλησαν με γνώση και περίσκεψη και αιδώ οι κ.κ. Χατζηακώβου και Γ. Δαρδανός). Τέλος, ένας αντάξιος συνάδελφος του κ. «επί παντός», ο χριστιανικότατος κ. Ι. Μ. Χατζηφώτης μας εθύμισε με αυστηρό ύφος ότι πρώτος έστησε στην Ελλάδα ο γανωμένες (κατά την «ιδέα» που αυτός έχει) βιβλιοθήκες Αρχών του Μεγάρου και του Πολιτισμού! Δεν μας είπε όμως πού βρίσκονται αυτές οι βιβλιοθήκες και μήπως είναι μιας χρήσεως όπως οι «σχολικές» που «δημιουργεί» τώρα το υπουργείο (χωρίς πολιτική και σχεδιασμό για τις βιβλιοθήκες, χωρίς ειδικευμένο προσωπικό, δηλ. βιβλιοθηκάρους: έχουν σκοπό, για να εξυπηρετήσουν φαίνεται την ΟΛΜΕ, να τοποθετήσουν ως «βιβλιοθηκάρους», ύστερα από ολιγόωρα σεμινάρια, αδιόριστους γυμναστές, θεολόγους, κ.τ.τ., τη στιγμή που υπάρχουν άνεργοι πτυχιούχοι βιβλιοθηκάριοι των κρατικών ΤΕΙ!).¹

Όλοι οι «αρμόδιοι» λοιπόν επί σκηνής -πλην των βιβλιοθηκάρων! Μήτε ένας βιβλιοθηκάριος παρών στην παράσταση «Γκουντούνα»! Μα για βιβλιοθηκάρους θα μιλάμε τώρα! Θα υπάρξει άραγε διαμαρτυρία από τη λεγόμενη Ένωση Βιβλιοθηκάρων; Μα όχι ασφαλώς, αφού η Γ. Γραμματέας της είναι σύμβουλος του κ. Αρσένη! Μήπως μάλιστα είναι εκείνη που τον «δασκάλεψε» δηλώνει ότι τώρα με τα ψηφιακά λύθηκε το πρόβλημα των βιβλιοθηκών στην Ελλάδα; Μα φαντασθείτε, το υπουργείο Παιδείας στέυει ότι οι ηλεκτρονικοί διερευνητές «γεννούν» το ανύπαρξτο στους εγκεφάλους των κknow how για τις βιβλιοθήκες! Γι' αυτό ονομάζει τις λεγόμενες σχολικές βιβλιοθήκες... ηλεκτρονικές! Τις εφοδιάζει με ηλεκτρονικά παιχνίδια που «οξύνουν» την αβίαση και απομόνωση των παιδιών μας!

Οφείλω να καταγγείλω όλη αυτή την κατάντια και να καλέσω όσους πονούν τον τόπο να τιμωρήσουν εκείνους που μετατρέπουν το μέγα και ιερό έργο της πληροφόρησης και πνευματικής αλιέργειας των παιδιών μας και του ελληνικού λαού (τον θέλω άκριτο, στην πολυθρόνα του, να νεκρώνεται πνευματικά από κρατικά και εμπορικά κανάλια) σε κακοστημένη προεκλογική παράσταση. Προσφάτως, συνεργάστηκα σε τομίδιο,² όπου μαζί με βιβλιοθηκάρους κυρίες Θανοπούλου και Παλαμιώτη (που έχει γράψει ιστορία με την επιστημονική και λοιπή δράση τους) ασκώμε κριτική στα «έργα» των κυβερνήσεων (και της σημερινής) τις βιβλιοθήκες και καταθέτουμε συγκεκριμένες προτάσεις. Λέει εκεί ότι στα πρόθυρα του 21ου αιώνα η χώρα μας βρίσκεται σ' ένα από τα τελευταία σκαλοπάτια στην πληροφόρηση και τις βιβλιοθήκες, με ολέθριες συνέπειες για την εκπαίδευση, την επιμόρφωση και καλλιέργεια του λαού μας, για την ανάπτυξη της οικονομίας του παραγωγικού δυναμικού, των επιστημών, της έρευνας και

ολογίας. Προειδοποιούμε ακόμη για την καταστροφική μας
θοδρόμηση με δεδομένη την ιλιγγιώδη πρόοδο των δυτικών
όλο που δοκιμάζουν μεγάλη πνευματική κρίση, κρίση πνευ-
μών αξιών. Προσωπικά επισημαίνω ότι η χώρα μας οφείλει να
λάβει τα θετικά συστατικά του πολιτισμού της Δύσεως, ώστε
χει τον δικό της δρόμο και να καταθέσει τη δική της πνευματι-
ζότητα βίου. Οι κυβερνήσεις μας δεν εννόησαν (ή δεν θέλη-
κα εννοήσουν) διόλου τη σπουδαιότητα των βιβλιοθηκών και
ποτε έλαβαν σοβαρά υπ' όψιν όσους γνωρίζουν καλά το θέμα,
α χαράζουν ορθή πολιτική. Καλούσαν τους κομματικούς των
ριχητές, τα έργα ήσαν μιας χρήσεως και έσβηναν.

ο γίνεται τώρα με το 3ο Πλαίσιο Στηρίξεως: διασαλπίζουν
καίνια και κούφια λόγια τη δήθεν οργάνωση 2.800 σχολι-
αϊκών βιβλιοθηκών, σε όλη τη χώρα, δίχως να έχουν χαράξει
υ πολιτική και στρατηγική για τις βιβλιοθήκες! Διαπράττεται
κάτι δίχως καμιά προετοιμασία και επιστημονικές υποδομές
χειώδες πρόταγμα είναι η ελληνοποίηση των διεθνών αγγλο-
νικών προτύπων). Και το πιο σπουδαίο: θεσμοθέτηση του
προγράμματος με την ίδρυση ενός βιβλιοθηκονομικού κέ-
που θα στηρίξει και θα ελέγχει ένα Εθνικό Δίκτυο Βιβλιοθη-
μόνων έτσι εξασφαλίζεται η διάρκεια, η συνέχεια και ο διαρ-
λεγχος και η αξιολόγηση της προόδου του έργου (πράγματα
πα ή αδιάφορα για τους, πάσης πολιτικής αποχρώσεως,
γχερονιστές». Τονίζουμε ότι μόνο με τη διασύνδεση βιβλιο-
και εκπαιδευτικής διαδικασίας δεν θα δημιουργούνται πα-
ιοι, αλλά μαθητευόμενοι με κρίση και φαντασία που μαθαί-
ρόπους και δρόμους που οδηγούν στη γνώση και την έρευ-
ν, όπως σοφά συμπεραίνει ο Στέλιος Ράμφος, «η μαθητεία
έρευνα και τον μόχθο της πρέπει ν' αποτελεί πυρηνικό και
ραγμάτευτο αίτημα της εθνικής στρατηγικής για την παιδεί-
τε η βιβλιοθήκη είναι η βασιλική οδός προς αυτή ακριβώς
θητεία.

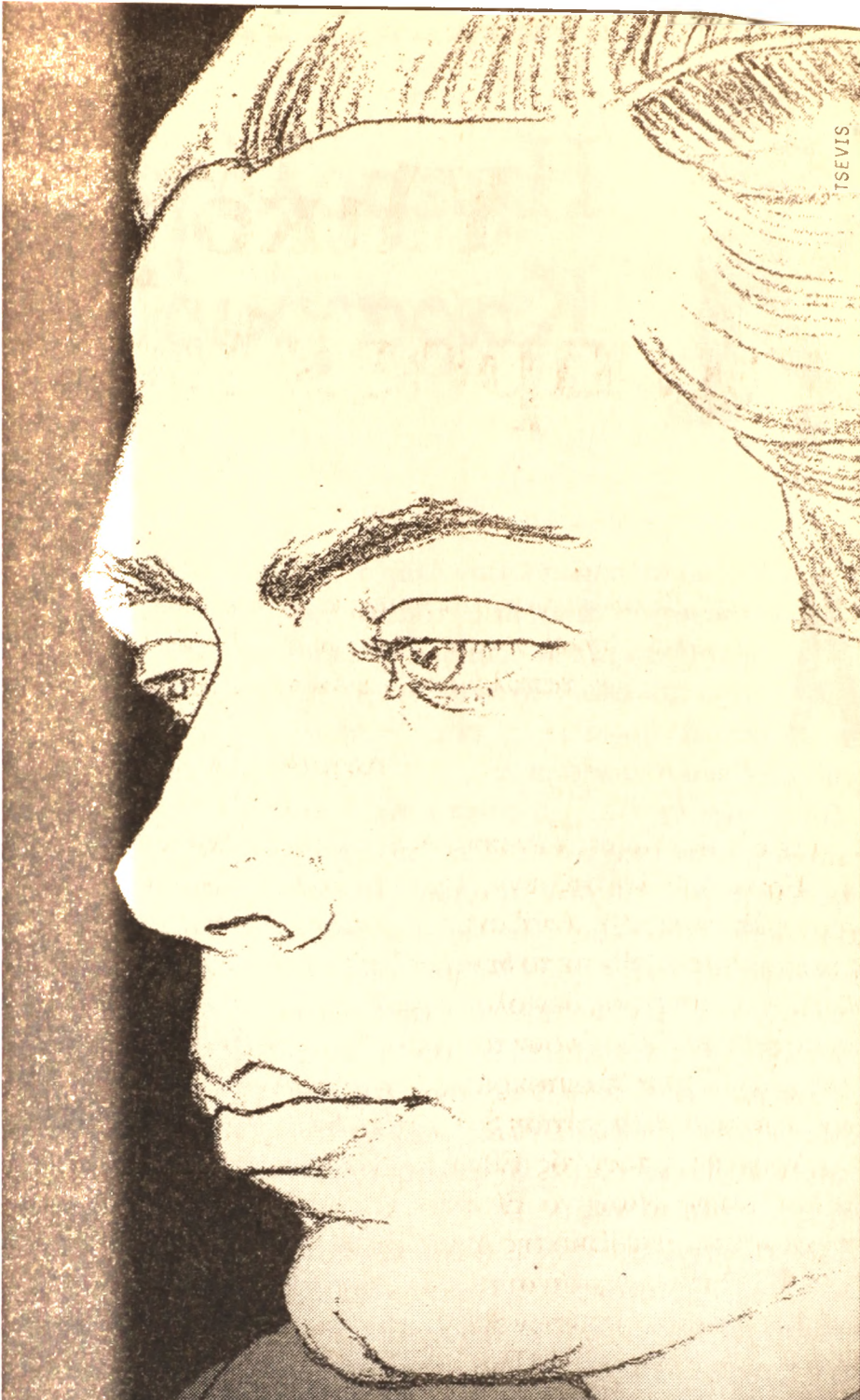
ρμόδιοι» του υπουργείου, αντί να ωρύνονται κακοζήλως, κα-
ι, έστω και την έσχατη ώρα, να απαντήσουν καταθέτοντας
ές των προτάσεις για μια εθνική στρατηγική επί των βιβλιο-
ι. Μα δεν πρόκειται να το κάμουν, διότι δεν έχουν προτά-
ήτε πιστεύουν σε έθνος και σε πνευματική πρόοδο του λα-
χουν κληθεί να υπηρετήσουν μεγάλα οικονομικά συμφέρο-
ίναι ηγέτες χώρας δορυφορικής-υπηρετικής που προορίζε-
ύ τους δυτικούς για την «παραγωγή» τουρισμού και διασκε-
ς. Και πάλι, για πολλοστή φορά, οι κύριοι αυτοί θα σιωπή-
i θα συκοφαντήσουν ή θα εξακολουθήσουν να ανεμίζουν
ς ρητορείες, όπως κάνουν όλοι οι ένοχοι ενός εγκλήματος.
πράττουν έγκλημα διότι αφήνουν τους Έλληνες, τώρα που
στο τέλος του ο 20ός αιώνας, στην πνευματική καχεξία και
μα. Τους αφήνουν ξυπόλητους να βαδίσουν στα καλοστη-
γκάθια των Αμερικανών, της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και
θρών που μας περιτριγυρίζουν.

ΙΩΣΕΙΣ

ρετική συγκεκριμένη καταγγελία του κ. Γ. Γιαννακόπουλου,
ρου της Ένωσης Ελλήνων Βιβλιοθηκαρίων, «Βιβλιοθήκες χωρίς
θηκάρους», *Το Βήμα*, 28.11.1999.

θήκες. Γιατί δεν έχουμε; Τι πρέπει να γίνει; Εκδόσεις
υσία», 1999.

ο κείμενό του «Παιδεία δημιουργική και σύγχρονη», *Η
ερινή*, 20.2.2000.

ΤΣΕΛΙΣ

Πέτρος Στ.
Μακρής-Στάϊκος

ΚΙΤΣΟΣ
ΜΑΛΤΕΖΟΣ

Ο ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΣ
ΤΩΝ ΘΕΩΝ

Μια σκοτεινή σελίδα
της Ιστορίας μας
Ένας άνθρωπος
που έγινε μύθος
Ένα συγκλονιστικό
ιστορικό αφήγημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΩΚΕΑΝΙΔΑ

Ημερολόγιο: Καραγκιόζ-μπερντέ..!

του Δον Σάντσου Βουλτσίδη

Αλλάζει το σκηνικό στην Αθήνα. Παντού αστυνομικοί με αυτόματα, κάθε τριάντα μέτρα... πάρα πολλοί μα πάρα πολλοί, τόσο που αντί για αίσθημα ασφάλειας, σου δημιουργούν αίσθημα ανασφάλειας...

Τους παρατηρείς... πρόσωπα από την επαρχία κάτω από το καπέλο... που πρόσφατα αποχαιραιτήσαν τα μπιλιάρδα και τα καρούλια στα βαμπανοχώρα... μάτια περίεργα σαν ανήσυχου έφηβου... σώματα ακόμα λιανά... αλλά σε λίγο θα δείτε πως η βαρεμάρα θα κατασταλάξει στα βλέφαρα... άντε ρε παιδιά να βοηθήσετε και σεις λίγο να πέσει ο καπιταλισμός, να μην στέκεστε σαν μαντρόσκυλα να φυλάτε τις μάντρες των χορτάτων...

Στην τηλεόραση ο αβρός, ο Αβραμόπουλος... φωνάζει στους σκουπιδιάρηδες σε απειλητικό τόνο, γιατί κατεβαίνουν πάλι σε απεργία... Την άλλη μέρα είμαι στην Πανεπιστημίου και βλέπω τους σκουπιδιάρηδες να την ανεβαίνουν διαδηλώνοντας: μια κυράτσα, Κολωνάκι μεριά, στο φανάρι, κοιτάζει και βρίζει «ποιος τώρα θα μαζέψει τα σκουπίδια;...». Εσείς και ο Δήμαρχος, κυρία μου... θα κάνετε καλό ντουέτο... βέβαια οι Φιλιπινέζες, σας έχουν ξεμάθει, αλλά όλα συνηθίζονται...

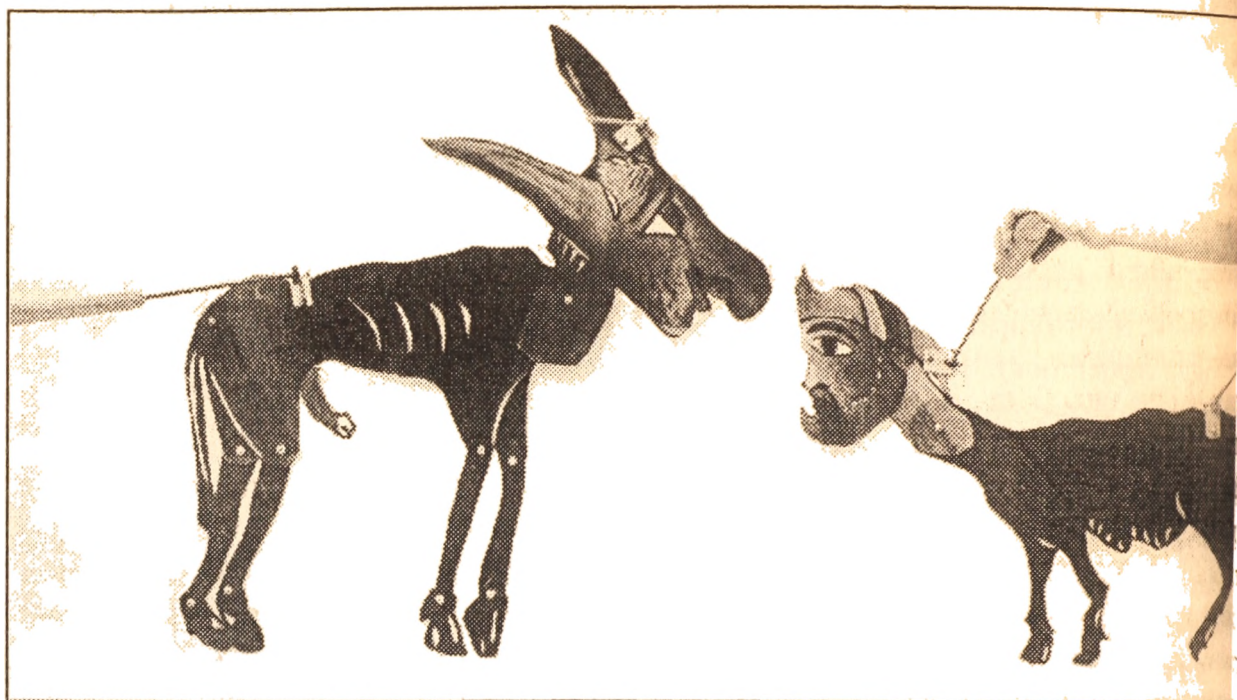
Ο Σκουπιδιάρης όσα και να πάρει λίγα θά 'ναι... και πάντα απορούσα, γιατί παίρνει λιγότερα από έναν βουλευτή, ποιος μ.....ξ έκανε την κοστολόγηση...

Κι όμως!, οι έξυπνοι προσλαμβάνουν τον σκουπιδιάρη, με σύμβαση εργασίας: να τον έχουν και στην ανασφάλεια...

Σκουπιδιάρη, ταξικέ σύμμαχε, το πεζοδρόμιο καθαρίζεται σχετικά εύκολα, με τις ψυχές τις θρασείες όμως τι γίνεται;

Ο Συνασπισμός βγήκε πάλι σλογκάτος: από το οφθαλμιατρικό «Κοίταξέ με στα μάτια», πέρασε στο «τόλμησε μαζί μας». Ρε παιδιά, σοβαρευτείτε, κι αφήστε τις σαπουνόπερες...

Όσο για τον Περισσό... κάμαν τον Κωστόπουλο να φύγει και προσλάβαν την Λιάνα και τον Ζουράρι. Όχι ότι συμπαθώ

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Πλησιάζει άνοιξη, Χατζατζάρη!
ΧΑΤΖΑΤΖΑΡΗΣ: Ε, και τι έ

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: Μου ξύπνησε ο γάιδaros, δεν βλέ

τον Κωστόπουλο...

Τι να περιμένεις απ' αυτούς που ακόμα τώρα διαφημίζουν τις «κατακτήσεις» του ανύπαρκτου σοσιαλισμού τύπου Μπρέζνιεφ ή τα «ανδραγαθήματα» του Στάλιν! Λες, είναι από πρακτική καθήλωση, βλέπε βλακεία... Λες, είναι από βόλεμα -άσε τώρα, αν ρωτήσουν γι' αυτούς θα ρωτήσουν και για μας-, λες νά 'ναι... Απ' ό,τι και νά 'ναι... άσχημα μυρίζουν!

Το ΠΑΣΟΚ πήρε τον Φασούλα... Η Ν.Δ. πήρε τον Καρρά, η λογική του θεάματος, η θεαματικοποίηση της πολιτικής, φούσκες αντί για πολιτική... θά 'ταν πιο... ωραίο... αν μας λέγαν ψηφίστε μας και θα σας δώσουμε μια τηλεόραση δώρο ή ένα εισιτήριο για ένα στριπτίζ-σόου... κάτι θά 'μενε τουλάχιστον...

Τώρα και τ' αστέρια των δια. ξεποδαριάζονται να γυρίζουν στις φτωχογειτονιές και να ψαρεύουν ψήφους από τους άνεργους... Και μας, ρε παιδάκι μου, μας προσβάλλετε. Σαν πολύ ηλίθιους δεν μας περνάτε;

— Και τι βλέπεις, φίλε, να γίνεται;

— Τι βλέπω... δυστυχώς αφού από κάτω δεν τσιμπάει τίποτα... δεν οργανώνεται τί-

ποτα, αυτοί θα συνεχίσουν να παίζουν χαβά τους. Θα πιάσουν πάνω κάτω το σόστα τους, άλλοι σαν κυβέρνηση, ή σαν αντιπολίτευση, θα στολίσουν πάλι μπερντέ, το θέατρο σκιών της Βουλής.

Η οργή όσο δεν οργανώνεται...

Οι ράφτες τα ΜΜΕ θα κόβουν το στούμι του γαμπρού ή πρωθυπουργού προτιμάτε.

Τα ανταλλάγματα, όπως ξέρετε, πολ Κάποιο πάρκο για να στοιχειώσεις κά Μέγαρο... άχαρο επιτύμβιο κενόδι υπάρξεων...

Κάποιες τηλεφωνίες... κάποιες εργ βίες... τ' ανταλλάγματα πολλά...

Τον Χριστόδουλο επί χούντας δεν θυμάμαι να λέει τίποτα... Τότε βέβαια ήταν ο πάσης Ελλάδος. Τότε έχτιζε τη ριέρα του, υπολογίζοντας και σπα ντας, ενώ ο παπιός μου, δερνόταν και νόταν στα Μακρόνησα...

Τα Μέσα μπορεί να έχουν τα μέσα ανεβάζουν, φούσκες όμως, φούσκες θρακας..!

Αυτά προς το παρόν!

«Πολέμιος δικαίου και αληθείας»

ης Μανν,

ασμοί ενός απολιτικού

άφραση: Μαντώ Πουλή

Ίνδικτος, Αθήναι Δεκέμβριος 1999

προβλήματα που θέτει ο Τόμας Μανν στο έργο *Στοχασμοί ενός απολιτικού* είναι αισθητικά, λογικά και προβλήματα ηθικής της πολιτικής. Ός, τίθεται μέσα από τα γραφόμενά του το πρόβλημα του Διαφωτισμού, αυτό του γνωστού υποκειμένου σε σχέση με θεωρήσεις που να το υπερβούν, όπως εκείνη του Νίτσε, όπου, στη θεματική πάντα της πρώτης παγκόσμιας σύρραξης στην ιστορία του αιώνα, τίθεται το θέμα της ιδιότυπης αστικής τάξης της Γερμανίας και της προκατόχου της αστικής κοινωνίας, αριστοκρατικής. Εκκινώντας από την ιδιοτυπία της αστικής τάξης, ασκεί μια κριτική των αστικής τάξης εν γένει.

Φορούμενος από νοσταλγία για μεσαιωνικές ηθικές και παραδοσιακές αξίες και του γερμανικού ως αξίας, στρέφεται ανοιχτά κατά της κρατίας και υπέρ του Κάιζερ Γουλιέλμου και ειότι το ζήτημα της θεμελίωσης της δικαιοσύνης σύγχρονες δημοκρατίες παραπέμπει κατ'εξοχή στο ζήτημα της ισχύος. Για μια χώρα όπως η Γερμανία, η οποία από τη συνθήκη ήδη της Βεστφαλίας το 1648, μετά τον τριακονταετή πόλεμο, περιέρχεται η δυνατότητα της ιμπεριαλιστικής επέκτασης, η δημοκρατία δεν φαίνεται σαν τίποτα παρότι η επικύρωση της Ματαίωσης. Ο Τόμας στρέφεται εναντίον της δημοκρατίας και του προσηλυτισμού, του φωτός και της αγάπης της ζωής προς αυτό καταφέρεται ακόμα και εναντίον του ανθρωπισμού του αγαπημένου του Νίτσε και του Σοπενουαυρικού πεσσιμισμού. Όπως διαπιστώνουμε στο δοκίμιο «Περί της αρετής», στο οποίο την όπερα του Πρίνστερ «Παλλεστρίνα», παύει τα παρακάτω λόγια του Πρίνστερ για το έργο: «... Στον Παλλεστρίνα όλα κατατείνουν προς το θάνατο». Και καταλήγει ο Τόμας Μανν: «... και κάτι το οποίο ανέκαθεν το έλεγα μέσα μου “προδοσία μπροστά στο σταυρό”. Ακόμα η αρετή και η “δημοκρατία” ακόμη η ηδυσπάθεια της πολιτικής υπηρέτειας στην κάποιες φορές μόνον αυτού: την προδοσία στο σταυρό».

Βέβαια, τους στοχασμούς αυτούς τους γεμάτους ανάταση και πόνο για τη μοίρα της Γερμανίας και για τη μοίρα εν γένει, έφτασε στο τέλος του πολέμου να τους αποκηρύξει ως εν πολλοίς σκοταδιστικούς. Όμως, πόσο επίκαιρους δε θα τους βρίσκαμε αν αναλογιζόμασταν τις πρόσφατες διακηρύξεις περί ανθρωπιάς κατά τους πρόσφατους βομβαρδισμούς των Αμερικανών στη Σερβία. «Θέλω να στοιχίσω κατά κάποιον τρόπο τη μια πλάι στην άλλη πέντε-έξι σκέψεις εξ αφορμής της πιο μεγάλης κοινοτοπίας και της πιο κραυγαλέας περί αρετής λέξης, την οποία έχει διαρκώς στα χείλη η δημοκρατία, το σύνθημα “ανθρωπιά”». Έτσι αρχίζει το δοκίμιό του «Λίγα λόγια περί ανθρωπιάς». Και συνεχίζει υπερασπίζοντας την άποψη ότι να σκέφτεσαι και να θεωρείς τα πράγματα με ανθρωπιά σημαίνει να σκέφτεσαι και να θεωρείς τα πράγματα απολιτικά. Αυτό είναι ήδη μια πολιτική τοποθέτηση, όπως πολιτικά είναι και όλα τα κείμενα των στοχασμών.

Στο κείμενό του «Πολέμιος δικαίου και αληθείας» ασκεί κριτική στην έννοια του πολιτισμού (civilisation) από τη μεριά της κουλτούρας (kultur). Ασκεί κριτική όχι μόνο στον υλικό πολιτισμό αλλά και στον ευρωπαϊκό πολιτισμό εν γένει. Πολιτισμός δεν είναι μόνο και κάτι πνευματικό, αλλά είναι μάλλον, κυρίως δε αυτό, το ίδιο το πνεύμα –πνεύμα με την έννοια της λογικής, της ευπρέπειας, της αμφισβήτησης, του διαφωτισμού και εν τέλει της διάλυσης–, ενώ απεναντίας η κουλτούρα σημαίνει την αρχή εκείνη που οργανώνει, οικοδομεί, συντηρεί και λαμπρύνει τη ζωή με την τέχνη». Και αναφέρει αποσπάσματα από μια επιστολή του συνθέτη της «Κάρμεν», Μπιζέ, όπου αυτός γράφει πως όταν θα έλθει η κοινωνία του Κοινωνικού Συμβολαίου, συνέπειά της θα είναι ότι δε θα υπάρχει πιεστική μουσική, Λεγεώνα της Τιμής και Τέχνη. Τέτοιες σκέψεις είναι, από κάποια σκοπιά, προδρομικές της κριτικής του σύγχρονου εργαλειακού λόγου και της κριτικής του «θαύματος» του τεχνικού πολιτισμού. Ας μην ξεχνάμε ότι ο Διαφωτισμός έγινε, από μιαν άλλη κατεύθυνση, αυτή των δημοκρατικών θεωρητικών της σχολής της Φρανκφούρτης, αντικείμενο κριτικής, επειδή ο Αντόρνο, ο Μαρκουζε κ.ά. βλέπουν στα θεμέλια του εργαλειακού δυτικού λόγου την ίδια τη γέννηση του φασισμού. Γι' αυτό, το έργο του Τόμας Μανν είναι δύσκολο να αποτιμηθεί και μας φαίνεται πολύ εύκολο να το ξορκίσουμε ως σκοταδιστικό, δεδομένου ότι εκ-

Τη σύνοψη των μεγάλων φιλοσοφικών προβλημάτων επιχειρεί ο Nigel Warburton στο βιβλίο του *Φιλοσοφία - Τα βασικά ζητήματα* (μετάφραση: Βίκυ Χατζοπούλου, εκδ. Περίπλους, 1999). Χρήσιμο βιβλίο που κατορθώνει το δύσκολο αλλά αναγκαίο έργο της «εκλαΐκευσης», οφείλει πολλά στη προσεγμένη μεταφραστική εργασία.

Υφος απλό, όπως ακριβώς απλή είναι η ζωή που καταθέτει ένας «συνηθισμένος» άνθρωπος και την ίδια ώρα μια ζωή συγκλονιστική: «Γεννήθηκα το 1911 Ιουλίου 20. Ο πατέρας μου πέθανε και η Μάνα μου το έτος 1918 το καλοκέρη σε 40 ημέρες και οι δύο ήμουν 7 χρονών έμεινα ορφανός. Μεγάλοσα στους πέντε δρόμους. Όσες αχηρόνες ήταν στο χωριό σε όλες κυμήθηκαν. Ζάρκος, δαρμένος, διοχμένος, νηστηκός, και ξηπόλητος ψηριασμένος. Φούστες φορούσα μέχρι 12 χρονών. Τσιάντα δεν είχα δια τα βιβλία άλλα έχατα εδώ και άλλα εκεί»: Χρήστος Αναστ. Λώλης, *Βίος ατομικός και ιστορία του χωριού Λιγκιάδων* (εισαγωγή-επιμέλεια: Βασίλης Νιτσιάκος, εκδ. Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων, Γιάννινα 1999).

Φως μέσα στην πόλη
—από το Κέντρο
Θεραπείας
Εξαρτημένων Ατόμων
και τη «Στροφή»,
Μαγνησίας 25, 11521
Αθήνα (τηλ. 88.22.122),
με το πολύ ωραίο
«ημερολόγιο 2000» με
σπουδές σε έργα
μεγάλων ζωγράφων και
φωτογραφίες. Όλα τα
έργα που στολίζουν τα
φύλλα του ημερολογίου
προέρχονται από τη
δουλειά των παιδιών
που συμμετέχουν στις
δημιουργικές ομάδες
της «Στροφής».

Χρήσιμο βιβλίο με
στόχο παιδαγωγικό και
διδασκτικό η *Εισαγωγή
στην καθημερινή
διαπροσωπική
επικοινωνία* (εκδ.
Παπαζήση, 1999) του
Γιώργου Γ. Γαλάνη,
περιορίζεται κυρίως
στην «ανατομία» του
διαλόγου και της
επικοινωνιακής σχέσης.

Ψυχική υγεία του
παιδιού: ένα θέμα που
ενδιαφέρει όλους. Το
βιβλίο του **Richard C.
Woolfson**, *Λεξικό της
ψυχικής υγείας του
παιδιού* (μετάφραση:
Λίζα Φεργάδη, εκδ.
Περίπλους, 1999)
περιλαμβάνει ζωτικής
σημασίας προτάσεις,
ιδέες και συμβουλές όχι
μόνο για τα πρώτα
πέντε καθοριστικά
χρόνια της ζωής του
παιδιού, αλλά και για τη
μετέπειτα
εξέλιξή του.

Ω του μονίμου
θαύματος της ιδιοφυΐας
του **Όσκαρ Ουάιλντ**,

προσωπεί μια κατεύθυνση σκέψης που απηχούσε
την άποψη πολλών Γερμανών αλλά και ευρωπαίων
διανοουμένων στις αρχές του αιώνα. Είναι δε χα-
ρακτηριστικό ότι ο Τόμας Μανν αναθεώρησε αυτό
του το έργο, παρόλο που είναι πολύ σημαντικό, και
κατά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο και το μεσοπόλεμο
στάθηκε αναφανδόν στο πλευρό της δημοκρατίας.
Σήμερα που το απολιτικό εξυπηρετεί σαφώς την
εργαλειοποίηση του λόγου και την αποπνευματώ-
ση του πολιτισμού, το δυσοίωνα αυτό κείμενο ενός
αστού εστέτ των αρχών του αιώνα φαίνεται εν μέ-
ρει να δικαιώνεται ως πολιτικό κείμενο, υπό ευρεί-
αν έννοιαν.

Στο κείμενο επισυνάπτεται ένα ενδιαφέρον χρο-
νολόγιο, όπου συγκρίνονται τα γεγονότα της ζωής
του Τόμας Μανν με αυτά του κοντινού και ευρύτε-
ρου κοινωνικού, καλλιτεχνικού και ιστορικού πλαι-
σίου όπου αυτός ανδρώθηκε και δημιούργησε. Το
χρονολόγιο όμως αυτό από κάπου μεταφράστηκε,
πράγμα που δεν αναφέρεται στο βιβλίο και παρα-
τηρούμε μια αδυναμία της μεταφράστριας και του
επιμελητή να το αποδώσουν και να το παρακολου-
θήσουν, από άγνοια πραγμάτων, ονομάτων και γε-
γονότων. Σαν παράδειγμα φέρνουμε ότι η μετα-
φράστρια γράφει κάπου: «Γνωριμία με τον George
Lukas, τη νάφθα του Μαγικού Βουνού». Μήπως η

μεταφράστρια που καταπιείστηκε με ένα δύσ-
και επιτηδευμένο κείμενο του Τόμας Μανν, δεν
χε καν ποτέ της διαβάσει το κλασικό μυθιστόρι
του Τόμας Μανν «Μαγικό Βουνό», όπου βέβ
δεν βρίσκουμε καθόλου τη «νάφθα»(!) που έχει
πρότυπό της τον G. Lukas, αλλά τον Νάφτα, έ
από τους δύο δασκάλους του Χανς Κάστροπ,
φλεκτο μεν σαν τη νάφθα, αλλά κατά τα άλλα β
κό ήρωα του έργου. Αυτό νομίζουμε, όπως και
λες προβληματικές στιγμές στο χρονολόγιο, ε
ένα σημαντικό ολίσθημα, διακρίνουμε όμως
μετάφραση και πολλές νοηματικές δυσκολίες.

Τελειώνοντας, θα κλείσουμε με τα λόγια π
δοχής του πολιτικού από τον Τόμας Μανν «Η π
του γερμανικού αστικού κόσμου στη δυνατό
ενός ανθρώπου να είναι απολιτικός πνευματ
άνθρωπος υπήρξε μια πλάνη, η κουλτούρα δια
χει τον σοβαρότερο κίνδυνο όταν της λείπει τ
λιτικό ένστικτο και η πολιτική βούληση, εν ολί
η δημοκρατική ομολογία και αυτό πάσχιζε να
από τα χείλη μου, ήθελε να κατατεθεί... Οι ίδι
στοχασμοί ήταν ήδη η έκφραση μιας κρίσης».

Τολμώ να πω ότι η κρίση αυτή στο πλαίσιο το
ρωπαϊκού πολιτισμού δεν έχει λήξει ακόμα.

Έρη Κα

Η πρόοδος ως ωραιότητα

Εύα Φοργκάς,
Bauhaus, ιδέες και πραγματικότητα,
Μετάφραση Βασίλης Ζομανάς, εκδ. Νησίδες

*Το στιλ Μπάουχαους έγινε το στιλ ενός
φιλελεύθερου τρόπου ζωής: τα κτίρια και τα
αντικείμενα παρατάσσονταν γύρω από έναν
άνθρωπο, που θεωρούνταν ελεύθερος, που
μπορούσε ν' αναδιατάξει την θέση και την
λειτουργία των αντικειμένων ανάλογα με τις
ανάγκες της στιγμής...*

Εύα Φοργκάς

Το Μπάουχαους επιχείρησε και κατάφερε να
εξαλείψει το χάσμα ανάμεσα στις καλές ή ανώτε-
ρες και τις εφαρμοσμένες τέχνες.

Άρα, η επικαιρότητα του Μπάουχαους, αυτού
του γοητευτικού εκπαιδευτικού πειράματος, που
θέλησε με μεθοδικότητα αλλά και υψηλές δόσεις
ρομαντισμού να επιλύσει όλα τα ανοιχτά ζητήμα-
τα της τέχνης, της παιδείας, της τεχνικής αλλά και
της εμπλοκής τους με την νέα τεχνολογία και την
βιομηχανική ανάπτυξη, είναι πέραν οποιασδήπο-
τε αμφισβήτησης. Οι ιδέες του για την «ευτυχι-
σμένη ένωση της τέχνης και της τεχνολογίας» και
για την γέννηση «τυπικών μορφών» που θα εκ-
φράζουν τη δυναμική του νέου κόσμου παραμέ-
νουν και σήμερα στην πρώτη γραμμή των καλλι-
τεχνικών προβληματισμών. Επιμένοντας το Μπά-

ουχαους στην ταύτιση της λειτουργικής απλ
τας και του κάλλους, κατ' ουσίαν προσημει
τις βασικές αισθητικές προτάσεις που επρό
να εμφανισθούν έκτοτε στον παρόντά αν
Επιπλέον, επιμένοντας στην συνύπαρξη θεω
κής και πρακτικής διδασκαλίας, τεχνιτών
καλλιτεχνών, εργαστηρίων και σπουδαστη
έφερε αληθινή επανάσταση στις παιδαγωγ
μεθόδους που οφείλει να ακολουθεί μια καλ
χνική σχολή σήμερα. Αλλά όλα αυτά είναι
στά και χιλιοειπωμένα. Το καινούργιο που
ζει, κατά τη γνώμη μου, το βιβλίο της Φορ
σχετίζεται με την σχεδόν μυθιστορηματική
στόρηση ενός εξαντλητικά διασταυρωμ
άγνωστου αρχαιακού υλικού. Ενός υλικού
προέρχεται από το ίδιο το Μπάουχαους, α
Μουσείο Γκέττυ και κυρίως από την Γερμ
Βιβλιοθήκη της Λειψίας και τα γραπτά το
μπατριώτη της τεχνοκρατικού Έρνο Κάλαϊ.
η ζωή του Μπάουχαους ξεδιπλώνεται χρό
χρόνο με εξαιρετική επάρκεια και χωρίς σ
ποιήσεις. Συχνά οι επιστολές που αντάλλα
μεταξύ τους οι ηγέτορές του, ο Γκρόπιους, ο
ο Σλέμερ, ο Μάγνερ αλλά και οι αντίπαλοι
εκτός σχολής, π.χ. ο Βαν Νταϊσμπουργκ, αν
κνύουν ανάγλυφα το νοσηρό κλίμα και τις αν
σεις της εποχής: — Ατομικότητα ή τυποπο
γραμμικότητα ή σαγήνη της μορφής, παρα
κότητα ή φαντασία; Συγχρόνως εμφανίζον
βίαιες αντιδράσεις, πολιτικές και ιδεολογ

επισήμων αρχών της Βαϊμάρης, οι χλευαστικοί κριτικές του Τύπου αλλά και οι αμφιβολίες ιδίων των δασκάλων της σχολής σε σχέση με ορθότητα των απόψεών τους ή με την πρόσληψή τους από την κοινωνία ευρύτερα. Το Μπάουους από την πρώτη στιγμή της ίδρυσής του θέλει να εμπλακεί στην μαζική παραγωγή εφαρμόζοντας όμως τους δικούς του όρους και μετακινώντας (στην παραγωγή) τις δικές του αρχές. **Εντάξει** αναφέρεται, με ιδεοληπτική εμμονή, στην πρόοδο και στην ωραιότητα που προκύπτει από την αναζήτησή της. Η Φοργκάς πολύ ενδεικτικά ονομάζει το πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου «Η ωραιότητα της προόδου». Συγχρόνως καθιστά την ιστορική αλήθεια αντικρουόμενα αντιληπτή περί παγγερμανισμού του Μπάουους και επιμένοντας στον διεθνή του χαρακτήρα στην σημαντική συμβολή των ούγγρων δασκάλων και ερευνητών σ' αυτό. Παράλληλα εξετάζει τις σχέσεις του Μπάουους με τη ρωσική τοπογραφία του έτερου, δηλαδή, ουτοπικού πειράματος στην ιστορία του ευρωπαϊκού μοντερνισμού, μιλώντας για παράλληλα πεπρωμένα (προεκτικτισμός, κονστρουκτικτισμός, Ukhutemas). Από την ίδρυσή του στη Βαϊμάρη το 1919 ως

τη χρονιά της εδραίωσής του με την έκθεση του 1923, και από την αποχώρησή του Γκρόπιους το 1930 ως το οριστικό κλείσιμό του στο Ντεσσάου από τους Ναζί, το Μπάουους συγκέντρωσε και ως διδάσκοντες και ως μαθητευόμενους μερικές από τις πιο λαμπερές και ρηξικέλευθες προσωπικότητες της ευρωπαϊκής avant-garde. Η μελέτη και η αξιολόγηση σήμερα αυτής της τόσο καρποφόρας περιόδου είναι κάτι παραπάνω από αναγκαία. Η παρούσα (ελληνική) έκδοση τελειοθηρικά επιμελημένη, αποτελεί ένα πρώτης τάξεως εργαλείο.

Κι αν μην ξεχνάμε ότι η Φοργκάς, που διδάσκει από το 1992 στις ΗΠΑ, τιμήθηκε για το βιβλίο αυτό με βραβείο από το υπουργείο Πολιτισμού της Ουγγαρίας. Ο Τζ. Πάις σε κριτική του στο περιοδικό *Choice* (Σεπτέμβριος 1995) έγραψε: «Πρόκειται για ένα βιβλίο που σε κάνει να σκεφτείς και να καταλάβεις τη μεταμοντέρνα εποχή...» θα συμπληρώναμε πως σε προτρέπει να αντιληφθείς πως το δικαίωμα στην μοντερνιστική ρήξη είναι διαρκές και αναφαίρετο, αρκεί το κοινωνικό σώμα να βούλεται και να αντιδρά...

Μάνος Στεφανίδης

Τα ελατήρια ενός εγκλήματος

Μισίμα,
του Χρυσού Περιπτέρου,
μετάφραση Δήδα Παλλαντίου
Καστανιώτης, Αθήνα 1999

Το πιο δύσκολο από το να μιλήσει κανείς για λογοτεχνικό έργο (και για κάθε έργο τέχνης) αποφεύγοντας να υποστεί τις επιπτώσεις, ή, περαιτέρω αποφεύγοντας να επωμισθεί τις ευθύνες στρεβλής, και ως ένα σημείο ταπεινωτικής αντιμετώπισης της κριτικής ως απόπειρα ερμηνείας και μεταφοράς πληροφοριών που συστήνουν ένα νέο κομμάτι γνώσης σχεδόν αυτόνομο από το αντικείμενο στο οποίο αυτή ασκήθηκε. Την άλλη δεν υπάρχει τίποτα πιο εύκολο από αυθαίρετη εξομοίωση των συγγραφέων, τα έργα των οποίων καλείσαι ή επιθυμείς να σχολιάσεις.

Με την ίδια η ευκολία με την οποία οι παντός είδους κοινό γραφιάδες αντιλαμβάνονται τις λέξεις των λογοτεχνικών και αυτόνομους οργανισμούς που με τον πιο μεταφυσικό τρόπο επιβάλλουν αυθαίρετα παρουσία τους στα κείμενά τους. Οι πραγματικοί συγγραφείς, αντίθετα, τους φέρονται όπως ο γλύπτης στην πέτρα. Τις επιλέγουν με ένα και μοναδικό κριτήριο: την αρμονική συνύπαρξή τους με το προηγούμενο και όσες έπονται, σκοπεύοντας στην δημιουργία ενός συμπαγούς, ανθεκτικού στο χρόνο και περιεκτικού συνόλου. Οι πρώτοι υπονοούνται ή καταφεύγουν στη λάμψη των υλικών

τους, οι δεύτεροι, απλά τα επιλέγουν κατά βούληση, αδιαφορώντας ουσιαστικά για την αντικειμενική θέση που αυτά καταλαμβάνουν παραδοσιακά στον πραγματικό κόσμο.

Ο Μισίμα είναι ένας απ' αυτούς τους μεγάλους συγγραφείς που γνωρίζουν ότι η λογοτεχνική σπουδαιότητα ενός κειμένου δεν εξαρτάται μόνο από τις λέξεις που το συστήνουν αλλά επιπλέον από τη σειρά με την οποία αυτές τοποθετούνται και -κυρίως- από τα νοήματα που παράγουν ή αναπαράγουν οι μεταξύ τους σχέσεις. Είναι αυτός ο γιγάντιος αριθμός επιλογών του συγγραφέα που θα τον βοηθήσει να προσεγγίσει ή αντίθετα θα τον απομακρύνει από το μοντέλο του κειμένου που προϋπάρχει στο μυαλό του. Και ο Μισίμα ξέρει να επιλέγει τις λέξεις που του χρειάζονται χαρίζοντας στο λόγο του αυτό το τόσο ιδιαίτερο γνώρισμα: Να λέει περισσότερα από εκείνα που πραγματικά λέει.

Διαβάζοντας κανείς το μυθιστόρημά του *Ο Ναός του Χρυσού Περιπτέρου* έρχεται αντιμέτωπος από τις πρώτες μόλις σελίδες με τη φιλοδοξία ενός ανθρώπου να συνδέσει το ασύνειδο με το συνειδητό, να περιγράψει λεπτομερώς τις διόδους επικοινωνίας των δύο γεωμετρικά αντεστραμμένων αυτών κόσμων, να κατανοήσει στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό τις δυνάμεις που γεννούν, διατηρούν ή εξαλείφουν αυτές τις διόδους, παραμένοντας ταυτόχρονα πιστός στις ανάγκες που επιφυλάσσει η δημιουργία ενός στιβαρού κειμένου μυθολογικής. Φυσικά πρόκειται για φιλοδοξία που δεν

που μόνος αυτός μπορεί να δώσει κύρος στις παραδοξολογίες και τις αντισυμβατικές ιδέες που συνήθως ο ίδιος πάλι διατυπώνει. Στο βιβλίο του *Η Παρακμή του Ψεύδους* (μετάφραση: Θάνος Σακκέτας, εκδ. Στοχαστής, 1999) ο Όσκαρ Ουάιλντ ξεκινά από τον Πλάτωνα και τους σοφιστές, περνά στον Σαίξπηρ και τον Μπωντλαίρ και καταλήγει στο συμπέρασμα ότι στην τέχνη δεν υπάρχει παγκόσμια αλήθεια. Ή μήπως τώρα, εποχή της παγκοσμιοποίησης, ήρθε η ώρα να «κατασκευαστεί» και η παγκόσμια αλήθεια της τέχνης;

Αυτοπροσωπογραφία σε κυρτό κάτοπτρο (εκδ. Νεφέλη, 1999): η αμφιλεγόμενη ποιητική σύνθεση του **John Ashbery** αναλαμβάνει τον δύσκολο ρόλο να παρατηρήσει μέσα από το κυρτό κάτοπτρο την παραμόρφωση που υφίσταται ο σημερινός κόσμος μας. Μέσα από το εγχείρημα αυτό αποκαλύπτεται και η ποιητική του. Ο ποιητής και μεταφραστής **Χάρης Βλαβιανός** δοκιμάζει και δοκιμάζεται μέσα από τις αλλεπάλληλες επανεξετάσεις της μετάφρασής του. Το δύσκολο ποίημα αντιστέκεται, μα η προσήλωση στο έργο του Ashbery προσφέρει, πιστεύουμε, μια

μοναδική εμπειρία στον μεταφραστική και αναπτύσσει μια εκλεπτυσμένη επικοινωνία με τον αναγνώστη που επιμένει. Στο επίμετρο δημοσιεύεται το δοκίμιο του **Χάρολντ Μπλουμ**, «Το σπάσιμο της φόρμας και η "αυτοπροσωπογραφία" του Τζων Άσμπερν», που συμπληρώνει κατά τον καλύτερο τρόπο την έκδοση.

Βραχύς βίος, πλούσιος σε εμπειρίες και επώδυνο -μακρόσυρτο- το τέλος ενός ποιητή που πραγματοποίησε με απόλυτο τρόπο την ιδέα ότι η ποίησή μας είναι η ζωή. Ο **Τέο Σαλαπασίδης** «ακόμη και χωρίς κανένα "ποίημα" θα υπήρχε ως ποιητής». Η παρουσίαση από τον **Κώστα Βούλγαρη** (εκδ. Γαβριηλίδη, 1999) των λιγοστών διασωθέντων ποιημάτων του, καθώς και η ευκρινής και ευαίσθητη παρουσίαση του βίου και της πολιτείας του, μας προσφέρει μια μοναδική αναγνωστική εμπειρία: «*Σύννεφα / όνειρο με κομμένο το λαιμό / Χωρίς άνεμο να διαλύσει τον εφιάλτη*» και ένα τέλος που συμπυκνώνει την απόλυτη αυτοκατάργηση: «*Λόγω κακοκαιρίας / ο τελευταίος στίχος / αναβάλλεται*».

ο χαρτοκόπτης

πραγματοποιείται ποτέ, αλλά οι αποστάσεις που διανύονται στην προσπάθεια να επιτευχθεί το αντίθετο αρκούν για να νιώσει (αν δεν κατανοήσει) κανείς την ένταση του στοχασμού και το εύρος της αντίληψης εκείνου που τις κάλυψε.

Καταπιάνεται με ένα πρόσωπο, οι πράξεις του οποίου μοιάζει απίθανο να μην θεωρηθούν ακραίες και πιθανά ενδιαφέρουσες από τον οποιοδήποτε, αλλά όπως συμβαίνει σχεδόν με οτιδήποτε μπορεί να χαρακτηριστεί μεγάλη λογοτεχνία, η ίδια η υπόθεση εύκολα εκτοπίζεται σε ένα επίπεδο μικρότερης σημασίας, παραχωρώντας την αρχική θέση της -αν υποθεθεί πως την κατείχε πριν από την ανάγνωση- υπό το βάρος της περιτεχνης δόμησης της νέας περιγραφικής διαδικασίας και των αφηγηματικών αποκλίσεων που αυτή εμφανίζει. Πρόκειται βέβαια για μια αληθινή ιστορία που εξελίσσεται σε πραγματικό χρόνο, βασίζεται σε αληθινά γεγονότα, με αληθινές επιδράσεις και επιπτώσεις σε αληθινούς ανθρώπους και αντικείμενα, αλλά δύσκολα μπορεί να φανταστεί κανείς πως κάθε απόπειρα αφήγησης αυτής της «συσσωρευμένης» αληθινής πραγματικότητας, εμπεριέχει ή έστω καλλιεργεί *a priori* εκείνα τα συστατικά που σηματοδοτούν την είσοδό της στο λογοτεχνικό πεδίο. Ο Μισίμα χωρίς αμφιβολία δεν αγνοεί τις ιδιαιτερότητες της δικής του απόπειρας να αφηγηθεί κάτι ήδη γνωστό, σχολιασμένο και πιθανότατα εγγεγραμμένο στις αντιλήψεις των περισσότερων ως βδελυρό. Αντίθετα μοιάζει να γνωρίζει καλά την δυναμική του θέματος με το οποίο καταπιάνεται και γι' αυτό ως ένα σημείο δείχνει πρόθυμος να παρασυρθεί απ' αυτή, με τη

διαφορά πως έχει ορίσει ήδη με κάθε λεπτορεία την κατεύθυνση και τη διαδρομή στην οποία πρόκειται να οδηγηθεί, αποφεύγοντας ουσιαστικά κάθε πιθανή παρενέργεια μιας πρόιμης εκνώσης ή την παρεμβολή οποιουδήποτε διλήμματος για τις ηθικές αποστάσεις που οφείλει να διατηρήσει από την εγκληματική ενέργεια για οποία υπεύθυνος είναι ο κεντρικός του ήρωας. Εξάλλου θα ήταν ασύμφορο αν όχι παράλογο να αφηγηθεί τα διαμορφωμένα πλαίσια από τις διαφορετικές ειδούς φαινομενολογικές κρίσεις που έχουν προηγηθεί της δικής του.

Ωστόσο απομένει πάντα η εξέταση της αθέας και γι' αυτό ελάχιστα γνωστής από τους πολλούς πλευράς, ενός τόσο πολυσχιδούς γεγονότος. Έδεν τοποθετεί τον ήρωά του έξω από τον κόσμο αντίθετα, τον εκθέτει διάπλατα απέναντι και σε αυτόν, ως ένα υποκείμενο που να μην προσπαθεί να τον αφοугκρασθεί και αν είναι δυνατόν να αντιληφθεί, αλλά που ταυτόχρονα επιμένει διεκδικεί την ασφάλεια που προσφέρει ο κόσμος και η φυσική στάση. Για τον Μισίμα τα ετήρια που κρύβονται πίσω από την απόφαση ήρωά του να πυρπολήσει το ναό δεν είναι η ήττα καταδίκη της διαφθοράς ή των υπολοίπων ανμοστων συμπεριφορών των υπευθύνων. Είναι η ανάγκη του να αρνηθεί τη συνενοχή του διαιώνισή τους. Και επειδή νιώθει ανίκανος διακόψει μια τόσο φυσική εξέλιξη για τον πραγματικό κόσμο προτιμά να τον βγάλει από τη μέση. Έστω το μικρό τμήμα που του επιτρέπουν οι νόμοι να φύγει.

Κωνσταντίνος Νού

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗΣ ΙΔΙΟΤΗΤΑΣ

Νικολάου Σιταρόπουλου,
Judicial Interpretation of Refugee Status in Search of a Principled Methodology, Based on a Critical Comparative Analysis, With Special Reference to Contemporary British, French and German Jurisprudence,
Εκδόσεις Α. Σάκκουλα, Αθήνα 1999

Οι μετακινήσεις προσφύγων τον 20ό αιώνα ήταν και παραμένουν μία από τις πιεστικότερες προκλήσεις για τα κράτη διεθνώς. Όπως φαίνεται η διαπίστωση αυτή αναμένεται να ισχύσει και για τον 21ό αιώνα. Τα κράτη της Ε.Ε., μέσω των Συνθηκών του Μάαστριχτ (1992) και του Άμστερνταμ (1997), έχουν θέσει το ζήτημα μιας κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής και πρακτικής ασύλου στις πρώτες θέσεις της πολιτικονομικής ημερήσιας διάταξής τους.

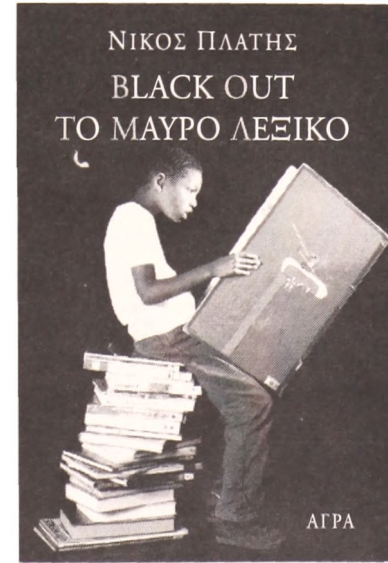
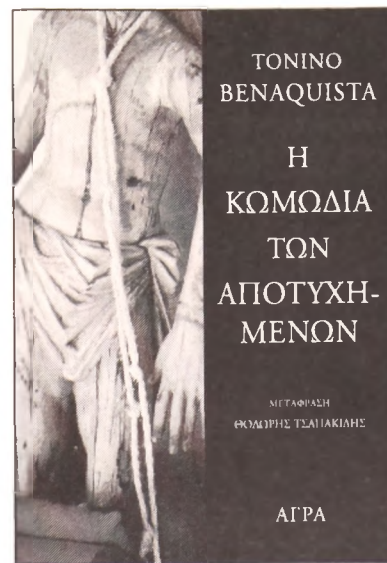
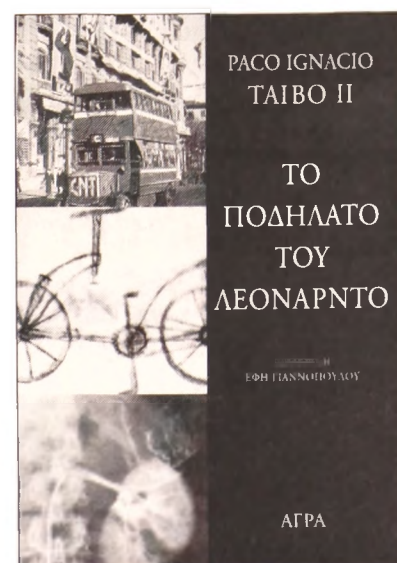
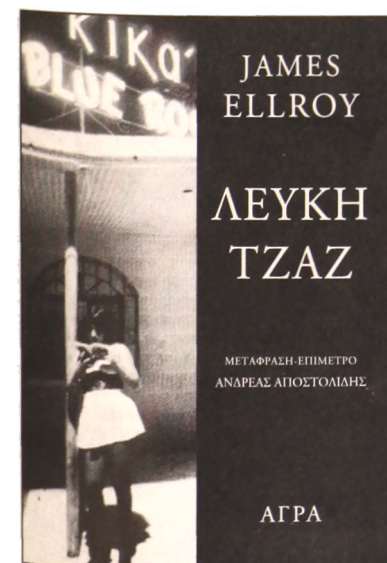
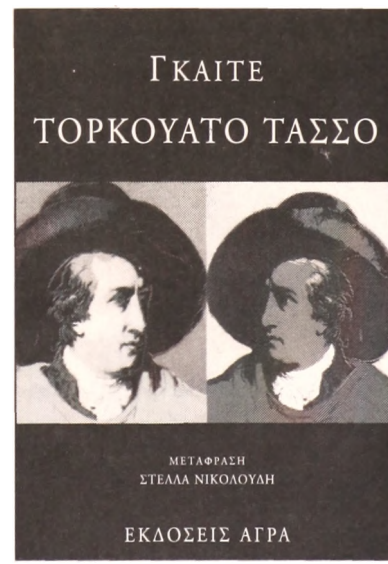
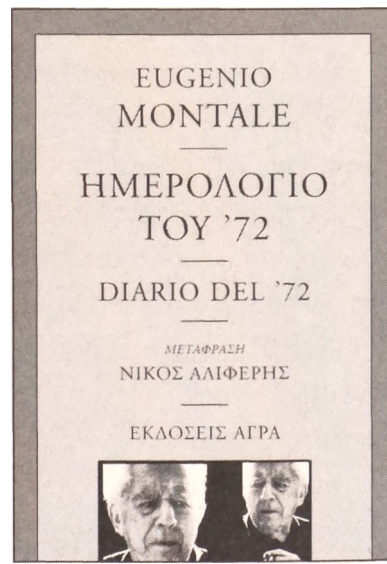
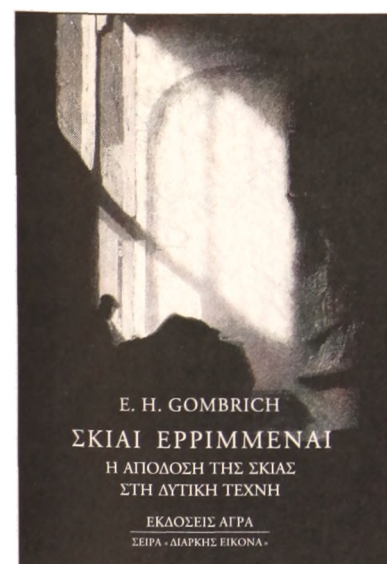
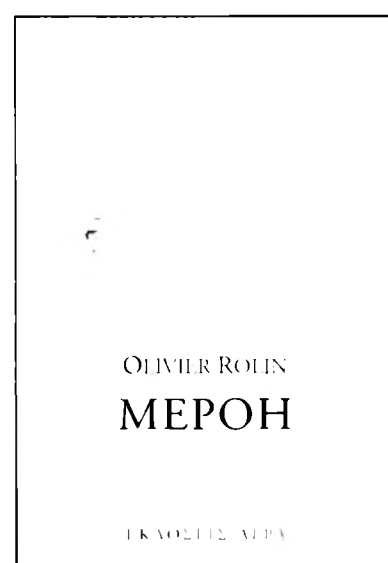
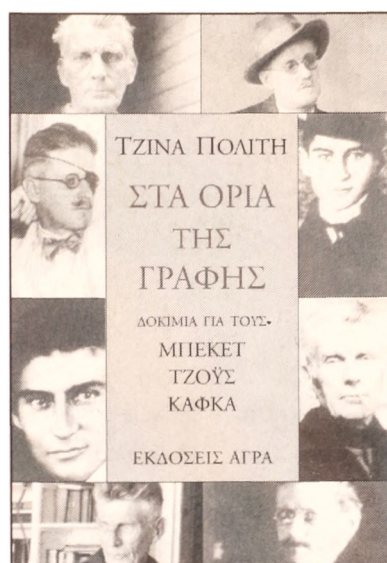
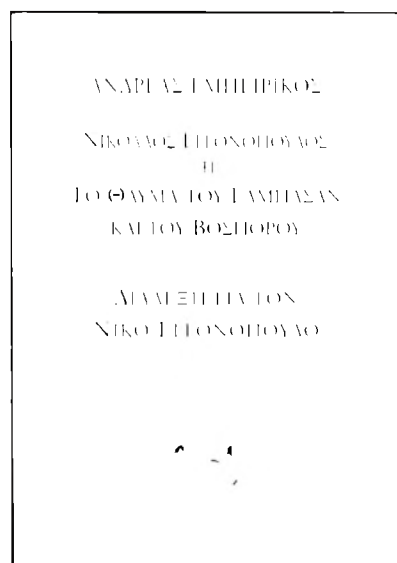
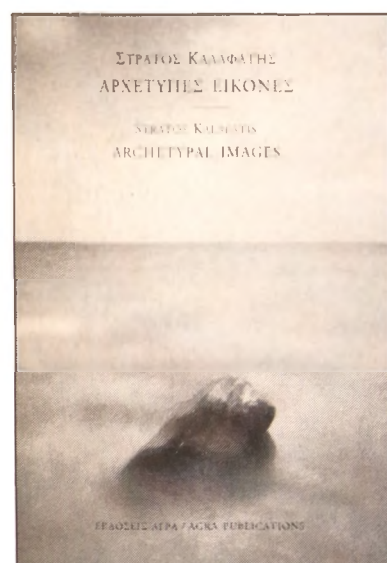
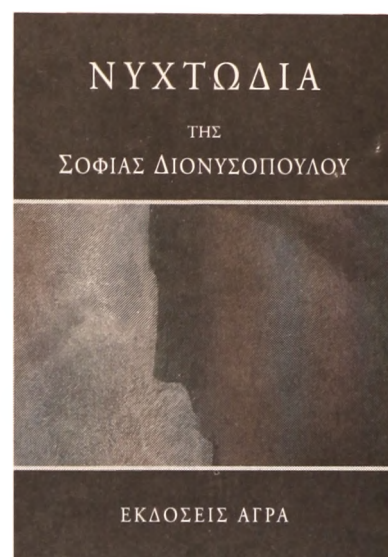
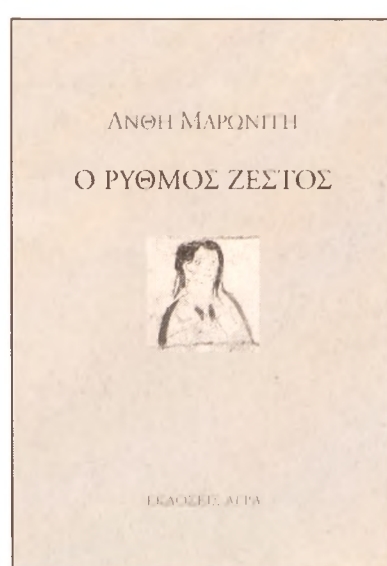
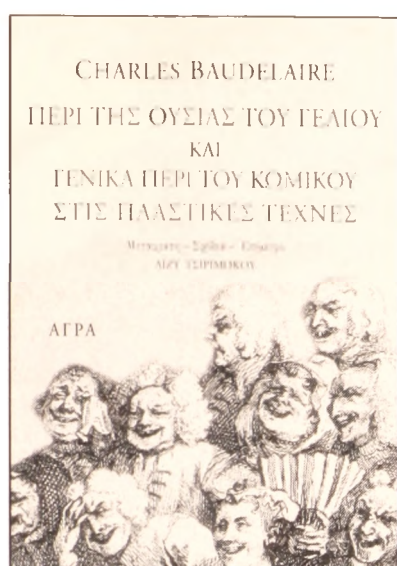
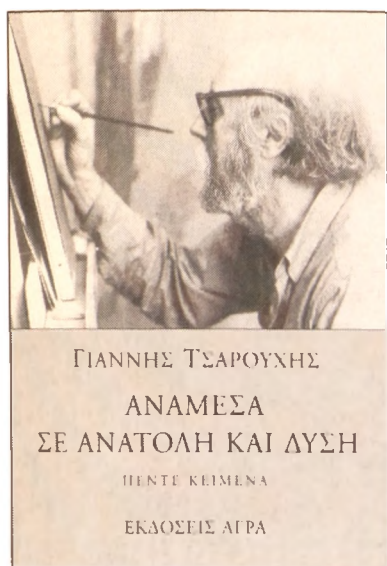
Το βιβλίο του Νικολάου Σιταρόπουλου εστιάζεται στην πιο κρίσιμη και περίπλοκη πλευρά του ασύλου που θα αντιμετωπίσει μια μέλλουσα συντονισμένη σχετική πολιτική των κρατών-μελών της Ε.Ε., και ειδικά η εσωτερική δικαστική πράξη: την εφαρμογή/ερμηνεία των ουσιαστικών νομικών όρων αναγνώρισης της προσφυγικής ιδιότητας. Μέσω μιας κριτικής συγκριτικής έρευνας σύγχρονης προσφυγικής νομολογίας από το Ηνωμένο Βα-

σίλειο, τη Γαλλία και τη Γερμανία, ο συγγραφέας επιχειρεί να τονίσει τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία της σύγχρονης προσφυγικής νομολογίας, ειδικά την έλλειψη μιας στέρεας ερμηνείας βασισμένης σε δεσμευτικές γενικές αρχές και κανόνες του σύγχρονου διεθνούς δικαίου ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μια τέτοια μεθοδολογία βάσει γενικών δικαιικών αρχών είναι η πρόταση που επιχειρεί να προβάλει η μελέτη αυτή και να θέσει υπό έλεγχο των εσωτερικών δικαιοδοτικών οργανισμών, των οποίων η σημαντικότητα στην παρούσα και μέλλουσα διαδικασία προσφυγικής προστασίας έχει εσφαιμένα, μέχρι τώρα, υποτιμηθεί. Το έργο του Ν. Σιταρόπουλου είναι ιδιαίτερα χρήσιμο σε όσους ασχολούνται με τους τομείς του δικαίου προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του δικαίου μεταστευσης, αλλοδαπών και προσφύγων, και/ή το διαφέρον τους εστιάζεται στους σχεδιασμούς της Ε.Ε. για την εναρμόνιση του ουσιαστικού προσφυγικού δικαίου και της σχετικής πράξης. Ο συγγραφέας αυτής της μελέτης για τη Δικαστική ερμηνεία της προσφυγικής ιδιότητας είναι διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και πρώην συντονιστής του τμήματος Νομικής Προστασίας του Ελληνικού Συμβουλίου για τους πρόσφυγες.

Σωτήρης Ντάλ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ ΣΤΗ ΣΤΟΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Η **ΟΤΕnet** σας πάει σε όλο τον κόσμο την ίδια στιγμή!

Τώρα "ταξιδέψτε" σε όλο τον κόσμο ακαριαία, με το πάτημα ενός πλήκτρου! Η **ΟΤΕnet**, πρώτη στην Ελλάδα, σας προσφέρει όλα τα μοναδικά πλεονεκτήματα της πρόσβασης στο Internet, μέσα από ψηφιακή σύνδεση **ISDN**:

- **εντυπωσιακά υψηλές ταχύτητες μετάδοσης, 64 ή 128 Kbps**, που σας επιτρέπουν να "κατεβάζετε" αρχεία από το Internet και να λαμβάνετε ή να αποστέλλετε δεδομένα και εικόνα, έως και τέσσερες φορές πιο γρήγορα απ' ό,τι με μια συμβατική σύνδεση, εξασφαλίζοντας και σημαντική μείωση του κόστους επικοινωνίας!
- **υπηρεσίες και εφαρμογές** μέσω Internet, που πραγματικά καταργούν τις αποστάσεις και αλλάζουν την καθημερινότητά μας, όπως: τηλεδιάσκεψη, τηλεργασία, τηλεεκπαίδευση, τηλεϊατρική, τηλεαγορές και τραπεζικές συναλλαγές!

Ζείτε κι εσείς το μέλλον της επικοινωνίας τώρα.

Γιατί η **ΟΤΕnet** σας παρέχει τα μοναδικά πλεονεκτήματα της σύνδεσης **ISDN** με νέα μειωμένα τιμολόγια, που κάνουν την απόκτησή της εφικτή για όλους!

ΜΕ ΚΑΘΕ 12ΜΗΝΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ISDN ΣΤΑ 64 Kbps,
Ή 6ΜΗΝΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ISDN ΣΤΑ 128 Kbps,

ΔΩΡΕΑΝ
Ο ΕΚΤΥΠΩΤΗΣ
LEXMARK Z11

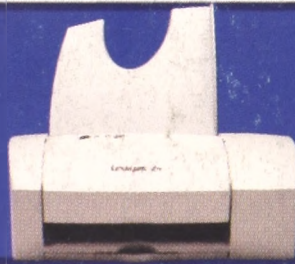

PHOTO
QUALITY
1200 x
1200 dpi
4 ppm
One Click
Install

η προσφορά ισχύει μέχρι 31/3/2000

ΟΤΕnet

INTERNET PROVIDER

ΟΤΕnet **Internet**

Κηφισίας 56 • 151 25 Μαρούσι
Τηλ.: 61.98.320 • Fax: 61.98.370
<http://www.otenet.gr>
e-mail: sales@otenet.gr

ΟΤΕnet-Help Desk: Τηλ.: 0801-35555

ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΤΕ
Τηλ κέντρο 134
<http://www.ote.gr>

Χαρίλαου Τρικούπη 186,
145 64 Ν. Κηφισία, Αθήνα
ΤΗΛ 62 00 035 FAX 62 07 331
<http://www.hub.gr>
e-mail: sales@hub.gr

Λ. Βουλιαγμένης 82,
167 77, Ελληνικό,
Τηλ. 96.91 650 Fax 96.91 588
<http://www.klimatair.gr>
e-mail: klimaphone@klimatair.gr

Βριλησσού 80,
114 76, Πολυγώνο, Αθήνα
Τηλ. 64 59.581, Fax: 64 61 919
e-mail: microlan@otenet.gr

ΣΑΛ ΣΥΝΔΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
23 χλμ. Εθνικής Οδού Αθηνών - Λαμίας,
145 65, Άγιος Στέφανος Αττικής
Τηλ.: 62 19 300, Fax: 62 19 111
<http://www.multirama.com>
e-mail: multiram@germanos.gr

12ο χλμ. Εθν. Οδού Αθηνών - Λαμίας,
144 51, Μεταμόρφωση Αττικής
Τηλ.: 28.94.600 Fax: 28.94.675
<http://www.sanyo.gr/sanyocom>
e-mail: sanyocom@sanyo.gr

Σολωμού 39,
106 82, Αθήνα,
Τηλ.: 38.34.760, FAX 38.21.812
<http://www.valuenet.gr>
e-mail: info@valuenet.gr